

KOLENDAR

(Vestnik)

==== xxv. ====

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1911.

Izdalo in založilo vodstvo.

 Cena 1 K 20 v.

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1910.

030024081

I.C 33.564 c

Leto 1911

je navadno in ima 365 dni (med temi 68 nedelj in praznikov);
začne se z nedeljo in konča z nedeljo.

Začetek leta 1911.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca.
Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, 3. grudna.

Godovinsko število.

Zlato število 12	Rimsko število 9
Epakta ali lunino kazalo XXX	Nedeljska črka A
Solnčni krog 16	Letni vladar: Mars.

Letni časi.

Začetek pomladi 21. sušca.	Začetek jeseni 24. kimavca.
Začetek poletja 22. rožnika.	Začetek zime 22. grudna.

Znamenja za lunine premene.

Mlaj ☾	Ščip ali polna luna . . . ☽
Prvi krajec ☾	Zadnji krajec ☾

Solnčni in lunini mraki leta 1911.

Leta 1911. bode solnce dvakrat mrknilo, a v naših krajih ne bo viden noben mrak. Luna ne mrkne.

1. Solnce popoloma mrkne dne 28. in 29. malega travna. Ta mrak se prične dne 28. i. m. ob 8. uri 46 min. zvečer in traja do dne 29. i. m. do 2. ure 3 min. zjutraj ter bo viden le na Tihem morju.

2. V podobi kolobarja se solnce zmrači dne 22. vinotoka. Ta mrak se začne ob 2. uri 17 min. in konča ob 8. uri 4 min. popoldne. Viden bo v Aziji in Avstraliji.

Cerkveni prepovedani časi.

Ženitve so prepovedane od 1. adventne nedelje do razglašenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v glediščih in javni plesi so prepovedani: na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, o Telovem in božični dan. — Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe i. dr. so prepovedane: zadnje tri dni velikega tedna in dne 24. grudna.

PROSINEC * JANUARIJ

Hrv.-srbsko: Siečanj.

Češko: Leden. 31 dni.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

Bolgarsko: Януари.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
Ko je bilo dopolnjenih 8 dni. Luk. 2.		
1 Ned.	Novo leto. Obrez. Gosp.	
2 Pon.	Makarij, op.; Zlatan.	
3 Tor.	Genovefa, d.; Slavimir.	
4 Šred.	Tit, šk.; Dobromir	
5 Čet.	Telesfor, p.; Grozdana.	
6 Pet.	3 kralji ali razgl. G. Darin.	
7 Sob.	Valentin, šk.; Svetoslav.	
12letni Jezus v templju. Luk. 2.		
8 Ned.	1. po razgl. G. Severin, op.;)	
9 Pon.	Julijan, m.; Nikosava.	
10 Tor.	Pavel I., p.; Dobroslav.	
11 Šred.	Higin, p. m.; Božidar, op.	
12 Čet.	Arkadij, m.; Blagaja.	
13 Pet.	Veronika, d.; Bogomir.	
14 Sob.	Hilarij, šk.; Neda. ☩	
O žentnini v Kani Gal. Ivan 2.		
15 Ned.	2. po razgl. G. Ime Jez.	
16 Pon.	Marcel, p.; Tmislava.	
17 Tor.	Anton p.; Ratislav.	
18 Šred.	Sv. Petra stol v R.; Vera.	
19 Čet.	Kanut, kr.; Hranimir.	
20 Pet.	Fab. in Seb.; Živojin.	
21 Sob.	Agna, d. m.; Janja.	
Jezus ozdravil gobavca. Mat. 8.		
22 Ned.	3 po razgl. Gosp. Vinko (
23 Pon.	Zaroka M. D.; Voljica.	
24 Tor.	Timotej, šk.; Milislava	
25 Šred.	Izpreobr. Pavla; Kosava.	
26 Čet.	Polikarp, šk.; Vsevlav.	
27 Pet.	Ivan Zlatoust; Dušana.	
28 Sob.	Julijan, šk.; Dragomil.	
Jezus pomiril vihar. Mat. 8.		
29 Ned.	4. po razgl. Gosp. Fran Sal.	
30 Pon.	Martina d.; Desislav. ☩	
31 Tor.	Peter Nol., sp.; Divna.	

Dan vzraste za 54 min.

Dan je dolg 8 ur 38 min. do 9 ur 32 min.

SVEČAN ★ FEBRUARIJ

Hrv.-srbsko: Veljača.

Češko: Únor. ☞ 28 dni. ☜

Luž.-srb.: Maly róžk.

Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

Bolgarsko: Февруариј.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1 Sred.	Ignacij, šk.; Budimil.	<h2 style="margin: 0;">Beleške.</h2> <hr style="width: 50%; margin: 0 auto;"/>
2 Čet.	Svečnica ; Ljubomira.	
3 Pet.	Blaž, šk.; Bojmir.	
4 Sob.	Andrej Kor., šk.; Daroslav.	
Prilika o dobrem semenu. Mat. 13.		
5 Ned.	5. po razgl. G. Agata, d.	
6 Pon.	Doroteja, d. m.; Žalimir.))	
7 Tor.	Romuald, op.; Malina.	
8 Sred.	Ivan Mat., sp.; Zvezdodrag.	
9 Čet.	Apolonija, d.; Blagoslava.	
10 Pet.	Šolastika, d.; Vojmil.	
11 Sob.	Adolf, šk.; Dobrana.	
O delavcih v vinogradu. Mat. 20.		
12 Ned.	7Onica. Zvonimir.	
13 Pon.	Katarina; Vrativoj. ☹	
14 Tor.	Valentin, m.; Cvetna.	
15 Sred.	Favstin in Jov.; Ljuboslava.	
16 Čet.	Julijana, d. m.; Strahomir.	
17 Pet.	Donat in tov., m.; Vesela.	
18 Sob.	Simeon, šk.; Dobrana.	
Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8.		
19 Ned.	6Onica. Julijan; Bratomil.	
20 Pon.	Elevterij, šk. m.; Dragovan.	
21 Tor.	Maksimilijan; Miloslav. ☾	
22 Sred.	Stol sv. Petra v A. Gojслав.	
23 Čet.	Peter Dam., šk.; Čudomil.	
24 Pet.	Matija, ap.; Divka.	
25 Sob.	Valburga, op.; Vladoj.	
Jezus ozdravil slepca. Luk. 18.		
26 Ned.	5Onica. Marjeta Kort.	
27 Pon.	Leander, šk.; Nikna.	
28 Tor.	Pust. Roman, op.; Inoslav.	

Dan vzraste za 1 uro 21 min.

Dan je dolg 9 ur 35 min. do 10 ur 56 min.

SUŠEC * MARCIJ

Hrv.-srbsko: Ožujak.

Češko: Březen. ☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Nalčtnik.

Poljsko: Marzec.

Rusko: Мартъ.

Bolgarsko: Мартъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sred.	† Pepelnica. Albin, šk. ☹	
2 Čet.	Simplicij, p.; Milena	
3 Pet.	Kunigunda, c.; Mislav.	
4 Sob.	Kazimir, sp.; Sladoje.	
Hudobni duh izkušal Jezusa. Mat. 4.		
5 Ned	1 postna. Agapeta; Danica.	
6 Pon.	Fridolin, op.; Žvezda.	
7 Tor.	Tomo Ak., c. uč.; Kosana. ☽	
8 Sred.	† Kv. Ivan božji, sp.; Bodin.	
9 Čet.	Frančiška R.; Danimir.	
10 Pet.	† Kv. 40 muč.; Stana.	
11 Sob.	† Kv. Heraklij, m.; Radoja.	
Jezus se na gori izpremenil. Mat. 17.		
12 Ned	2. postna (kv.) Gregor I., p.;	
13 Pon.	Rozina, vd; Svetovid.	
14 Tor.	Matilda; Desimir.	
15 Sred.	Longin, m.; Velislav. ☹	
16 Čet.	Hilarij, m.; Ljubislava.	
17 Pet.	Jedert, d.; Budimir.	
18 Sob.	Ciril Jer., šk; Slavoljub.	
Jezus izgnal hudiča iz mutca. Luk. 11.		
19 Ned.	3. postna Josip, ž. D. M.	
20 Pon.	Evgenij, m.; Vlada.	
21 Tor.	Benedikt, op.; Tuga.	
22 Sred.	Bazil, m; Milojka.	
23 Čet.	Viktorijan, m.; Dražislav. ☾	
24 Pet.	Gabrijel, v. a; Jaroslav.	
25 Sob.	Oznanjenje M. D ; Predrag.	
Jezus nasitil 5000 mož. Ivan 6.		
26 Ned.	4. postna (sredp.) Emanuel	
27 Pon.	Rupert, šk.; Stanimir.	
28 Tor.	Ivan Kap., sp.; Uma.	
29 Sred.	Ciril, šk.; Branivoj.	
30 Čet.	Angela F., vd.; Pribislav. ☹	
31 Pet.	Modest, šk.; Mojmir.	

Dan vzraste za 1 uro 42 min.

Dan je dolg 11 ur — min. do 12 ur 42 min.

MALI TRAVEN ★ APRIL

Hrv.-srbsko: Travanj.

Češko: Duben. ↻ 30 dni. ↻

Luž.-srb.: Jutrownik.

Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

Bolgarsko: Април.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1	Sob. Hugon, šk.; Mutimir.	Beleške.
Judje hoteli Jez. kamenjati. Ivan 8.		
2	Ned. 5. postna (tiha). Fran. Pavl.	
3	Pon. Abundij, šk.; Žarko.	
4	Tor. Izidor, šk.; Dušica.	
5	Sred. Vincencij F.; Dabiživ.	
6	Čet. Sikst, p.; Čudna. ☽	
7	Pet. D. M. 7 žal.; Radivoj.	
8	Sob. Adalbert, šk.; Viljenica.	
Jezusov prihod v Jeruz. Mat. 21.		
9	Ned. 6. postna (cvetna) M. Kleofa.	
10	Pon. Ezekijel, pr.; Srčanica.	
11	Tor. Lev I. p.; Rada.	
12	Sred. Zenon, šk.; Ljubomir.	
13	Čet. † Vel. čet. Hermenegild. ☽	
14	Pet. † Vel. pet. Justin, m.; Jelača.	
15	Sob. † Vel. sob. Helena; Gestirad.	
Jezus vstal od smrti. Marko 16.		
16	Ned. Velika noč. Vstaj. Gosp.	
17	Pon. Velikn.poned. Rud.; Radojca	
18	Tor. Apolonij, m.; Gradislava.	
19	Sred. Lev IX. p.; Tihorad.	
20	Čet. Marcelin, šk.; Dragislav.	
21	Pet. Anzelm, šk.; Dragomira. ☾	
22	Sob. Soter in Kaj, p., m.; Ljutomer.	
Jez. se prikazal pri zap. vratih. Ivan 20.		
23	Ned. 1. povelik. (bela). Vojteh.	
24	Pon. Jurij, m.; Jurislav.	
25	Tor. Marko, ev.; Tugomir.	
26	Sred. Klet, p.; Sekana.	
27	Čet. Peregrin, duh.; Raduna.	
28	Pet. Pavel kriški; Slavica. ☽	
29	Sob. Peter, m.; Tankoslava.	
Jezus, dobri pastir. Iv. 10.		
30	Ned. 2. povelik. Katarina Sij., d.	

Dan vzraste za 1 uro 31 min.

Dan je dolg 12 ur 44 min. do 14 ur 15 min.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Hrv.-srbsko: Svibanj.

Češko: Květen. ☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Róžovnik.

Poljsko: Maj.

Rusko: Ма́й.

Bolgarsko: Ма́й.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pon.	Filip in Jakob, ap.; Žiga.	
2 Tor.	Atanazij, šk.; Živana.	
3 Šred.	N. sv. križa; Solnčarica.	
4 Čet.	Florijan, m.; Cvetoslav.	
5 Pet.	Pij V., p.; Desirad.)	
6 Sob.	Ivan Ev. p. lat. vr.; Dragovit.	
Jez. napovedal svoj odhod. Ivan 16.		
7 Ned.	3. povelik. Stanislav, šk. m.	
8 Pon.	Prik. sv. Mihaela; Budislav.	
9 Tor.	Gregor Nac., šk.; Prvinica.	
10 Šred.	Antonin, šk.; Dvorna.	
11 Čet.	Mamert, šk.; Ljerka.	
12 Pet.	Pankracij, m.; Stojmir.	
13 Sob.	Servacij, šk.; Jasna. ☞	
Jezus obljubil sv. Duha. Ivan 16.		
14 Ned.	4. povelik. Bonif.; Svetolik.	
15 Pon.	Zofija, m.; Jaromira.	
16 Tor.	Ivan Nep., m.; Mladena.	
17 Šred.	Paškal; Dušoje.	
18 Čet.	Feliks, sp.; Mladica.	
19 Pet.	Celestin, p.; Vitoslava.	
20 Sob.	Bazila, d. m.; Milodar.	
Jezus učil o molitvi. Ivan 16.		
21 Ned.	5. povelik. Feliks; Jelina. ☾	
22 Pon.	Julija, d.; Boža.	
23 Tor.	Deziderij, šk.; Milorad. } Kri-	
24 Šred.	Marija D., p. kr.; Cveta. } ževo.	
25 Čet.	Kristov vnebohod. Urban I.	
26 Pet.	Filip Nerij, sp.; Dragica.	
27 Sob.	Magdalena; Volkašin.	
Jez. govoril o pričanju sv. Duha. Iv. 51.		
28 Ned.	6. povelik. Avguštin, šk. ☼	
29 Pon.	Maksim, šk.; Dana.	
30 Tor.	Ferdinand, kr.; Milica.	
31 Šred.	Angela, d.; Bojслав.	

Dan vzraste za 1 uro 12 min.

Dan je dolg 14 ur 18 min. do 15 ur 30 min.

Hrv.-srbsko: Lipanj.

Češko: Červen. ☞ 30 dni. ☜

Luž.-srb: Smažnik.

Poljsko: Czerwiec.

Rusko: Июнь.

Bolgarsko: Юни.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Čet.	Juvencij, m.; Radovan.	
2 Pet.	Marcelin, m.; Velimir.	
3 Sob.	† Klotilda, kr.; Radosava. ☽	
Jezus gov. o sv. Duhu in ljub. Iv. 14.		
4 Ned.	Binkošti. Duhovo.	
5 Pon.	Binkoštni pon. Bonifacij, šk.	
6 Tor.	Nerbert, šk.; Milutin.	
7 Sred.	† Kv. Robert, op.; Veselica.	
8 Čet.	Medard, šk.; Višeslav.	
9 Pet.	† Kv. Prim. in Fel.; Kalina.	
10 Sob.	† Kv. Marjeta, kr.; Dostana.	
Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		
11 Ned.	1. pobink. Sv. Trojica. ☽	
12 Pon.	Ivan Fak., sp.; Hrvoje.	
13 Tor.	Anton P., sp.; Zorica.	
14 Sred.	Bazilij, šk.; Zlatana.	
15 Čet.	Telovo. Vid, m.; Vidoslav.	
16 Pet.	Fran Reg., sp.; Dragimir.	
17 Sob.	Adolf, šk.; Tratomir.	
Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		
18 Ned.	2. pobink. Feliks in F.; Bodin.	
19 Pon.	Julijana F., d; Volkosava. ☾	
20 Tor.	Silverij, p.; Milava.	
21 Sred.	Alojzij, sp.; Vekoslav.	
22 Čet.	Ahacij, m.; Miloš.	
23 Pet.	Srce Jezusovo; Gostimir.	
24 Sob.	Ivan Krstnik. Kres. Janislav.	
O izgubljeni ovci. Luk. 15.		
25 Ned.	3. pobink. Viljem, op.; Grlica.	
26 Pon.	Ivan in Pavel, m.; Hrana. ☾	
27 Tor.	Hema, vd.; Vladislav.	
28 Sred.	† Lev II., p.; Zorana.	
29 Čet.	Peter in Pavel, ap. Peroslav.	
30 Pet.	Spomin sv. Pav.; Pavlimir.	

Dan vzraste do dne 22. za 17 min. in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.

Dan je dolg 15 ur 31 min. do 15 ur 45 m.

MALI SRPAN ★ JULIJ

Hrv.-srbsko: Srpanj.
 Češko: Červenec. ☾ 31 dni. ☽
 Luž.-srb.: Pražnik.

Poljsko: Lipiec.
 Rusko: Юли.
 Bolgarsko: Юли.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške
1 Sob.	Teobald, pušč.; Bogoslav. O velikem ribjem lovu. Luk. 5.	
2 Ned.	4. pobink. Obisk. M. D.	
3 Pon.	Helijodor, šk.; Nada.)	
4 Tor.	Urh, šk.; Belizar.	
5 Sred.	Ciril in Metod, šk, slov. ap.	
6 Čet.	Izaija, pror.; Domogoj.	
7 Pet.	Benedikt IX., p.; Negoda.	
8 Sob.	Elizabeta, kr.; Milolika. O farizejski pravičnosti. Mat. 5.	
9 Ned.	5. pobink. Anatolija, d.	
10 Pon.	Amalija, d.; Ljubica.	
11 Tor.	Pij I., p.; Medo. ☿	
12 Sred.	Mohor in Fort.; Draguška.	
13 Čet.	Marjeta, d. m.; Dragan.	
14 Pet.	Bonaventura; Svobodin.	
15 Sob.	Henrik I, ces.; Vladimir, kr. Jezus nasitil 4000 mož. Mark. 8.	
16 Ned.	6. pobink. Dev. Marija Karm.	
17 Pon.	Aleksij, sp.; Držislav.	
18 Tor.	Kamil Lel., sp.; Miroslav.	
19 Sred.	Vincencij Pavl.; Radoš. ☾	
20 Čet.	Marjeta, d. m.; Česlav, sp.	
21 Pet.	Danijel, pr.; Olga; Zora.	
22 Sob.	Marija Magd.; Pribina. O lažnjivih prerokih. Mat. 7.	
23 Ned.	7. pobink. Apolinar, šk.	
24 Pon.	Kristina, d. m.; Ratimir.	
25 Tor.	Jakob, ap.; Boljedrag. ☿	
26 Sred.	Ana; Jana	
27 Čet.	Pantaleon, m.; Dušan	
28 Pet.	Inocencij, p.; Svetomir.	
29 Sob.	Marta, d.; Dobrila. O krivičnem hišniku. Luk. 16.	
30 Ned.	8. pobink. Abdon in Senen.	
31 Pon.	Ignacij Loj., sp.; Jelenica	

Dan se skrči za 51 min.

Dan je dolg 15 ur 44 min. do 14 ur 53 min.

* VELIKI SRPAN * AVGUST *

Hrv.-srbsko: Kolovoz.

Češko: Srpen 31 dni.

Luž.-srb.: Žnjeńc.

Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

Bolgarsko: Августъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1 Tor.	Vezi Petra, ap.; Dedomir.	<h2 style="margin: 0;">Beleške.</h2> <hr style="width: 50%; margin: 0 auto;"/>
2 Sred.	Porc.; Alf. Ljgv.; Bojan.)	
3 Čet.	Najdba sv. Štef.; Mirača.	
4 Pet.	Dominik, sp.; Ljubačica.	
5 Sob.	Marija D. Snež.; Dabrina.	
Jesus plakal nad Jeruz. Luk. 19.		
6 Ned.	9. pobink. Izpreobraž. Gosp.	
7 Pon.	Kajetan; Vidojka.	
8 Tor.	Cirijak in tov. m.; Godeslav.	
9 Sred.	Roman, m.; Našemir.	
10 Čet.	Lovrenc, m.; Jurica ☽	
11 Pet.	Tiburcij, m.; Bolemir.	
12 Sob.	Klara, d.; Dobrogost.	
O farizeju in cestninarju. Luk. 18.		
13 Ned.	10. pobink. Hipolit in Kasij.	
14 Pon.	† Evzebij, sp.; Dobrina.	
15 Tor.	Vel. gosp. Vnebovz. M. D.	
16 Sred.	Rok, sp.; Nemira.	
17 Čet.	Liberat, m.; Majda. ☾	
18 Pet.	Joahim; Branislava.	
19 Sob.	Ludovik Tol., šk.; Ljudevit.	
Jesus ozdravil gluhton. Mark. 7.		
20 Ned.	11. pobink. Štefan, kr.	
21 Pon.	Ivana Frančiška, v.; Mirjana	
22 Tor.	Timotej, m.; Ostrivoj	
23 Sred.	Filip Ben., sp.; Bogovoljka.	
24 Čet.	Jernej, ap.; Borivoj. ☽	
25 Pet.	Ludovik; Dragorad.	
26 Sob.	Cefirin I., p.; Perunika.	
O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.		
27 Ned.	12. pobink. Srce Mar.	
28 Pon.	Avguštin, šk.; Milogaj.	
29 Tor.	Obgl. Ivana Kr.; Želided.	
30 Sred.	Roža Lim., dev.; Milka.	
31 Čet.	Rajko, sp.; Mildrag.)	

Dan se skrči za 1 uro 28 min.

Dan je dolg 14 ur 51 min. do 13 ur 24 min.

❖ ❖ ❖ **KIMAVEC * SEPTEMBER** ❖ ❖ ❖

Hrv.-srbsko: Rujan.

Češko: Září

Luž.-srb.: Požnjeć.

☾ 30 dni ☽

Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

Bolgarsko: Септември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pet.	Egid, op.; Mladin.	
2 Sob.	Štefan, kr.; Miljeva.	
Jezus ozdravil 10 gobavih. Luk. 17.		
3 Ned.	13. pobink. Ang.; Doroteja.	
4 Pon.	Rozalija, d.; Nedamisel.	
5 Tor.	Lovrenc Just., šk.; Nedeljka	
6 Sred.	Hermogen; Radonica	
7 Čet.	Bronislava, n.; Mrena.	
8 Pet	Mala gosp. Rojst. M. D. ☽	
9 Sob.	Korbinijan, šk.; Vsemir	
O božji previdnosti. Mat. 6.		
10 Ned.	14. pobink. Ime M.; Rakita.	
11 Pon.	Prot in Hijacint, m; Slaven.	
12 Tor.	Macedonij, šk.; Večedrag.	
13 Šred.	Virgilij, m.; Zremil.	
14 Čet.	Poviš. sv. kr.; Znanoslav.	
15 Pet.	Nikomed, m.; Petkana. ☾	
16 Sob.	Ljudmila, vd.; Sodimir.	
Jez. obudil mladeniča v Najmu. Luk. 7.		
17 Ned.	15. pobink. 7 žalosti M. D.	
18 Pon.	Josip Kup., sp.; Sokolica.	
19 Tor.	Januvarij, m.; Vitodrag.	
20 Šred.	† Kv. Evstahij, m.; Morana.	
21 Čet.	Matej, ap.; Blagoslav.	
22 Pet.	† Kv. Mavriciji. t.; Celimir. ☽	
23 Sob.	† Kv. Tekla, d. m.; Slavna.	
Jez. ozdravil vodeničnega. Luk. 14.		
24 Ned.	16. pobink. Marija D. reš. uj.	
25 Pon.	Kleofa, sp.; Uroš.	
26 Tor.	Justina, m.; Stojslava.	
27 Šred.	Kozma in Dam.; Radomira	
28 Čet.	Venčeslav, kr.; Vidica.	
29 Pet.	Mihael, v. a.; Bogomir.	
30 Sob.	Jeronim, c. uč; Jekica. ☽	

Dan se skrči za 1 uro 35 min.

Dan je dolg 13 ur 21 min. do 11 ur 46 min.

VINOTOK ★ OKTOBER

Hrv.-srbsko: Listopad.

Poljsko: Październik.

Češko: Říjen. ☞ 31 dni. ☞

Rusko: Октябрь.

Luž.-srb.: Winowc.

Bolgarsko: Октомври.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
O največji zapovedi. Mat. 22.		
1	Ned. 17. pobink. Rož. v.; Dragana.	
2	Pon. Leodegar, šk.; Miran.	
3	Tor. Kandid, m.; Vitomir.	
4	Šred. Fran Ser., sp.; Tegodrag.	
5	Čet. Placid in tov., m.; Dumnuka.	
6	Pet. Brunon, sp.; Brunoslav.	
7	Sob. Justina, d.; Dragonika.	
Jez. ozdravil mrtvoudnega. Mat. 9.		
8	Ned. 18. pobink. Brig.; Dragosta ☺	
9	Pon. Dionizij, šk. m.; Svetina.	
10	Tor. Fran Borg, sp.; Stremil.	
11	Šred. Nikazij, šk.; Negoslava.	
12	Čet. Maksimilijan, šk.; Drugislav.	
13	Pet. Edvard, kr.; Rosica.	
14	Sob. Kalist, pap.; Sestrena.	
Prilika o kralj. ženitnini. Mat. 22.		
15	Ned. 19. pobink. Posveč. cerkva ☾	
16	Pon. Gal, op.; Velena.	
17	Tor. Jadviga, kr.; Mira.	
18	Šred. Luka, ev.; Travica.	
19	Čet. Peter Alk., sp.; Spasenija.	
20	Pet. Ivan Kanc., sp.; Raša.	
21	Sob. Ursula, d.; Stojslav.	
Jezus ozdravil kraljičevega sina. Iv. 4.		
22	Ned. 20. pobink. Kordula, d.; ☽	
23	Pon. Severin, šk.; Živka.	
24	Tor. Rafael, vel. ang.; Blagota.	
25	Šred. Krisant in K.; Zlatija.	
26	Čet. Evarist, p. m.; Vranica.	
27	Pet. Frumencij, šk.; Srebra.	
28	Sob. Simon in Juda, ap.; Mila.	
Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		
29	Ned. 21. pobink. Narcis; Gradimir.	
30	Pon. Klavdij, m.; Vladika. ☽	
31	Tor. † Volbenk, šk.; Srečko.	

Dan se skrči za 1 uro 34 min.

Dan je dolg 11 ur 41 min. do 10 ur 7 min.

LISTOPAD * NOVEMBER

Hrv.-srbsko: Studeni.

Poljsko: Listopad.

Češko: Listopad. ↔ 30 dni. ↔

Rusko: Ноябрь.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Bolgarsko: Ноември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.	
1 Sred	Vsi svetniki. Ljubomil.		
2 Čet.	Verne duše. Just, m.		
3 Pet.	Viktorin, šk.; Bogomil.		
4 Sob.	Karol Bor., šk.; Dragotin.		
Dajte cesarju, kar je ces. Mat. 22.			
5 Ned.	22. pobink. Caharija.		
6 Pon.	Lenart, op.; Ratislav. ☉		
7 Tor.	Prosdocim, šk.; Zdenka.		
8 Šred.	Bogomir; Živka.		
9 Čet.	Božidar, m.; Sebislav.		
10 Pet.	Andrej Av., sp.; Golobica.		
11 Sob.	Martin, šk.; Višnjica.		
Jezus obudil Jajrovo hčer. Mat. 9.			
12 Ned.	23. pobink. Martin; Davorin.		
13 Pon.	Stanislav K., sp.; Nevenka ☾		
14 Tor.	Jozafat K., šk. m.; Borislava.		
15 Šred.	Leopold, vojv.; Volčica.		
16 Čet.	Ivan Trogirski; Večerin.		
17 Pet.	Gregor, šk.; Ljubava.		
18 Sob.	Odon, op.; Oliva.		
O gorčičnem semenu. Mat. 13.			
19 Ned.	24. pobink. Zavet. D. M.		
20 Pon.	Feliks Val., sp.; Vladiboj. ☽		
21 Tor.	Darovanje M. D.; Grmislav.		
22 Šred.	Cecilija, d. m.; Jezdimir.		
23 Čet.	Klemen, p. m.; Raviojla.		
24 Pet.	Ivan kriški, sp.; Jeca		
25 Sob.	Katarina, d. m.; Kolomir.		
O razdejanju Jeruz. in o sodbi Mat. 24			
26 Ned.	25. pobink. Silvester, op.		
27 Pon.	Virgil, šk.; Vedrana.		
28 Tor.	Sosten, m.; Lelija.		
29 Šred.	Saturnin, m.; Skoromir. ☽		
30 Čet.	Andrej, ap.; Hrabroslav.		

Dan se skrči za 1 uro 13 min.

Dan je dolg 10 ur 5 min. do 8 ur 52 min.

GRUDEN * DECEMBER

Hrv.-srbsko: Prosinac.

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec. ☞ 31 dni. ☞

Rusko: Декабрь.

Luž.-srb: Hodownik

Bolgarsko: Декември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1	Pet. Eligij, šk; Rajka.	Beleške.
2	Sob. Bibijana, m; Tihomir.	
O poslednji sodbi. Luk. 21.		
3	Ned. 1. adv. Fran Ks., sp.; Drago.	
4	Pon. Barbara, d. m; Velika.	
5	Tor. Sava, op.; Stojana.	
6	Sred. Nikolaj, šk.; Vladovita. ☞	
7	Čet. † Ambrozij, šk; Veselin.	
8	Pet. Brzm. sp. M. D. Mojslav.	
9	Sob. Peter For., šk.; Savica.	
Ivan Krstnik v ječi. Mat 11		
10	Ned. 2. adv. Melhijad, p. m.	
11	Pon. Damaz, p.; Mira.	
12	Tor. Sinezij, m.; Široslav. ☾	
13	Sred. Lucija, d. m.; Vitača.	
14	Čet. Spiridijon, šk.; Vojmir.	
15	Pet. Kristina, d.; Cvetana.	
16	Sob. Evzebij, šk.; Bogoslava.	
Ivan Krst. pričuje o Kristu Iv. 1.		
17	Ned. 3. adv. Lazar; Strojslav.	
18	Pon. Gracijan, šk.; Kraja.	
19	Tor. Nemezij, m.; Uglješa.	
20	Sred. † Kv. Liberat; Boživoj. ☼	
21	Čet. Tomo, ap.; Tomislav.	
22	Pet. † Kv. Čenon, m.; Zvezdana.	
23	Sob. † Kv. Viktorija, d.; Ozrslav.	
Ivan Krst poklican v prorok. Luk. 3.		
24	Ned. 4. adv. Adam in Eva; Dunja.	
25	Pon. Božič. Rojstvo Gosp.	
26	Tor. Štefan, m.; Zlatka.	
27	Sred. Ivan ev; Pelislav.	
28	Čet. Nedolžni otročiči; Zenica. ☽	
29	Pet. Tomo, šk.; Vrhoslav.	
30	Sob. David, kr.; Branimir.	
Simeon in Ana v templju. Luk. 2.		
31	Ned. Ned. pred nov. let Silvester.	
Dan se skrči do dne 22. za 19 minut in zopet vzraste do konca meseca za 2 min.		
Dan je dolg 8 ur 51 min. do 8 ur 34 min.		

Petindvajsetletnica Ciril Metodovih podružnic.

1910.

Prva ljubljanska; Kranj moška; Celje m.; Ptuj m.
— Te štiri podružnice so bile ustanovljene leta 1885.

1911.

Kranjska: Bled; Črnomelj m.; Gorenjska dolina s sedežem v Kranjski gori; Idrija m.; Il. Bistrica-Trnovo m.; Kropa, Kamna Gorica, Dobrava in okolica; Litija; Ljubljana, šentjakobskotrnovska m.; Ljubljana, šentpeterska m.; Metlika; Mokronog; Novo mesto m.; Pivka s sedežem v Št. Petru; Poljanska dolina; Postojna m.; Ribnica; Šiška; Škofja Loka in okolica; Turjak; Zatična-Višnja gora; Železniki.

Štajerska: Braslovče; Gornji Grad m.; Gradec, akademiška; Gradec, izvenakademiška; Št. Juri ob juž. žel. m.; Konjice; Rečica v Savinjski dolini; Sevnica; Trbovlje; Vuhred; Žalec.

Koroška: Beljak in okolica.

Primorska: Ajdovščina in okolica; Bovec; Gorica m.; Kobarid m.; Šempas; Trst m. — Navedenim 39 podružnicam je bilo ustanovno leto 1886.

Poštne določbe.

I. Določbe za pisemsko pošto.

Navadno pismo v Avstro-Ogrsko, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo ne sme prekoračiti 20 gr (gramov). Na v a d n o pismo v vse avstro-ogrške, bosenske in hercegovinske kraje (izvemši sandžak Novi Bazar) in vso Nemčijo z Helgolandom, mora imeti tuzemsko znamko za 10 v (vinarjev). — Za lastni kraj, kjer se odda pismo (za »mestna pisma«), je pisemsko-poštna znamka tudi za 10 v.

Pismo n a d 20 gr do vračunši 250 gr v vse avstro-ogrške kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo mora imeti poštno znamko za 20 v.

Pisem nad 250 gr težkih ne sprejema pisemsko pošta. Take odpošiljatve se odpravljajo po vozni pošti. — Le uradna, poštnine prosta dopisovanja sprejema pisemsko pošta tudi v domačem prometu do 2½ kg (kilograma); taka pisma, namenjena na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, pa le do 1 kg.

Pisma v inozemstvo. V Nemčijo stanejo pisma do 20 gr 10 v, nad 20 do 250 gr 20 v; v Črno goro in Srbijo za vsakih 20 gr 10 v; v druge države do 20 gr 25 v; za vsakih nadaljnjih 20 gr 15 v več.

Pri priporočenih (rekomandiranih) pismih se plača kot priporočilna pristojbina brez razločka teže tako za tu- kakor za inozemstvo poleg navadne pisemske pristojbine še 25 v. Priporočiti se morejo vse pisemsko-poštne pošiljatve.

Povratni listi (retur-recepisi) se pridevajo pismu le na izrečno zahtevanje. Za to plača oddajnik 25 v.

Dopisnice so dovoljene v vsem obsežju svetovno-poštnega društva in stanejo v vse kraje Avstro-Ogrske in vse Nemčije 5 v, v Črno goro in Srbijo 5 v, v druge k svetovno-poštnemu društvu spadajoče dežele 10 v.

Dopisnice s plačanim odgovorom stanejo dvakrat toliko kakor navadne dopisnice; dovoljene niso samo v notranjem prometu Avstro-Ogrske, marveč v vse dežele svetovno-poštnega društva.

Tiskovine. Kakor tiskovine proti znižanim pristojbinam za take pošiljatve se dopuščajo: knjige, mehko in trdo vezane, slike, karte, objave i dr., tiskane, kamenopisane in fotografovane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakršnih pisanih prilog ali dostavkov. Dovoljeno pa je pri cenilnikih lastnoročno vpisovanje cen in podpisavanje imen; pri korekturnih polah korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopolis. V notranjem prometu, potem v onem z Nemčijo

ne smejo prekoračiti teže 1 kg, v ostalem svetovno-poštnem prometu pa ne teže 2 kg. Nefrankovane ali kot tiskovina pretežke pošiljatve pošta zavrača.

Pristojbina za tiskovine v notranjem prometu Avstro-Ogrske, z Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo je 3 v do 50 gr; 5 v do 100 gr; 10 v do 250 gr; 20 v do 500 gr; 30 v do 1 kg. V vse ostale dežele svetovno-poštnega društva je za vsakih 50 gr 5 v.

Obrazci in poizkušnje blaga. Poizkušnje blaga se morajo v vrečice, zabožke ali zavoje, ki se dajo odpreti, tako zaviti, da se lahko pregleda vsebina. Imeti ne smejo nobene kupne vrednosti in nobenih drugih pisanih opazk, nego le ime ali tvrdko odpošiljalčevo, naslov prejemnikov, tovarniško ali trgovsko znamenje, številke, cene, težo in mero blaga, ter koliko ga je na razpolago. Dalje ne smejo poizkušnje blaga presegati 30 cm v dolgosti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti, kakor tudi ne teže 350 gr.

Pristojbina za obrazce in poizkušnje blaga v notranjem prometu Avstro-Ogrske in v onem z Bosno, Hercegovino in Nemčijo je 10 v do 250 gr, od 250 do 350 gr 20 v. V ostalem svetovno-poštnem prometu 5 v za vsakih 50 gr, najmanj pa 10 v.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko »pr. ekspres«. Ekspresna pristojbina znaša v kraju oddajnega poštnega urada vedno le 30 v. Ako pa naj se izroči pismo zunaj oddajnega kraja (mestne proge), zaračuni se vročina z 1 K za vsakega $7\frac{1}{2}$ km za prejemnika, odtegnivši že plačanih 30 v.

Poštno-denarne nakaznice (komad po 3 v) do zneska 1000 K mora sprejeti vsak poštni urad. Pri navadnih (ne brzojavnih) poštnih nakaznicah v Avstro-Ogrsko in Liechtenstein se plača za zneske do vračunši 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

V Bosno in Hercegovino je od denarnih nakaznic plačati: do 50 K 20 v, do 100 K 30 v, do 300 K 60 v, do 600 K 90 v, do 1000 K 1 K 50 v.

V Nemčijo in Luksemburg je plačati od poštnih nakaznic: do 40 K 20 v, za vsakih nadaljnih 20 K 10 v; v Črnogoro, Srbijo in Turčijo (c. kr. poštne urade) je plačati do 50 K 20 v, do 100 K 40 v, do 300 K 80 v, do 600 K 1 K 20 v, do 1000 K 2 K.

Pristojbina za denarne pošiljatve po nakaznici v druge vnanje države znaša: za vsakih 50 K 25 v. — Na Angleško, Irsko, Mehiko, Peru, Rusijo: za vsakih 25 K 25 v.

Za denarne pošiljatve po nakaznici izven Avstro-Ogrske so porabiti »mednarodne poštna nakaznice«, katerih kom. stane 3v.

Za brzojavne denarne nakaznice se morajo poleg teh pristojbin plačati tudi še posebne za brzojavno odpošiljatev.

Zalepke (po 11 v) se rabijo kakor pisma.

Kdor hoče navadna pisma **nazaj vzeti** iz poštnega urada pred odhodom ali po odhodu pošte, mora naznaniti to dotičnemu

poštne uradu pismeno ter se obvezati, da bo odgovoren za vsako škodo, ki bi mogla nastati iz tega, da se je pismo nazaj vzelo. Prav tako se tudi naslov že odposlanega pisma ali druge pošiljatve lahko izpremeni. Pokazati se mora dotičnemu poštne uradu lastnoročno pisan, popolnoma enako glaseč se naslov, in ako je pismo zapečaćeno, tudi pečat. Pri priporočenih pošiljativah se mora na vsak način pokazati in oddajnemu uradu izročiti prejemi list. Pristojbina za že odposlana pisma je v notranjem prometu 35 v, v dežele svetovno-poštne društva 50 v. Zgodi se to lahko tudi brzobjavnim potom.

II. Določbe za vozno pošto.

Vozna pošta odpošilja: Denarna pisma in zavojčke (pakete) z denarjem; listine z navedeno vrednostjo; zaveznice in dr.; pisma brez vrednosti, ki tehtajo nad 250 gr; vozno blago, naj je vrednost navedena ali ne, do 50 kg; pošiljatve proti poštne povzetju; vrednostna pisma in poštne zavojčke.

Naslov pri voznopoštne pošiljativah mora biti popolnoma jasen; naveden mora biti kraj, dežela, kakor tudi mestni okraj, ulica in hišna številka.

Denarna pisma se morejo oddajati zaprta ali odprta; odprta le do teže 250 gr in v vrednosti od 1000 K naprej. Pri rabi poštne uradnih zavitkov za denarna pisma (komad po 2 v) zadostuje zapečaćenje z dvema pečatom; ako se rabijo pa drugi zavitki, spravljati se morajo denarna pisma v navzkrižne zavitke in zapreti s petimi pečati. — Zavita denarna vsota se mora na naslovu navesti po svojih delih. Pošta jamči pri zaprtih pismih le za izročitev nepokvarjenega pisma, ne za njegovo vsebino.

Vrednostni papirji, dolžna pisma, delnice i dr. se morajo oddati vedno zaprti: navesti se mora njihova vrednost, zapečaćijo naj se s petimi pečati, ako se porabi navzkrižni zavitek.

Vozno - poštne pošiljatve se morajo vsebini primerno zaviti in trdno zapreti, da se ne more priti do vsebine, ako se ne odpró ali poškođujejo zavojčki. Na zaklepe zavoja (šive, špranje, konce vrvice i dr.) se morajo pritisniti pečati v zadostnem številu.

Vsem voznim pošiljativam, se mora pridejati poštne spremnica (komad stane 12 v). Kupon poštne spremnice se sme porabiti za pošiljalčeva priobčila ter ga sme prejemi odrezati.

Brez navedene vrednosti se morejo voznopoštne pošiljatve tudi pošiljati v notranjem prometu. V slučaju, ako se izgubi pošiljatev ali pa poškođuje, povrne poštne zavod od dokazane škode za 3 kilograme 15 K, za 5 kilogramov 25 K in za vsak nadaljni kilogram 5 do 6 K.

S poštnim povzetjem smejo voznopoštne pošiljatve do zneska 1000 K pošiljati vsi avstrijsko-ogrski ter bosensko-hercegovinski poštne uradi in do istega zneska tudi v Egipt.

Denarni znesek, katerega ima plačati prejemnik pošiljatve poštному uradu, mora navesti oddajnik na obeh naslovih (na zavojčku in na spremnici) pod zaznamkom v vrednosti z besedami: »povzetje K . . v«, natančno s številkami in črkami, in sicer pri pošiljativah v inozemstvo tudi v veljavi dotične države.

Spremnica za poštno povzetje je različna od navadne poštne spremnice in stane komad 12 v.

Povračilo za poštno povzetje znaša za Avstrijo, Ogrsko, okupirane dežele, Črno goro in Srbijo po $\frac{1}{2}\%$, to je 1 v od vsakih 2 K, najmanj pa 12 v.

Ekspresne pošiljatve. Tudi vozno-poštne pošiljatve se dostavljajo na zahtevanje takoj po njihovem prihodu s posebnim slom naslovníku v stanovanje. Na zavojček kakor tudi na poštno spremnico se mora razvidno zapisati beseda »ekspres« ali »s posebnim slom«. Pristojbina za ekspresno vročitev pri pošiljativah v mestne okraje znaša 50 v. Za pošiljatve v deželne okraje iznaša ta pristojbina 1 K na daljavo $7\frac{1}{2}$ km za prejemnika, odračunši že plačane pristojbine.

Dostavnine je plačati za denarna pisma do 1000 K 10 v, nad 1000 K za vsakih 500 K ali del tega 20 v; za zavoje do 5 kg teže in do 1000 K vrednosti 10 v, nad 5 kg teže in do 1000 K vrednosti 20 v; za poštne nakaznice do 1000 K 6 v.

Za samo obvestitev (avisó) denarnega pisma ali zavoja se plača 5 v.

Lestvice za pristojbino štempljev ali kolkov.

I. Kolek za menice.

čez	Do	150 K	—	K 10 v
„	150	300	„	—	„ 20 „
„	300	600	„	—	„ 40 „
„	600	900	„	—	„ 60 „
„	900	1.200	„	—	„ 80 „
„	1.200	1.500	„	1	„ — „
„	1.500	1.800	„	1	„ 20 „
„	1.800	2.100	„	1	„ 40 „
„	2.100	2.400	„	1	„ 60 „
„	2.400	2.700	„	1	„ 80 „
„	2.700	3.000	„	2	„ — „
„	3.000	6.000	„	4	„ — „
„	6.000	9.000	„	6	„ — „
„	9.000	12.000	„	8	„ — „
„	12.000	15.000	„	10	„ — „
„	15.000	18.000	„	12	„ — „

čez	18.000	do	21.000	K	14	K	—	v
”	21.000	”	24.000	”	16	”	—	”
”	24.000	”	27.000	”	18	”	—	”

II. Kolek za pisma,

čez		Do	4	K	—	K	—	v
	4	”	40	”	—	”	14	”
”	40	”	80	”	—	”	26	”
”	80	”	120	”	—	”	38	”
”	120	”	200	”	—	”	64	”
”	200	”	400	”	1	”	26	”
”	400	”	600	”	1	”	88	”
”	600	”	800	”	2	”	50	”
”	800	”	1.600	”	5	”	—	”
”	1.600	”	2.400	”	7	”	50	”
”	2.400	”	3.200	”	10	”	—	”
”	3.200	”	4.000	”	12	”	50	”
”	4.000	”	4.800	”	15	”	—	”
”	4.800	”	6.400	”	20	”	—	”
”	6.400	”	8.000	”	25	”	—	”
”	8.000	”	9.600	”	30	”	—	”
”	9.600	”	11.200	”	35	”	—	”
”	11.200	”	12.800	”	40	”	—	”
”	12.800	”	14.400	”	45	”	—	”

III. Kolek za pogodbe,

čez		Do	20	K	—	K	14	v
	20	”	40	”	—	”	26	”
”	40	”	60	”	—	”	38	”
”	60	”	100	”	—	”	64	”
”	100	”	200	”	1	”	26	”
”	200	”	300	”	1	”	88	”
”	300	”	400	”	2	”	50	”
”	400	”	800	”	5	”	—	”
”	800	”	1.200	”	7	”	50	”
”	1.200	”	1.600	”	10	”	—	”
”	1.600	”	2.000	”	12	”	50	”
”	2.000	”	2.400	”	15	”	—	”
”	2.400	”	3.200	”	20	”	—	”
”	3.200	”	4.000	”	25	”	—	”
”	4.000	”	4.800	”	30	”	—	”
”	4.800	”	5.600	”	35	”	—	”
”	5.600	”	6.400	”	40	”	—	”
”	6.400	”	7.200	”	45	”	—	”
”	7.200	”	8.000	”	50	”	—	”

Razkaznica za obresti.

Obresti po 4 od sto					Obresti po 5 od sto					Obresti po 6 od sto				
kapital	za 1 leto	za 1 mesec	K	V	kapital	za 1 leto	za 1 mesec	K	V	kapital	za 1 leto	za 1 mesec	K	V
K	K	V	K	V	K	K	V	K	V	K	K	V	K	V
1	—	4	—	—	1	—	5	—	—	1	—	6	—	—
2	—	8	—	—	2	—	10	—	—	2	—	12	—	—
3	—	12	—	—	3	—	15	—	—	3	—	18	—	—
4	—	16	—	—	4	—	20	—	—	4	—	24	—	—
5	—	20	—	—	5	—	25	—	—	5	—	30	—	—
6	—	24	—	—	6	—	30	—	—	6	—	36	—	—
7	—	28	—	—	7	—	35	—	—	7	—	42	—	—
8	—	32	—	—	8	—	40	—	—	8	—	48	—	—
9	—	36	—	—	9	—	45	—	—	9	—	54	—	—
10	—	40	—	—	10	—	50	—	—	10	—	60	—	—
20	—	80	—	—	20	—	—	—	—	20	—	—	—	—
30	—	120	—	—	30	—	—	—	—	30	—	—	—	—
40	—	160	—	—	40	—	—	—	—	40	—	—	—	—
50	—	200	—	—	50	—	—	—	—	50	—	—	—	—
60	—	240	—	—	60	—	—	—	—	60	—	—	—	—
70	—	280	—	—	70	—	—	—	—	70	—	—	—	—
80	—	320	—	—	80	—	—	—	—	80	—	—	—	—
90	—	360	—	—	90	—	—	—	—	90	—	—	—	—
100	—	400	—	—	100	—	—	—	—	100	—	—	—	—
200	—	800	—	—	200	—	—	—	—	200	—	—	—	—
300	—	1200	—	—	300	—	—	—	—	300	—	—	—	—
400	—	1600	—	—	400	—	—	—	—	400	—	—	—	—
500	—	2000	—	—	500	—	—	—	—	500	—	—	—	—
1000	—	4000	—	—	1000	—	—	—	—	1000	—	—	—	—
5000	—	20000	—	—	5000	—	—	—	—	5000	—	—	—	—

Narodnemu delu!

Karol Kotnik.

Karol Kotnik.

Doba mecenov, pozdravljena! Za Viljemom Polakom Karol Kotnik in drugi! Brez velikih žrtev, krvnih in denarnih se ni ohranil noben narod.

Karol Kotnik je ogromen del sadu svojega dela v poslednjih trenutkih izročil njej, ki je bila prav tiste dni kruto napadena in sramotno žaljena – družbi sv. Cirila in Metoda in potem z blaženim smehljajem legel na mrtvaški oder. „Kako bi ga bila rada poljubila ležečega sredi rož,“ rekla je rodoljubna Slovenka, ki ga je kropila. Mrtvega Karola Kotnika je v duhu poljubila vsa narodna Slovenija, ko je izvedela o njegovi oporoki; poljubila ga je družba sv. Cirila in Metoda, kateri je položil v krilo kraljevski dar in jej zagotovil bodočnost. Mnogo blagih mož je že sprejela vase slovenska zemlja, a enega najblažjih hrani izza 1. sušca 1910 pokopališče poleg cerkvice sv. Antona v Verdu pri Vrhniki. Ob njegovi gomili je bil zastopan cvet slovenstva, vsi sloji, na čelu jim narodno ženstvo, društva, pred vsem glavna dedična družba sv. Cirila in Metoda, katere prvomestnik je imel pretresljiv nagovor.

S Karolom Kotnikom je legel v grob poslednji moški potomec rodoljubne rodbine Kotnikove iz Verda. Oče blagopokojnega mecena Fran Kotnik st. († dne 15. vel. srpana 1890) je bil jako ugleden narodnjak, ki si je znal pridobiti zaupanje svojih rojakov v toliki meri, da so ga volili za deželnega poslanca. Leta 1869. ga je izbrala ljubljanska okolica za svojega zastopnika v deželnem zboru; izza leta 1870. do 1877. pa je bil zastopnik Vrhnike, Loža in Postojne. Leta 1870. ga je deželni odbor imenoval za člana okrajnega šolskega sveta ljubljanske okolice. Fran Kotnik st. prešinjen od

iskrene ljubezni do slovenske domovine, je bil preporditelj Vrhniko, ki so jej dotlej gospodarili in jo zastopali nemškutarji. Modro in previdno ravnanje Kotnikovo je pripomoglo narodni stvari do ugleda. Ob njegovem kremenitem značaju in njegovi dalekogledni preudarnosti so se razpršili vsi naklepi nasprotnikov. Svoje blago srce je pokazal Fran Kotnik st. poslednjič v oporoki. Družbi sv. Cirila in Metoda je volil 1000 K, vrhniške občine ubogim 6000 K, prostovoljni požarni brambi v Verdu 1000 K, vrhniški požarni brambi 400 K, vrhniškemu olupševalnemu društvu 1000 K, Matici slovenski 2000 K, dijaški kuhinji v Ljubljani 1000 K, ubogim učencem vrhniške ljudske šole 400 K itd.

Takega rodoljubnega kova je bil oče. Ko gledamo pred seboj roditelja delečega dobrote na tak veledušen način, nam je razumljiva oporoka Karola Kotnika. Stari Kotnik je poskrbel svoji rodbini narodno vzgojo; hčerke so se pomožile v narodne rodbine; sinova pa sta si popolnoma v zgled vzela svojega očeta. Parketno tovarno in drugo posestvo je prevzel po njem starejši sin Fran Kotnik ml., a ne za dolgo. Šel je komaj 21letnik za očetom leta 1891. v prezgodnji grob. Zvest posnemovalc njegov je ostavil tudi on za seboj sijajen sled. Tedaj smo čudeč se brali poročilo o njegovi oporoki, ki je imela nastopna volila: družbi sv. Cirila in Metoda 2000 K, za dijaško ustanovo 40.000 K, Narodnemu domu v Ljubljani 8000 K in vse parkete, Dijaški kuhinji 4000 K, Matici slovenski 2000 K, Dramatičnemu društvu 2000 K, slovenskim visokošolcem 2000 K, Ljubljanskemu „Sokolu“ 1000 K, Slovenskemu društvu v Ljubljani 1000 K, ubogim dijakom ljubljanske realke 1000 K, za druge dobrodelne namene krog 30.000 K, torej nad 100.000 K. Očeta in brata je prekosil v požrtvovalnem rodoljubju Karol Kotnik.

Rodil se je dne 21. kimavca 1875 v Verdu. Ljudskošolske nauke je sprejel Karol Kotnik na ljubljanski vadnici, ki se je nahajala tedaj v starem, sedaj podrtem gimnazijskem poslopju. Učitelji so mu bili: Ivan Sima, Ivan Eppich, Fran Gerkmann in Ivan Tomšič. Stanoval

je pri Obilčnikovih v Dijaški ulici. Obilčnik rodom štajerski Slovenec je imel gostilno v sedanji Fabianovi hiši. Bil je narodnjak. Pri njem je bil tedaj opoldne in zvečer na hrani in je stanoval v najeti mesečni sobi tudi pesnik Levstik. Z njim sta se rada družila v Obilčnikovi gostilni narednik, poznejši vladni tajnik Kramar in knjigotržec Anton pl. Franken. Ti so se večkrat šalili s Karolčkom; zlasti so se zabavali z njim, ko je „Miklavž nosil“. Karolčku je prinesel poleg drugih darov „zlatopismo“, ki ga je bil sestavil Levstik. Naš učenček se je te priloge zelo veselil in „zlatopisemce“ rad prebiral. Kotnikov sobivalec je bil sedanji drž. gozdni komisar Emil pl. Obereigner. Gospod, ki je zasebno poučeval v 2. razredu plavolasega, okrogloličnega Karolčka, ga opisuje kakor živahnega, prikupnega, ljubeznivega dečka kažočega nadarjenost. Ko je bil v 2. razredu, se je pojavila bolezen, ki je bila kriva, da je po končanem 4. razredu eno leto pustil šolanje in miroval doma v Verdu. Potem je šel zopet v Ljubljano v latinske šole. Gimnazijske nauke je Karol Kotnik po smrti svojega brata prekinil dovršivši 5. razred na ljubljanski gimnaziji in v jeseni leta 1891. prestopil na realko. Srednješolec Kotnik je stanoval na Mestnem trgu pri pokojni gospe materi višjega štabnega zdravnika drja. Antona Stareta. Po dokončanih realčnih študijah se je posvetil tehničnim naukom na Dunaju. Tamkaj je ustanovil Klub slovenskih tehnikov. Visokošolca Karola Kotnika označuje njegov prijatelj tako-le: „Kotnik je bil kot tehnik na Dunaju duša slovenskih tehnikov. Zbirali smo se v gostilni „Zum scharfen Eck“, kamor so večkrat prihajali tudi slovenski vseučiliščniki. Kotnik je bil vsem zgled narodne zavednosti in narodnega mišljenja. Najbolj so ga zanimale gospodarske stvari. Bil je odličen tehnik in izborno poučen v vseh nacijonalnoekonomičnih vprašanjih. Spoznaval je važnost narodnega gospodarskega dela bolje kakor kateri koli drugi tedanjih slovenskih visokošolcev na Dunaju in nam je pomen tega dela znal razložiti z redko bistroumnostjo. V obče je bil tih in skromen,

a ljubil je vesele ljudi in je posebno rad imel najve-selejšega med veselimi slovenskimi visokošolci. Živel je Kotnik kot dijak vedno skromno in ščedljivo; kar je storil, je vse preudaril, a tovarišem je od srca rad pomagal, kolikor je le mogel — in da so ga revni slovenski dijaki pogostoma „napumpali“, to se pač ob sebi razume.“ (Sl. N.)

Ljubezen do dela in do slovenstva, vsajena mu v blago srce v mladosti, je spremljala Kotnika ob vsakem koraku, ki ga je storil pozneje, ko je bil dovršil tehniko in prevzel doma obširno gospodarstvo, med drugim od očeta mu Frana ustanovljeno tvornico za izdelovanje parketov in furnirov v Verdu. S čebelično marljivostjo se je vživel v gospodarstvo vedno skrbeč za napredek v svoji stroki; a ne samo ožji domači gospodarski krog je zanimal mladega moža, on je pazno zasledoval tudi obče narodno gospodarsko stanje in vneto sodeloval z denarno pomočjo in s svetom pri raznih domačih podjetjih. Ne prazne puhlice — vztrajno smotreno delo more rešiti slovenski narod; ako vsakdo v svojem oboru izvršuje dano mu nalogo vneto, preudarno in vestno, moramo napredovati in uveljaviti svoj obstoj. Takih nazorov je bil Karol Kotnik. Po njih nam je postal krasen zgled delavnosti, a po svoji sijajni oporoki nedosežen vzor narodne požrtvo-valnosti.

Sredi dela je našega vzornika strla smrt. Že od nekdanj bolehnih Karol Kotnik je jel po novem letu vidno hirati. Kako se je boril s svojo uničevalko in kakšni so mu bili poslednji trenutki, povzamemo iz cenjenega dopisa njegovega zdravnika gospoda dr. Josipa Buha, kateremu izrekamo najsrčnejšo zahvalo za njegovo zanimivo poročilo, ki slove tako-le:

„Prvič sem spoznal Karola Kotnika pri obisku, ki sem mu ga napravil takoj v početku, ko sem se bil nastanil na Vrhniki. Bilo je v začetku prosinca 1909. Ugledal sem tedaj pred seboj vsled dolgotrajne boleznitrpincenega človeka, naveličanega življenja in obupanega nad okrevanjem. Bolestna mimika je bila stalna

na njegovem obrazu. Že pri prvem obisku je izrazil Karol Kotnik željo, da naj ga češče obiščem. Odzval sem se včasih njegovi želji. Pogovarjal se je rad in z velikim zanimanjem o šolah, o modernem razvoju realnih znanosti sploh, zlasti o napredkih tehnike, v kateri stroki je bil sam veščak, potem o prirodnih znanostih in zdravilstvu. Nikdar pri teh obiskih ni omenjal svoje bolezni.

Prvo mojo zdravniško pot k njemu je povzročil dopis dunajskega zasebnega docenta za notranje bolezni drja. A. Hammerschlaga. Dopis datiran z dnem 24. prosinca t. l. sem prejel dne 25. prosinca. Vsebina tega dopisa je bila vest, da se je zglasil pri drju. Hammerschlagu na Dunaju neki K. Kotnik iz vrhniškega okraja. Poleg tega je bil naveden rezultat zdravniške preiskave in naznanilo, da se ta bolnik v kratkem zglesi pri meni zato, da se podvrže zdravljenju, ki mu je bilo priporočeno.

Po prejemu tega dopisa sem čakal nekaj dni. Ker Kotnika le ni bilo k meni, sem se odločil, da grem sam do njega. V tej zadevi sem prišel k njemu dne 31. prosinca 1910. Po pozdravu sem povedal Kotniku vzrok obiska in mu pokazal pismo drja. Hammerschlaga.

Kotnik je pismo prečital in dejal: Da, dobro! Je res! Bil sem pri zdravniku na Dunaju, ko sem imel tam še druga opravila; hotel sem tudi o tem z Vami govoriti. Prav je, da ste sami prišli. Grem tako težko od doma. In kaj Vi pravite k temu pismu?

Pismo je videti popolnoma stvarno, sem odgovoril. Če se namerjate podvreči priporočenemu zdravljenju, sem Vam na uslugo. V tem slučaju bi samo želel, da Vas tudi sam prej preiščem.

Prosim torej, da me preiščete, mi je rekel po kratkem premisleku.

Ko sem ga bil preiskal, me je vprašal: „Kaj Vi sedaj sodite o tej stvari?“

Odgovoril sem mu, da se pridružujem mnenju drja. Hammerschlaga. Nato me je vprašal, kdaj pričnem

z zdravljenjem. Razodel mi je, da se res čuti slabega, kakor še ne prej, dasi boleha že izza mladega, osobito izza desetih let nazaj.

Že tisti dan je bil Kotnik tako slab, da je parkrat med pogovorom opasno prebledel. Ko sem ga vprašal, mu je li slabo, mi je odgovoril: Ne, ne, nič posebnega; to je pri meni že v navadi; bo takoj zopet dobro. Popraševal je še mnogo o načinu priporočenega mu zdravljenja, o njegovih učinkih, kdaj in zakaj se tako zdravi in podobno. Naposled je prosil, da naj z zdravljenjem kmalu pričnem.

Dne 1. svečana se je pričelo zdravljenje. Dasi je bilo pričakovati uspehov, vendar jih ni bilo opaziti. Telesne moči Kotnikove so od dne do dne vidno pešale. Da bi mu jih čim dalje ohranil, sem mu priporočil nekega dne popoln počitek v postelji.

Kako to mislite? me je zavrnil nekako šaljivo. Morda tako, da sploh več ne zapustim postelje, kaj ne?

Temu sem izkušal nekoliko ugovarjati, a bolnik se mi je samo nasmehnil. Dobro je čutil svoje pešanje. Dasi se je komaj držal na nogah, o tem še slišati ni hotel, da bi legel na posteljo.

Katastrofa se je bližala. Dne 25. svečana sem obvestil o tem gospoda L. in po dogovoru z njim opomnil bolnika: Gospod Kotnik, za mene je Vaše stanje preodgovorno, da Vas lečim sam. Zdi se mi previdno in potrebno, da pokličemo še kakega zdravnika.

Jaz sicer mislim, da tega ni treba, mi je odgovoril, ker vidim, da se Vaša izvajanja tako in tako strinjajo s tem, kar sem že izvedel od zdravnikov, katere sem kdaj poprašal za svet; vendar da Vam olajšam odgovornost, svetujte mi, koga naj pokličemo?

Svetujem Vam sicer lahko, vendar bi se pri tem rad oziral na Vašo željo. Drja. Šlajmerja poznate. Ali kličemo njega? Dr. Levičnik se bavi z boleznimi, ki utegnejo priti pri Vas v poštev, še posebej. Ali kličemo tega? Svetujem Vam oba.

No dobro, je dejal, kličimo oba. Je že vse eno. Če ne bode dobiti obeh, izkušajmo dobiti vsaj enega teh.

Gospod L. se je napotil nato v Ljubljano do imenovanih zdravnikov. Drja. Šlajmerja ni dobil doma; bil je tedaj menda v Zagrebu. Dr. Levičnik pa je obljubil, da pride prihodnji dan t. j. dne 26. svečana ob 11. uri.

Tisti dan je ostal Kotnik že od jutra nadalje v postelji; ni si mogel več pomagati na noge. Ob enajstih se je začelo posvetovanje z drjem. Levičnikom. Upanja ni bilo nobenega.

Dne 27. svečana zvečer ob četrti na 7 sem nastopil zadnji obisk pri Kotniku. Ostal sem čez noč pri njem. Približno o pol osmih me je vprašal bolnik:

Povejte mi odkrito in brez ovinkov, g. doktor, ali mislite, da bom živel še do jutri (t. j. 28. svečana) opoldne in ali bom do konca pri zavesti?

Vprašal sem ga, zakaj bi to rad vedel? Odgovoril mi je: Radi oporoke — in pristavil: Če bom živel po Vašem mnenju še do jutri opoldne, potem pošljemo po gospoda notarja jutri zjutraj, drugače naj pride sedaj, prej ko mogoče. Samo eno Vas prosim: obljubiti mi morate, da mi ne boste daljšali življenja.

Težak je bil zame odgovor, a moral sem mu odgovoriti.

Obljubljam Vam, da Vam na Vašo izrecno željo ne bom daljšal trpljenja. Radi zavesti menim, da jo boste ohranili do konca; samo dvomim, bodete li jutri o poldne še živi.

V veliko tolažbo mi je, kar ste mi ravnokar povedali. Gospod notar naj kmalu pride — mi je rekel nato.

Gospoda notarja so skoraj dobili. Oporoka se je vršila pri polni zavesti, dasi so bile telesne moči bolnikove do skrajnosti izčrpane tako, da je moral Kotnik med posameznimi podpisi kupnih pogodeb in oporoke počivati.

Po dovršeni oporoki me je prijel bolnik za desnico, mi jo stisnil in rekel: O gospod doktor, kako sem srečen, da Vas imam tu . . . Tako sem gotov!

Po noči me je večkrat poprašal, kdaj bode že konec. Dne 28. svečana zjutraj zgodaj je vstopil gospod vrhniški dekan in mu podelil sv. poslednje olje.

Nekako o pol osmih zjutraj je vzdihnil umirajoči: Ali še ne bo konec mojega trpljenja?

Potolažil sem ga in mu napovedal bližnjo rešitev. Nato je izrekel željo, da naj se ga ne moti več. Ob osmih zjutraj sem se odstranil. Kmalu potem, nekoliko pred deveto uro je izdihnil veliki slovenski mecen svojo blago dušo.“ —

V pozni večerni uri dne 27. svečana 1910 je podpisala tresoča roka našega do sedaj največjega narodnega dobrotnika Karola Kotnika ob sodejstvu notarja Komatarja oporoko, ki je imenovala družbo sv. Cirila in Metoda za glavno dedično in jej prinesla ogromen dar. Pero, ki je učinilo ta podpis, bi se moralo shraniti kot najdražja slovenska relikvija. Kaj so proti tej listini pergamenasta pisma, ki so se z njimi valila težka bremena na naše sužnje dede? S Karola Kotnika oporočno listino prihaja svoboda naši deci, rešitev iz tujih spon.

Njegovo „**zlato pismo**“ slove: „Oporoka. Jaz Karol Kotnik, tovarnar v Verdu, preklicujem vse svoje prejšnje poslednjevoljske naredbe in volim svojim sestram Ani, Emi, Matildi in Mariji vsaki po 50.000 K, svojemu majerju Francetu Preku 500 kron, svojima tovarniškima delovodjama vsakemu po 500 kron in gospe Katarini Flis, zasebnici v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 11, svoto 2000 kron. Tovarniška delovodja sta Ivan Rosenwirt in Ivan Šuštaršič. **Dedičem po meni imenujem družbo sv. Cirila in Metoda** in želim, da naj bode izvršitelj moji oporoki gospod Josip Lenarčič, tovarnar na Vrhniki. V Verdu, dne 27. svečana 1910. Karol Kotnik l. r. Ivan Furlan l. r., priča zadnje volje, Anton Komatar l. r., priča zadnje volje, dr. Josip Buh l. r., priča zadnje volje.“ — Izza doslovno navedene oporoke dobi družba sv. C. in M. po odbitku volil **krog 430.000 K.**

Vest o Kotnikovem velečinu je elektrizovala vse, kar čuti slovensko in ljubi družbo sv. Cirila in Metoda. Od povesod, kjer bivajo Slovenci, so se zglašali odzivi polni hvaležnosti in priznanja, podprti z večjimi in

manjšimi doneski naši šolski družbi. Občinski svet naše bele Ljubljane je na seji dne 8. sušca 1910 na predlog mestnega župana Ivana Hribarja Pristavsko ulico preimenoval v Karola Kotnika ulico; to je ulica, kjer se nahaja I. mestna deška šola in kjer se utegne v bodoče zgraditi še eno šolsko poslopje. Te kratke črtice, katerim želimo, da sledi skoro popoln životopis iz peresa, ki mu bo moči točneje in obširneje poročati o našem velikem dobrotniku, sklepamo z besedami mestnega župana Ivana Hribarja, izgovorjenimi ob navedeni priliki v ljubljanski mestni dvorani: **Naj bi imela naša mladina vedno pred očmi ime požrtvovalnega rodoljuba Karola Kotnika!**

Karolu Kotniku.

Tudi tebe, mož najblažji,
smrt nemila,
je v najlepšem moškem cvetu
pokosila

Ob gomili tvoji plaka
domovina,
ker najboljšega zgubila
zdaj je sina.

Narod v srcu, narod v duši
ti imel si,
zanj si delal neprestano,
zanj živel si.

Predno pa tvoj duh zapustil
borni svet je,
si položil na altar mu
vse imetje.

Kdo pač vreden spomenik ti
bo napravil?
Pa — saj spomenik si trajen
s a m postavil.

V narodu, ki si največji
mu dobrotnik,
bo ime blestelo večno:
„Karol Kotnik!“

Manica Komanova.

Slovenska trobojnica.

Bilo je tiste lepe jeseni in še lepšega dne, ko je praznoval naš cesar svoj šestdesetletni jubilej. Na predvečer onega znamenitega dne je naenkrat veselo zaplapolala na ponosnem poslopju sredi trga poleg deželne in cesarske tudi slovenska zastava. Mrzel jesenski vetrič jo je zibal sem in tja, da je lahko plapolala po zraku ter se ponosno ozirala z znatne višine po čednem trgu in tja po krasni Dravski dolini proti sovražnemu Marnberku.

Gledala je prvič s tega kraja na svojo zemljo in svoje ljudi, ki so se jej večinoma izneverili; kot svoje ljubeče matere bi se je morali razveseliti, a so jo sramotno zatajili ter jo sovražijo bolj kakor pa pastorek svojo hudobno mačeho. Namesto apostolov so postali Judje Iškarjoti . . . Le tam ob obmejnih hribih prebivajo v priprostih kočah še pravi njeni sinovi in zveste hčere, ki se še zavedajo svojega rodu in jezika, in katere stiska tem huje tujec domačin samo zaradi tega. Tem zvestim, a tlačnim otrokom je veljal prvi njen pozdrav . . .

Veselo je plapolala zastava potujčenim tržanom pred nosom. Radovedno začudenih obrazov so opazovali tržani to nenavadno prikazen, to čudo, ki se še ni zgodilo, kar pomni sedanji rod. Izprva so kar osupnili. Niti na trg se niso upali. Z nekim posebnim strahom in bojznijo so se prikazovale posamezne glave izza voglov hiš. Pokukale so oprezno in zopet hitro izginjale v varno zavetje. Še le za nekaj časa so se tržani ojunčili, šli na trg kakor slučajno, a prišli

so samo zato, da so videli to nenavadno čudo. Brihtnim glavicam pa, ki so kdaj pogledale preko domačega plota, se je naposled posvetilo v glavi, da je to slovenska zastava. In šlo je od ust do ust, kaka nesreča se je vgnezdila ravno sredi trga. Tržanov se je pollaščala izprva bojazen in strah, potem pa sveto ogorčenje, da je kaj takega sploh mogoče.

Trobojnica pa se ni zmenila za ostre poglede in trpke besede, ampak ponosno je plapolala nad nezvestimi svojimi otroci, kakor bi videla v bodočnosti lepše in svetlejša dni sebi in svojcem na teh s slovenskim znojem in krvjo prepojenih tleh, kjer sedaj gospodari prešerni tujec ter preganja njo in njene zveste sinove.

*

Dva dni po tistem dogodku, ko je skromna slovenska trobojnica napravila tako vznemirjenje v sicer še do takrat dokaj mirnem trgu, ko je razlivala tržanom žolč, očetu županu in drugim bistrim glavam pa belila že itak sive lase, ker se ni hotela na njihovo odločno povelje umakniti z vidnega prostora, torej dva dni potem stopi v moje stanovanje nenadoma mož močne postave v zamazani, delavniški obleki in ves sajast po obrazu in rokah.

Prvi hip sem mislil, ko je stopil neznanec pred me, da je prišel do mene sam peklenšček morda zato, ker sem bil razobesil slovensko trobojnico. Zakaj v tistih burnih dneh sem bil pozabil na vse druge svoje grehe. Takih posetov nisem bil takrat še navajen zlasti ne, ker sem prebival še le komaj par mesecev v dotičnem kraju ter nisem poznal ljudi. Torej je bil moj strah vsaj deloma opravičen tem bolj, ker sem čul, da je delavstvo v fužinah slepo pokorno svojemu gospodarju, kateremu je slovenska trobojnica kot županu napravila še največ skrbi, jeze in — blamaže.

Neznanec se je molče ustavil pri vratih, kakor bi pomišljal, kako bi izvršil svojo namero.

„Kaj bi radi?“

Oči so se mu zaiskrile, pristopil je za korak bližje, vrgel svojo čepico na tla ter prijel nenadoma s svojo vdelano in žuljavo roko mojo desnico ter jo stisnil skoraj bolj, kakor mi je bilo ljubo.

„Ne zamerite mi, prišel sem se zahvalit.“

„Zahvalit?“ — Čemu?“

„Srce mi ni dalo miru in moral sem iti k Vam, da se zahvalim.“

„Pa čemu? Saj Vas vidim vendar prvokrat danes, torej Vam nisem mogel storiti nikake dobrote.“

„Zato, ker ste razobesili slovensko zastavo.“

„Tako! — No, kaj takega pa nisem pričakoval posebno ne od Vaše strani. Me prav veseli, da se je vsaj eden razveselil tukaj slovenske zastave, ki je napravila toliko jeze in gneva.“

„Pa tudi veselja. Verujte mi, da sem se je tako razveselil, ko sem jo zagledal, kakor bi stopila pred mene moja dobra rajna mati. In ne samo jaz; razveselili so se je vsi moji tovariši, kateri še niso čisto prodali poleg svojih rok tudi duše svoje nenasitnemu tujcu, ki ne zahteva od nas samo naših moči, ampak hoče zaslužniti tudi našo kri, otroke naše.“

Mož se je razvnel. Oko mu je divje zabliskalo, mišičaste roke so se krčevito stisnile v trdo pest, in beli zobje so zaškrtali, da je šlo kar skozi ušesa.

Nekoliko osuplo sem ga moral pogledati, ker se je takoj zopet pomiril in se pričel opravičevati.

„Ne zamerite! jaz nisem pijan, če tudi sem ga izpil pol litra, predno sem šel k Vam. Kupiti sem si moral poguma. Nas kdo mora imeti mnogo srčnosti, če si upa o belem dnevu iti k Vam. — A jaz sem moral iti; srce mi ni dalo miru. Včeraj sem delal ves dan in danes dopoldne tudi. A do večera nisem mogel zdržati, moral sem iti k Vam. Vidite, mojega gospodarja vse uboga. Edino Vi ga niste ubogali, ker niste hoteli sneti slovenske zastave, če tudi je kričal nad Vami. In zato sem se prišel Vam zahvalit. — Kranjska kri ne sfali, pravi pregovor.“

„Kaj ste Vi iz Kranjske?“

„I, seveda sem; iz Dolenjske.“

„Pa ste že dolgo tukaj v fužinah?“

„Že petnajst let — žalibog.“

„Zakaj žalibog? Pa bi šli drugam, ako Vam tukaj ne ugaja.“

„Oh, kako bi šel rad, rajši danes kakor pa jutri, ko bi mogel. Ali vedite: imam ženo in petero otrok. Ako bi bil sam, kje bi že bil; a s toliko družino ne morem po svetu.“

Globok vzdih se mu je izvil iz širokih prsi in poprej odločne poteze na obrazu so postale čisto mehke in žalost se je brala z njih. Morda ni še nikoli tako živo čutil težkih razmer in peze življenja, ki ga je priklenila na ta kraj.

„In Vi ste tako odločen in navdušen Slovenec, kakor vidim,“ sem povzel jaz po kratkem molku besedo; zakaj pa ne daste svojih otrok v slovensko šolo?

„Pa kako rad bi jih dal! a ne morem, ne smem.“

„Zakaj ne?“

„Zato, ker moramo živeti vsi: otroci, žena in jaz. Ako bi to storil, smo vsi še brez skorjice kruha, ker me gospodar odpusti. In kam naj se potem obrnem z malo deco?“ —

Sedla sva za mizo. In mož mi je pravil svojo povest, povest delavca trpina, kateri še otrok ne more imenovati svojih.

Pred leti je prišel s Kranjskega semkaj v fužine. Niti besedice ni znal nemško, kakor večina njegovih tovarišev. Takrat je bil še razmeroma dober zaslužek. Hotel je oditi vkljub temu v druge kraje, kjer ima delavstvo vsaj nekaj svobode. Pa zgodilo se je drugače. Bil se je zaljubil in oženil. In prišli so otroci eden, dva, trije — pet. In vsak otrok je bil nova veriga, s katero je bil še trdneje priklenjen na ta kraj in zaslužek. Tako je ostal tu, ker je moral ostati, če tudi se je zaslužek zmanjšal, namesto da bi se povečal. Izprva bi bilo morda še šlo, a sedaj je nemogoče. Sedaj mora biti še vesel, da ima delo, da more pro-

dati svoje moči gospodarju, ki steza svoje roke tudi po njegovi deci. On ni znal niti besedice nemško, a njegovi otroci ne bodo znali za nekaj let morda besedice svojega materinega jezika slovenskega.

Poslušal sem z velikim zanimanjem. A žalost in trpkost, ki je zvenela iz povesti, se je naselila tudi v mojo dušo. Saj sem gledal en zgled izmed tisočerih, kako postajajo otroci naših staršev — tujci. — — —

Kompoljski.

Slovensko šolstvo ob jezikovni meji na Goriškem.

V kratkem očrtu podajam opis jezikovne meje na Goriškem s posebnim ozirom na tamošnje šolstvo; mestoma pojasnujem tudi narodnostne in socialne razmere tako, da dobi čitatelj točen pojem o kulturnih in narodnostnih odnošajih. Pred vsem je treba opredeliti *jezikovno mejo* tako, kakršna je v resnici dandanašnji in potem pojdemo od vasi do vasi. Umestno se mi zdi, da najprej navedem nekoliko zgodovinskih podatkov ob izpremembah deželne oziroma državne meje na Goriškem v svrhu boljšega umevanja položaja obmejnih Slovencev izza Napoleonovih časov.

Spomladi leta 1797. si je podvrgel Napoleon vso Gorenjo Italijo. Avstrijci so sklenili mir s Francozi v Kampoformiju in Avstrija je dobila kos beneške republike, ki jo je bil Napoleon zatrl omenjenega leta. V vojni leta 1805. je pridrl francoski general Jourdan na Goriško in posedel Brda. Še istega leta dne 26. grudna so sklenili mir v Požunu in Avstrija je morala prepustiti Francozom vso furlansko nižino s Tržičem in Brda. Leta 1807. so uravnali mejo tako, da je pripala Francozom Goriška na desnem bregu Soče od izliva do Kanala. Meja je ostala ista tudi potem, ko so Francozi zavladali tretjikrat na Goriškem. Cerkveno so spadali ti kraji pod videmsko škofijo.

Po odhodu Francozov leta 1813. so določili mejo tako, da so se priklopili naslednji kraji v Brdih h Goriškemu: Senik, Vrhovlje, Skrljevo, Mirnik, Hlévnik, Št. Lovrenc, Brdice, Lože, Neblo, Hruševlje, Rutarji in

Bračan. Približno ista meja je ostala do leta 1866.; takrat so jo uravnali tako, kakršna je danes.

Sedaj torej na jezikovno mejo. Kdor bi jo bil opisoval pred kakimi 40 leti, označiti bi moral pričetek jezikovne meje nekoliko južneje ob mejni Idriji, nego je sedaj.*) Jezikovna meja začenja nekako v sredini med Dolenjami in Mirnikom (občinska [katastralna] meja med občino Dolenje in Kožbana), gre v vzhodni smeri proti Cerovemu pri Dolenjah, ki ga obide, krene potem pod Skrljevim do Brusnic, katere objame, od tod mimo Kolaričevih na vrh hriba v jugovzhodni smeri do zaselka „pri Medenih“. Ako pogledamo proti jugu, opazimo pod seboj na vzvišenem porobju 4 hiše „pri Budigojih“. V dveh govore slovensko, v dveh pa laško. Za streljaj niže so zopet štiri hiše („Bataci“), v katerih govore samo laško; zato pustimo ta dva zaselka in ovegneto mejo od Medenov nekoliko v levo na jugovzhodno smer, da dospemo do Fabricijev na Ložah, ki so naši. Mejo dela sedaj občinska pot do gradu držeča po klancu do potoka Korenj; na oni strani gre zopet navzgor in pride v Neblo, objame še tri hiše pri Milharju v jugozahodni smeri, zatem krene zopet v nasprotno smer, obide laška

*) Z jezikovnim razmerjem na Goriškem se je bavil pokojni Štefan Kocijančič pred 57 leti v svojih prezanimivih „Zgodovinskih drobtinah po Goriškem nabranih v l. 1853.“ Tedanjo furlansko narodno posest je označil tako le: „Furlani prebivajo, začenši od Sagra da in Sdraussine, kjer so že Furlani, v Gradiški in v celem Gradiškanskem dekanatu, to je v Fari, v Romansu, v Versi, v Tapoljanu, v Fratti, v Vilessi; v Ločniškem dekanatu pa samo v Ločniku, v Laškem Št. Lorencu, in v Mossi. Vse drugo, kar k temu dekanatu spada, je čisto Slovensko. Tudi v Karminskem dekanatu ni vse furlansko, zakaj Mernik je čisto slovensk; Kapriva je bila tudi nekdanj slovenska, sedaj pa čisto furlansko. Ravno tako sta čisto furlanska dekanata Višk in pa Flumižel. Po tem takem je čistih Furlanov Goriških, brez mesta Gorice, kjer jih je tudi lepo število, po imeniku (schematismu) Goriške nadškofije od leta 1854., vsih vkup 45.011“. (Priatelj IV. 1855. str. 323.) Gorica je štela 1853. leta 13.802 prebivalcev, med katerimi je bilo „več Slovincov, kakor pa Furlanov, Nemcev ali Talianov“, kakor zatrjuje Kocijančič na drugem mestu svojih „drobtin“ (l. c. str. 370). *Prip. ur.*

zaselka (ob cesti Jenkovo-Križada) Borgo in Molinut, pride nekako do Križade (vzhodna smer) in krene premo proti jugu do na nasprotnem griču ležeče Barbane. Od tu gre meja proti jugu po malo obljudeni pokrajini; pravo mejo dela katastralna meja med občinami Rutarji in Bračan na eni in Fojana ter Medana na drugi strani. Na severni strani Krmina je na vzhodnem pobočju Krminske gore več slovenskih hiš, slovenske naselbine iz novejšega časa. Od tu gre meja premo proti vzhodu po močvirnati pokrajini ob vznožju Brd do Ločnika, ki je polaščen kraj, pač pa je slovensko Gradišče (Gradiscutta), mala vas severneje od Ločnika. Meja pride tu na železniško progo pri železniškem mostu poleg Gorice; od tam je Soča meja do izliva Vipave. Od tu gre na Kras, objame pod gradiški sodni okraj spadajoči zaselek Boškini in obide polaščeno vas Št. Martin in sega do Doberdoba. Tu se strne jezikovna meja z občinsko do potoka Lokovca, ki dela mejo do svojega izliva v morje, čigar obala je slovenska do — Trsta.

V Brdih se je izpremenila meja v zadnjih 50 letih le toliko, da se mora nekdanjo slovensko vas Dolenje šteti k laškemu delu dežele. To je pripisovati pač veliki nezavednosti, ki je bila v tistih časih med slovenskim ljudstvom. Nikogar ni bilo, ki bi bil ljudem pojasnil, kako sramoten je odpad in zatajitev narodnosti.

Da se je v novejši dobi v tem oziru na Goriškem obrnilo na bolje, pomagalo je mnogo *slovensko šolstvo*.

Leta 1882. je bila na Goriškem 201 ljudska šola; 9 let pozneje je bilo 158 slovenskih ljudskih šol z 204 razredi; dandanašnji pa je 182 šol z 278 razredi. S povsem mirno vestjo lahko trdimo, da so slovenski obmejni kraji dobro preskrbljeni s šolami, tako da se slovenska narodnost krepko vtrjuje; hkrati se zabranjuje prodiranje tujstva. V kakem obsegu oziroma s kakimi uspehi se to vrši je v prvi vrsti odvisno od delavnosti tamošnjega učiteljstva in duhovništva.

Preidimo k posameznim krajem ob jezikovni meji. Najjužnejša slovenska vas tik ob meji je **Mirnik**, ki je pomeščen nekaj ob mejni reki in nekaj ob brežinah pogrnenih s trtnimi nasadi. Vas šteje sedaj 27 hiš; italijanskih sem priseljenih podanikov je 11 družin. V štirih iz omenjenih 11 družin se govori slovensko, v petih slovenskih družinah govore laško baje „iz navade“ oziroma zaradi lepšega. Ti laški podaniki so koloni italijanskih mogotcev, ki imajo posestva v Avstriji. Nekateri so obrtniki, a nekateri imajo tudi svoja zemljišča. V Mirniku je slovenska šola že izza leta 1877. Prvi učitelj je bil neki N. Žorč. Predno je bila ustanovljena redna šola, sta poučevala za silo duhovnik Perko in deloma tudi takratni cerkvenik Demartini. Od označenega leta dalje je redna šola; doslej so delovale na tej enorazrednici štiri učne moči. Otrok zahaja v šolo sedaj 56. Iz bližnjih polasčenih Dolenj niso nikdar posečali šole v Mirniku, dasiravno je bila ustanovljena šola tam šele leta 1890. Dolenje so bile pred 50 leti še slovenske, a brez narodne zavednosti. Vplivni možje so bili izšolani v laškem duhu v Čedadu. Ti so šteli Slovence za rod nižje vrste in jih zato prezirali povsod. Dolenje in Mirnik sta tvorila eno cerkveno občino; duhovnik je stanoval v Mirniku in je bil navadno Slovenec. To pa ni bilo tem veljakom po godu; zaprosili so si laškega duhovnika, za svojo občino posebej. In res so ga dobili leta 1869. v osebi nekega Bataina. Mož je pričel takoj svoje „uspešno“ delovanje: uvel je laške pridige, laško šolo za silo, laško občevanje z ljudstvom itd. Da je prišel v Dolenje laški duhovnik, je mnogo pripomogel takratni knezonadškofijski tajnik Veliscig, ki je bil rodom Slovenec. On je torej poglavni krivec, da smo Slovenci izgubili Dolenje.

Dolenje so oddaljene od Mirnika le kakih 20 minut. Da bi imelo laštvo v Dolenjah kaj vpliva na Mirnik, o tem ni govora. Dandanašnji se čuje v Dolenjah še tudi slovenska govorica in priseljeni Lahi si štejejo v veliko prednost, ako morejo govoriti slovensko. Jezik jim je le občevalno sredstvo; ti ljudje niso kaj

ponosni na svojo narodnost; zato tudi laštvo ne napreduje in Slovenci ne izgublajo tal. V Slovencih se posebno v zadnjih letih utrjuje narodna zavest tako, da raste naš ugled pri odvažnih Lahih.

V Dolenjah je laška enorazrednica; v njej poučuje navadno ženska učna moč. To šolo obiskuje približno 65 do 70 otrok in od teh utegne biti kakih 8 do 10 Slovencev in sicer iz zaselkov: Brusnice, Medeni in Budigoji. Pod Brusnicami na ravnici kraj potoka, ki dela občinsko mejo med Dolenjami in Kožbano je zaselek Cerovo broječ 4 hiše z raznimi gospodarskimi poslopji. To je nekaka pristava, ki spada pod Kožbansko županstvo, in lastnik te lepe imovine je neki Rieppi iz Albane v Italiji. Lani, ko je bil kupil to posestvo, je naselil tu svoje kmete. Seveda so sami Lahi, a v šolo bodo pošiljali v Mirnik. Kolik trud za učitelja s takimi otroci! Doma govore le laško, edino po poti pri tovariših in v šoli slišijo slovensko govoricu. Ako bi stanovali v vasi, bi imeli vsaj priliko občevati z drugimi slovenskimi otroci in bi se igraje privadili našemu jeziku. Laški koloni ostanejo tu par let, potem se vrnejo na Laško in namesto njih pridejo drugi.

Brusnice štejejo 5 hiš s 25 prebivalci in spadajo pod občino in cerkev v Dolenjah. Otroci, sedaj 4, zahajajo v šolo v Dolenje. Sicer so si prizadevali razni činitelji pripraviti jih do tega, da bi pošiljali deco v Skrljevo, kamor imajo bliže, pa se ni dalo, ker imajo različne neuvaževanja vredne obzire. Skrljevo spada pod županstvo Kožbana, v cerkvenem oziru pa pod Mirnik. Brusničani govore doma le slovensko in se tudi zavedajo svoje narodnosti. Ko se je pred par leti ustanovila šola v Skrljevem, poslali so parkrat otroke tja, a takoj ko sta izvedela to duhovnik in učitelj iz Dolenj, prišla sta k njim in jih pregovorila od tega naklepa. Žal, da ni bilo takrat nikogar, ki bi bil tema gospodoma povedal, kar jima je šlo.

Pri Medenih so 4 hiše, v treh govore slovensko, v eni pa so Lahi. Prebivalcev je 15 Slovencev in 8

Lahov. Otroke pošiljajo v Dolenje v šolo. Ti ljudje se zavedajo še precej svoje narodnosti, sicer pa žive v miru z Lahi. Pod Medeni je zopet skupina hiš Budigoji. Zaselek šteje 4 hiše s 25 prebivalci. Dve družini sta slovenski. Med seboj žive v prijaznosti in tudi njih laški sosedi se silijo govoriti slovensko, ako znajo le par besed.

V gornjih vrsticah sem točno navedel koliko slovenskih otrok hodi v laško šolo. Poudarjam pa na tem mestu, da iz drugih zaselkov, ki spadajo pod občino Dolenje, **ne** pošilja nihče svojih otrok tja, pač pa v slovensko dvorazrednico v Hruševlje. —

Že prej imenovani kraj Mirnik spada pod županstvo Kožbana (obmejno županstvo, ki je čisto slovensko), šteječe 1280 prebivalcev. V tem županstvu so tri šole in sicer že omenjena v Mirniku, potem v Kožbani in v Skrljevem nad Mirnikom.

Vas **Kožbana** obstoji iz več zaselkov, ki so raztreseni po pobočjih in vrhuncih hribov, ki se višajo proti severu. V Kožbani je redna šola izza leta 1890. Prej so poučevali ukaželjno mladež duhovniki in sicer trije. Pričelo se je poučevanje pred 50 leti. To šolo je za silo obiskovalo kakih 50 učencev. Poučevali so iz početka v župnišču, pozneje pa v žagradu. Prvo leto redne šole je bilo všolanih 81 učencev, sedaj pa zahaja v to šolo 107 otrok. Med temi je nekaj šolarjev iz bližnje Italije. Njihovi starši so se naselili v tukajšnji občini ali pa so jih najeli premožnejši gospodarji za hlapce. Ni jim potreba posebnega truda, da se priučijo slovenskemu jeziku, zakaj z občevanjem z drugimi otroci so mu kmalu kos. Da se je ustanovila šola, v to so pripomogli domači činitelji zavedajoči se svojega vpliva. V Kožbani je pevsko in bralno društvo in knjižnica „Zveze narodnih društev“, ki izborno deluje. Tudi goriški časniki imajo tu mnogo naročnikov. Ljudstvo je zavedno in tudi precej imovito.

Južno od Kožbane se nahaja na podolgastem griču, skupina hiš; to je **Skrljevo**, ki šteje 53 hiš z

265 prebivalci. Do leta 1903. so obiskovali otroci šolo v Mirniku. Radi precejšnje oddaljenosti, in ker so poti slabe ter v slabem vremenu nepristopne, uvideli so nekateri potrebo šole v domačem kraju. Po mnogem prizadevanju in po naklonjenosti gotovih merodajnih mož se je otvorila šola leta 1903. v hiši bogatega posestnika, ki je v to svrho izborno prilagodil prostore za učno sobo in učiteljevo stanovanje. Poslopje je jako lično in podobno kaki graščini. Ker je bilo v Skrljevem premalo otrok, všolali so tudi iz bližnjega Hlevnika nekaj dece, ki je zahajala prej v Hruševlje v šolo. V začetku je prevzel pouk na tej šoli narodni duhovnik A. Blažko iz Mirnika, naslednje leto pa je bil že imenovan učitelj. Šolo obiskujočih otrok je samo 45. V Skrljevem se je ustanovilo pred letom kmečko izobraževalno društvo, ki ima svoj pevski zbor. Lepa slovenska pesem ima i tukaj svoje častilce.

Navedene tri šole so v Kožbanskem županstvu.

O Dolenjah, posebno kar se tiče laškega dela te občine, sem že govoril, preidimo sedaj na slovenski del.

V Dolenjskem županstvu so tri šole in sicer v Dolenjah in Rutarjih laška enorazrednica ter v Hruševlju slovenska dvorazrednica. Vseh Slovencev, spadajočih pod to občino je sedaj 544, a vsega prebivalstva po štetju leta 1900. pa 1435. Slovenci prebivajo po odlomkih: Hruševlje, Neblo in Lože. Leta 1901. so osrečili te slovenske prebivalce, posebno one iz Nebla in Lož, z raznarodovalnico. Ustanovili so Legino šolo, ki pa je vzela leta 1908. žalosten konec. Ti slovenski zaselki spadajo v cerkvenem oziru pod župnijo Sv. Lovrenca v Biljanski občini.

V **Sv. Lovrencu** so imeli šolo že leta 1844. Ustanovili so jo na podlagi zapisnika, sklenjenega med občinarji vasi: Sv. Lovrenc, Hruševlje, Neblo in Fojana, potrjenega od c. kr. okrožnega urada v Gorici. Določili so, da se pripravi šolska soba v cerkveni hiši v Sv. Lovrencu. Dalje so ukrenili plačo začasnemu učitelju (župniku) in sicer tako, da plačajo prizadeti ob-

činarji (112) po 35 krajcarjev, iz cerkvene blagajne pa bi dobival 90 gld. Pouk je prevzemal vsakokratni župnik (oziroma župni upravitelj). Pouk je bil slovenski, nekaj nemščine se je tudi učilo s posebnim ozirom na to, ker so tamošnji prebivalci v kupčijski zvezi z bližnjimi nemškimi deželami. Prvi je poučeval župnik Luka Trusnovič in sicer po 2 uri na dan. Započeto delo so nadaljevali župniki: Škodnik, Wolf in Juvančič. Redno enorazrednico so ustanovili leta 1890. v **Hruševlju**, ki je nekako v sredini šolskega okoliša. Prvi izprašani učitelj je bil Alojzij Vrč, ki je z vnemo uspešno deloval 8 let v tej obmejni šoli. V začetku je zahajalo v to šolo 107 otrok, pozneje je narastlo število na 147. Že leta 1895. je odredil c. kr. okrajni šolski svet v Gradišču razširjenje v dvorazrednico, a to je ostalo le na papirju posebno še zato, ker se je ob ustanovitvi šole v Skrljevem izšolalo nekaj otrok iz Hruševske šole. Vprašanje dvorazrednice je dozorelo leta 1908.; tedaj se je pričela zidati nova šolska stavba in meseca kimavca leta 1909. se je slovesno otvorila nova dvorazrednica, ki je krepek branik za slovenstvo v zapadnih Brdih. V zaslugah za to pridobitev prvenstvuje okrajni šolski nadzornik Fr. Finžgar. Iz zatohlih, mračnih prostorov v Hruševlju, kjer se je poučevala obmejna mladež 19 let, se je izselila v nove, moderne šolske sobe v novem poslopju. Ponosno se dviga nova stavba z ogromnim napisom „Ljudska šola“ in priča mimoidočemu, da biva tu slovensko ljudstvo. Dobrih par streljajev proti jugozapadu stoji prazna Legina šola, udana v svojo usodo. In kmalu preobrazijo njene prostore v kuhinjo, sobe in shrambe in priden slovenski kmetič si bode iskal zavetja pod njenim krovom. Sic transit! Da krijejo primanjkljaj do postavnega števila otrok, všolali so iz zaselka Britofa (Neblo) otroke, ki so hodili prej v Fojano.

Fojana je zadnja slovenska vas v smeri od Biljane do Rutarjev; pomeščena je na gričih, ki se vrste od vzhoda proti zahodu. Prebivalcev šteje 320, samih Slovencev, sicer ubožnih, a poštenih in zavednih. Vas

spada pod županstvo v Biljani in ima samostojen vikarijat in enorazrednico. Poučevati se je pričelo v Fojani že leta 1870. in sicer kakor povsod so i tu prosvetno delovali duhovniki do leta 1882., ko se je otvorila redna šola; do sedaj so delovale 3 učne moči v njej. To šolo obiskuje navadno 60 do 65 otrok. Izza leta 1908. je učilnica v novih šolskih prostorih. V Fojani je kmečko izobraževalno društvo in ljudstvo prav rado čita, le škoda, da mora tujcu tlačaniti. Udani v svojo usodo mirno prenašajo težko breme, ponajveč so koloni španskega grofa.

Ob cesti, ki vodi proti Krminu, je večja vas **Medana**. Večji del vasi je na vrhu hriba poleg cerkve, ostali del pa je raztresen po pobočju in zakraj ceste. Tu je bila ustanovljena šola leta 1869. Izprva so poučevali duhovniki. Pozneje se je lotil pouka neki domačin, a v laškem jeziku. Po prizadevanju občine same so otvorili šolo više omenjenega leta. Leta 1886. so prvotno enorazrednico razširili v dvorazrednico in dandanašnji poseča to šolo do 200 otrok. V doglednem času sezidajo novo šolsko poslopje. Vas je v narodnem oziru zavedna in tudi ljudstvo je precej naobraženo. Kar je velikih posestev, so vsa v slovenskih rokah.

Od tod gre jezikovna meja proti Krminu. Na severni strani Krmina t. j. ob poti, ki vodi proti Medani, je precej visoko hribovje in tam pa tam opazimo ob brežini kako kmetsko poslopje, okroženo z bujnim zelenjem in vinogradi. Tod prebiva več slovenskih družin; bivši koloni v Brdih so se osamosvojili ter kupili tukaj primerna posestva, katera sedaj pridno obdelujejo s podvojeno vnemo. Svoje otroke pošiljajo v šolo družbe sv. Cirila in Metoda v **Krmin**. To pokrajino imenujejo „Krminka gora“ ali prosto „V Gori“. Kakor poprej omenjeno, gre jezikovna meja od tu proti vzhodu in sicer je v tej smeri do Moše močvirnat svet. Voda iz bližnjih Brd se izteka sem in zastaja, sicer se tudi nahajajo ponekod lepe senožeti, ki so v slovenski lasti. Lahí nimajo tod skoro nič posestev. Pokrajina je bolj

pusta; tu ni nobenih hiš. Dalje ob železniški progi so furlanske vasi Moša in Ločnik. Jezikovna meja gre od Krminske gore pod Brdi do Ločnika, ki ga obide, objame pa nad Ločnikom nahajajoči se zaselek Gradišče (Gradiškuta).

Ločnik (it. Lucinico) je dandanašnji v laških rokah, a nekdanj je bil slovenski.* V začetku prejšnjega stoletja si je pričel nadevati laško lice. Takratni župnik in dekan A. Leonardis** je uvajal polagoma laški jezik v bogoslužje tako, da sedaj nima več zavetja slovenščina v cerkvi. V tisti dobi se je naselilo v Ločniku več furlanskih družin in Slovenci so se kaj radi poprijeli njih narečja in se pofurlanili. Ne čudimo se temu, saj se še dandanašnji to dogaja. Laška šola se nahaja tam izza leta 1869. Seve, da so morali i slovenski otroci zahajati v to šolo, kar je pospešilo potujčevanje. Deželni šolski nadzornik se je ob neki priliki uveril, da mnogo otrok ne razume laškega jezika; zato je naročil krajnemu šolskemu svetu, da naj preskrbi tem otrokom pouk v slovenskem jeziku. Tedanji ločniški župan Andrej Bregant se je s tem zadovoljil in si tudi prizadeval, da je prišla stvar v ugoden tir in končno se je otvorila slovenska šola leta 1891.

*) Štefan Kociančič je v „Zgodovinskih drobtinah po Goriškem nabranih v letu 1853.“ pisal: „Ločnik. Ime tega kraja je čisto slovensko, kakor se na prvi pogled vidi, in pomeni kraj, ki loči ali Goriško od Benečanskega, ali Slovence od Lahov. Lahí ali Furlani to besedo Luciniš zgovarjajo, Taliani Lucinico, latinski Lucinicum. Bil je ta kraj nekdanj popolnoma slovensk, zato se še zmirom slišijo tukaj slovenska imena krajev gorejni konc, dolejni konc, cesta, steza, log, podlog, zalog itd. Blizo 4. del te občine, ki se zove Gradiškuta, je še sedaj čisto slovensk. Od kar so pa tod večí del laški duhovni služili, in laško v cerkvi pridigali in učili, so se Ločničani pofurlanili. Ali njih popačeno furlansko narečje kaže dovolj, da to ni njih pravi materinski jezik.“ (Priatelj, IV. 1855. str. 321.) *Prip. ur.*

**) Anton Leonardis, poznejši tržaški škof, je župnikoval v Ločniku izza leta 1790. do 1822. Njegov prednik Štefan Kemperle (1771—1789) je bil vnet Slovenec; on je prevel evangelje sv. Mateja, sv. Marka in sv. Luke do 16. poglavja na slovenski jezik. Izvirnik se je hranil v župnem arhivu ločniškem (Štefan Kociančič l. c.) *Prip. ur.*

Sedaj obiskuje to šolo 64 otrok. Dve tretjini teh je iz Ločnika samega, ostali so pa iz bližnje Gradiškute.

Družba sv. Cirila in Metoda je vzdrževala v Ločniku otroški vrtec izza leta 1892. do jeseni 1897, ko se je zatvoril zaradi premajhnega števila otrok, ki so zahajali vanj. Opustitev Ločniškega vrtca, ki bi se bila dala preprečiti z živahnejšo agitacijo, je obžalovanja vredna.

Gradiškuta šteje 21 hiš z nekaj nad 100 prebivalci. Ljudstvo ni posebno zavedno; da se vzbudi, ustanovila je lani Z. N. D. izobraževalno društvo. Iz Gradiškute pošiljajo vsi starši otroke v slovensko šolo razen dveh družin, kojih poslopji sta nekoliko oddaljeni od ostalih. Pred leti so še dajali mnogi otroke v laško šolo. Kako bodočnost bode imela Gradiškuta v narodnem oziru, je odvisno od tega, komu pridejo v roke posestva, ki jih je lani kupil od Slovencev lastelina neki Lah iz Italije. Da bi jih mogli kupiti sami slovenski kmetje, je malo težko, ker so visoko cenjena. Dal Bog, da bi s tem korakom ne bilo učinjenega kaj v narodno pogibel tamošnjih Slovencev.

Ob Soči na njenem desnem bregu blizu južne železnice je tvorniška vas **Podgora**. V tovarni (papirnica delniške družbe Leykam-Josefstal) je zaposlenih precej laških delavcev bodisi iz bližnjega Ločnika ali iz Podgore same, kamor so se bili naselili. Pro Patria*) jim je bila takoj na uslugo; bala se je, da bi se nje verni sinovi ne poslovenili; zato jim je naklonila leta 1887. šolo, v katero je vstopilo 44 učencev. Število teh je brzo rastlo tako, da je prenehala biti manjšinska šola leta 1902. in okrajni šolski svet za goriško okolico jo je moral uvrstiti med druge javne šole. Sedaj ima ta šola 86 otrok. Lahom ni bilo ravno na tem, da postavijo učilnico otrokom laške narodnosti, nego tudi po slovenski deci se jim je zahotelo. Vsako leto prirejajo po par šolskih veselic in obdarjujejo

*) Pro Patria — se je zvalo italijansko šolsko društvo, ki ga je avstrijska vlada razpustila leta 1890. Namesto Pro Patrie imajo Italijani sedaj *Legò nazionale*. *Prip. ur.*

otroke z jestvinami, z obleko, obuvalom itd. To so jako izdatna sredstva, in marsikaterega Slovenca omami ta vaba, dá se zvoditi in otrok obiskuje potem laško šolo. Sicer se pa od slovenske strani mnogo dela na to, da se iztrga tak plen grabežljivemu tujcu iz rok še predno mu otruje dušo. Slovenci, ki je in bode v njihovih rokah Podgora, imajo štirirazrednico ustanovljeno leta 1850. in dva otroška vrtca, ki ju podpira družba sv. Cirila in Metoda. Tudi je tukaj več narodnih izobraževalnih in pevskih-tamburaških društev, telovadni društvi Sokol in Orel. Merodajni činitelji morajo zastaviti vse sile, da bi se laštvo ne širilo preveč.

Jezikovno mejo tvori od tod Soča do izliva Vipave. Na levem bregu imamo slovenski vasi Štandraž in Sovodnje.

Od izliva Vipave v Sočo gre jezikovna meja na Kras. Mali zaselek Boškini (25 preb.) v Gradiščanskem sodnem okraju, spadajoči k občini Zagrad (Sagrado), je še slovenski in tudi otroci obiskujejo šolo v **Gabrijah** v goriškem okraju. Slovenski govore tudi še Petovljah, nekoliko dalje od Boškinov proti Zdravščini. Šolo obiskujejo v Zdravščini. Na kraški planoti nad Zdravščino je mala vas Št. Martin; to je edina laška vas, ki je pomeščena na skalovitem Krasu. Mimogrede naj omenim, da so se Lahji, dasi so jim bili dani vsi pogoji za razširjanje svojega plemena, naseljevali z večine po ravninah, a se ogibali goratih krajev in celo brdja. Slovenske vasi v ravnini so se polagoma poitalijančile (Dolenje, Ločnik itd.). Ko so prišli Slovenci na Goriško, naselili so se tudi po furlanski nižini n. pr. v Gradišču, Viležu, Versi, Tapoljanu, Kravlju, Št. Vidu, Višku, Ivancu itd. na desnem bregu Soče; na levem pa v Ronkah (Ronchi), Turjaku, Kazljah. Ti kraji so dandanašnji vsi furlanski.

Vrnimo se k Št. Martinu. Vas šteje 330 prebivalcev, ima svoj vikarijat in enorazrednico. Do leta 1897. so poučevali vedno duhovniki; tega leta je bila otvorjena redna šola. Kako je postala samotna vasica italijanska, se bode marsikdo vpraševal. Pred več deset-

letji so se naselili tukaj Italijani iz Vicenze v Lombardiji in si sezidali tudi cerkev. Sedanji njihovi potomci so jako ponosni na svoje pokolenje in jezik. Sicer pa govore kaj čudno italijanščino, pomešano s slovenskimi besedami. Ženske so večinoma Slovenke iz bližnjih kraških sel.

Južno od Št. Martina leži slovenska vas **Doberdob**, ki spada h gradiščanskemu okrajnemu glavarstvu. Občina je čisto slovenska in šteje kakih 700 prebivalcev, ima vikarijat in enorazrednico. Prvotno so poučevali duhovniki že leta 1838. v svojem stanovanju, zlasti otroke imovitih staršev, za kar so prejeli plačilo v blagu. Občina je poskrbela pozneje učno sobo tako, da je bil sedaj pouk dostopen vsem občinarjem. Leta 1872. je ustanovil c. kr. okrajni šolski svet redno šolo. Poučevali so še vedno duhovniki, ki so dobivali za dve tedenski uri 100 gld., pozneje za 4 ure 200 gld. Izza leta 1880. poučujejo izprašani učitelji. V Doberdobu je pevsko in bralno društvo, ki dobro deluje.

Jugovzhodno, mimo Doberdobskega jezera se pride v malo vasico **Jamlje**, ki spada k Devinskemu županstvu. Vasica šteje krog 300 prebivalcev in ima svojega duhovnika in enorazredno šolo, v kateri se poučuje dvakrat na teden (ekskurenda Doberdobske šole). Do leta 1874. so hodili otroci v Devin k pouku; tedaj pa so dobili duhovnika in ta je prevzel začasni pouk proti primerni nagradi. V začetku je poučeval po dve uri na teden, pozneje pa po tri. Izza leta 1884. poučuje Doberdobski učitelj dvakrat na teden. Pouk je celodneven. V Jamljah je tudi ustanovila marljiva Z. N. D. kmetško izobraževalno društvo, ki se kaže vredno svoje naloge.

Pot nas vodi proti morju; pred nami se zrcali morska planjava. Na strmem obrežju vidimo čedno vas in iznad vasi se dviga visok grad trdno zidan na skaloviti brežini. **Devin** je edina slovenska vas na obali Jadranskega morja. To edino trdnjavo nam hoče tujec ugrabiti, da bi ne bilo več sledu o Slovencih ob sinji Adriji. Usiljivec hoče izpodriniti domačine z zemlje

svojih očetov, a njegove zlobne nakane prepreči slovenska zavednost. Devin šteje 500 prebivalcev. Vsa občina je slovenska; priseljenih je le nekaj Lahov (ribičev in delavcev v tovarni sardin in v oni za kemične izdelke pri Štivanu) . . . „Lega“ jim vzdržuje šolo in otroški vrtec. Kakor skoro povsod, pričeli so izvrševati kulturno delo i tu duhovniki in sicer izza leta 1832. do leta 1890. Poučevali so le v slovenskem jeziku. Leta 1890. se je ustanovila dvorazrednica s slovenskim učnim jezikom. Šest let pozneje je hitro uslužljiva „Lega“ otvorila za par priseljenih Lahov šolo in otroški vrtec. V to šolo zahaja krog 50 otrok, katerih število se ne množi. Slovenski starši ne pošiljajo svojih otrok v raznarodovalnico razen ene družine, ki dobiva podporo (judeževe groše). Je pač po ceni slovenska kri! V slovensko dvorazrednico so hodili tudi otroci iz bližnjih zaselkov; ker so pa nekateri precej oddaljeni, zaprosili so v **Medjvasi** šolo in jo tudi dobili leta 1908. Izšolali so iz Devinske šole 38 otrok tako, da je ostala v Devinu enorazrednica, ker še prej je bilo premalo otrok za dvorazrednico. Šola v Medjvasi je nekaka ekspozitura devinske. Slovensko prebivalstvo v Devinu je zavedno; vrste borilcev za narodni napredek se ne krčijo, ampak krepijo. Mnogo zaslug si je pridobilo v tem oziru pevsko in bralno društvo „Ladija“, ki se je ustanovilo pred 10 leti.

Obala je od tu do Trsta slovenska. V viharjih dneh pljuska morje z vso silo ob kršna kraška tla, kakor bi hotelo še tisti majhni kos obale odvzeti Slovencem. Ali kraška tla so trda in slovensko ljudstvo kljubuje viharju. Minili so časi, ko se je tujec bahal z našo lepo rodno zemljo; niti pedi mu je ne odstopi goriški Slovenec.

R. Orel.

Resen opomin v resnem letu.

Neprecenljive važnosti je za nas Slovence letošnje leto. Zakaj? Zadnjega dne grudna letošnjega leta se vrši **uradno ljudsko štetje**, kojega podatki bodo v veliki meri odločevali usodo našega naroda za dolgo dobo 10 let!

Pri nas se do danes za ljudsko štetje nismo Bog ve kaj zanimali, iz enostavnega vzroka, ker nismo vedeli, da se na podlagi statističnih podatkov o uradnem ljudskem štetju merijo zlasti slovanskim narodom vse politične, kulturne in gospodarske pravice. Sedaj, ko smo izpregledali in vemo, kakemu namenu rabi to sredstvo, je upati, da se končno tudi v tem oziru iznebimo že enkrat stare brezbriznosti in da posvetimo ljudskemu štetju tisto pozornost, ki jo glede na naše razmere v resnici zasluži.

Uradno ljudsko štetje ima namreč med drugim nalogo, določiti 1. število posameznih narodnosti (Slovencev, Nemcev, Italijanov itd.), prebivajočih v našem cesarstvu, in 2. meje, do katerih sega celotno, v jezikovnem oziru enoliko ozemlje teh narodnosti. Če pomislimo, da je samo v tostranski polovici naše države krog 10 različnih narodnosti, je ta naloga gotovo primerna in dalekosežne važnosti. Čim večji je kak narod po številu, tem bolj ga na Dunaju upoštevajo in spoštujejo in tem več pravic mu odpade z zelene mize cesarske vlade in narobe.

Sedaj pa pogledjmo, kako se pri ljudskem štetju določuje število posameznih narodnosti. Vsak razumen človek bi mislil, da narodnosti šteti je mogoče le na podlagi materinščine ali pa na podlagi izjav, h kateri narodnosti se kdo prišteva. Toda temu

ni tako. Na ta način bi se naštelo v Cislitvaniji vse preveč Slovanov in Nemci bi bili, vsaj kar se števila tiče, potisnjeni v ozadje. Zato si je vlada pod pritiskom Nemcev izmislila novo sredstvo za narodnostno štetje, namreč — „občevalni jezik“.

Kako izvrstno služi razpredelek „občevalni jezik“ v popisovalnih polah v ponemčevalne svrhe, je razvidno iz tega, da se je pri zadnjem uradnem ljudskem štetju leta 1900. na njegovi podlagi naštelo samo na Češkem in na Dunaju za 375.000 manj Čehov, nego jih je v resnici!*) In vseh teh 375.000 so seveda prišteli Nemcem! Koliko tisoč Čehov so z „občevalnim jezikom“ prekrstili v Nemce na Moravskem in v Šleziji, to v tem številu niti zapopadeno ni!

Ako so uradni komisarji pri štetju tako ravnali celo s Čehi, katerih je nad 6 milijonov, kako ogromne izgube so prizadjali še le nam! In mi o tem niti približno ne vemo! Koliko tisoč „Nemcev“ se je pri nas skovalo iz Slovencev s pomočjo na videz tako nedolžnega občevalnega jezika, o tem ve samo Bog in nemški števni komisarji.

Kaj naj se torej razume pod „občevalnim jezikom“?

Na to vprašanje je za nas Slovence edino resničen in edino pravilen ta odgovor: „**občevalni jezik**“ pomeni **toliko kakor materinščina, narodnost**. Nič drugega, to si zapomnimo! Naj nas nemški ali nemčurski (oziroma laški) števni komisarji še tako zvito vabijo na lim, da je občevalni jezik le „Sprache, deren man sich im gewöhnlichen Umgange bedient“ (jezik, ki nam rabi v navadnem občevanju), naj nam še toliko in toliko zatrjujejo, da ne gre za narodnost — nič jim ne verjemimo!

Da gre in še prav pošteno gre za narodnost in za nič drugega, je razvidno iz prakse avstrijske vlade, državnih in deželnih upravnih oblasti, iz nemških razprav o njihovem t. zv. „Besitzstandu“ (narodnostni posesti) in iz nešteti drugih vsakdanjih slučajev.

*) Jan Srb: Obcovací řeč.

Označba „občevalni jezik“ je le vada za tiste, ki nimajo vpogleda v zakulisno politiko naših premetenih Nemcev. Slovenskim deklam in slovenskim hlapcem, ki so služili v nemških (laških) rodbinah, se je reklo, da je njihov občevalni jezik, ker služijo pri Nemcih (Lahih), nemški (laški), in vpisali so jih za — Nemce oziroma Lahe! Slovenski delavci na Zgornjem in Srednjem Štajerskem so izginili, ako pogledamo v štajerske krajevne zapisnike, oziroma občinske imenike; ni jih naštetih, dasi jih je tam na tisoče in tisoče, ker so pri ljudskem štetju napisali nemščino kot — „občevalni“ jezik! In tako smatrajo Nemci zgornji in srednji del Štajerske za jezikovno „čist“, dasi je celo nemška socijalnodemokratska stranka za časa volitev v Ljubnu in drugih obrtnih krajih na Zgornjem Štajerskem razobešala slovenske lepake, in dasi je v zadnjem času slišati o prepirih med slovenskimi in nemškimi delavci v teh „čisto“ nemških krajih.

Nemcev seveda take očividne neresnice ne bole, tem bolj pa morajo zato boleti nas. Samo po sebi že velike važnosti, bo letošnje ljudsko štetje za nas Slovence naravnost **življensko vprašanje**.

Naša narodna bodočnost, naše stališče v državi, naša šola, naše jezikovno zakonodajstvo, razdelitev tisočernih uradniških mest pri nas, bodočnost naših otrok v javni službi — vse to je v bistveni odvisnosti od letošnjega ljudskega štetja. Čim več Slovencev nas bodo letos našeli, tem bolje bo za nas; Nemcem na korist pa je, da se nas našteje kar najmanj. Čim več takozvanih „Nemcev“ bo izkazoval izid ljudskega popisovanja po naših mestih in trgih na Koroškem in Štajerskem, Gorenjskem in Kočevskem, tem več nemških sodnikov, uradnikov, učiteljev itd. nam bodo pošiljale državne in deželne oblasti, tem manj slovenskih izšolanih sinov bo našlo službe v javnih uradih, tem manj narodnih šol nam bodo privoščili — kratkoma: tem hujše bodo naše gospodarske, prosvetne in politične izgube! Isto velja o Primorskem, Trstu itd.

Zato naj ne bo Slovenca, ki bi pri letošnjem štetju v razpredelek 13. popisovalnih pol ne vpisal

slovenščine in edino slovenščine kot „občevalni jezik“! Vsak si naj bo v svesti, da stori s tem svojo narodno dolžnost in veliko, narodu koristno delo. — Prišel je za nas velik trenotek — naj nas najde pripravljene; niti ene duše ne smemo izgubiti! Kdor vpiše nemščino kot svoj občevalni jezik, hoče, da se ga šteje za Nemca, hoče narodu škodovati. **Za nas je ena duša toliko vredna, kot tisoč duš za nemški narod, in še več!** Naša obrambna društva in drugi imoviti, merodajni krogi pa se naj zavedajo, da je njihova naloga preprečiti po možnosti vse krivice in nasilnosti, ki bi jih števniki komisarji in njim nadrejene oblasti utegnile pri popisovanju zagrešiti. Niti eden sin slovenske matere, in naj si bo uradnik ali cestni pometač, ne sme trpeti škode zaradi tega, ker se je vpisal za Slovenca. Kakor zahtevamo, da se nihče od narodnosti ne sme rediti, tako smemo tudi zahtevati, da nihče zaradi narodnosti ne bo trpel lakote.

Glavno je torej za nas, da dosežemo, da bo vsak Slovenec brez gmotne ali npravstvene škode, in naj bo karkoli in kjerkoli, vpisal slovenščino kot svoj občevalni jezik, kar je edino pravilno, ker ni občevalni jezik nič drugega, nego neroden izraz za materinščino. Poleg tega*) pa moramo vedeti še nekaj predpisov o ljudskem štetju, ki so za nas izredne važnosti.

Tako je popisovalni komisar, ki ga določujejo in pošiljajo okrajna glavarstva v kmečke občine, po ministerski naredbi z l. 1890. primoran, vprašati rodbinskega očeta, kateri jezik naj vpiše kot občevalni jezik za njega in za člane njegove rodbine. Edino, kar ta izjavi **in** s svojim podpisom potrdi, je veljavno.

Kot občevalni jezik se more vpisati **le eden jezik**; kar je več, se črta. Slovenski **in** nemški občevalni jezik torej po zakonu ni mogoč; ali samo slovenski ali samo nemški. Ako bi komisar napisal kaj napačnega v popisovalno polo, sme vsakdo odkloniti podpis in

*) Natančneje glej „Slov. Branik“ 1909, štev. 5. in 6. in pa koledar družbe sv. Cirila in Metoda za l. 1910.

se pritožiti pri občini oziroma pri okrajnem glavarstvu. Komisarjem je postavno prepovedano varati ali kakorkoli vplivati na ljudi ob njihovih izpovedbah. Tujim osebam v rodbini, kakor služkinjam, pomagačem, sploh vslužbencem, se mora pustiti neomejena prostost, da povedo občevalni jezik, katerikoli hočejo. To zadnje je važno zlasti za Slovence, ki služijo v nemških mestih z lastno upravo ali v nemških občinah, kojim je deželna politična oblast poverila ljudsko popisovanje. Tam namreč se šteje po tako zvanih naznanilnih listih, ki jih razdeli hišni gospodar med svoje najemnike.

Vpogled v popisovalne pole je dovoljen; okrajna glavarstva oziroma deželna namestništva so dolžna poskrbeti, da se napake, na katere so bila opozorjena, na licu mesta popravijo. Tiskovine, ki se rabijo pri ljudskem štetju, oskrbuje država. Slovenci smo torej opravičeni zahtevati slovenske ali vsaj slovenskonemške (dvojezične) tiskovine.

Toliko v kratko pojasnilo — na papirju. Sledi naj delo! Naše ljudstvo je treba vzbuditi, poučiti, pripraviti. Zato pa na noge vsa slovenska prosvetna društva, pojdite med narod in povejte mu, zakaj gre in kako se mu treba vesti pri ljudskem štetju, kaj se zahteva od njega in kake pravice ima! Po možnosti naj se izvede v vseh važnejših narodnoogroženih krajih pred uradnim ljudskim štetjem za se bno, da se bodo lahko nadzorovali uradi in komisarji.

Slovenci! Dne 31. grudna letošnjega leta varujte svoje najsvetejše, kar imate — svojo slovensko narodnost! Vaš občevalni jezik je doma kakor na tujem slovenski in samo slovenski!

Lev Brunčko.

Voznik Brodnar.

Tam za trgovom ob cesti živi v napol razpali leseni bajti voznik Brodnar s svojo družino. Vse njegovo premoženje sta dva mala, a krepka konjička in voz; kočja itak ni nič vredna.

Voznika Brodnarja lahko vidite na cesti z vsem njegovim imetjem vsak dan, pozimi in poleti, ob lepem in slabem vremenu. Konjička vlečeta z deskami ali hlodi težko obloženi voz skozi trg proti kolodvoru. Poleg voza pa stopa dolga Brodnarjeva postava, suha in že nekoliko sključena. To gre dan na dan brez prestanka, brez izpremembe. Tako služi kruh sebi in svojcem, da vozi za lesne trgovce deske na kolodvor, ali pa hlode k raznim žagam. To ni ravno prijeten posel; a Brodnar ga opravlja že leta in leta ter ga bode opravljal najbrže do smrti, katera ga prav lahko doleti nagloma na poti h kolodvoru, ali pa k žagi. Zakaj kruh mora imeti vsakdo, in Brodnar ga ima na cesti pri svojih konjičkih. Tako se živi od danes do jutri, enkrat bolje, enkrat slabše, kakor pač nanese zaslužek.

Vedno pa ni živel voznik Brodnar tako. Dasi ni imel nikoli posebnih dobrot, odkar vozari, vendar mu je nekoč predla prav trda. Tistega časa, ko bi bil skoro postal izdajica svojega naroda, svoje družine in samega sebe, se še sedaj spominja z gnevom v srcu.

To je pa prišlo takole:

Pred leti je prevzel večjo vožnjo. Za bogatega trgovca z lesom bi bil moral speljati več stotin težkih smrekovih hlodov na žago. Hlodi so ležali večinoma v nekem globokem jarku. Treba jih je bilo izvleči iz jarka, naložiti na voz ter odpeljati na določeno mesto.

Dotični trgovec je imel sicer sam močne konje; a s svojimi konji ni hotel izvršiti tega dela, ker se mu je zdelo prenevarno. Zato se je pogajal z drugimi vozniki, a nobeden ni hotel niti za dobro plačilo prevzeti nevarnega posla. Vsakdo se je bal za se in za svojo živino. Voznik Brodnar je pa izvršil s svojima pripravnima konjičkoma že marsikako nevarno vožnjo in tako se je lotil tudi te.

Par dni je že vlačil iz jarka po strmem in opolzkem klancu debele smrekove hlode z velikim trudom, da sta se mu smilili dobri živalci, ko sta drseli in padali pred težkimi debli v strmi klanec. Pa vendar je šlo, ker je moralo iti. Voznik Brodnar je šele sedaj uvidel docela vso nevarnost, da lahko hipoma izgubi vse svoje premoženje, oba konjička; a vendar ni odnehal. Zaupal je v svojo srečo, toda zaupal je zaman. Tretji dan mu zopet izpodrsne po hudi strmini boljši konj, pade ter si zlomi nogo.

Kaj je hotel sedaj storiti ubogi voznik, ko je izgubil boljšo polovico svojega že itak malega premoženja? Vse tarnanje in jadikovanje ne more napraviti ubogemu živinčetu noge cele. Voznik Brodnar je stal nekaj časa kakor okamenel poleg ponesrečenega konja; potem se je vzdramil, poklical ljudi, da so mu pomagali pohabljenca naložiti na voz. Z ostalo zdravo kobilico je odpeljal žival v bližnji trg k mesarju. Dobil je zanj neznatno vsotico, ki je bila pa vendar še boljša, kakor nič.

In s tistim nesrečnim dnem so se začeli za voznika Brodnarja slabi časi, katerih ni hotelo nikakor biti konec. Denarja seveda ni imel, da bi si kupil drugega konja. Posojila ni prosil, ker je vedel, da bi ga zelo težko dobil. In tako je vozaril s samo kobilico in služil pol manjši kosček kruha, kakor preje. V hišo se je priselilo pomanjkanje in stradanje, ki je bilo tem večje, ker si je moral od skromnega prislužka dajati na stran za kup drugega konja in še živiti družino. Šlo je jako trdo, da skoro ni bilo mogoče več prestajati. Smilila se mu je dobra žena, katera

je od dne do dne bolj slabela poleg otročičev, ki so prosili kruha za lačne želodčke. In tako je pritisnila revščina na voznika Brodnarja, da se mu je takrat upognil dotlej vzravnan hrbet in da je začel glasno jadikovati napram svojim sosedom, česar ni še nikoli storil poprej, dasi mu je včasih tudi že huda predla.

Ko je nekoč zopet v sili tarnal napram svojemu sosedu, mu je dal ta dober svet.

„Veš kaj napravi,“ mu je rekel, „pojdi k našemu županu ter ga prosi pomoči!“

„Misliš, da bi mi on pomagal?“

„On sam ti gotovo ne bo pomagal iz svojega. Pač pa lahko stori, da ti drugi pomorejo.“

„Meniš? Kako pa?“

„Tako, da lahko še več dobiš, kakor je bil vreden konj. Glej! kakor se spominjaš, je predlanskim poginila lepa krava kmetu Brežniku. Vsi so jo cenili na dvesto kron, dasi je bila takrat cena živini nizka. No, Brežnik pa ni dolgo jadikoval, ampak si je kmalu kupil lepšo kravo.“

„Da, tega se spominjam. Dobro še vem, da smo se takrat vsi čudili, kje je dobil Brežnik denar za tako kravo. Saj je nam znano vsem, da nima drugega kakor namazan jezik.“

„Kakor vidim, ti še sedaj ne veš, kje je dobil Brežnik takrat denar. Naš župan mu ga je poskrbel. Veš, Nemci imajo neko posebno društvo, ki mu pravijo „**Smrk**“, ali tako nekako. In tisto društvo podpira ljudi posebno, če jih zadene kaka nesreča. Naš župan, ki se pozna z velikimi gospodi, je Brežnika priporočil tem in tako je dobil Brežnik za kravo, ki je bila vredna dvesto kron, celo tristo kron.“

„Pa misliš, da bi tudi jaz dobil, ko nisem Nемец?“

„Lej ga! pa se za Nemca napravi. Z županom moraš itak nemško govoriti. Pa mu še reci, da si Nемец; govoriti itak znaš nemško, torej ti ne bode težko.“

„Ne, dragi moj! Za Nemca se pa ne morem napraviti, ker sem Slovenec. Kakor ne morem iz kozla

napraviti konja, tako tudi ne morem jaz kar čez noč postati Nemec.“

„Pa vsaj idi tja, potoži se mu; morda pa le kaj dobiš.“

„Hvala lepa za dober svet. Našega župana nisem še nikdar ničesar prosil, a če pojde tako naprej, tedaj ga bom pa moral . . .“

In šlo je res tako naprej, da se je voznik Brodnar čutil primoranega, da gre h gospodu županu. Sicer je odlašal in odlašal, a ko je bila stiska le prehuda, se je napolil po trnjevi poti, katere ne pozabi svoj živ dan.

Šel je.

Župana je dobil doma. Sedel je v pisarni za pisalno mizo ter si je gladil dolgo sivo brado in pušil debelo smotko. Videti mu je bilo, da ravno premišljuje nekaj posebno važnega, ker voznika Brodnarja še opazil ni izprva, ko je vstopil tiho in ponižno v pisarno ter obstal pri vratih. Nekaj časa je stal mirno in vrtel svoj klobuček v rokah. Naposled je pa javil svojo navzočnost z rahlim kašljem. Gospod župan se je ozrl.

„O, kaj Vi ste tukaj?“ se je začudil. „Vas pa menda še ni bilo pri meni, dasi že županujem dokaj let. No, le semle sedite, pa se bova kaj pogovorila.“

Voznik Brodnar se je čudil prijaznim besedam gospoda župana in v njegovi notranjosti je vstajal trden up, da njegova pot ne bode zaman.

„Česa pa želite?“

Pravil mu je na dolgo in široko svojo nesrečo ter mu v živih besedah naslikal svojo bedo. Župan ga je poslušal z zanimanjem, gladil si brado ter pušil.

„In Vi bi radi podpore, kaj ne?“

„Lepo bi prosil, če bi bilo mogoče. Slišal sem, da je neko tako društvo, ki daje podpore. Prosim, če bi me priporočili tistemu društvu.“

Župan je nekoliko pomišljal, kakor bi hotel pretehtati besede. Naposled je pa le odgovoril: „Da, prijatelj, tako društvo je res, ki deli prav izdatne pod-

pore. Tam bi tudi Vi utegnili dobiti podporo; toda le neka malenkost bode delala ovire. Podporo dobivajo samo Nemci, ali pa tisti, ki z Nemci drže. Vi imate pa svoje otroke v slovenski šoli in ste znani kot odločen Slovenec.“

„Ne zamerite, gospod! Jaz sem pač to, kar me je Bog ustvaril. Moji starši so bili Slovenci in jaz sem tudi. Nемеc ne morem postati, če sem Slovenec.“

Očetu županu se je nagrbančilo čelo. Hotel je že odgovoriti precej rezko, a se je vendar še premislil zadnji hip.

„A, drugače pa ni nič s podporo. — Sicer pa ni treba misliti, dragi moj, da je to tako hudo in težko. Vi ostanete lahko še vedno Slovenec, kakor ste sedaj, pa samo v srcu. Na videz pa se morate delati Nemca ter boste tudi z nami volili, kadar pridejo kakšne volitve. In tako že lahko dobite v enem tednu denar in sicer še več, kakor je bil vreden vaš konj.“

V takem boju ni bil voznik Brodnar s samim seboj še nikoli. Čutil je grozno težo županovih pogojev, če tudi ni mogel pojmiti v tistem trenutku, kaj vse zahteva župan od njega. Pred seboj je pa videl v duhu svojo blede ženo in sestradane otroke ter mršavo kobilico, ki ni mogla družini zaslužiti dovolj kruha pri vsej svoji pridnosti. In vendar mu ni šlo v glavo, da bi bil v srcu Slovenec, na videz pa Nемеc.

Župan je videl, da je mož v zadregi, zato ga je hotel pregovoriti.

„E, kar recite da, pa se tukajle podpišite,“ in pomolil mu je neko listino.

Voznik Brodnar je nehote prijel za pero ter se hotel podpisati.

„Pa svoje otroke vzamete iz slovenske šole ter jih daste v nemško, seveda,“ je še pristavil župan.

Pero, ki je že črtalo prvo črko imena, je obstalo in voznik je debelo pogledal župana.

„Kaj, tudi otroke hočete imeti, moje otroke.“

„To se vendar samo ob sebi ume, da jih daste v nemško šolo, če dobite denar.“

„Da bi tako postali moji otroci Nemci.“

„Če bodo hoteli seveda.“

Sedaj pa ni bilo za očeta svojih otrok nobenega pomisleka več. Odložil je pero ter se vzravnal tako visoko, da bi bil lahko dosegel strop s svojo roko. Njegovo oko je zažarelo v neki sveti jezi in odgovoril je s trdim in odločnim glasom:

„Gospod župan! moji otroci niso na prodaj za nobeno ceno. Judež Iškarjot je prodal Kristusa, jaz pa ne prodam svojih otrok. Živeli bodemo pošteno tudi za naprej, če bomo mogli. Ako pa ne bomo mogli, bomo pa vsaj pošteno umrli. Dasi sem tolik revež, vendar svojih otrok ne bom prodajal nikdar. Srečno!“

Obrnil se je ter je odšel vzravnan in trdih korakov.

Gospod župan je razburjen vstal in zalučil ostanek smotke jezno v kot. Njegove pesti so se stisnile in iz ust se je čula pridušena kletvica.

* * *

Voznik Brodnar pa je prestal tudi tiste hude čase z božjo pomočjo. Polagoma si je pristradal s svojo družino toliko, da je mogel kupiti drugega konjička čez dve leti.

In tako ga sedaj vsak dan vidite na cesti, ko pelje s svojima konjičkoma težko obložen voz na kolodvor. Po navadi stopa že sključen poleg voza. Le kadar se spomni, kako je iskal pomoči pri županu, kako bi bil skoro prodal samega sebe in svoje otroke, le takrat se na videz vzravna upognjena postava in sicer mirno oko se mu divje zasveti. Pri tistem spominu ga vselej prevzame neki poseben ponos in po vsej pravici; saj so vozniki Brodnarji pri nas jako, jako redko sejani.

Kompoljski.

Pokrajinske zveze Ciril Metodove družbe.

Mlado življenje, ki veje v slovenski šolski družbi izza znamenite skupščine v Bohinjski Bistrici, je rodilo celo vrsto novih podružnic, ki so na zunaj mogočno utrdile in okrepile slovensko narodnoobrambno organizacijo. Rastlo pa ni samo število članic te naše nekdanje tako „skromne, dobrodelne družbe“, kakor se najboljše zrcali v starih „Vestnikih“, rasti je začela tudi podružnična notranja moč; podružnice postajajo živa društva, ki izvršujejo v okvirju osrednje organizacije samostojno delo. Vzoredno s pomnožitvijo na zunaj se vrši notranja izpopolnitev in poglobitev.

In tako je sama po sebi že dana potreba tesnejše združitve podružnic posameznih pokrajin ali celo okrajev, da ne pridemo sčasoma do prevelikega razlikovanja, ki bi bilo sicer nujna posledica razvoja, ako pravočasno ne nadomestimo staropodedovanega navduševanja z resnim, smotrenim delom.

Vsaka še tako vzorno zasnovana organizacija začne padati, ker se preživi, ako nima vedno jasnih ciljev in velikih idej, ki jej dajejo večno novo življenje in novo notranje pomlajenje.

V gospodarskem in političnem življenju je zmaga demokratična misel, ki je s podrobno izvedeno organizacijo malih okolišev navidezno oslabila ali celo strla moč starih gospodarskih in političnih središč. V resnici pa je ta zdrava decentralizacija šele ustvarila pravo moč naravnih gospodarskih in kulturnih središč. In reforma družbe sv. Cirila in Metoda, njene centrale kakor podružničnega življenja ni nič drugega, kakor zmaga demokratične misli, ki ne vidi svoje moči v posameznih oficijalnih rodoljubih, ki „ljudstvo rešu-

jejo“, ampak v trdni, podrobni organizaciji, ki temelji v narodu in zajema svojo moč iz narodove odporne sile ter jo zajedno potom organizacije večā.

Narodnoobrambno delo, kakor ga pojmujejo mali narodi v boju za svoj obstoj in napredek in kakor se vrši na gospodarskem in kulturnem polju (zadružništvo, narodna izobrazba v šoli in v društvih), je za vse narode, ki nimajo svoje samouprave ter tvorijo le neznatne delce velikih držav, življenskega pomena. Ne gre samo za tistih par tisočev slovenskih otrok, katerim damo v mladih letih narodno vzgojo v svojih šolah; važnejša je ideja samopomoči, ki se širi tako od roda do roda; v narodu zmaga je prepričanje, da se od milosti in na stroške sosedov ne da živeti, **narod začenja verovati v samega sebe, v svoje lastne sile.**

To je celo vprašanje malega naroda, to je tudi naše slovensko vprašanje.

In narodnoobrambno delo, kakor si ga mislim jaz v širšem obsegu, ne zasleduje nič manjših ciljev, ko da se v svojih navidezno ločenih panogah medsebojno podpira in dopolnjuje ter ustvarja predpogoje za zdravo narodno življenje in uspešno tekmovanje s sosedi.

S tem je označen veliki program našemu delu, naznačena je tudi smer, v kateri se mora nadaljevati započeta reforma. Mi moramo naprej, saj so potekla izza skupščine v Bohinjski Bistrici tudi že dolga tri leta.

Velik korak v izpopolnitvi naše organizacije in v nadaljevanju reforme v označeni smeri bodo pomenile **pokrajinske zveze Ciril Metodovih podružnic.** Že na lanski skupščini na Jesenicah se je o tem sklepalo, razpravljal je o tem podrobneje za Štajersko „Slovenski Branik“, (v II. letniku, 10. št.) in vršile so se že ponekod tudi potrebne priprave. Ker pa je oblast zavlačevala potrjenje izpremenjenih pravil Ciril Metodove družbe, ki dovoljujejo ustanavljanje pokrajinskih zvez, je vsa stvar lani zastala. Ideja pa je med tem bolj dozorela in potreba po ožji podružnični organizaciji

je danes že mnogo večja in pomlajene podružnice obetajo Zvezam lep delokrog.

Proti nam je ves državni sistem; smo narod tretje vrste. In če si priborimo najmanjšo drobtinico tega, kar po zakonih na papirju imamo, se smatra to kot milostno protekcijo in koncesijo. Naša politična parlamentarna moč ne raste, temveč rapidno pada. Schulverein, Südmark, Lega nazionale, „Volksrati“, vse te bojne organizacije se zajedajo v naše narodno telo. In kaj pošiljamo mi v boj proti temu nasilju? Imamo Ciril Metodovo družbo in gospodarskoobrambno društvo „Branibor“, ki se je ustanovilo še le pred kratkim. Narodnega sveta nimamo, pač pa izvršuje nekaj posameznikov pod to tvrdko na Štajerskem mnogo dela.

Porečete mi, kaj ima s tem opraviti „Branibor“ ali celo Ciril Metodova družba, ki ima svoj določen program, da ustanavlja slovenske šole in otroške vrtce? „Branibor“ in družba C. M. sta naši narodnoobrambni društvi, ki morata izvrševati sedaj pri nas delo, ki bi sicer pripadalo organizacijam, katerih še ni! Ali bodimo skromnejši, da nas ne bo kdo napačno umel: Branibor in Ciril Metodova družba morata imeti v evidenci vse potrebno delo in v kolikor ga ne moreta zmagovati, poskrbeti, da ga izvrše drugi činitelji: politična društva, občine, politične stranke in posamezniki v svojem okolišu.

Vse to pa moremo izvrševati danes, da ostanemo samo pri Ciril Metodovi družbi, le v mali meri. Ob vsakem koraku še čutimo nepopolnost naše organizacije, centrala ne zmore več vsega, nujno je potrebna decentralizacija dela, da ostanejo podružnice v živem stiku s svojo centralo. Podružnice pa morajo živeti tudi v vednem, živem medsebojnem stiku, ki ga bodo povzročile in vzdrževale pokrajinske zveze po svoji organizaciji in po svojem delu. Te zveze bodo nekake srednje organizacije, bodo posredovalke med centralo in podružnicami, ki bodo v zvezah zastopane po svojih odposlancih. Kakor mora postati vsaka podružnica v svojem okolišu narodni svet, ki je zastopan v okrožju, tako bodo posamezna okrožja, zastopana po odpo-

slancih v pokrajinski zvezi tvorila enoten narodni svet dotične pokrajine. Ne samo, da bodo podružnice v označeni tesnejši združitvi laže in bolje uspevale, vršile bodo tudi precej novega dela, ki ga doslej niso mogle. S pokrajinskimi zvezami bi se naj združili nekaki pokrajinski uradi, ki bodo zbirali vse gradivo, statistične podatke, narodnostne mape, uradniška in učiteljska imenovanja in važna obvestila tičoča se dotične pokrajine. Tako bi vsi ti podatki ostali živi in bili vedno na razpolago tistim, ki jih rabijo. Poleg oživljenja podružnic potom ožjega stika pa bodo pokrajinske zveze pred vsem skrbele za šolstvo v dotični pokrajini. Od njih bo dobivala centrala zanesljiva obvestila, da se bo moglo izbrati izmed nujnega vedno tudi najnujnejše. In to je potrebno in važno, ker ni za celoto vseeno, če se prezre kaka važna točka. Pri letošnjem obrambnem tečaju smo rekli: „Treba je programa za letos in za bodoča leta“. Ne maram trditi, da smo preveč teoretični, da smo pa premalo praktični, je resnica. Eden gleda ves zaljubljen v Korotan, drugi je zamaknjen v Trst, zopet tretji misli, da je severna meja z Mariborom potrebna vse podpore. In to je naravno, ker vidimo vsak le svoje najbliže in drugega ne poznamo. Temu nedostatku, ki bi utegnil še kdaj voditi do nesporazumljenj, bodo v veliki meri odpomogle pokrajinske zveze, ki si bodo izdelale delovni program in praktični načrt „za letos in za prihodnja leta“. In centrala bo mogla izmed potrebnega storiti za celoto vedno najboljše.

Na delo torej, prijatelji in prijateljice, velika je naloga, ki jo prevzame naša organizacija. Vsak najde povsod dovolj dela, saj pomeni vsak korak, ki ga storimo za vzgojo in нравno zboljšanje naroda, velik kos narodnega dela v najboljšem pomenu besede. Trajne uspehe in živo moč pa daje našemu delu organizacija. Vstopajte torej v našo veliko narodno in kulturno organizacijo „Družbo sv. Cirila in Metoda“ in delajte v njej!

Ivan Prekoršek.

Vestnik
družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXV.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXV. velika skupščina

dne 3. malega srpana 1910 v Ljubljani.

Prva velika skupščina družbe sv. C. in M. je zborovala v slovenski prestolnici, v beli Ljubljani; tu se je sešla tudi njena 25. jubilejna skupščina. „Obrambni tečaj“, prirejen od manjšinskega odseka slovenskega akad. društva „Adrije“ iz Prage dne 1. in 2. malega srpana 1910, jej je bil dostojen uvod. Ob živahni debati so se tedaj obravnavale te le točke: „O ljudskem štetju, uradnem in zasebnem“ (Riko Fux), „o problemu notranjega izseljevanja in priseljavanja“ (J. Mačkovšek), „ob organizaciji naše gospodarske obrambe“ (dr. G. Žerjav), „o manjšinskem šolstvu“ (Lev Brunčko), „o našem položaju ob narodni meji na Koroškem, Štajerskem, Gorenjskem, Kočevskem (Ante Beg in J. Prekoršek), v Trstu in na Primorskem“ (J. M. Čok). Vsi poročevalci so točno izvršili svojo nalogo; žal, da je bila udeležba premajhna. Tem obilneje so privreli slovenski narodnjaki na glavno skupščino in na popoldansko jubilejno veselico. Ljubljana jih je pristrčno sprejela. Dne 8. rožnika 1910 je izdal mestni župan Ivan Hribar naslednji razglas:

Someščanje! Slovenci! Dne 3. mal. srpana t. l. praznuje velezaslužna naša šolska „Družba sv. C. in M.“ svojo 25 letnico. Ta dan prispo v Ljubljano rodoljubi iz vseh pokrajin naše slovenske domovine; zastopani bodo po odposlanstvih pa tudi drugi slovanski narodi. Glede na to, da je „Družba sv. C. in M.“ v 25 letih svojega obstanka izvršila ogromno prosvetno in kulturno delo, zdi se mi, da je naša dolžnost, pokazati jej, kako vemo to njeno delovanje ceniti in kako iskreno smo jej udani. Zato sem naročil, da se ta dan vsa mestna poslopja okrase z zastavami; od vaše narodne zavednosti, čč. someščanje, pa pričakujem, da boste sledili zgledu mestne občine.

Na ta poziv se je odela Ljubljana za družbeni slavnostni dan v praznično obleko. Z mnogih hiš so vihrale slovenske trobojnice. Ljubljanski grad je bil prej tisti večer razsvetljen. V nedeljo, dne 3. mal. srpana je bilo živahno gibanje po mestu. Jeli so prihajati naši gosti. Največ jih je prispelo od juga: iz Trsta, iz Goriške in Notranjske; mnogobrojno so prišli družbeni prijatelji tudi iz Štajerske, iz raznih delov Kranjske in iz Koroške. Ob prihodu

posebnega tržaškega vlaka o poldesetih dopoldne je pozdravil na južnem kolodvoru naše južne brate v spremstvu nekaterih družbenih odbornikov prvomestnik vladni svetnik **Andrej Senekovič**:

Cenjena gospoda, čuvaji slovenskega jezika ob sinji obali Jadranskega morja, bodite srčno pozdravljeni, ki ste se odzvali našemu klicu na proslavo 25 letnice Družbe sv. C. in M.! Cenjene dame, gospodične in gospodje, srčno dobro došli v naši Ljubljani! Bela naša Ljubljana čuti z vami in ve ceniti vaše napore za slovensko šolstvo. Čez 20 let se borite brez uspeha, da bi dobili v Trstu slovenske šole za svoje otroke. Zaman. Edina pomoč vam je bila ravno Družba sv. C. in M.; prvi otroški vrtec, ki ga je družba ustanovila, je bil ustanovljen v Trstu. Sedaj imamo v Trstu celo kopo otroških vrtcev in tri različne šole z 19 razredi, a še je prostor premajhen. To kaže, da ste tržaški Slovenci probujeni, da čutite kot narod slovenski, da ne obupujete nad svojo bodočnostjo. Dokler bo živel v vas ta živi slovenski čut, imate upanje vi in mi na boljšo bodočnost. V tem imenu Vas pozdravljam še enkrat: Srčno dobro došli!

Odgovoril je **dr. Josip Abram**:

Slavna gospoda, velečastiti gospod prvomestnik dične naše Družbe sv. C. in M., slavno družbeno vodstvo in občinstvo! Čast mi je kot predsedniku najstarejše hčerke naše premile Družbe sv. C. in M., 24 letne moške podružnice v Trstu, da se vam v njenem imenu kakor tudi v imenu vseh drugih podružnic v Trstu in okolici prisrčno zahvalim na ljubeznivem pozdravu in veličastnem sprejemu, ki ste nam ga priredili. Slavna gospoda! Vam je znano, da mi v Trstu ob sinji Adriji lepo napredujemo, posebno v zadnjem desetletju, napredujemo na narodnogospodarskem in na političnem polju. Ta napredek moramo v prvi vrsti pripisovati uspešnemu in požrtvovalnemu delovanju naše Družbe sv. C. in M. Danes bomo slišali, koliko žrtvuje družba za nas v Trstu in okolici. Ko bi nam tržaškim Slovincem ne stala Družba sv. C. in M. ves čas tako zvesto ob strani, bi morda danes ne mogli govoriti o napredku Slovencev v Trstu. Hudi časi so nad nami; pritiskajo nas naši narodni nasprotniki in tudi vlada ni naša prijateljica, sicer ne bi dovolila, da tisoč in tisoč naše dece nima niti ene slovenske šole. Tolažba nam je, da imamo na svoji strani veliko dobrodelnico, Družbo sv. C. in M., ki daje velike podpore, da lahko vztrajamo v težkem boju. Naj je tudi sedaj obzorje pokrito s temnimi oblaki, naj se bliska in treska, to upanje nosimo v srcu, da tudi pri nas vendar enkrat zasije solnce boljše bodočnosti. V edinosti bomo delali naprej in zmaga bo naša. Zato se vam prav lepo zahvaljujem za sprejem, zahvaljujem se vam, da ste zopet dokazali, kakor še do sedaj vedno, kako vam je ljubo, da napredujemo tudi mi, in da vse žrtve radodarno daste, ker veste, da, ako mi zmagamo, bo zmaga tudi Vaša. Zahvaljujem se vam torej na prijaznem in veličastnem sprejemu in kličem: Živela Družba sv. C. in M., živela Slovenija!

Govoril je nato **dr. M. Mandić**:

Dovolite, da tudi tisti sloj, kateremu je ravno delovanje Družbe sv. C. in M. v prvi vrsti namenjeno, da ljudstvo tržaško v tem slovesnem trenutku izreče svojo veliko in globoko zahvalo. Kaj čutimo mi za družbo, to se bode pokazalo danes na veliki slavnosti. 25 letnica Družbe sv. C. in M. je obenem 25 letnica sramote onih, ki nas preganjajo in nam odrekajo to, kar bi nam morali dati. Jaz mislim, da ni slučaj, da v tistem trenutku, ko vodijo naši poslanci na Dunaju boj proti vladi, ker nam odreka šole, da v tistem trenutku v kulturnem srcu Slovenije praznuje Družba sv. C. in M. svojo 25 letnico; zato bode naša slavnost nezaupnica onim, ki nam kratijo naše pravice. 25 letnica naj nam bo jamstvo, da bomo tudi zanaprej napredovali na šolskem polju tudi s pomočjo drugih; zlasti od države zahtevamo, da skrbi za nas, dočim si sedaj Trsta brez Družbe sv. C. in M. ne moremo predstavljati. Dovolite torej, da tudi jaz, ki sem pod modro zastavo Narodne delavske organizacije pohitel v Ljubljano, ob družbeni 25 letnici izrekam trdno nado, da bode Družba sv. C. in M. čez novih 25 let, ko bo obhajala svojo 50 letnico, ravno tako čvrsta in čila in da jej bomo v enaki ljubezni vdani kakor danes.

Nato se je zahvalil za sprejem še v imenu Goričanov **dr. Ernest Dereani** iz Gorice.

Otvoritev.

Kmalu po 10. uri je otvoril v veliki dvorani „Narodnega doma“ zborovanje družbeni prvomestnik vladni svetnik **A. Senekovič** s tem le govorom:

Velečastiti skupščinarji, drage sestre, dragi bratje, zavedni Slovenci! Otvarjam 25. skupščino Družbe sv. C. in M. in konstatiram, da je število onih, ki imajo glasovalno in posvetovalno pravico, zadosti veliko, da smemo popolnoma zanesljivo zborovati. Pozdravljam vas vse, ki ste sem prišli iz posameznih delov naše slovenske zemlje, pozdravljam sestre in brate s Tržaškega, Goriškega, Koroškega, Štajerskega in iz vseh delov slovenskega Kranjskega: Srčno dobro došli! Odzvali ste se našemu pozivu, da slišite, koliko je družba delovala v 25 letih; zbrali ste se, da vam poda sedanje vodstvo račun o svojem delovanju. Sodite in povejte svojo sodbo o nas! Velika čast mi je, da morem pozdraviti še posebej nekatere odlične osebe. V prvi vrsti se čutim dolžnega, srčno pozdraviti v naši sredini moža, ki načeluje beli Ljubljani. (Burno odobravanje.) Ni treba, da razlagam zasluge, ki si jih je pridobil za Ljubljano, kot središče slovenskega ozemlja, in kot soustanovnik naše družbe. Dalje mi je čast pozdraviti odposlanca posestrimé Družbe sv. C. in M. za Istro, prvomestnika g. drž. poslanca Vekoslava Spinčiča, podpredsednika g. dr. N. Fabianića in odbornika g. dr. Ivana Poščiča in g. Viktorja Tomičiča. Srčno pozdravljeni z zagotovilom, da najdete pri nas ravno

tako odprte roke in srčne pozdrave kakor jaz, ko sem imel čast v imenu naše družbe prisostvovati skupščini Družbe sv. C. in M. za Istro, dne 5. rožnika na Cresu. Tam sem videl, kako idealno navdušenje vlada med našimi brati Hrvati za Družbo sv. C. in M. od najnižjih slojev do visokih činovnikov. Če znamenja ne motijo, smo uvideli pota, na katerih se nahajata in shajata obe družbi. Imamo torišča, ki spadajo deloma v delokrog posestrime družbe za Istro in deloma v naš delokrog. Opomnim samo slovensko šolo v Kopru, ki je nujno potrebna po preselitvi slovenskega učiteljišča v Gorico; naša družba se je izrekla za ustanovitev te šole in tudi hrvatska posestrima. Pozdravljam dalje zastopnika „Pučke Prosvjete“ v Zagrebu g. prof. Martinovića; prišel je v našo sredo, da dokumentira na eni strani pobratimstvo Slovencev s Hrvati in na drugi strani kot zastopnik „Pučke Prosvjete“ dokaže, da ve ceniti zasluge naše družbe. Srčne pozdrave torej odposlancu hrvatskega naroda! Pozdravljam vse gg. državne poslance, v prvi vrsti prvobornika za slovenske pravice v Trstu in okolici, moža, ki ga ne manjka nikjer, kadar gre za narodno stvar, g. dr. Otokarja Rybáča in g. dr. M. Mandića, kot zastopnika tržaške Narodne delavske organizacije. Srčno pozdravljeni gg. deželni poslanci: dr. Triller, dr. Oražen, dr. Slavik, dr. Vilfan, nadsvetnik Višnikar in E. Gangl ter zastopnik koroških Slovencev dr. Ferdo Müller!

Velečastita gospoda! 25 letnico obhaja naša Družba sv. C. in M. Ne pričakujte, da bi vam podajal zgodovino njenega razvoja na podroben način! Koliko je družba delovala, razvidite iz precej obširne knjižice, ki jo je izdalo vodstvo povodom 25 letnice. Poudarjam kratko samo to: 25 let deluje Družba sv. C. in M. za slovenski narod, 25 let se trudi, zbira denar, da more ustanavljati šole in otroške vrtce s slovenskim učnim jezikom, v katerih se naj naša deca vzgoji v narodnem duhu, v katerih se naj obvaruje, da ne izgubi svoje materinščine. 25 let nosi narod slovenski za to družbo ogromno breme, ki spada pravzaprav na rame države; če je država pravična, mora skrbeti in, kakor pravijo temeljni zakoni, je njena dolžnost, da skrbi za to, da se vsak narod vzgaja in izobrazuje v svojem rodnem jeziku. Mi Slovenci, kakor tudi drugi Slovani: Hrvati, Čehi in Poljaki pa smo na tem stališču, da moramo sami svoje šole ustanavljati ne samo ob periferiji, na ogroženih krajih, ampak celo v osrednjem delu svoje domovine. Malo manjka, da bomo naposled v Ljubljani in v bližnji okolici ustanavljali svoje šole, da nam ne prodre s svojimi nemški Schulverein.

V 25 letih je Družba sv. C. in M. nabrala in izdala ogromno vsoto, čez en milijon kron; 1,168.715 kron je znašal nabrani denar koncem leta 1909. S tem denarjem je naša družba pospeševala narodno šolstvo, podpirala učence in šole kot take, sedaj več, sedaj manj. Začetek je bil skromen: Leta 1887. nahajamo samo en zavod. Prvi otroški vrtec je bil ustanovljen v Trstu, ker ravno za Trst je družba največ storila, in v Trstu ima družba največ uspehov, kar poudarjam s ponosom. Ni moja naloga, podrobno razlagati,

kako se je število zavodov tekom 25 let množilo, dovolj bodi, da navedem sedanje stanje, ko se poslavlja sedanje vodstvo po triletni svoji dobi. Sedaj imamo namreč 7 ljudskih šol z 22 razredi in 7 vzporednicami in 20 otroških vrtcev; število otrok znaša 2662. Leta 1906. pa je bilo 5 šol s 16 razredi in 15 otroških vrtcev s 1891 otroki. Število naših otrok raste od dne do dne tako ogromno, da družba pri najboljši volji ne more ustreči željam vseh, ki bi radi imeli šolo. Tekom ravnokar preteklega šolskega leta smo dobili iz Trsta brzovjavko, da se je v dekliško šolo oglasilo toliko otrok, da ni prostora. Ukrenili smo, kolikor je bilo mogoče, da so bile vsaj tri četrtine otrok sprejete.

Človek bi mislil, da bode družbo, ki dela za narod in žrtvuje vse za narodno izobrazbo, naš narod negoval kakor punčico v očesu. Žalibog temu ni tako . . . Sprva je bilo zanimanje za Družbo sv. C. in M. precej veliko, vendar ni prešinjalo vseh najširših slojev; prispevali so večinoma bolj izobraženi. Polagoma pa je začela nastopati mlačnost, se je porodilo nasprotje in nasprotje je rodilo v najnovejšem času najhujše sovraštvo. (Ogorčenje.) Smelo trdim, da Družba sv. C. in M. pri svojih jezikovnih nasprotnikih, Nemcih in Lahih, proti katerim deluje in proti katerim je ustanovljena, ni našla tako silnih napadov kakor pri rodni bratih. (Klici ogorčenja.) Očitajo nam liberalizem, bodisi; očitajo nam, da smo sovražniki cerkve, vere, manjka samo še, da nas ne imenujejo sovražnike slovenstva, izvrške človeštva. (Silno ogorčenje.) Kaj smo storili? Naše delovanje je kakor odprta knjiga, računi jasni, vpogled v knjige dajemo vsakemu članu, polagamo natančne račune o vsakem vinarju in o njih uporabi. Ustanavljamo šole in otroške vrte samo v ta namen, da bi Slovencem ohranili grudo, da bi jim ohranili materin jezik. V naših šolah se poučuje po istem načrtu in po isti metodi, kakor se uči na vseh javnih šolah. Naše šole in otroški vrtec stoje pod nadzorstvom državne in cerkvene oblasti, kakor vsaka druga javna šola, in verujte mi, da je to nadzorstvo na naših šolah strožje, kakor nadzorstvo teh oblasti na katerikoli javni šoli. Če bi te oblasti zasledile le najmanjše pregrehe, bi nam gotovo ne prizanesle. In če smo mi storili še več, je bilo to, da smo skušali vzgojiti otroke tako, da ljubijo svoj jezik, da nam ostanejo zvesti. (Burno odobravanje.) Lahom, Nemcem in drugim narodnostim se šteje to v pohvalo, nam štejejo mnogi to v velik greh.

Slavna gospoda! Pritisk vzbuja močen protipritisk. S tem trenutkom, ko so začeli Družbo sv. C. in M. napadati, se je vzbudilo zanimanje za družbo od vasi do vasi, od kraja do kraja. Število naših sotrudnikov, sodelovateljev in pospeševalcev raste od dne do dne, pozdravljamo lahko vse sloje v svojem krogu. Omenjam danes samo nekatere važne momente in važne sloje, na katerih sloni pravzaprav naše delo in uspeh. V prvi vrsti mi je tukaj imenovati naše narodno ženstvo. (Živel!) Naš stari pregovor pravi, da tisto podjetje, katero podpirajo naše narodne dame, gotovo dobro uspeva. Častiti skupščinarji, od tega trenutka, ko so narodne

dame v raznih podružnicah in pri prirejanju veselice priskočile naši družbi na pomoč, beležimo krasne dohodke in veliko zanimanje za družbo. In če lahko gremo danes popoldne na veselico v prid naši družbi, na vseslovensko jubilejno slavnost, na slavnost, kakršne še v Ljubljani dosedaj ni bilo v takem obsegu, da bi se mogla imenovati vseslovenska, komu se imamo zahvaliti? Našemu narodnemu ženstvu, narodnim damam iz Ljubljane, Trsta, Goriškega, Koroškega, Štajerskega in vseh delov Kranjskega. Na tej veselici se bo vsak izmed nas čutil samo Slovenca, ne glede na to, ali je iz te ali one dežele.

Drugi veliki naš steber je naša mladina, — „naši malčki“ jih imenuje „Slovenski Branik“, ko poroča o njihovem delovanju, — majhni in mladi, od ljudske šole naprej, se zanimajo za družbo in zbirajo male dohodke, pisemske znamke itd. Šolska mladina oddaja igrače družbi, da jih lahko razdeli med svoje učence. Tako dela najnežnejša mladina. Tudi med dijaki in akademiki raste zanimanje za družbo. To so oni naši sotrudniki, ki imajo največ priložnosti, da širijo ideje naše Družbe sv. C. in M. med ljudstvo, občujejo v počitnicah med ljudstvom sedaj tu sedaj tam ter prevzemajo in oskrbujejo za nas podrobno delo. Še en stan se družijo k mladini, to so naši različni mlajši in starejši uradniki. Število sotrudnikov med uradništvom se množi od dne do dne. Če, častiti skupščinarji, premotrivate in čitate izkaze o obrambnem skladu, najdete uradništvo raznih strok, zasebnih in javnih, ki so prispevali; ravno tisti del uradništva, ki je gmotno na najslabšem, je prispeval zelo veliko. Pozabiti ne smem tudi učiteljskega stanu, ki je v veliki večini na naši strani. To je oni stan, ki je dandanes tudi preganjan in ki se ga pusti stradati, a si pritrjuje od ust, da prispeva za C. M. obrambni sklad. Dosedaj je učiteljstvo prispevalo za obrambni sklad 21 kamenov! Opozarjam vas na krasno pismo v „Slov. Braniku“, ki ga je dobila družba od koroškega učitelja. Zanimanje za Družbo sv. C. in M. sega čez meje naše slovenske domovine, zanimanje in navdušenje je preskočilo Atlantsko morje in se pojavilo v daljni Ameriki. Naši rojaki, katere je gnala sila za kruhom v daljno Ameriko, so začeli čutiti in spoznavati vrednost materinega jezika. Oni čutijo v daljavi, kako je prijetno, če pridejo na tujem s svojimi domačini skupaj, da se lahko razgovore v materinščini. To jih je napotilo, da so začeli ustanavljati podružnice; 27 jih že imajo! Začeli so tudi razpečavati smotke in vžigalice kakor družba v Evropi. Da Družba sv. C. in M. tako propeva, se je zahvaliti tudi nemu delu slovenskega časopisja. Slovenski časniki so se postavili z izredno gorečnostjo v službo družbi, delajo za njo, prinašajo krajše in daljše beležke, odbijajo z zanimanjem in uspehom vse napade. Časopisi, ki delajo družbi na korist, zaslužijo danes, ko praznujemo 25 letnico, našo najsrčnejšo zalvalo in največje priznanje. (Odobrovanje.) In tako, častita gospoda, lahko danes konstatiram, da ima Družba sv. C. in M. še prijatelje, da raste kakor drevo, ki poganja svoje korenine na vse strani, in dokler se

nahaja toliko ljudi, ki jo z zanimanjem negujejo in skrbe za njen razvitek, toliko časa ne bode usahnila in noben vihar je ne bo podrl.

Žal, moram poudarjati, da nam je izza lanske velike skupščine nemila smrt odtegnila veliko število sotrudnikov. Ne morem vseh naštetih, imenujem samo tiste, ki so bili za družbo posebno merodajni in za njo mnogo storili. Umrli so: dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, ljubljanski podžupan, ki je dolgo let sodeloval v družbi, dr. Ivan Milan Hribar, naš bivši blagajnik; drž. poslanec Vinko Ježovnik; pesnik Anton Medved; Jožef Zelenik od Sv. Urbana pri Ptujju, ki se je še par dni pred smrtjo priglasil za obrambni sklad; dr. Kajetan Dittl v Gradcu, ki sicer ni bil naše narodnosti, a je volil družbi K 200.84; Fran Dekleva v Slavini, ki je zapustil družbi 1000 K; Fran Rant v Šiški, ki je volil družbi 100 K; Fran Žugman (Schugmann) na Ščavnici, ki je zapustil družbi 20 K. Dalje je preminila vdova inženirja Viljema Polaka, gospa Pavla Polakova, ki je na tistem storila mnogo dobrega za narod; bila je ona dama, ki je uživala obresti od rajnega Polaka in je vsled njene smrti prišlo v družbene roke dotično volilo krog 160.000 K. Vsi še imamo v spominu smrt mladega moža, komaj čez 30 let starega, ki je volil Družbi sv. C. in M. kraljevski dar; to je **Karol Kotnik**, ki je umrl dne 28. svečana t. l. (Slava mu!) Skromno živeč mož, ki ni nastopal javno, se je na smrtni postelji par ur pred smrtjo spomnil naše družbe in jej volil veliko premoženje, ki pride družbi v last v najkrajšem času. Koliko drugih, nam neznanih oseb je pobrala smrt, ne morem povedati. Prosim, da zakličete vsem tem: Slava njihovemu spominu! (Zborovalci so v znak žalovanja stoje poslušali zadnji del prvomestnikovega nagovora in zaklicali v spomin umrlih družbenih dobrotnikov: Slava!) Svoj nagovor končam z besedami: Vsem blagopokojnim rajnikom in vsem živečim rodoljubom, ki so tekom prvega četrstoletja na katerikoli način pospeševali vzvišeno delo Družbe sv. C. in M. in jej pomagali izvrševati njen blagi namen, bodi najiskrenejša hvala in slava! — Dovolim si še predstaviti zastopnika oblasti magistratnega komisarja gosp. Albina Semena.

Odzdravi.

K besedi se je oglasil državni poslanec in mestni župan **Ivan Hribar**:

Slavna skupščina! Častite dame, cenjeni gospodje! Pred 25 leti smo ustanovili tukaj temelj naši Družbi sv. C. in M. Slabotno detece je bila takrat. Mi, ki smo stali ob zibeli novega društva, smo poznali požrtvovalnost slovenskega naroda in smo vedeli, da ga prebudi k novemu življenju, vendar nismo mogli niti misliti, da bode tako požrtvovalen, da bode njegova narodna zavest storila take čudeže. Če se danes oziramo na njeno delovanje, ki je edino omogočeno vsled prispevkov, ki jih slovenski

rod daruje narodu na altar, moram reči, da so ti prispevki in to sodelovanje najlepša epopeja na požrtvovalnost in življensko silo slovenskega naroda. Gospoda moja! Družba je prevzela krasno nalogo. Jaz ne poznam lepšega in težjega poklica kakor je poklic matere: da vzbuja v deci najlepša čuvstva do vsega dobrega in lepega, da vsaja v mlada srca najlepšo ljubezen do svojcev, rodu, jezika. Koliko je dece na Slovenskem, ki pogrešajo svoje matere in na njeno mesto je stopila družba, ki je tisočem otrok postala prava ljubeča mati. Pred 25 leti, ko smo polagali temelj družbi, je bilo drugače v Ljubljani. Tistikrat smo se še v lepem našem mestu, ki so ga ustanovili Rimljani in zavzeli Slovenci, morali boriti za prvotne pravice slovenskega naroda. Takrat še niso izginili sledovi nemškega gospodstva v beli Ljubljani. A danes vidite, kako vas bela, popolnoma slovenska Ljubljana iskreno pozdravlja; videli ste to na zastavah in na radostnih obrazih ljubljanskih prebivalcev. Meni je, gospoda moja, velika čast in sreča, da vas morem v imenu občinskega sveta ljubljanskega, v svojem imenu in v imenu prebivalstva ljubljanskega najiskrenejše pozdraviti. Želim najboljšega uspeha današnjemu zborovanju, želim pa tudi popolno slogo pri onih naprednih in narodnih krogih, na katerih ramah edino leži dandanes družba. V znamenju složnega in odločnega delovanja bo družba od leta do leta dosegala lepše uspehe in krasnejšo bodočnost. Živela Družba sv. C. in M. v beli Ljubljani!

Izpregovoril je potem predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro drž. poslanec **Vekoslav Spinčič**, ki je govoril približno sledeče:

Slavni zbor! Pozdraviti je uljudnost, pozdrav vrniti dolžnost. Gospod predsednik vaše slovenske Družbe sv. C. in M. z enim članom je bil tako dober, da je 5. dne prošlega meseca v imenu vaše družbe prišel na Cres in je skupščino Družbe sv. C. in M. z iskrenimi in prisrčnimi besedami pozdravil. Zato mi je bila dolžnost, da sem prišel semkaj skupaj z gospodi dr. Fabianičem, dr. Poščičem in Tomičičem, da vam vrnem pozdrave. Ali, gospoda moja, bratje in sestre, ni nas prignala sem samo dolžnost, ampak srce, ljubezen in čut, ki mora vladati med brati. Kakor je vaš g. predsednik rekel, imata hrvatski in slovenski narod iste gore in reke, isto srce, iste občutke, isto ljubezen do grude, ki ju je rodila, a to ljubezen in čut morata imeti ne le hrvatski in slovenski narod, nego tudi njuni organizaciji, slovenska in hrvatska Družba sv. C. in M. Prva in druga ima isto svrho, in ta je, da budimo in vzdržujemo narodno zavest in širimo kulturo med našim narodom, da branimo naš narod, da se zanj borimo, da se borimo tudi proti onim, katere plačujemo zato, da bi nas branili in bi nam morali dati kulturo. (Burno odobravanje.) Vidim, da me razumete; vi veste, da so to predstavitelji c. kr. vlade, ki jo mi vzdržujemo Bratje, tako ni od danes ali jutri, ampak traja že tisoč in tisoč let. Kolikor nam je iz zgodovine znano, sta se borila že sveta apostola, katerih imeni nosita obe družbi, proti tistim,

ki so pri nas s krščanstvom širili nemštvo in laštvo, da bi nas uničili. Sto in sto grobov imamo, ali ohranili smo si vendar narodno zavest in svoje ozemlje, svojo kulturo in prosveto, za katero Družba sv. C. in M. veliko stori. Tudi hrvatska družba se trudi, da kolikor mogoče veliko hrvatske in slovenske dece osvobodi iz tujčevih krempljev. V imenu Družbe sv. C. in M. za Istro, v imenu njenega odbora in v svojem imenu želim, da bi Družba sv. C. in M., ki ravnokar praznuje svojo 25letnico, napredovala tudi v bodoče do časa, ko ne bo več potrebna, ko bomo mogli reči, da smo sami svoji na svojem ozemlju in ko bomo s svojim davkom ustanavljali svoje šole. (Ploskanje.)

K besedi se je oglasil zastopnik „Pučke Prosvjete“ prof. **Martinović:**

Dragi bratje Slovenci! Od dobe ilirskega preporoda, izza časa Stanka Vraza pa do včeraj, ko smo pokopali zadnjega Ilirca viteza Trnskega, smo Hrvatje in Slovenci vedno skupno plakali in se skupno veselili; ni bilo nobene svečane prilike in slavnosti pri Hrvatih, da ne bi bili zastopani Slovenci, ne pri vas, da se je ne bi udeležili tudi Hrvati. Čast mi je, da vas v imenu „Hrvatske Pučke Prosvjete“ pozdravljam, ki ima z Družbo sv. C. in M. skupen boj proti tujstvu s tem, da učimo priprostega nepismenega seljaka pisati in brati, da mu vcepimo ljubezen do knjige in mu potom prosvete omogočimo uspešen boj proti tujstvu. Zato se zahvaljujem za pozdrav gosp. predsednika te skupščine in želim Družbi sv. C. in M. najboljšega napredka in procvita. Slovenski kakor hrvatski narod rabi svobode: ne potrebujemo tujega, a svojega ne damo. (Ploskanje.)

Nato je govoril drž. poslanec **dr. Otokar Rybář:**

Častite dame! Dragi rojaki! V nas Slovencih je navada, da ob vsaki priliki tožimo in jadikujemo, da smo mal narod. Z ene strani tožimo tako, da opravičujemo svoje neuspehe; z druge strani, da bi vzbudili v narodu ponos in požrtvovalnost. Vzpričo teh večnih tožeb je potrebno opozarjati, da se nahajajo tudi mali narodi, ki so se povzpeli na visoko stopnjo kulture in so igrali v zgodovini veliko vlogo. Res smo mal narod mi Slovenci. Ali, če se znamo učiti iz zgodovine, če se oziramo po svetu z odprtimi očmi, potem vidimo, da so drugi naredili iz nas mal narod. Tja gori do Dunaja sezajo naša grobišča, a razna imena ljudi, krajev, rek so — rekel bi — nagrobni spomeniki na teh slovenskih grobovih. Isto velja, ako se oziramo tja po ogerski planjavi tja do glavnega mesta Ogerske! Ime prestolnice Peč so Nemci preveli v Ofen. Tudi na jugozapadu imamo svoja grobišča. Slovenska selišča so sezala do Čedada in na dvorih longobardskih knezov se je glasila slovenska govornica. Na severu nas pritiskajo Nemci. Kako je moglo priti do tega, da smo, ko smo posedovali tako prostrano ozemlje, toliko izgubili? Vzrok je v dejstvu, da smo od onega trenutka, ko smo stopili v zgodovino, imeli tujce za gospodarje. Tlačile so nas nemške vlade in nemški plemenitaši, najhuje pa — tuje šole. Naša mladina, vzprejemljiva za vse dobro, je vsesavala vase mržnjo

do svojega rodu in jezika in se je navduševala za tuj jezik in tujo kulturo. A tudi danes, ko so vsi kulturni narodi spoznali in cenijo važnost narodne vzgoje, nas hočejo Nemci — ravno v tem spoznanju — raznarodovati še bolj in z vsemi sredstvi. Seveda taje Nemci to namero in nam govore le, da je dobro za nas, ako se učimo tudi nemški. Ne tajimo, da je dobro za vsakega človeka, ako pozna čim več jezikov. Ali najprej treba negovati svoj materin jezik. To moramo zahtevati tudi mi, kakor zahtevajo drugi narodi od svoje mladine. Sosebno hvalijo Nemci takozvane utrakvistične šole. Te so avstrijska, ali prav za prav slovenska specijaliteta. Zlasti na Koroškem nam vsiljujejo take šole. Z naglašanjem, saj se v teh šolah tudi slovensko uči, zagrešajo Nemci najgršo hinavščino in farizejstvo. Saj je celo neki učitelj na taki utrakvistični šoli očitno priznal v nekem listu, da so te šole le sredstva germanizacije. Priznal je, da le malo otrok, ki so obiskovali utrakvistično šolo, ostaja zvestih svojemu narodu, in to le v slučajih, če so njihovi starši Slovenci. Drugi, večji del teh otrok, postajajo indiferentni do svoje narodnosti. A ker imajo Nemci mogočna sredstva na razpolago, pridobivajo počasi tudi te popolnoma na svojo stran. Vsi ostali pa postajajo že v šoli hujši nego lškarijoti, postajajo Efiijalti, ki dovajajo sovražnika v naš tabor. Če dobivamo tako priznanje od moža, ki sam deluje na taki šoli, ki sam gleda vso učno metodo in njene namene, potem se pač moramo najodločneje protiviti takim šolam in zahtevati šole v izključno materinem jeziku. Velika je moč narodne ideje. Tudi socialisti, ki so se je najdalje branili in jo odklanjali, občutijo sedaj na lastni koži, da narodnost ni fraza, kakor so ravno oni tako radi trdili, ampak da je plemenito čuvstvo, ki se mu ne more odtezati noben pošten človek. V parlamentu vihra sedaj ljut boj, v katerem vidimo nastopati socialiste proti socialistom. Nemški socialni demokrati so glasovali proti češkim manjšinskim šolam. To skušajo opravičevati in izpovedujejo pri tem marsikaj, kar gotovo nam prav pride. Priznavajo sicer opravičenost naših šolskih zahtev, ali naglašajo, da oni, kakor zastopniki delavstva, morajo zastopati pred vsem razredni interes. Kjer prihaja do navzkrižja med narodnim in razrednim interesom, da se mora prvi umikati pred tem poslednjim. V interesu razrednega boja da je, ako se manjšine narodno asimilirajo večinam. Dejstvo pa je, da mi Slovenci vsled nesrečne konfiguracije naših dežel in politične razdelitve po večem delu živimo kakor manjšine. Če bi mi vzprejeli princip socialne demokracije, princip asimiliranja, bi podpisali svojo smrtno obsodbo. Tega pa ne dožive nikdar naši nasprotniki, ne drugorodni, ne internacionalni! V to nam pomaga tudi naša družba. To vidimo posebno v Trstu. Brez te šole bi bili mi morda že podlegli v hudem boju za narodni obstanek. Celo v spodnji okolici bi se bili težko vzdržali, da se niso mnogi otroci šolali v družbenih zavodih. Posebno velika nevarnost pa je pri delavskih masah. Oče je vedno na delu, mati ga ne more zadostno nadzorovati in otrok je prepuščen sam sebi, oziroma — tržaški

ulici. V tej bi se bil vtopil, da ga ni sprejela družbena šola. Ravno v te mase nosi družba ljubezen do narodnega jezika in navdušenje za slovensko stvar. Družba nam ohranjuje nado v bodočnost. Ne jadikujmo! Za to ni časa sedaj. Naše geslo bodi: naprej! — da z uma svetlim mečem slovensko zastavo zasadimo zopet tudi tja, kjer je že nekdanj vihrala! A družba naša bo mogla ponosno reči, da je tudi ona pripomogla k — našemu vstajenju! (Burno odobravanje)

Prvomestnik:

Ravnokar so me obvestili, da se je naše današnje skupščine udeležila tudi Slovenska Sokolska Zveza. Čast mi je, pozdraviti zastopnika „Sl. Sok. Zveze“ g. dr. Oražna. Sokolstvo si je postavilo nalogo, da našo mladino telesno vzgaja in jo že v nežni mladosti navaja k redu in delu. Sokolstvo je v slovenskem narodu igralo dolgo let važno vlogo, v najnovejšem času se je začelo teoretično in praktično zelo razvijati in razširjati svoje korenine po vseh slovenskih deželah. Pozdravljen torej zastopnik „Slovenske Sokolske Zveze“ g. dr. Oražen, kateremu dajem besedo.

Dr. Oražen, burno pozdravljen, je pozdravil skupščinarje:

Velečastiti zborovalci, dragi bratje in sestre! Dovolite mi, da Vas danes, ko ste se iz vseh slovenskih pokrajin zbrali k proslavi 25 letnice Družbe sv. C. in M., v imenu vsega slovenskega sokolstva pristrčno pozdravljam in vam kličem krepek sokolski Na zdar! Velecenjeni zborovalci! Dosti vzroka in povoda imate, da ste se danes s ponosom v srcu zbrali v slovenski metropoli, da proslavite in počastite jubilej družbe, ki je že tisoč in tisoč slovenskih otrok rešila potujčenja. Ohranili ste slovenskemu narodu, ki je sicer siromaški, njegov največji zaklad — deco, in s tem ste mu rešili zelo mnogo. Današnji dan naj ne bo samo dan slavlja, temveč tudi dan protesta proti tistim činiteljem v avstrijski „kulturni“ državi, ki nas smatrajo za narod druge vrste in imajo za nas samo sovražnike. Veliko je storila za nas družba in še bo storila; a prepričan sem, da to ne zadostuje proti navalu tujcev in da je sokolska ideja tista, ki nam vzgaja značaje, kateri se ne upognejo pred nikomer. Ako delujeta Družba sv. C. in M. in sokolstvo skupno, vzporedno, bodo uspehi še lepši; ne samo slovenskih šol, tudi značajev nam je treba, in imeli bomo manj renegatov kakor do sedaj. Obljubujem vam tukaj v imenu vsega slovenskega sokolstva, da bo šlo roko v roki z družbo. Hvala vam za pozdrav ter še enkrat kličem vsem zborovalcem krepki: Na zdar!

Novi častni člani.

Prvomestnik:

Predno preidemo k drugi točki dnevnega reda, stavi odbor samostalen nujni predlog. 25 let je preteklo, kar so se sešli oni gospodje, ki so nam osnovali družbo sv. Cirila in Metoda gg.: Luka Svetec, Ivan Hribar, Ivan Murnik, dr. Josip Vošnjak in Tomo Zupan. Izredno veseli smemo biti, da je

vseh teh pet gospodov še živih in da je eden izmed njih že 25 let naš podpredsednik. (Živeli!) Drugi, gospod msgr. T. Zupan je načeloval družbi 22 let in se odpovedal prvomestništvu, ker stalno ne stanuje v Ljubljani. Koliko je storil za družbo, izprevidite iz knjižice, ki jo je izdalo vodstvo. Tema dvema gospodoma je izkazala družba največjo čast, ki jo more dati: imenovala ju je za častna člana. Imamo pa še tri gospode, ki še sedaj delujejo vsak v svojem delokrogu. Koliko je gosp. župan Ivan Hribar storil za družbo, ve le tisti, ki je čital poročila, ko je zahajal na Koroško in Štajersko predavat in ljudi buditi in jih vneemat k delovanju. Koliko zaslug si je za Štajersko prilastil g. dr. Vošnjak, vam je, častiti zborovalci, dovolj znano. Gosp. Ivan Murnik je že več let bolan in privezan na dom ter se ne more več aktivno udeleževati delovanja, a prej je sodeloval družbi in slovenskemu narodu v prid, kjer in kolikor je mogel. Zato je odbor prišel do sklepa, da predlaga skupščini, da se tudi gg. Ivanu Hribarju, Ivanu Murniku in dr. Josipu Vošnjaku izkaže hvaležnost s tem, da se jih imenuje za častne člane. (Živeli! barno odobravanje in ploskanje.) Častita gospoda, glasno pritjevanje in ploskanje priča dovolj, da je predlog, ki ga je stavilo vodstvo, prišel vam vsem iz srca in da je imenovane tri gospode 25. skupščina imenovala za častne člane Družbe sv. C. in M. (Ploskanje.)

K besedi se je oglasil mestni župan **Ivan Hribar**:

Slavna skupščina! V čast si štejem, da se vam ne samo v svojem, ampak tudi v imenu nenavzočnih gospodov Ivana Murnika in dr. Vošnjaka lahko zahvalim za izkazano nam čast. Bodite prepričani, da bodem to čast užival z veseljem in ponosom, toda moje veselje ne bi bilo popolno, ako ne stori slavna skupščina še enakega drugega sklepa. Ne pooblaščen od vodstva, ampak v svojem imenu stavim nujni predlog, da odličnega moža, ki nosi ljubezen do slovenskega naroda v srcu, ki nam je dal inicijativo za ustanovitev družbe, a sam nikjer ne sili v javnost, da trnovskega župnika g. Ivana Vrhovnika . . . (dolgotrajno, burno ploskanje.)

Prvomestnik:

Častita gospoda, z vašim ploskanjem ste povzročili, da nam je g. predgovornik ostal svoj predlog dolžan; g. župan stavi nujni predlog, da se imenuje za častnega člana gospod župnik Ivan Vrhovnik. (Ploskanje.)

Proglašam, da je gospod župnik Ivan Vrhovnik častni član Družbe sv. C. in M.

Poročilo tajnikovo

je podal družbeni tajnik **dr. Gregor Žerjav**.

Slavna skupščina! Ko je po ptujskih in ljubljanskih dogodkih meseca kimavca 1908 narodno navdušenje in z njim darežljivost in požrtvovalnost mogočno narastla, so prorokovali marsikoji, da bo tej dobi sledila reakcija, ki jo bo tudi Družba sv. C. in M. na sebi občutila. In resnica je, da je marsikdo že

pozabil na kri Lundrovo in Adamičevo, a reakcija v požrtvovalnosti za Družbo sv. C. in M. ni nastopila. Vsi se zavedamo trajnih smotrov naše Družbe, ki ni sad hipnega navdušenja, temveč stalna potreba in vedno plameneč dokaz tistega trdnega prepričanja, da mora ves narod žrtvovati za meje, če se hoče rešiti potujčenja. 25 let se že dajo sramotiti država in zakoni s tem, da morajo slovenski državljani sami vzdrževati šole, kjer bi to morale storiti javne oblasti. Zanimivost preteklega leta so nastajajoči načrti državnih manjšinskih zakonov, ki pa bodo še dolgo čakali rešitve. Na tem mestu treba poudariti, da se manjšinska vprašanja ne smejo rešiti na severu države med tem, ko bi na jugu ostala nerešena. Vsa armada naše družbe mora agitirati, da se dvigne ves narod, če bi ga kdo hotel pri tem vprašanju v nemar pustiti.

Od države in deželnih šolskih svetov se naši družbi niso izkazovale simpatije. Nas kot zasebne vzdrževalce šol so šikanirali povsod. Le v Trstu plačuje država borne plače 5 učiteljev, v tem ko Nemcem povsod tam, kjer so v manjšini, ne vzdržuje le dragih ljudskih, temveč celo srednje šole. V teh razmerah, ki se menda še dolgo ne bodo izboljšale, smo morali opustiti nado na kako pomoč od zunaj, t. j. od javnih oblasti, morali smo delati nadalje, da utrdimo obstanek in napredek Družbe sv. C. in M. Ni mala stvar več danes ta naša družba. 52 učnih moči vzdrževati in jim potrebna zagotovila za bodočnost dajati, to je silna odgovornost. Pri snovanju novih šol se torej ne smemo ozirati na hipni položaj, ampak gledati treba naprej. Naše učiteljstvo je imelo v družbi pokojninski zaklad še, predno je stopil v veljavo novi zakon o pokojninskem zavarovanju; po reformi v smislu tega zakona je država našemu pokojninskemu zakladu priznala stališče nadomestnega zavo da proti položitvi varščine v pupilarnih papirjih, kojih obresti pa ostanejo doma. Vsled tega more družba reflektirati na najboljše moči izmed učiteljstva.

V smislu preosnove naše družbe, ki datira izza Bohinjske Bistrice, smo delali vztrajno na naši organizaciji. Dva potovalna učitelja in njima v pomoč člani vodstva in pisarne ter drugi prijatelji — zaupniki družbe — so delovali na snovanje novih in oživiljenje starih podružnic. Na Kranjskem je bilo lani 79, sedaj 94 podružnic, lani članov 5231, letos 6649. Število podružnic je napredovalo za 15, članov pa za 1418. Kakor lani, smem i danes s posebnim ponosom razglasiti, da je večina teh novih podružnic zasnovana med kmetskim prebivalstvom. Ob 25-letnici ponavljam, da je bila že izza prvega početka naša družba osnovana kot družba slovenskega ljudstva na demokratični podlagi prispevka 2 K letnine, ki jo v četrletnih obrokih zmore vsak. Naša družba šteje danes tisoče članov, za katere je ta goldinar lepa vsota pridobljena z žulji in znojem. Ob snovanju podružnic vidim, kako plemenit je naš narod: čim ga spomniš na trpečega kmeta in delavca na narodni meji, ki ne ve, komu bi zaupal deco, že razume idejo Družbe sv. C. in M., pa ne le razume, ampak tudi — žrtvuje ter je na to zanj občutno žrtev

ponosen! Na Goriškem smo imeli lani 27, letos 34 podružnic, lani je bilo 1448, letos pa 2126 članov, torej za 678 več. Trst je imel lani 7, letos pa 13 podružnic, torej 6 več, število članstva je zrastle od 700 na 1115, torej za 455. Tu se je začela še večja pozornost obračati na okolico, ki se je dobro organizirala. Na Koroškem smo imeli lani 12, letos pa 11 podružnic, število članov pa se je od lanskega leta povzdignilo od 420 na 464. Herostrastki čin celovških fanatikov ni odmeval po koroški deželi; nasprotno obstoječe podružnice so se utrdile, število članov pa je zrastle. Prav lepo se je razvila organizacija na Štajerskem. Tu se je ustanovilo izza lanske skupščine 12 podružnic, da jih imamo sedaj 65. Število članov, ki je lani znašalo 3740, je naraslo na 4435. Vseh družbenih članov je torej 14.829 napram lanski vsoti 11.539. Ti člani niso več na papirju, ampak v večini je organizacijska vest živalna. Mnogo seveda bi še bilo želeti našemu podružništvu, da bi notranje življenje bilo stalno in zdravo, da bi tudi gotovo krajevne in izobraževalne in narodnostne naloge znalo vršiti in da bi obsegalo vse sloje brez nasprotstev — a vse to se tudi v par letih izpremeniti ne da. Vodstvo odpošilja, če le količkaj more, na podružnične zборе svojega odposlanca, da se na licu mesta prepriča o življenski sili podružnice. Nam ne gre za število podružnic, ki sestojijo iz 2, 3 oseb, ki za zunanji blesk podpišejo ustanovitev podružnice, nam gre za organizacijo slovenskega ljudstva, za namen narodne obrambe. Slovenski kmet in delavec sta nujno tudi v zunanjih izrazih bolj materijalista, kakor gospoda, kjer se gmotna vprašanja bolj skrivajo, vse to iz naravno umljivih razlogov: a za Ciril-Methodovo vojsko sta pridobljiva. Minulo leto smo v smeri demokratizacije naše družbe šli zopet za velik korak naprej. Dokler smo vabili le meščanske sloje, nismo bili popolni. Vse druga zavest, častita gospoda, nas navdaja, ko vidimo zmagovati med članstvom priproste sloje. Vzdržujem v polni meri besede, da je naša družba največji socialni zavod na jugu monarhije, namenjena je kmečki in še bolj delavski mladini. Kdor čuti za revnejše sloje, ki niso na svet prinesli bogatih pogojev za gmotni boj, ta mora v družbi videti pravo dobrotnico ljudstva. Častiti člani družbe, če nesete glas o družbi in njenih delih med ljudstvo, vršite važno nalogo. Mi ne nabiramo le denarja, ampak duše slovenske hočemo vse zbrati pod prapor svoj.

Družbeno zunanje delo se ni le tikalo šolstva. Vse kar je ž njim v zvezi, smo podpirali. Šlo nam je za podkrepljenje učiteljstva, za učiteljski naraščaj, za vzbujenje narodne zavesti in prosvete. Minolo šolsko leto smo vzdrževali 7 ljudskih šol in 20 vrtcev. V slednjih je bilo 1234 otrok, ki jih je poučevalo 20 vrtnaric. Vsi so namenjani delavskim otrokom. Ljudskih šol smo imeli 7 s 30 razredi in 1516 otroki, napram 6 šolam, 25 razredom in 1273 otrokom v lanskem šolskem letu. Število vrtcev se je od lani za dva pomnožilo. Vrteci se nahajajo v Celju, Pevmi, Mariboru, Rojanu, pri Sv. Ivanu v Trstu, Škednju, Tržiču na Gorenjskem,

Rocolu, Jesenicah, Savi (2), Hrastniku (2), Gaberju, Ormožu, Verdelji, Krminu in podpirani: v Podgori (2), Devinu.

Med ljudskim šolstvom našim mi je pred vsem začeti s Trstom. Velikanski je bil zopet naval na našo šolo pri Sv. Jakobu v začetku šolskega leta. Zopet nismo mogli zadostiti potrebi. Glede deklic smo sicer nekoliko razbremenjeni, ker smo odprli že 3 razrede na novi šoli na Acquedottu. V deško šolo pri Sv. Jakobu smo sprejeli 519 dečkov napram 448 v lanskem letu, v dekliško šolo pri Sv. Jakobu 444, na Acquedottu pa 151, torej deklic skupaj 595 t. j. za celih 206 več nego lani. Deška šola ima 4 vzporednice. Tretji razred ima 98 učencev! Mizerija naših šolskih prostorov v Trstu je znana. Če bi imeli sredstva in prostore, bi šolstvo morali še pomnožiti do 3 deških in dekliških osemrazrednic. Greh, neodpusten greh je, da radi prostorov ne moremo vršiti svoje dolžnosti v Trstu v popolni meri. Zato je družbeno vodstvo končno, ojunučeno po slovenski darežljivosti in plemenitosti, pod pritiskom neodložljive potrebe v Trstu in naposled tudi računajoč, da ostane c. kr. vlada krivična kakor danes, ko smo od političnega preobrata v Avstriji še daleč — sklenilo, da zida pri Sv. Jakobu v Trstu šolsko poslopje, ki bo za nekaj časa tamošnji potrebi zadoščalo. Da bi formalne ovire, ki nas še ločijo od zgradbe in otvoritve, kmalu padle in Slovenci bomo pokazali še krasnejšo narodno statistiko o številu šolskih otrok, nego smo jo pokazali ob zadnjih tržaških volitvah. Kdor pa bi si upal dvomiti nad kulturnostjo slovenskega naroda, temu pokažemo tržaško šolo slovenske samopomoči. Pa ne le to, tudi druga pereča šolska vprašanja v mestu in v okolici, katerih nikakor ne smemo zanemariti, že zdaj obhajajo vodstvo in se bodo morala prihodnje leto rešiti.

Naša šola v Krminu kaže napredek za 22 otrok. Razširili smo jo v 2 razrednico, v katero se je vpisalo 67 otrok, med njimi 39 dečkov in 28 deklic. Kakor lani napovedano, je družba stopila na tla mesta Gorice in sicer v kolodvorski okraj, kjer pride do važne šolske ustanovitve.

Na Štajerskem smo delo v lanski smeri nadaljevali. Zagotovili smo si močno pozicijo v Dravski dolini. Šola na Muti nepričakovano lepo napreduje. Tudi tam je letos vstopilo že 84 otrok, med njimi pretežno število dečkov. Lani smo imeli 45 otrok. Mnogo se je storilo v Mariboru. Živo smo se udeležili šolskega boja v Studencih. Zmaga združenih nemških nacionalcev in socialnih demokratov nad slovensko šolo nam je naložila težke dolžnosti že za bližnjo bodočnost. Kupili smo hišo s stavbiščem za vrtec in šolo. Naše delo v Mariboru je uspešno, ker ga vodi povsem smotreno tamošnja podružnica. Povsod delo najlepše napreduje, kjer krajevni činitelji delajo. Zato gre Mariborcem posebna hvala. Šolske zasnutke imamo še v 2 drugih štajerskih krajih. Omeniti je, da prejkoslej pohaja naš dekliški oddelek v Mariboru 54 deklic.

Na Koroškem smo poskušali na razne načine podpirati narodno gibanje, kajti osnovati toliko šol, kolikor jih je tam

potreba, to nam pač nikdar ne bo mogoče. Izbrati si moramo le gotove točke, drugod pa pomagati na drug način, ki je bil tudi lani precej uspešen. V Velikovcu število otrok ni zrastle, dasi smo vse storili, kar je bilo na mestu. Ugodno je vplivala nastavitvev posvetnega učitelja, ki je privabil mnogo obiska, pa tudi izven šole uspešno deloval. V velikovškem okraju treba obilo dela med ljudstvom, ki se v mnogem danes oklepa nemškutarstva. Odločno izjavljamo, da obsojamo strankarske gonje, ki se z gotove strani uganjajo v Velikovcu. Ne stranka, narodnost je naš program, to si naj gotovi gospodje odločno zapomnijo. Če se imajo intrige nadaljevati, potem je boljša ločitev, kakor neodkrita sloga. — Za velikovško šolo je po sedanjih preuredbi dana podlaga za pravico javnosti, ki bo močno povzdignila ugled šole. Omenim, da je že kupljen svet ter se kmalu začne z zgradbo nove šole v beljaškem okraju, s čimer je drugo poglavje našega šolskega programa začeto. Kakor vidite, cenjeni zborovalci, gre v Korotan mnogo društvenega denarja. Dasi se nas je odbijalo, smo vendar delo nadaljevali in se celo odločili za zgradbo nove šolske trdnjave na Koroškem.

Preostaja mi prestopiti na Kranjsko, kjer smo morali žalibog tudi delovati. Pred vsem je bila potreba, da zavarujemo vzhodno mejo kočevskega otoka. Dve šoli sta se zgradili z našo pomočjo, za več drugih pa smo zagotovili take podpore, da smo zaprli pot Nemcem. Železnična trasa, kakor se je slednjič določila za progo Novo mesto-Črnomelj-Metlika, ni tako nevarna, kakor prvotna črnomaljska trasa, vendar bo treba velike pozornosti, da se ne bode kočevstvo z železniškim uradništvom vilo v dolino. Črnomaljska podružnica, posebno pa dr. Malerič, se tukaj z delom odlikuje. Glede ostale Kranjske le omenim, da je naša akcija za nameščenje slovenskega učitelja v Fužinah na Gorenjskem propala iz znanih vzrokov in so s tem Fužine za stalno izročene nemštvu. Glede otroških vrtcev je storila družba svojo dolžnost; tudi v revnejših krajih lahko občinam pomaga, toda ključ slovenskemu šolstvu na Kranjskem je v deželnem šolskem svetu. Tu pa dominirajo Nemci v vseh narodnovažnih zadevah povsem neomejeno.

Svojim šolam je družba nakupila lani učil za 6000 K. Ta številka znači, da gledamo, da je naše šolstvo strokovno na višku. Državno nadzorstvo vseskoz priznava, da je naše šolstvo izvrstno. Glede metodike in didaktike dajemo učiteljem mnogo več svobode in z vidnim uspehom. Učiteljstvo je delavno in zasluži, da izjavim, da smo nanj ponosni. Trudimo se, da njega gmotnim željam ugodimo. Pokojnine so zagotovljene.

Za skupno vsoto 2691 otrok, ki so v naših zavodih, skrbí 20 učiteljic-vrtnaric, 11 moških, 20 ženskih učiteljskih moči. Poleg njih deluje 7 katehetov, med njimi eden definitivni. Med učiteljstvom je 18 posvetnih in 13 redovnih moči, med vrtnaricami pa 18 posvetnih in 2 redovni.

Vkljub vsemu temu delovanju ni bila družba brez domačih nasprotnikov. Ž njimi ne bom polemiziral. Razpor s „Slovenskim

šolskim društvom" je po zadnji skupščini še nekaj časa razburjal prizadete gospode na Koroškem. Mar bi tisti čas porabili za delo v tem društvu, ki je spalo spanje pravičnega. Ponudene roke gospodje niso sprejeli, le psovali so, pri tem pa jim je zaspalo lastno dete.

Pred Ciril-Methodovo družbo je začelo strah postajati vodstva S. L. S. Izdalo je geslo na uničenje Ciril-Methodarskih podružnic, a uspeh je bil nasproten. Vzbudili so velikanski odpor narodnjakov in Ljubljana je videla mogočen zbor prosvedujočih pod predsedstvom našega Svetca. Mesto pristopiti in sodelovati, so se gospodje končno iz strahu za svojo stranko odločili za ustanovitev strankarske obrambene organizacije. Tudi prav! — Manjšinska organizacija na Slovenskem izkazuje s tem napredek. Pred leti se med vodstvom sedanje nove manjšinske organizacije niso genili za družbo, le vladati so hoteli v njej. Čim so vlado izgubili, so izpredvideli, da v njih lastnih vrstah zahtevajo manjšinsko delo pristaši, ki so bolj narodni. Strah za stranko je ustanovil „Slovensko Stražo“. Mi jej ne nasprotujemo. Polja je za nas vse dovolj. Odkrito se bomo veselili, ko bodo stale na meji šolske trdnjave „Slov. Straže“. Naj smatra „Slov. Straža“ za svojo nalogo, tekmovati z nami v delu za narodne manjšine, in zadovoljni bomo vsi.

Družbeno vodstvo se je shajalo vsak mesec k 1 ali 2 sejam, vmes pa so še bile mnoge druge ožje seje. Vladala je popolna sloga in enotnost.

V pisarni delujejo 4 moči z redko požrtvovalnostjo. Zmagale so velikansko delo v korespondenci in knjigovodstvu; hvala tem vrlim in zvestim tovarišem!

Častita gospoda! Povedal sem vam, kaj je družba delala. Moral pa bi povedati še mnogo več, če bi hotel izkazati, kje naša družba ob pomanjkanju moči ni mogla zastaviti. Odkloniti je morala mnogo, zelo potrebnih predlogov. — V novem 25 letju bo treba še bolj napeti moči. Častna je doba, na katero zremo nazaj, a še častnejša in plodonosnejša bo naša prihodnost, če vztrajamo v napredovanju. V tem 25 letju se bo zbila vojna med slovanstvom in germanstvom do odločitve. V tej vojni ostani naša družba nemajna in zmagovita bojevnica.

Pozdrav zastopnice naših malčkov.

Prvomestnik:

Predno pridemo k blagajnikovemu poročilu, si dovoljujem slavni skupščini predstaviti našo malo Stanko Blaževa iz Mozirja, ki si je izprosila dovoljenje, da sme izpregovoriti par besed. Dajem jej besedo.

Stanka Blaževa:

Iz planinskega raja Mozirja prihitela nas je četverica poslancev malih in starejših od ženske podružnice k divni jubilejni

skupščini, da vam med drugim prinesemo sobojevniške pozdrave vseh onih, ki so žal morali ostati doma. Dovolite, da tudi jaz prsrčno čestitam Družbi sv. C. in M. k jubileju in prosim za njo pri naših blagovestnikih najsijajnejše, z najlepšimi uspehi venčane bodočnosti. V oporo teh iskrenih voščil bi bila rada prinesla prvi dvestokronski kamen mozirskih otrok, pa izklesanega imamo še le polovico; pošljemo vam ga gotovo še v letošnjem poletju. Gornjesavinjska ženska C.-M. podružnica v Mozirju vas pozdravlja z jubilejno pokroviteljnino, ki vam jo izročam jaz. Od nas malih pa sprejmite le duhtečih planinskih pozdravov in s trudom nabranih, skromnih 20 kron. Danes sicer mali dar polagamo domovini na altar, a ko nekoč nam zraste silna moč, dvignili bodemo dlan v brambo pred tujim nasilstvom s pomočjo sv. Cirila in Metoda za dom in sv. nam rodno zemljo. (Burno odobranje.)

Poročilo blagajnikovo.

Družbeni blagajnik, notar **Aleksander Hudovernik** je poročal:

Slavna velika skupščina! O 25. veliki skupščini, h kateri ste prihiteli iz vseh slovenskih pokrajin, vam moram poročati, da je Družba sv. C. in M. v minulem letu jako krepko delovala, kajti letni računski zaključek nadkriljuje glede na denarni promet vse prejšnje. Dohodki so znašali 1909. leta K 187.087·10 ter presegajo one iz leta 1908., ki so znašali K 136.268·69, za K 50.818·41. — Potroškov smo imeli K 174.103·95, torej za K 50.818·41 več nego leta 1908. in je znašal končni prebitek K 12.983·15. Prispevki podružnic so znašali K 57.121·75, leta 1908. pa K 49.026·80; pomnožili so se za K 8094·95. Iz tega pa sklepamo, da so se podružnice zavedale svoje narodne dolžnosti.

Podružnic je bilo delavnih 167, torej 45 več nego leta 1908. Od teh odpade na Kranjsko 75, na Štajersko 54, na Koroško 8, na Goriško in Tržaško pa 30. Prvenstvo med vsemi podružnicami pristoji naši neumorno delavni moški podružnici v Trstu, ki je glavni družbi poslala K 9525·66, drugo častno mesto pa naši vrli ženski podružnici v Trstu, ki je glavno družbo podprla z letnimi dohodki v znesku K 3385·06. Slava našim vrlim Tržačanom, ki so nam sijajen zgled narodne požrtvovalnosti in rodoljubnega delovanja! Na Goriškem pristoja prvo mesto moški podružnici v Gorici s K 1901·18, na Štajerskem moški podružnici v Mariboru s K 2307·40, na Koroškem podružnici v Glinjah s K 166·90 dohodkov, na Kranjskem pa ženski podružnici v Novem mestu z K 1199 dohodkov. Na čast našim podružnicam moramo pripoznati, da so večinoma vse krepko delovale. Jako živahno je delovala podružnica v Škofljici, ki je bila neutrudljiva v prireditvi veselic in gledaliških predstav v prilog naši družbi. Naj jo v tem delovanju posnemajo tudi druge posestrime. Take veselice, ki jih prirejajo podružnice, niso samo velikega moralnega

pomena, temveč tudi mogo v gmotnem oziru izdalno podpreti našo družbo. — Slovenski časniki so nabrali za družbo K 7861·71, med temi „Slov. Narod“ K 7160·02. Ti dohodki so za onimi iz leta 1908. zaostali za K 4074·13. Nasproti pa je v minulem letu napredovala prodaja družbenih vžigalic; dobila je namreč družba iz te prodaje K 7142·40, torej za K 1142·40 več nego leta 1908. Računski listki so nam vrgli K 6876·11, torej za K 1356·58 več nego leta 1908. Družbeni nabiralniki so se dobro obnesli, dali so nam namreč K 21.887·31, torej za K 7749·07 več nego leta 1908. Narodni kolek nam je nesel K 11.607·69, torej K 3203·56 več kakor leta 1908.

Nasproti so se pa tudi potroški za šole in družbene zavode pomnožili. Dočim jih je bilo leta 1908. K 56.074·78, znašali so preteklo leto K 94.963·68 in so se torej pomnožili za K 38.888·90. Naš poziv, da prispevate k obrambnemu skladau, ni ostal brezuspešen. Do konca leta 1909. se je za obrambni sklad vplačalo skupaj K 29.143·13, do zadnjega rožnika tega leta pa že K 64.187·19 ter je priglašanih 749 kamenov po 200 K. Podpisati bode treba še 251 kamenov in naš obrambni sklad bode popoln. Zato pozivljamo še tiste svoje rojake, ki so v prijetnem položaju spomniti se naše družbe v obrambnem delu in kateri se doslej še niso odzvali našemu pozivu, da to v najkrajšem času store.

Z veseljem in zadoščenjem se moram tu spominjati naših ameriških Slovencev. Tudi oni vedo ceniti delovanje naše družbe in nas krepko podpirajo. Osnovali so celo v svoji novi domovini podružnice, katerih štejemo doslej 27; poslali so nam preteklo leto K 634·86.

Čista družbena imovina je znašala koncem preteklega leta K 313.063·63, koncem leta 1908. pa K 252.145·13 in je torej narasla za K 60.918·50.

Če se ozremo na dolgoletno delovanje družbe, priznati moramo, da se je družba v teh letih svojega zavednega delovanja razvila iz začetkom šibkega drevesca v mogočno, veliko drevo, ki razprostira sedaj svoje veje čez vse slovenske pokrajine. Kako se je družba v teku svojega obstanka dvigala in kako je rasla, nam najbolj kaže njen denarni promet. Prvo leto svojega delovanja je imela K 13.027·22 dohodkov, v preteklem letu pa K 187.087·10, torej za približno 15 krat več nego prvo leto. Potroški prvega leta so znašali K 1785·82, potroški minulega leta pa K 174.103·95, torej okroglo 98 krat toliko kakor prvo leto. Do leta 1892. družbeni dohodki niso presegali zneska K 20.000; od leta 1892 naprej so znašali dohodki več nego K 20.000—, a do leta 1898. niso prekoračili zneska K 40.000—. Leta 1899. so znašali K 93.975·71, pa so že prihodnje leto pali na K 33.133·64. Leta 1904. so prekoračili znesek K 50.000—. Od leta 1907. se dohodki vsako leto množe. V tej meri, kakor so rasli družbeni dohodki, rasli so tudi potroški. Ves čas svojega delovanja je imela družba vsega skupaj K 1,168.715·08 dohodkov, stroškov pa K 1,113.962·60. To so za naše razmere velikanske vsote. Družbeni proračun za leto 1911. izkazuje po-

trebščine v znesku K 687.400.—, pokritja pa le K 136.700.—, torej nedostatka K 550.700.—. Ta primanjkljaj se da s tem izpričati, da se je postavilo v proračun za nove šolske stavbe K 500.000.—. Naši narodni nasprotniki s čezdalje večjo močjo bijejo ob našo rodno zemljo. Opozarjam vas samo na delovanje naših narodnih nasprotnikov. Preteklo leto je otvoril nemški Schulverein novo postojanko na naši zemlji, nemško šolo v Šent Lenartu v Slov. Goricah, v katero se je vpisalo 180 otrok. Sedaj nadaljuje svoje ponemčevalno delo v Studencih pri Mariboru. Poizkus na Polzeli ustanoviti nemško šolo se jim je za sedaj izjalovil. Slovensko prebivalstvo je namreč energično protestiralo zoper ta napad na našo deco. Na nekem shodu v Studencih pri Mariboru je povedal poslanec Malik, da bode nemški Schulverein izdal za nemško šolo na Bregu pri Mariboru K 15.000.—, za razširjenje nemške šole v Podbrezju pri Mariboru K 20.000.— in za šolo v Studencih pri Mariboru K 25.000.—. Doslej je nemški Schulverein samo za slovenski Štajer izdal K 1.338.270.—, a sedaj si hoče v prvi vrsti osigurati mariborsko okolico. Na Koroškem je podpiral pet otroških vrtecev, podporo za Velikovec in Borovlje pa izdatno zvišal. Na Kranjskem je sezidal novo šolo v Rovtali ter dal podpore za nove šolske zgradbe na Kočevskem. Poglavitno pa je, da je vzel v svojo popolno oskrbo nemško štirirazrednico v Spodnji Šiški ter si tako postavil tik pred durmi bele Ljubljane novo postojanko. Razširil je tudi šolo v Livoldu (Lienfeld) in Šalki vasi na Kočevskem. Naši bratje na sinji Adriji se bore proti dvema sovragoma. Nemški Schulverein je zagotovil obstanek nemški šoli v Lovrani ter veliko žrtvoval, da se razširijo ponemčevalnice v Gorici in Opatiji. Legi nazionale ni nič kaj prav, da naše šole v Trstu tako lepo napredujejo. Zato namerava ustanoviti v bližini šentjakobske šole takozvani „Ricercaatorio“, zavod, kamor bi lovili nedolžne slovenske otroke z obleko in hrano ter jih tako pretvorili v najhujše nasprotnike naše. Naša stvar bo, tudi to nakano, če ne popolnoma onemogočiti, vsaj deloma prestreči. V to svrhu je dala Lega nazionale vse svoje prihranke zadnjih let. Dohodki Lega nazionale so znašali preteklo leto K 422.286.59, izdatki pa K 347.409.93, in ta denar je večinoma določen za poštalijančevanje naše primorske posesti. Nemški Schulverein je imel leta 1909. dohodkov K 938.034.—, stroškov pa K 806.894.—. Roseggerjev sklad z dvema milijonoma je popolnoma plačan, in že so določili iz tega sklada nad pol milijona kron za nove ponemčevalnice v planinskih deželah.

Ali naj mi pri teh dejstvih držimo križem roke? Ali naj z mirnim očesom gledamo, „kako rod za rodom gine?“ Tudi mi moramo podvojiti naše delo in naše prispevke, ako hočemo odbijati te napade. Misliti moramo na nove vire našim dohodkom, ako hočemo uspešno nadaljevati započeto delo za okrepitev naših meja in za rešitev našega najdražjega zaklada, naše nedolžne dece. — Lega nazionale je imela preteklo leto 36.193 članov ter je povprečno vsaka dvajseta oseba italijanske narodnosti član Lega, in pri nas? Koliko članov šteje naša družba? Dajmo si danes pri tej slovesni

seji obljubo, da bomo z vso vnemo delali na to, da bode naša družba štela do prihodnje glavne skupščine najmanj 100.000 članov, kar bi nam doneslo K 200.000— dohodkov. Res je, z globoko hvaležnostjo moramo pripoznati, da nam je naše delo nekoliko olajšal s svojim uprav kraljevskim darom naš blagopokojni Karol Kotnik, a vzpričo premišljeno zasnovanemu delu naših narodnih nasprotnikov bode treba še novih in velikih žrtev, če hočemo izpolniti obrambeno delo na šolskem polju. Mnogo ste storili za družbo, drage Slovenke in dragi Slovenci, a ne omagujte pri plačevanju narodnega davka in bodite še nadalje požrtvovalni, ko nam gre varovati naše najdražje svetinje.

Pretresljiv prizor se je vršil v hrvatskem deželnem zboru v seji dne 4. malega srpana 1848. leta. Hrvati so zahtevali od bana, da naj pošlje novo vojsko v Slavonijo, katero so hoteli ugrabiti Madjari. Jelačić jim mirno odgovori, da more poslati 30 do 40 tisoč vojakov v obrambo. „Ali dajte mi sredstva za vzdrževanje vojske!“ Na to položi Hrvat Bužan 300 gld. na mizo ter zaprosi svoje tovariše, da naj mu slede. Poslanci odpirajo svoje denarnice, jih praznijo ter dajo vse, kar imajo. Kdor ni imel dovolj denarja, dal je srebrnino in zlatnino. Tako je gomirski arhimandrit Ilič z vrata snel svojo dragoceno zlato verižico in zlati križ. Gospe in gospodje z galerije so sneli z rok zlate prstane, odpeli zapestnice ter svoje zlate ure, igle, uhane in verižice oddali domovini na altar. Hipoma je bilo na mizi pred banom 15 536 gld. gotovine, a 5320 gld. v dragocenostih. Še istega dne je poslal banu nadškof Haulik 2000 gld., a pomožni škof Šrot 8000 gld. Zagrebčani pa so med seboj naravnost tekmovali, kdo bode več zlatega in srebrnega nakitja, dragocene posode itd. položil domovini na altar. Slavonija je bila rešena; rešilo jo je hrvatsko rodoljubje; našo rodno zemljo pa bode pretečega narodnega pogina rešila vaša domovinska ljubezen in vaša požrtvovalnost.

In kako se godi nam? Naši narodni nasprotniki preže na našo lepo zemljo in jo nam hočejo ugrabiti; potujčiti nam hočejo i našo deco, ki je prirasla našemu srcu, ki je kri naše krvi. Nemci so izdali geslo, da si morajo preko našega ozemlja graditi pot do Adrije. „Pot do Adrije mora nam Nemcem ostati prosta! V prvi vrsti se bijemo tam za svoj dom. Bijemo se pa tudi kakor del velikega nemškega naroda za njegovo svetovno cesto k Adriji.“ Tako je po „Münchner Neueste Nachrichten“ govoril podpredsednik nemškega Schulvereina na letnem občnem zboru društva: „Für das Deutschtum im Auslande“.

Iz vaše srede pa se čuje obupen klic: rešite nam našo deco, pomagajte nam, naš čolnič se potaplja! Domovinska ljubezen ne pozna nobene meje. Sedaj ko je nevarnost potujčenja naše zemlje največja, bodi naša požrtvovalnost še večja. Posnemajmo v tej največji sili naše brate Hrvate! Kar moremo dati, vsak po svojih močeh darujmo Družbi sv. C. in M., da bode mogla tem uspešneje nadaljevati svoje domorodno delo. In ko ste se ogreli, drage slo-

venske sestre in bratje, v osrčju slovenske zemlje, ko ste se v naši lepi beli Ljubljani znova navdušili za svoj rod ter se povrnete domov, povejte svojim rojakom, da se Družba sv. C. in M. v polni meri zaveda svoje vzvišene naloge ter boče po praviloma začrtani jej poti dalje korakala, da doseže svoj veliki smoter, obvarovati slovensko deco potujčenja in ohraniti jo našemu narodu!

Poročilo nadzorništva.

V imenu nadzorništva je izjavil **dr. Vladimir Ravnihar**, da je opetovano pregledal blagajno in našel, da so vsi računi popolnoma v redu. Zato predlaga absolutorij in zahvalo odboru, pisarni in posebej še blagajniku.

Pozdrav z juga in s severa.

Gospa **Karla Ponikvarjeva** iz Trsta je pozdravila skupščino rekoč, da je bila tudi ona med tistimi, ki so stali družbi ob zibelci. Zahvalila se je družbi, da je obračala posebno pozornost na Trst in tržaške Slovence in prosila, da jim tudi zanaprej ne odtegne svoje pomoči. Oni ljubijo svoje morje s prav toliko ljubeznijo, kakor drugi Slovenci svoje gore in reke. Ali globočine tega morja so pogubne in temne, kakor so pogubonosne narodu sovražne sile, proti katerim iščejo zaslombe v Družbi sv. C. in M. Zahvalila se je družbi v imenu vsega narodnega ženstva, zlasti v imenu Tržačank.

Župan **Fran Kobentar** s Koroškega je prinesel pozdrave in zahvalo vseh koroških rodoljubov družbi za njene žrtve na Koroškem. Posebno se jej je zahvalil v imenu slovenskega naraščaja iz velikovške družbene šole, ki ga je pripeljal učitelj Anton Pesek v Ljubljano. Razodel je nado, da bo mladina iz družbenih šol na Koroškem še bolj zavedna in pride dan, ko bomo lahko zaklicali sedaj nam še sovražni vladi: Vlada, nam daj, mi nič ne prosimo!

Prvomestnik:

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, smatram, da je tajnikovo, blagajnikovo in nadzorstveno poročilo odobreno in predlog dr. Ravniharja sprejet!

Volitve.

Prvomestnik:

Iz vodstva izstopijo letos gg.: A. Senekovič, dr. Iv. Merhar, Fran Pahernik in dr. Gregor Žerjav; umrl je g. dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, odpovedal pa se je radi premestitve gosp. prof. Fran Vajda.

V nadzorništvu so bili dosedaj gg.: dr. Fr. Ilešič, dr. Ferdo Müller, Matija Prosekar, dr. Vladimir Ravnihar in Miloš

Stibler, v razsodništvu pa gg.: dr. Vinko Hudelist, Jakob Kogej, Karol Šavnik, dr. Fran Tekavčič in dr. Karol Triller.

Voliti je torej šest odbornikov, štiri za dobo treh let in dva za dobo dveh let, nadzorništvo in razsodništvo.

Mestni župan **I. Hribar** predlaga, da se voli z vzklikom. (Sprejeto.)

I. Hribar :

Slavna skupščina! Glede na to, da moremo po poročilu nadzorništva biti popolnoma zadovoljni z dosedanji člani vodstva, predlagam, da se volijo dosedanji **člani vodstva** gg.: Andrej Senekovič, dr. Ivan Merhar, Fran Pahernik in dr. Gregor Žerjav na tri leta in na novo gg.: dr. Ivan Tavčar in dr. J. Šlebinger na dve leti. (Sprejeto.)

Dr. Otokar Rybář :

Predlagam, da se volijo v **nadzorništvo** dosedanji člani gg.: dr. Fran Hešič, dr. Ferdo Müller, Matija Prosekar, dr. Vladimir Ravnihar in Miloš Stibler

in v **razsodništvo** gg.: dr. Vinko Hudelist, Jakob Kogej, Karol Šavnik, dr. Fran Tekavčič in dr. Karol Triller. (Sprejeto.)

Slučajnosti.

Prečitajo se brzojavni pozdravi skupščini, ki so jih poslali: Ustredni Matice Školska v Pragi, Vrtovec iz Tolmina, župan Kastelic iz Materije, poslanec Valentič iz Kopra, župnik Gabron iz Skočidola na Koroškem, zidanmoška podružnica društva jugoslovanskih železniških uradnikov, deželni poslanec A. Gabršček ter drž. poslanec Klofač, Simko Grabovski in Pavensky iz Zemuna (potujoči v Sofijo). Pismo je čestitala podružnica Češkoslovske Jednote v Plzni.

Blagajnik je prečital prispevke, ki jih je Družba sv. C. in M. dobila povodom glavne skupščine.

Darovi o skupščini.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je dobila na glavni skupščini dne 3. malega srpana 1910 bogate darove: A. družbena pisarna je prejela: a) v gotovini: 1. podružnica Škofljica 200 K, 2. delavke v tabačni tovarni tu, 5 K, 3. kegljaški klub „Ruši“, tu, za obrambni sklad 200 K, 4. neimenovan tu, 100 K, 5. železniški uradniki južne železnice, tu, za obrambni sklad 200 K, 6. dr. Josip Kolšek, Laški trg 200 K, 7. Ivanka Mikuž, tu, za obrambni sklad 200 K, 8. neimenovan, Dunaj 10 K, 9. podružnica na Polzeli za sklad 2. kamen 200 K, 10. Julij Zigan, Polzela 20 K, 11. podružnica Kropa, Kamna gorica itd. 52 K, 12. m. in ž. podružnica Vrhnika, za obrambni sklad 200 K, 13. župnik Fr. Škrjanec, tu 5 K, 14. podružnica Trebnje 60 K, 15. m. in ž. podružnica Kranj, za obrambni sklad

336 K, 16. podružnica Unec po ge. Sebenikarjevi 61 K, 17. podružn. Dobrunje 100 K, 18. celjski gimnazijci za obr. sklad 200 K, 19. Fran Treiber, župnik v Št. Rupertu pri Velikovcu 10 K, 20. kegljaška zveza „Edinost“, tu, za obr. sklad 200 K, 21. Slov. omizje v „Sladki luknjici“ v Celovcu za obrambni sklad 20 K, 22. natarar Lipe v „Evropi“, tu, svojo napitnino 3. malega srpana 6 K, 23. S. Treo, stavbnik, tu 20 K, 24. Stele, Svetec, oba krščena pri istem kamenu po 1 K, 2 K, skupaj 2607 K; *b)* v hranilnih knjižicah: Slovenski trgovski akademiki v Gradcu 67 K; B. blagajnik A. Hudovernik prejel: *a)* v gotovini: 1. podružnica v Planini 30 K, 2. ženska podružnica Zagorje 104 K in pokroviteljina 200 K, 3. podružnica Rajhenburg, za obrambni sklad 100 K, 4. narodni duhovnik, tu, za 2. kamen obrambnega sklada 120 K, 5. podružnica Vransko 160 K, 6. Ant. Kalister, Trst, za obrambni sklad 200 K, 7. podružnica Vuzenica, za obrambni sklad 100 K, 8. ženska podružnica Trst 2500 K, 9. podružnica Vuhred i. s.: podružnica 100 K, gospa M. Pahernikova 100 K, skupaj 200 K; za obrambni sklad: 10. podružnica gornjesavska ženska v Mozirju i. s.: po mali Stanki 100 K, po T. Ježovnikovi brzojavno 100 K; za obrambni sklad: 11. „Malčki“ v Mozirju po Stanki 20 K, 12. mariborska ženska podružnica za obrambni sklad 200 K, 13. ženska podružnica v Pevmi za obrambni sklad 200 K, 14. zastopniki koroških Slovencev za obrambni sklad 200 K, 15. rodoljubi v moški podružnici v Radovljici 50 K, 16. Iv. Murnik, tu, za obrambni sklad 100 K in namesto pozdrava 20 K, skupaj 120 K, 17. učenci šentjakobske šole v Trstu 100 K, 18. podružnica Kranjska gora za obrambni sklad 100 K, 19. „Rdeča marela“ v Pulju, za obrambni sklad 200 K, 20. dr. E. Dereani, Gorica 1000 K, 21. Slovenci v Ameriki 1000 K, skupaj 7104 K. *b)* v hranilnih knjižicah: 1. prefarancarji v Škofji loki za obrambni sklad 200 K, 2. celjski podružnici 1000 K, skupaj 1200 K. Vsota vseh prejemkov na skupščini znaša torej **10.978 K**. Družba je še prejela po poštnočekovnem prometu mnogo prispevkov za jubilej. Ti zneski so bili objavljeni v mesečnem izkazu za mali srpan 1910.

Prvomestnik se je zahvalil skupščinarjem za potrpežljivost in požrtvovalnost, ki so jo kazali ves čas med zborovanjem, obljubil, da bo vodstvo tudi v bodoče hodilo po isti poti kakor dosedaj; prosil je skupščinarje, da bi še naprej vodstvo v njegovem stremljenju podpirali in zaključil skupščino z vzklikom: **Živeli narodni Slovenci!**

Veselica.

Več mesecev so se snovale priprave za jubilejno veselico Družbe sv. C. in M. Pod vodstvom gospe Franje dr. Tavčarjeve je vztrajno deloval veselilni odbor, ki je imel svoje članice po vseh slovenskih pokrajinah. Naše rodoljubke so vsepovsod marljivo nabirale raznovrstne darove. Za veselilšče se je odbral obširen prostor za podturensko graščino ob hotelu „Tivoli“. V

prijetnem zelenju so bili nameščeni lični paviljoni posameznih pokrajin in nekaterih podružnic. V nedeljo popoldne dne 3. malega srpana 1910 se je vršila veselica, ki je iz najsijajnejših, kar jih je videla Ljubljana. Ob 3. uri je dospel sprevod podružničarjev iz ljubljanske okolice v narodnih nošah. Pred vozovi s svati so jahali jezdec z velikimi slovenskimi trobojnicami v rokah. Vozovi so bili okrašeni z zelenjem, cveticami in zastavicami, a najlepše cvetke so bila slovenska dekleta v lepi narodni noši. Čvrsti mladenci, brhka dekleta, postavni možje in ponosne žene, godci svirajoči na harmoniko in klarinet, vozniki veselo mahajoči z zastavicami so bili od neštevilnega občinstva navdušeno sprejeti. Veselico je obiskalo nad 20 tisoč ljudi. Narodne dame iz vseh slovenskih pokrajin so stregle gostom. Žal, da je dež malo pred 9. uro zvečer storil konec tej krasni veselici, ki je dala Družbi sv. C. in M. čistih K 12.452·87. Z dopoldanskimi darili vred je dobila naša šolska družba dne 3. malega srpana l. 1910 ogromno vsoto **K 23.430·87**, očitno dokaz, kako slovenski narod ljubi in ceni svojo Družbo sv. C. in M.

Zahvala.

V zadregi smo. Tako veličastna slavnost — dosedaj edina na Slovenskem — zahteva izvenreden odziv: brezmejno zahvalo in naša dolžnost je izreči jo vsem in vsakemu posebej, kdorkoli je na ta ali oni način sodeloval in omogočil, da se je 25letnica Družbe sv. C. in M. tako sijajno izvršila. V prvi vrsti gre topla hvala poglavarju naše prestolnice velecejenemu gospodu županu ljubljanskemu in držav. poslancu Ivanu Hribarju, ki je sedaj že drugič pozdravil skupščinarje ob njihovem delu.

Prav posebno hvalo smo dolžni p. n. zastopnikom bratskih društev gg.: drž. poslancu Vekoslavju Spinčiču, predsedniku Družbe sv. C. in M. za Istro, njenemu podpredsedniku dr. Niku Fabianiću, odbornikom iste dr. Iv. Poščiču in Viktorju Tomičiču, načelniku „Pučke Prosvjete“ g. prof. Martinoviću in g. dr. M. Mandiču, gg. poslancem: Engelbertu Ganglu, dr. Iv. Oražnu, ki je kot načelnik Slovenske Sokolske Zveze pozdravil zborovalce, dr. Slaviku, dr. Trillerju, dr. Vilfanu, nadsvetniku Višnikarju.

Na županov poziv se je oblekla Ljubljana v proslavo družbenega jubileja v slavnostno obleko. Vzhičeni ob tolikem počestčenju kličemo s pesnikom: Bog živi te, bela Ljubljana, ti zdaj naš ponos in vzor!

Slovenski pregovor: žena tri vogle drži! se je obistinil v Družbi sv. C. in M. Slovenskim gospem in gospodičnam, ženam in dekletom, ki na vseh voglih drže našo družbo in jej zagotavljajo obstoj: vekovita slava! Nad pol leta nevtrudno delujoče so pripravile Družbi sv. C. in M. tako 25letnico, da bi se smela ponašati z njo društva večjih narodov nego je naš. Najsrčnejša hvala našim Slovenkam iz vseih pokrajin, ki so v posebnem

veseličnem odboru, kateremu je bila načelnica gospa Franja dr. Tavčarjeva in blagajničarka gospa Ivana Supančičeva, tvegale vse svoje moči v proslavo njim tako drage družbe.

Najiskrenejša hvala vsem, ki so blagovolili pokloniti dragocena darila raznih strok. Priromala so na naše veselišče od povsod, kjer bijejo srca za prospeli naše družbe. Bog živi nabiralce in darovalce in jim stoterno povrni imetje! V krasnih paviljonih so se razvajala družbi v prid ta darila. Hvala staviteljem med njimi v prvi vrsti g. mest. stav. pristavu Viktorju Zupancu in okrasiteljem teh nepozabnih šotorov!

O družbeni jubilejni slavnosti so delovala slavna društva: „Ljubljanski Zvon“ in Žirovnikov zbor iz Št. Vida nad Ljubljano, predvsem pa praško akad. društvo „Adrija“, katere neumorni delavni odsek je priredil dvadnevni manjšinski tečaj, ki ne ostane brez sadu.

Poleg zastopnikov naših podružnic, pokroviteljev in sklada-
teljev, katerim se zahvaljujemo za obilno udeležbo, se je zbralo izredno mnogo prijateljic in prijateljev Družbe sv. C. in M., zlasti z naših obmejnih pokrajin: iz Trsta, odkoder je bil poseben vlak s stotinami članov slavne N. D. O., z Goriškega, Štajerskega, Koroškega in Kranjskega, pa tudi iz bližnje okolice ljubljanske, ki je poslala na veseljšče v narodnih nošah opravljene svate. Zastopani so bili vsi naši stanovi, celo naši malčki so poslali svojo dično zastopnico Stanko iz Mozirja, ob katere srčkanem pozdravu so solzile mnogim oči. Toliko udeležbo na letošnji skupščini pišemo na rovaš našim družbi naklonjenim časnikom. Vsem, ki so prišli od daleč in od blizu navduševat se za sveto narodno stvar in proslavit družbeno 25letnico kličemo: Hvala vam! Ostanite i v bodoče zvesto vdani praporu družbe sv. C. in M. in delujoči za njen blagi namen!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda.

Bilanca

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1909.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1908. l. . . . 50.270 K 60 v

Dohodki leta 1909.

1.) Račun prispevkov podružnic in sicer udnine,
pokroviteljnine, darila, veselice i. t. d.

a) Kranjsko 21.822 K 78 v

b) Štajersko 12.108 „ 77 „

c) Koroško 609 „ 17 „

d) Primorsko i. s.

Goriško 6.855 K 21 v

Trst 15.725 „ 82 „ 22.581 „ 03 „

Skupaj 57.121 K 75 v

2.) Račun dohodkov izvenpodružničnih veselice 3.628 „ 44 „

3.) Račun daril in
podpor i. s.

občin 2.762 K 30 v

hranilnic in

posojilnic 1.832 „ 68 „

društev 4.642 „ — „

Skupaj 9.236 „ 98 „

4.) Račun darov Mohorjanov 10 „ 74 „

5.) „ Slovencev v Ameriki 634 „ 86 „

Odnos 70.632 K 77 v

Odnos 50.270 K 60 v

	Prenos	50.270 K 60 v
	Prenos	70.632 K 77 v
6.) Račun raznih darov	9.298 " 32 "	
7.) „ dohodkov iz družbenih nabiralnikov	21.887 " 31 "	
8.) Račun zbirk časnikov i. s.		
„Slov. Narod“	7.160 K 02 v	
„Mir“	402 " — "	
„Glas Naroda“	210 " — "	
„Notranjec“	40 " 59 "	
„Nar. List“	28 " 10 "	
„Slovenec“	21 " — "	
	<u>Skupaj</u>	7.861 " 71 "
9.) Račun dohodkov iz prodaje družbenih vžigalic	7.142 " 40 "	
10.) Račun dohodkov družb. mila	1.200 " — "	
11.) Račun dohodkov družbenega cigaretnega papirja	245 " 56 "	
12.) Račun dohodkov družbenega čistila (kreme) za čevlje	200 " — "	
13.) Račun dohodkov družbenega platna	200 " — "	
14.) Račun dohodkov družbenih cilindrov za svetilke	440 " — "	
15.) Račun dohodkov družbenih drož	150 " 50 "	
16.) Račun dohodkov družbenega čaja in ruma	50 " — "	
17.) Račun dohodkov družbenega mazila za kovine in tla, ter vazalina za čevlje	100 " — "	
18.) Račun dohodkov družbenega črnila in kleja	22 " 60 "	
19.) Račun dohodkov družbenih šolskih knjig	1.132 " 38 "	
	<u>Odnos</u>	120.563 K 55 v
	Odnos	<u>50.270 K 60 v</u>

	Prenos . . .	50.270 K 60 v
	Prenos . . .	120.563 K 55 v
20.) Račun dohodkov družbenih knjig	390 „ 04 „	
21.) Račun dohodkov iz prodaje družbenega koledarja i. s. za leto 1909.	621 K 18 v	
„ 1910.	<u>2.825 „ 44 „</u>	
	Skupaj . . .	3.446 „ 62 „
22.) Račun dohodkov iz prodaje narodnega kolka	11.607 „ 69 „	
23.) Račun dohodkov družbenih razglednic.	5.283 „ 41 „	
24.) Račun dohodkov za računske listke	6.876 „ 11 „	
25.) Račun dohodkov iz volil	2.838 „ 76 „	
26.) „ obresti od naloženega denarja	1.704 „ 70 „	
27.) Račun dohodkov Veselove knjižnice	11 „ 80 „	
28.) Račun dohodkov iz družbenih poslopij in posestev	694 „ 32 „	
29.) Račun dohodkov narodnega davka	1.094 „ 12 „	
30.) Račun dohodkov iz prodaje starih znamk	182 „ 60 „	
31.) Račun dohodkov vrnjenih predujemov	290 „ — „	
32.) Račun raznih prejemkov	1.295 „ 65 „	
33.) „ prehodnih prejemkov.	1.664 „ 60 „	
34.) Račun dohodkov za (Ciril-Met.) obr. sklad	<u>29.143 „ 13 „</u>	
Dohodki znašajo torej leta 1909 skupaj	187.087 „ 10 „	
Novo najeto posojilo pri posojilnici v Mariboru	<u>8.000 „ — „</u>	
	Skupaj . . .	245.357 K 70 v

Izdatki.

1. Račun stroškov deške ljudske šole v Trstu.

a) Plače in remuneracije učiteljem in katehetom	11.498 K 96 v
b) Plača strežnici in slugi . . .	488 „ 16 „
c) Najemnina za vzporednice . .	2.763 „ 40 „
d) Učila, šolska oprava i. t. d. . .	1.105 „ 44 „
e) Zidarska in druga dela	1.129 „ 47 „
f) Kurjava	292 „ 50 „
g) Davki, zavarovalnina in drugo	621 „ 75 „
	<hr/>
Skupaj . . .	17.899 K 68 v

2. Račun stroškov dekliške ljudske šole v Trstu.

a) Plače in remun. učiteljicam. .	2.005 K 88 v
b) „ slugi	237 „ 24 „
c) Najemnina za šolske prostore.	1.940 „ 10 „
d) Učila, šolska oprava i. t. d. . .	936 „ 77 „
e) Zidarska dela	554 „ 64 „
f) Kurjava	45 „ 40 „
	<hr/>
Skupaj . . .	5.720 „ 03 „

3. Račun stroškov dekliške ljudske šole šolskih sester v Trstu.

a) Plače, stanarina i. t. d. šolskim sestram in katehetom	9.054 K 99 v
b) Najemnina, kurjava i. t. d. šol. sestram za eno vzporednico za šolsko leto 1908,09 in 1. sem. šol. leta 1909/10	1.200 „ — „
c) Plača strežnici	330 „ — „
d) Učila, šolska oprava, razna dela i. t. d.	859 „ 54 „
e) Kurjava	223 „ — „
f) Davki, zavarovalnina in drugo	679 „ 40 „
	<hr/>
Skupaj . . .	12.346 „ 93 „
Odnos . . .	35.966 K 64 v

Prenos . . . 35.966 K 64 v

4. Račun stroškov otroškega vrtca v Rojanu.

a) Plača vrtnarici	966 K 62 v	
b) Najemnina za vrtec	1.028 „ 22 „	
c) Učila	40 „ 70 „	
	<hr/>	
Skupaj . . .		2.035 „ 54 „

5. Račun stroškov otroškega vrtca pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

a) Plača vrtnarici	1.028 K — v	
b) Najemnina za vrtec	300 „ — „	
c) Plača strežnici	84 „ — „	
d) Kurjava	30 „ — „	
e) Učila in drugo	236 „ 71 „	
	<hr/>	
Skupaj . . .		1.678 „ 71 „

6. Račun stroškov otroškega vrtca v Rocolu.

a) Plača vrtnarici	1.028 K — v	
b) Najemnina za vrtec	320 „ — „	
c) Plača strežnici	108 „ — „	
d) Kurjava	40 „ — „	
e) Učila in drugo	60 „ 04 „	
	<hr/>	
Skupaj . . .		1.556 „ 04 „

7. Račun stroškov otroškega vrtca v Škednju.

a) Plača in doklada vrtnarici	1.056 K 62 v	
b) Najemnina za vrtec	540 „ — „	
c) Učila	48 „ 42 „	
d) Kurjava, strežnica in drugo	187 „ 54 „	
	<hr/>	
Skupaj . . .		1.832 „ 58 „

8. Račun stroškov otroškega vrtca v Verdeli.

a) Plača vrtnarici	449 K 98 v	
b) Kurjava	30 „ — „	
c) Razna stavbna dela	479 „ 10 „	
	<hr/>	
Skupaj . . .		959 „ 08 „
Odnos . . .		44.028 K 59 v

Prenos . . . 44.028 K 59 v

9. Račun stroškov otroškega vrtca v Pevmi.

a) Plača vrtnarici	800 K — v	
b) " strežnici	80 " — "	
c) Najemnina	320 " — "	
d) Učila, kurjava in drugo . . .	<u>47 " 99 "</u>	
	Skupaj . . .	1.247 " 99 "

10. Račun stroškov otroškega vrtca v Devinu.

a) Podpora županstvu v Devinu za vzdrževanje vrtca	200 K — v	
b) Za božičnico	<u>50 " — "</u>	
	Skupaj . . .	250 " — "

11. Račun stroškov šolstva v Krminu.

a) Dvorazredna ljudska šola i. s. Plača učiteljstvu 2.085 K 76 v Strežnica . . . 101 " — " Božičnica in izlet 120 " — " Učila in drugo. <u>469 " 99 "</u>	Skupaj . . .	2.776 K 75 v
b) Otroški vrtec i. s. Plača vrtnarici . 299 K 99 v Učila in drugo. <u>333 " 33 "</u>	Skupaj . . .	633 " 32 "
c) Nakup šolskega poslopja . . .	15.600 " — "	
d) Adapcijska in druga dela, oprava i. t. d.	<u>4.594 " 87 "</u>	
	Skupaj . . .	23.604 " 94 "

12. Račun stroškov otroškega vrtca v Trziču

a) Plača in nagrada vrtnarici . . .	1.062 K 64 v	
b) Najemnina za vrtec	525 " — "	
c) Kurjava	33 " 60 "	
d) Učila in drugo	<u>61 " 18 "</u>	
	Skupaj . . .	<u>1.682 " 42 "</u>
	Odnos . . .	70.813 K 94 v

Prenos . . . 70.813 K 94 v

13. Račun síroškov otroških vrtcev na Savi.

a) Plače vrtnaricama	1.865 K 86 v	
b) Plača strežnici	120 „ — „	
c) Zidarska in druga dela	213 „ 70 „	
d) Kurjava	81 „ 20 „	
e) Učila in drugo	753 „ 32 „	
	<u> </u>	
Skupaj		3.034 „ 08 „

14. Račun stroškov otroškega vrtca na Jesenicah.

a) Plača vrtnarici	800 K — v	
b) Učila	5 „ 80 „	
	<u> </u>	
Skupaj		805 „ 80 „

15. Račun stroškov šolstva v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Plačani zneski i. s.

a) Za leto 1908.		
Šolskim sestram		
za učila	151 K 10 v	
„ kurjavo	32 „ — „	
„ vzdrževanje		
poslopja	148 „ 71 „	
	<u> </u>	
Skupaj		331 K 81 v
b) Za leto 1909.		
Plače šolskim		
sestram	3.600 K — v	
za kurjavo	680 „ — „	
	<u> </u>	
Skupaj		4.280 „ — „
Plača posvetnemu učitelju	574 „ 97 „	
Zidarska in druga dela	1.653 „ 12 „	
Davki, zavarovalnina in drugo	598 „ 61 „	
	<u> </u>	
Skupaj		7.438 „ 51 „
Odnos		82.092 K 33 v

Prenos . . . 82.092 K 33 v

16. Račun stroškov šolstva v Mariboru.

a) Stroški za otroški vrtec.

Plača šolskim sestram za šolsko

leto 1908/9 . . . 1.000 K — v

Učila 40 „ — „

Skupaj . . . 1.040 K — v

b) Stroški za 2. razred

Ijudske šole.

Plače šolskim sestram za šolsko

leto 1908/9 . . . 800 K — v

Nagrada katehetu 200 „ — „

Božičnica in izlet 68 „ — „

Učila 56 „ — „

Skupaj . . . 1.124 „ — „

Skupaj . . . 2.164 „ — „

17. Račun stroškov ljudske šole na Muti.

a) Plače učiteljstvu 2.800 K — v

b) Učila 72 „ 60 „

c) Božičnica 50 „ — „

d) Zidarska in druga dela . . . 2.160 „ 64 „

e) Davki, zavarovalnina in drugo 416 „ 55 „

Skupaj . . . 5.499 „ 79 „

18. Račun stroškov otroškega vrtca v Celju.

a) Plače šolskim sestram za šolsko

leto 1908/9 720 K — v

b) Najemnina za vrtec i. s. šolskim

sestram za 1908/9. 360 „ — „

novemu najemniku 192 „ — „

c) Učila in drugo 81 „ 02 „

Skupaj . . . 1.353 „ 02 „

Odnos . . . 91.109 K 14 v

Prenos . . . 91.109 K 14 v

19. Račun stroškov otroškega vrtca v Gabrju pri Celju.

a) Plača vrtnarici	800 K — v	
b) Učila	<u>132 „ 79 „</u>	
Skupaj		932 „ 79 „

20. Račun stroškov otroških vrtcev v Hrastniku.

a) Plače vrtnaricama	1.720 K — v	
b) Učila	<u>171 „ 21 „</u>	
Skupaj		1.891 „ 21 „

21. Račun stroškov otroškega vrtca v Ormožu.

a) Plača vrtnarici	684 K 98 v	
b) Učila	<u>345 „ 56 v</u>	
Skupaj		1.030 „ 54 „

22. Račun stroškov za posestvo v Studencih.

a) Nakup posestva	10.800 K — v	
b) pristojbine in drugi stroški	<u>1.032 „ 96 „</u>	
Skupaj		11.832 „ 96 „

23. Račun raznih podpor in posojil 21.806 „ 99 „

24. Račun od družbe najetih in povrnjenih posojil 318 „ 26 „

25. Račun plačanih obresti od najetih posojil 1.141 „ 74 „

26. Račun stroškov za družbeni koledar 1910 2.720 „ 10 „

27. Račun stroškov za narodni kolek 377 „ 55 „

Odnos . . . 133.161 K 28 v

	Prenos . . .	133.161 K 28 v
28.	Račun stroškov za družbene razglednice	4.801 „ 08 „
29.	Račun stroškov za računске listke	582 „ 85 „
30.	Račun stroškov za družbene nabiralnike	3.218 „ 36 „
31.	Račun stroškov za šolske knjige in učila	2.437 „ 71 „
32.	Račun stroškov za mladinsko knjižnico	962 „ 69 „
33.	Račun stroškov Veselove knjižnice	300 „ — „
34. Račun stroškov družbene pisarne		
a)	Plače trem uradnikom in enemu pom. uradniku	3.720 K — v
b)	Plače dvema pot. učiteljema	4.800 „ — „
c)	Plača slugi	166 „ — „
d)	Potni stroški	4.148 „ 96 „
e)	Najemnina, kurjava, razsvetljava za pisarniške prostore	690 „ — „
f)	Poštnina, ekspedicija družbenega blaga, knjig i. t. d.	1.504 „ 39 „
g)	Tiskovine, papir in drugo	1.155 „ 33 „
	Skupaj	16.184 „ 68 „
35.	Račun izplačanih predujemov	640 „ — „
36. Račun stroškov za pokojninski sklad.		
a)	Prispevek družbe i. s. redni	2.666 K 48 v
b)	izredni prispevek	1.000 „ — „
	Skupaj	3.666 „ 48 „
37.	Račun raznih stroškov	6.484 „ 22 „
	Odnos	172.439 K 35 v

Prenos	172.439 K 35 v
38. Račun prehodnih stroškov	<u>1.664 „ 60 „</u>
Izdatki znašajo torej leta 1909 skupaj	174.103 K 95 v
Na glavnico leta 1909 plodonosno naloženi znesek	16.481 „ 76 „
Na obr. sklad l. 1909. „ „ „	29.063 „ 13 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1909. l.	<u>25.708 „ 86 „</u>
Skupaj	245.357 K 70 v

Družba je imela leta 1909. i. s.

1.) dohodkov (brez prebitka iz leta 1908.)	
a) rednih	141.462 K 21 v
b) izrednih, t. j. volila in po-	
kroviteljnine	16.481 „ 76 „
obrambni sklad	<u>29.143 „ 13 „</u>
Skupaj	187.087 K 10 v
2.) stroškov	<u>174.103 „ 95 „</u>
torej prebitka	12.983 K 15 v
Ako primerjamo redne dohodke s	141.462 „ 21 „
z rednimi stroški s	<u>174.103 „ 95 „</u>
vidimo, da je bilo pri rednih dohodkih primanj-	
kljaja	32.641 K 74 v
ki se je pokrilo iz prebitka iz leta 1908.	

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1908. l. 21.484 K 73 v

Prirastek leta 1909.

Naložene pokroviteljnine in volila	16.481 „ 76 „
Stanje dne 31. grudnia 1909. l.	<u>37.966 K 49 v</u>

Račun pokojninskega sklada za učitelje i. t. d.

Stanje dne 31. grudna 1908. l. 4.559 K 90 v

Prirastek leta 1909.

a) Prispevki učiteljstva 585 K 54 v

b) Prispevki družbe 3.666 „ 48 „

c) Kapitalizirane obresti 105 „ 33 „

Skupaj 4.357 „ 35 „

Stanje dne 31. grudna 1909. l. 8.917 K 25 v

Račun za obrambni sklad.

Stanje dne 31. grudna 1908. l. — K — v

Prejemki leta 1909.

Naloženi zneski 29.063 „ 13 „

Prejeti, pri skladu še nenaloženi znesek 80 „ — „

Stanje dne 31. grudna 1909. l. 29.143 K 13 v

Družbena imovina

dne 31. grudna 1909. l.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo vložna št. 2204 katastralne občine mesta Trst, vredna	44.000 K — v
b) Grajščina Kienhofen (Muta), vložna št. 1114 deželne deske za Šta- jersko, vredno	18.000 „ — „
c) Posestvo vložna št. 211 katastralne občine Veli- kovec, vredno	100.000 „ — „
d) Posestvo na Savi, vložna št. 463 katastralne občine Jesenice, vredno	24.000 „ — „
e) Posestvo v Krminu, vložna št. 1768 katastralne občine Krmin	15.600 „ — „
f) Posestvo na Studencih, vložna št. 56 katastralne občine Studence	10.800 „ — „

Skupaj 212.400 K — v

II. Šolski inventar in učila	3.743 „ 65 „
III. Pisarniški inventar	906 „ 77 „
IV. Zaloga družbenih knjig	130 „ 20 „
V. Veselova knjižnica	300 „ — „
VI. Zaloga družbenih razglednic	797 „ 74 „

Odnos 218.278 K 36 v

Prenos . . . 218.278 K 36 v

VII. Terjatve (gotove).

a) za koledar	383 K 80 v	
b) „ narodni kolek	2.162 „ 03 „	
c) „ razglednice	846 „ 44 „	
d) „ računske listke	458 „ 18 „	
	<hr/>	
Skupaj	3.850 „ 45 „	

VIII. Brezobrestna posojila 20.986 „ — „

IX. Družbena glavnic.

a) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 3560	26.539 K 49 v	
b) Vložna knjižica posojilnice v Mariboru, št. 2386.	200 „ — „	
c) Vložna knjižica posojilnice v Mariboru, št. 10.492	100 „ — „	
d) Delnica „Narodne tis- karne“ v Ljubljani št. 65 pr. 200 K, vredna.	120 „ — „	
e) Brunšviška srečka serija 7690 št. 16.	70 „ — „	
f) Vložna knjižica Mestne branilnice v Ljubljani: št. 71.594 pr.	9.512 „ — „	
št. 71.595 pr.	1.425 „ — „	
	<hr/>	
Skupaj	37.966 „ 49 „	

X. Pokojninski sklad za učitelje,
učiteljice in vrtnarice.

Vložna knjižica Kmetске posojilnice v
Ljubljani, št. 8129 pr. 8.917 „ 25 „

Odnos . . . 289.998 K 55 v

Prenos . . . 289.998 K 55 v

XI. Ciril-Methodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 120 pr.	28.063 K 13 v
b) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 72.982 pr.	1.000 „ — „
c) Nenaloženi znesek pr.	80 „ — „
Skupaj . . .	<u>29.143 „ 13 „</u>

XII. Blagajniški ostanek dne 31. grudna
1909. l. in sicer naložen

a) pri c. kr. poštno hranil. uradu na Dunaju, ček. konto št. 810.153 izvl. 314	2.646 K 88 v
b) pri Kmetски posojilnici v Ljubljani, vložna štev. 55 (tekoči račun).	23.061 „ 98 „
Skupaj . . .	<u>25.708 „ 86 „</u>
Skupaj . . .	<u>344.850 K 54 v</u>

B. Pasivna imovina.

I. Posojila pri hranilnicah in posojilnicah . . .	28.846 „ 55 „
II. Po poštn. čekov. prometu dne 31. grudna 1909. l. za obrambni sklad prejeti, pri tem skladu še ne naloženi znesek	80 „ — „
III. Naporavnani računi	2.860 „ 36 „
Skupaj . . .	<u>31.786 K 91 v</u>

C. Čista imovina.

Ako od aktivne imovine	344.850 K 54 v
odštejemo pasivno imovino	<u>31.786 „ 91 „</u>
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1909. l.	313.063 K 63 v

Družbene imovine dne 31. grudna 1908. l. je bilo

Aktivna imovina	276.911 K 51 v
Pasivna imovina	24.766 „ 38 „
Čista imovina	<u>252.145 K 13 v</u>

Ako primerjamo čisto imovino z dne
31. grudna 1909. l. 313.063 K 63 v
s čisto imovino z dne 31. grudna 1908. l. 252.145 „ 13 „
vidimo, da se je družbena imovina pomnožila v
letu 1909 za **60.918 K 50 v**

Vodstvo:

Andrej Senekovič l. r.,
prvomestnik.

Aleksander Hudovernik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorništvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Proračun

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
za leto 1911.

Stroški.

1. Deška ljudska šola v Trstu	22.500 K	—	v
2. Dekliška „ „ „	14.700	„	— „
3. „ „ „ „ (šolskih sester)	15.200	„	— „
4. Otroški vrtec v Rojšanu	3.200	„	— „
5. „ „ Sv. Ivan	1.800	„	— „
6. „ „ Rocol	1.800	„	— „
7. „ „ Vrdela	1.550	„	— „
8. „ „ Škedenj	3.100	„	— „
9. „ „ Pevma	1.400	„	— „
10. Razne podpore vrtcem	1.500	„	— „
11. Šolstvo v Krminu	6.000	„	— „
12. Otroški vrtec v Tržiču	1.800	„	— „
13. „ „ na Savi	2.800	„	— „
14. „ „ na Jesenicah	1.000	„	— „
15. Šolstvo v Št. Rupertu	9.500	„	— „
16. „ v Mariboru	2.300	„	— „
17. „ na Muti	5.100	„	— „
18. Otroški vrtec v Celju	1.300	„	— „
19. „ „ Ormož	1.200	„	— „
20. „ „ Gabrje	1.250	„	— „
21. „ „ Hrastnik	2.200	„	— „
Odnos	101.200 K	—	v

	Prenos . . .	101.200 K — v
22.	Vrnjena posojila in obresti	2.400 „ — „
23.	Razne podpore in posojila	30.000 „ — „
24.	Družbeni koledar	2.800 „ — „
25.	Narodni kolek	800 „ — „
26.	Družbene razglednice	3.000 „ — „
27.	Računski listki	600 „ — „
28.	Nabiralniki	1.200 „ — „
29.	Šolske knjige in učila	2.500 „ — „
30.	Mladinska knjižnica	500 „ — „
31.	Družbena pisarna	18.600 „ — „
32.	Pokojninski zaklad (1800 K + 6000 K)	7.800 „ — „
33.	Razni stroški	6.000 „ — „
34.	Nove šolske stavbe	500.000 „ — „
35.	Nove učne moči	10.000 „ — „
	Skupaj . . .	<u>687.400 K — v</u>

— . . . —

Dohodki.

1. Podružnice	50.000 K	— v
2. Veselice	3.000	„ — „
3. Podpore občin, posojilnic i. t. d.	7.000	„ — „
4. Razni darovi	8.000	„ — „
5. Dohodki iz nabiralnikov	20.000	„ — „
6. Časniki	8.000	„ — „
7. Vžigalice (?)	8.000	„ — „
8. Razno družbeno blago	3.300	„ — „
9. Šolske knjige	1.200	„ — „
10. Družbeni koledar	3.000	„ — „
11. Družbena poslopja in posestva	800	„ — „
12. Narodni kolek	10.000	„ — „
13. Razglednice	4.000	„ — „
14. Obresti od naloženega denarja	2.000	„ — „
15. Računski listki	6.000	„ — „
16. Narodni davek	1.200	„ — „
17. Razni dohodki	1.200	„ — „
	136.700	K — v
Skupaj . . .		

Stroški za leto 1911	687.400 K	— v
Dohodki za leto 1911	136.700	„ — „
	550.700	K — v
Primanjkljaja torej . . .		

Podružnice.

A.

Doneski podružnic leta 1909.

I. Kranjska.

1.) Novo mesto, ž.	1.199	K	—	v
2.) Ljubljana, šentpeterska, ž.	1.174	„	71	„
3.) Grosuplje	958	„	61	„
4.) Sava pri Jesenicah, m.	843	„	57	„
5.) Moste pri Ljubljani	795	„	53	„
6.) Škofljica	774	„	01	„
7.) Mokronog	707	„	60	„
8.) Turjak	617	„	80	„
9.) Šiška, ž.	556	„	60	„
10.) Metlika	548	„	29	„
11.) Velike Lašče	548	„	—	„
12.) Ljubljana, I. ljubljanska, m.	494	„	—	„
13.) Ribnica, m.	476	„	95	„
14.) Poštojna, m.	474	„	19	„
15.) Idrija, ž.	462	„	04	„
16.) Zagorje ob Savi	446	„	24	„
17.) Novo mesto, m.	422	„	31	„
18.) Šiška, m.	402	„	—	„
19.) Ljubljana, šentpeterska, m.	398	„	10	„
20.) Stari trg	374	„	—	„
21.) Litija	357	„	—	„
22.) Logatec, ž.	335	„	—	„
23.) Logatec, m.	324	„	—	„
24.) Kranj, ž.	307	„	36	„
25.) Cerknica	300	„	95	„
26.) Trojane	295	„	67	„
27.) Tržič	289	„	70	„
28.) Poštojna, ž.	285	„	21	„
29.) Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ž.	276	„	54	„
30.) Ljubljana, „ „ m.	255	„	—	„
31.) Ribnica ž.	250	„	—	„
32.) Kranjska gora	241	„	92	„
33.) Radovljica, ž.	232	„	35	„

Odnos 16.424 K 25 v

	Prenos	16.424	K	25	v
34.)	Radeče in okolica	230	"	—	"
35.)	Loški potok	227	"	47	"
36.)	Črnomelj, ž.	221	"	29	"
37.)	Trebnje	219	"	29	"
38.)	Dovje	214	"	14	"
39.)	Vič	200	"	—	"
40.)	Bled	198	"	80	"
41.)	Cerklje nad Kranjem	183	"	67	"
42.)	Sodražica	178	"	—	"
43.)	Radovljica, m.	175	"	12	"
44.)	Kranj, m.	174	"	40	"
45.)	Črnomelj, m.	168	"	49	"
46.)	Posavje	156	"	10	"
47.)	Vrhnika, m.	149	"	—	"
48.)	Krško, m.	145	"	70	"
49.)	Jeseniška občina	143	"	60	"
50.)	Idrija, m.	142	"	11	"
51.)	Kamnik, m.	128	"	06	"
52.)	Toplice	126	"	95	"
53.)	Domžale	126	"	51	"
54.)	Mengeš	126	"	—	"
55.)	Kostanjevica	120	"	—	"
56.)	Vrhnika, ž.	118	"	—	"
57.)	Škofja Loka	115	"	60	"
58.)	Št. Peter na Krasu	112	"	34	"
59.)	Bistriški okraj, ž.	109	"	—	"
60.)	Kropa, Kamna gorica, Dobrava in ok.	107	"	05	"
61.)	Kamnik, ž.	106	"	—	"
62.)	Št. Jernej	104	"	40	"
63.)	Ilirska Bistrica-Trnovo	102	"	—	"
64.)	Krško, ž.	100	"	—	"
65.)	Dob	97	"	03	"
66.)	Ljubljana, šenklavško-frančiškanska, ž.	94	"	—	"
67.)	Vinica	91	"	84	"
68.)	Bohinjska Bistrica	78	"	—	"
69.)	Železniki	63	"	84	"
70.)	Žužemberk	54	"	23	"
71.)	Moravče	50	"	—	"
72.)	Poljanska dolina (Gorenjsko)	50	"	—	"
73.)	Unec	46	"	—	"
74.)	Jesenice, ž.	30	"	—	"
75.)	Zatičina	7	"	50	"
76.)	Naklo	7	"	—	"
	Skupaj	21.822	K	78	v

II. Štajerska.

1.) Maribor, m.	2.307	K	40	v
2.) Celje, m.	887	"	16	"
3.) Žalec, m.	520	"	85	"
4.) Gradec, izvenakademiška	510	"	—	"
5.) Gradec, akademiška	391	"	46	"
6.) Brežice, ž.	362	"	20	"
7.) Vransko	359	"	—	"
8.) Slovenji Gradec	322	"	44	"
9.) Maribor, ž.	320	"	—	"
10.) Hrastnik	275	"	40	"
11.) Polzela	272	"	40	"
12.) Gradec, ž.	270	"	82	"
13.) Ljutomer, m.	248	"	73	"
14.) Gaberje pri Celju	223	"	30	"
15.) Št. Pavel pri Preboldu	219	"	76	"
16.) Vuhred	208	"	51	"
17.) Ptuj, ž.	208	"	—	"
18.) Mozirje, ž.	206	"	—	"
19.) Kozje	191	"	77	"
20.) Ponikve	190	"	—	"
21.) Lembah	182	"	—	"
22.) Št. Jurij ob j. železnici	180	"	—	"
23.) Ruše	178	"	60	"
24.) Trbovlje, ž.	178	"	—	"
25.) Gornji grad ž.	165	"	10	"
26.) Trbovlje, m.	158	"	16	"
27.) Žalec, ž.	155	"	67	"
28.) Ptuj, m.	153	"	68	"
29.) Brežice, m.	148	"	—	"
30.) Braslovče	141	"	40	"
31.) Sv. Lovrenc, ž.	136	"	—	"
32.) Ormož, m.	127	"	80	"
33.) Št. Jurij ob j. železnici, m.	124	"	38	"
34.) Rajhenburg-Videm	123	"	40	"
35.) Ljutomer, ž.	120	"	30	"
36.) Slovenska Bistrica	120	"	—	"
37.) Sevnica	107	"	88	"
38.) Laški trg	100	"	40	"
39.) Celje, ž.	100	"	—	"
40.) Rečica	98	"	—	"
41.) Gornja Radgona	95	"	—	"
42.) Sv. Lenart	90	"	—	"
43.) Velenje	90	"	—	"
44.) Gornji grad, m.	87	"	40	"
45.) Šmarje pri Jelšah	80	"	—	"

	Prenos	11.736 K 97 v
46.)	Vuzenica	80 " — "
47.)	Konjice	60 " — "
48.)	Lehen	50 " — "
49.)	Ormož, ž.	49 " 10 "
50.)	Planina	40 " 10 "
51.)	Ribnica na Pohorju	40 " — "
52.)	Dramlje	27 " 60 "
53.)	Škofja vas poleg Celja	21 " — "
54.)	Velika Pirešica	4 " — "
	Skupaj	<u>12.108 K 77 v</u>

III. Koroška.

1.)	Glinje	166 K 90 v
2.)	Blače-Loče	100 " — "
3.)	Celovec (bivša podružnica)	93 " 82 "
4.)	Kotmara vas in okolica	75 " — "
5.)	Velikovec	72 " — "
6.)	Borovlje	50 " — "
7.)	Beljak	40 " — "
8.)	Šteben in okolica	11 " 45 "
	Skupaj	<u>609 K 17 v</u>

IV. Primorska.

a) Goriška.

1.)	Gorica, m.	1.901 K 18 v
2.)	Gorica, ž.	1.200 " — "
3.)	Sežana, ž.	1.109 " 04 "
4.)	Ajdovščina, ž.	465 " 90 "
5.)	Komen	359 " 81 "
6.)	Ajdovščina, m.	193 " 32 "
7.)	Lokev	179 " 55 "
8.)	Vrtojba	168 " 40 "
9.)	Dornberg	150 " — "
10.)	Lokavec	137 " 01 "
11.)	Briska	133 " — "
12.)	Šmarje pri Ajdovščini	109 " 54 "
13.)	Pevma	105 " 70 "
14.)	Rihenberk	100 " — "
	Odnos	<u>6.312 K 45 v</u>

	Prenos	6.312 K 45 v
15.)	Brje pri Rihemberku	88 „ 03 „
16.)	Kanal	85 „ 10 „
17.)	Kobarid	83 „ 40 „
18.)	Tolmin, m.	66 „ 20 „
19.)	Št. Andrež	65 „ 83 „
20.)	Šempas	58 „ — „
21.)	Prvačina, m.	40 „ 20 „
22.)	Bovec	31 „ — „
23.)	Prvačina, ž.	25 „ — „
	Skupaj	6.855 K 21 v

b) Trst.

1.)	Trst, m.	9.525 K 66 v
2.)	„ ž.	3.385 „ 06 „
3.)	„ Sv. Ivan	885 „ 10 „
4.)	„ Škedenj	765 „ 64 „
5.)	„ Greta-Rojan	750 „ — „
6.)	„ Sv. Jakob	290 „ 36 „
7.)	„ Rocol	124 „ — „
	Skupaj	15.725 K 82 v

Posnetek.

1.)	Kranjska — 76 podružnic	21.822 K 78 v
2.)	Štajerska — 54 „	12.108 „ 77 „
3.)	Koroška — 8 „	609 „ 17 „
4.)	Primorska:	
	a) Goriška — 23 „	6.855 K 21 v
	b) Trst — 7 „	15.725 „ 82 „
		22.581 „ 03 „
	Skupaj . 168 podružnic	57.121 K 75 v

B.

Imenik podružnic leta 1910.

I. Kranjska.

1. ***Begunje-Breznica**: Ust. z odl. dež. vlade dne 28./VI. 1910 št. 2031. — 1. Anton *Stroj*, tovarnar (Zapuže); 2. Jos. *Ažman*, naduč. (Breznica); 3. Erna *Omanova*, učit. (Begunje); Namestniki in odborniki: Ana *Ažmanova* (Breznica), Ivanka *Jegličeva* (Begunje), Fr. *Kunovar* (Žirovnica), Val. *Sturm* (Poljiče), Ivanka *Jegličeva* (Selo), Simon *Mežek*, Rezika *Koslova*, Jos. *Žemlja* (Vrba), Avgusta *Zavrlova*, Vikt. *Stroj*. Let. 72.
2. **Bistriški okraj na Notranjskem**: Ženska. Ustan. dne 6./X. 1887. 1. Roza *Tomšičeva*, trg. in pos.; 2. Josipina *Valova*, sopr. not. urad.; 3. Bibijana *Bisailova*, učit. Namestnice: Julija *Valenčičeva*, Pavlina *Ličanova*, Lujiza *Hodnikova*. Ust. 10, let. 52, skupaj 62.
3. **Bled**: Ustan. dne 30./III. 1886 z odl. min. za notr. stvari št. 4775. — 1. Jakob *Peternel*, hotelir; 2. Franica *Peternelova*; 3. Jos. *Verhunc*, hotelir. Namestniki: dr. Jos. *Hočevarjeva*, Jos. *Žirovnik*, naduč.; Jul. *Vovkova*. Odborniki: Ad. *Erbežnikova*, K. *Drolova*, A. *Jenko*, A. *Ropret*. — Pokr. 7 + 2, ust. 3, let. 73, skupaj 85.
4. ** **Bløke** s sedežem v Novi vasi: Ustan. z odl. dež. predsedn. v Ljubljani dne 20./IV. 1910, št. 1252 Pol. —
5. ** **Borovnica in okolica**: Ustan. z odl. dež. predsedn. v Ljubljani 26./I. 1910, št. 635 pol. — 1. Ant. *Drašler*, rest.; 2. Iv. *Švigelj*, trg.; 3. Ida *Paplerjeva*, učit. Namestniki: Ivanka *Majaronova*, Dragica *Košmerlova*, Ant. *Lebez*. Odborniki: Fr. *Kessler*, Jos. *Zalar*, Fr. *Papler*, Leo *Macoratti*. Letn. 44, podp. 6, skupaj 50.
6. * **Brdo**: Ustan. dne 24./X. 1907 z odl. dež. vlade št. 5848. — 1. Dr. Anton *Furlan*, okr. sodnik; 2. Tomo *Tavčar*, davčni oficijal; 3. Ivo *Lavrič*, davčni upravitelj. Odborniki: ga. Franja dr. *Furlanova*, Ivan *Hrast*, sod. ofic.; Gustav *Vidic*, žel. višji revident v p.; Ivan *Štrukelj*, pos.; Fran *Capuder*, pos. Pregl. rač.: Alojzij *Cerar*, trg.; Ivan *Jereb*, davč. prakt. — Pokr. 3 + 1, ust. 5, let. 60, skupaj 69.

7. ** **Bučka**: Ustan. z odl. c. kr. okr. glav. v Krškem z dne 16. XII. 1909, št. 32.661. — 1. Mat. *Skulj*, gost in trg.; 2. Fr. *Selak*, pos.; 3. Josipina *Weisova*. Namestniki: Anica *Vavknova*, učit., Roza *Komljančeva*, Fr. *Musar*, naduč. Odborniki: Mat. *Jaklič*, Mar. *Ruparjeva*, Anica *Mlakarjeva*, Josipina *Skuljeva*, Fr. *Žnideršič*, Mih. *Itar*. — Let. 27.
8. **Cerklje nad Kranjem**: Ustan. 1. 1889. — 1. Andrej *Kmet*, naduč.; 2. Fran *Ahlin*, pos.; 3. Ivan *Kern*, pos. in gost. — Odbornik: Ivan *Kalan*, učit. — Pokr. 1, ust. 18, let. 21, skupaj 40.
9. ** **Cerklje in Čatež**: Ustan. z odl. c. kr. dež. predsedništva v Ljubljani z dne 28. IX. 1909, št. 3035. — 1. Al. *Marinček*, pos. in župan; 2. Janko *Golob*, učit.; 3. Albina *Kocijančičeva*, učit. Namestniki: Marija *Kruharjeva*, sopr. sod. ofic., Terezija *Ambrožičeva*, učit., Fr. *Zevnik*. Odborniki: Edvard *Bohinec*, Fr. *Dolinar*, Mih. *Marinček*. Namestniki: Elvira *Bernotova*, Ana *Volkova*, Ant. *Kovačič*. — Pokr. + 1, let. 59, skupaj 60.
10. **Cerknica in okolica**: Ustan. dne 18. VII. 1907 z odl. dež. vlade v Ljubljani, št. 4288. — 1. Jurij *Gregorc*, sodnik; 2. Friderik *Negovetič*, sod. ofic.; 3. Marija *Werlijeva*. Namestniki: Anton *Meden*, pos. sin; I. *Krošelj*, trgov. pom.; 3. Rajko *Levstek*, davč. ofic. — Pokr. + 6, let. 83, skupaj 89.
11. **Črnomelj**: Moška. Ustan. 1886, potrjena z odl. okr. glav. v Črnomlju 21. I. 1887. — 1. Dr. Jos. *Malerič*, okrož. zdravnik; 2. Josip *Janša*, sodnik; 3. Aloj. *Stepec*, sod. ofic. Namestniki: Ivan *Ušlaker*, not. kand.; Rudolf *Schiller*, učit.; Ant. *Spreizer*, pos. Odborniki: A. *Sedlar*, davč. ref.; dr. Rup. *Celestina*, sodnik. Pregl. rač.: Ant. *Muc*, Ivan *Grčar*. — Pokr. + 9, ust. 1, let. 32, podp. 9, skupaj 51.
12. **Črnomelj**: Prva belokranjska ženska. Ustan. dne 8. X. 1892. 1. Rafaela dr. *Maleričeva*; 2. Mara *Frančičeva*; 3. Albina *Prezeljeva*. Namestnice: Mar. *Kunčeva*, Beatr. *Sedevčičeva*, Alojzija *Omerznova*. Odbornici: Ljudmila *Bukovičeva*, Zofija *Müllerjeva*. — Pokr. + 3, ust. 7, let. 63, podp. 4, skupaj 77.
13. **Dob pri Domžalah**: Občina in okol. Ust. z odl. dež. vlade dne 13. VII. 1909, št. 1947. — 1. Janko *Vilar*; 2. Matija *Hiti*; 3. Franja *Pirš*. Namestniki: Fr. *Majdič*, Blaž *Vojska*, Ivo *Detela*. Odborniki: Primož *Grošelj*, Fr. *Prenar*, Mart. *Orehek*. — Ust. 6, let. 40, podp. 5, skupaj 51.
14. ** **Dobrunje in okolica**: Sedež v Štepanji vasi. Ustan. z odl. okr. glav. dne 30. IX. 1909, št. 26.610. — 1. Fran *Bričelj*; 2. Josip *Anžič*, gost. in mesar; 3. Ivan *Lokar*, nadučit. Blagajnik: Jernej *Hlebš*, zid. mojster. Odborniki: Jože *Vrbinc*, pos.; Fran *Lipah*, gost; Ant. *Kališek*, gost.; Iv. *Bričelj*, gost.; Leop. *Čerin*, gost. Namestnice odbor.: Ivanka *Novakova*; Marija *Lipahova*; Ivanka *Lenčetova*. Pregl. rač.: Franjo *Lokar*, pravnik; Fran *Anžič*, mesar. Namestniki: Ivan *Anžič*; Fran *Čerin*. — Pokr. 1 + 1, ust. 10, let. 31, skupaj 43.
15. **Domžale in okolica**: Ust. z odl. dež. vlade dne 8. VII. 1908, št. 3793. — 1. Kristijan *Engelman*, 2. Jos. *Adamič*, 3. Anto-

- nija *Kuheljeva*. Namestniki: Emilija *Slokarjeva*, Terezija *Boletova*, Iv. *Flerin*. Odborniki: Andr. *Slokar*, Fr. *Ravnikar*, Josipina *Adamičeva*, Mar. *Ravnikarjeva*. Pregl. računov: Fr. *Kuhar*, Ant. *Skok*. Let. 93, podp. 2, skupaj 95.
16. **Dovje-Mojstrana**: Ustan. z odl. dež. vlade v Ljubljani 27./IX. 1908, št. 4444. — 1. Josip *Zupan*; 2. Ivan *Janša*; 3. Jos. *Jerele*. Namestniki: Cecilija *Ambrožičeva*, Gregor *Klančnik*, Matilda *Janševa*, Martin *Hlebanja*, Josip *Zima*, Ivan *Rabič*. Pregl. rač.: Cenka *Jerelova*, Ivan *Mrak*. — Ust. 3, let. 14, skupaj 17.
17. **Gorenjska dolina**: Sedež v Kranjski gori. Ustan. z min. odl. dne 8. IV. 1886, št. 6134. — 1. Dr. Josip *Tičar*, okrož. zdrav.; 2. Josip *Rus*, kancelist; 3. Ivan *Hribar*, poštni ofic. Namestniki: Viko *Praprotnik*, davč. asist.; Ivan *Jalen*, pos.; Marija *Černičeva*, Karol *Beseg*, davč. ofic. — Pokr. + 1, ust. —, let. 35, podp. 1, skupaj 37.
18. **Grosuplje**: Ust. z odl. okr. glav. v Ljubljani, dne 20./III. 1909, št. 7062. — 1. Iv. *Rus*, pos. in gostil.; 2. Rud. *Podpac*, žel. urad.; 3. Micika *Rusova*. Namestniki in odborniki: Mih. *Adamič*, Iv. *Rus*, Ana *Adamičeva*, Mimika *Garbasova*, Tomo *Aichholzer*, Ig. *Valentinič*, Fr. *Bavdek*. Pokr. 2 + 1, ust. 18, let. 25, skupaj 46.
19. **Idrija**: Moška. Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 1./IX. 1886, št. 8837. — 1. Karol *Lapajne*, trg.; 2. Jos. *Seljak*, podurad.; 3. Filip *Svetec*, podurad. Namestniki: Fr. *Tavzes*, not. kand., Engelbert *Gangl*, dež. posl., Leop. *Pogačnik*, poduradnik. — Pokr. 1 + 1, ust. 1, let. 81, podp. 7, skupaj 91.
20. **Idrija**: Ženska. Ustan. dne 29. X. 1892, z odl. dež. vlade št. 13.037. — 1. Sonja *Peganova*; 2. Rozalka *Tavzesova*; 3. Davorinka *Bajželjeva*. Namestnice: Karla *Šotolova*, Fr. *Sedejeva*, Mařenka dr. *Šverakova*. Odbornica: Polonica *Vidličeva*. — Pokr. 3 + 1, ust. 7, let. 86, podp. 15, skupaj 112.
21. **Ilirska Bistrica-Trnovo**: Moška. Ustan. dne 13./VIII. 1886. — 1. Martin *Zarnik*; 2. Fortunat *Lampret*; 3. Vinko *Šket*. Namestniki: Albert *Domladiš*; Kristijan *Hodnik*; Josip *Hodnik*. Pokr. 2 + 1, ust. 2, let. 52, podp. 3, skupaj 60.
22. **Št. Jernej**: Ustan. z odl. dež. vlade v Ljubljani 31./III. 1909, št. 589. — 1. Fran *Gregorič*, višji davkar v p.; 2. Iv. *Gantar*, učit.; 3. Fran *Schmit*, trg. Namestniki: Martin *Volovec*, trg.; Fran *Jurečič*, učit.; Ant. *Wajzel*, ml. pos. Odborniki: Iv. *Recelj*, gost.; Karel *Vrbič*, krojač. Namestnika: Jože *Brulc* ml., usnjar; Ant. *Lampe*, pek. — Pokr. + 1, ust. 1, let. 23, skupaj 25.
23. **Jeseniška občina**: Ustan. z odl. dež. vlade dne 11./VII. 1905, št. 2534. — 1. Dr. Fr. *Kogoj*, okrož. zdrav.; 2. Jak. *Špicar*, posojil. tajnik; 3. Lovro *Humer*, rest. Namestniki: Amalija *Pitschmannova*, želez. manip., Ivanka *Pretnarjeva*, prodaj., Fr. *Lipar*, tov. del. Odborniki: Peter *Šitar*, pos. in trg, Ido *Schiffreder*, učit., Fr. *Kerstein*, obč. sluga, Ferdo *Kobal*, pregl. fin. straže. — Pokr. + 1, let. 40, skupaj 41.

24. **Jesenice:** Ženska. Ust. z odl. okr. glav. v Radovljici dne 15./I. 1908, št. 852. — 1. Marija *Višnarjeva*, hotelirka; 2. Marija *Pšenica*, pošt.; 3. Adela *Balohova*, pos. Odbornice: Apolonija *Volkova*, Terezina *Bizjakova* in Mar. *Mesarjeva*, pos. Let. 53.
25. **Kamnik in okolica:** Moška. Ustan. z odl. dež. vlade dne 31./III. 1889, št. 3502. — 1. Jakob *Drakster*, okr. tajn. v p.; 2. Fr. *Stele*, odvet. uradn.; 3. Ant. *Križman*, davčni oskrbnik. Namestniki: Mart. *Novak*, višji poštar, Janko *Žagar*, črkostavec, Iv. *Rožka*, davčni asist. Odborniki: Rud. *Binter*, davčni kontrolor, Iv. *Hudobilnik*, pos., Janko *Lužar*, črkostavec. — Pokr. 5 + 1, ustan. 7, letn. 50, podp. 19, skupaj 82.
26. **Kamnik:** Ženska. Ustan. dne 6. IX. 1891 z odl. dež. vlade, št. 11.014. — 1. Anica dr. *Krautova*; 2. Štefanija *Sadnikarjeva*; 3. Terezija *Karolnikova*. Namestnice: Marjeta *Koschirjeva*, Zofija *Fabianijeva*, Franja *Debevčeva*. Odbornice: Franja *Kumerjeva*, Anica *Karbova*, Minka *Močnikova*. — Pokr. 8, let. 70, skupaj 78.
27. ** **Kočevo in okolica:** Ust. z odl. dež. vlade dne 27./VI. 1910, št. 2036. — 1. Jakob *Škubic*, fin. straže višji komisar; 2. Andrejko *Uderman*, davč. asist.; 3. Jos. *Beljan*, pos. Namestniki in odborniki: Uršula *Revnova*, soproga davč. nadupravitelja; Marija *Beljanova*, pos. soproga; Antonija *Kraljeva*, soproga polit. uradnika, Konrad *Reicher*, tajnik posoj., *Irma Zagorjanova*, zaseb. in Josip *Kajfež*, pos. v Novih Selih. — Ust. 1, let. 15, podp. 25, skupaj 41.
28. **Kostanjevica:** Ustan. z odl. dež. vlade v Ljubljani dne 31./III. 1909, št. 649. — 1. Ivan *Toporiš*, sod. predstoj.; 2. Amalija *Kobauvova*, učit.; 3. Ivan *Gerlovič*, pos. Namestniki: Ivan *Malnerič*, naduč.; Sonja *Kalanova*, učit.; Tilka dr. *Česarkova*. Odborniki: Ema *Toporiševa*, Antonija dr. *Prevčeva*, Anton *Pavčič*, Anton *Štravs*, dr. Albin *Česarek*. Pregl. rač.: Fran *Adamič*, Ivan *Gorjup*, — Pokr. + 1, let. 43, skupaj 44.
29. ** **Košanska dolina:** Sedež na Kalu. Ust. z odl. dež. predsed. z dne 16. maja 1910, št. 576 pol. — 1. Karol *Ambrožič*; 2. Mihael *Čepirto*, trg. in pos.; 3. Jernej *Jankovič*, pazitelj nasadov. Namestniki: Štefan *Hreščak*, pos.; Karolina *Čepirto*, hči trgovca; Jožef *Mankoč*, posest. Odborniki: Josip *Samsa*, Amalija *Dolgan*, Jakob *Dolgan*, Fran *Fidel*, Josip *Kopel*, Ant. *Rutar*, Andr. *Kenič*. Pregl. rač.: Josip *Fidel*, trgovec, Ivan *Kaluža*, trg. — Let. 56.
30. **Kranj:** Moška. Ustan. dne 28./XI. 1885, št. 4426. — 1. Fr. *Šavnik*, mag. phar.; 2. Jos. *Cvar*, zas. urad.; 3. Jos. *Meden*, knjigovodja. Namestniki: Makso *Fok*, Ant. *Šinkovec*, mlajši, Rudolf *Rus*. — Pokr. 8 + 3, ust. 7, let. 87, skupaj 105.
31. **Kranj:** Ženska. Ustan. dne 13./VIII. 1892, št. 10.889. — 1. Leopoldina *Savnikova*, lekarn. sopr. in županja; 2. Janja *Miklavčičeva*, učit.; 3. Marija *Pirčeva*, sopr. trg. in dež. posl. Namestnice: Matilda *Majdičeva*, sopr. veletržca; Anuša *Sajovičeva*; Radojka *Ullrichova*, posest. — Pokr. 2 + 1, ust. 21, let. 84, skupaj 108.

32. **Kropa - Kamna gorica - Dobrava in okolica:** Ustan. z min. odl. dne 30. III. 1886, št. 4775. — 1. Jurij *Megušar*, pos. v Kropi; 2. Lev *Jerše*, žel. mojster v Podnartu; 3. Iv. *Žagar*, naduč. v Kamni gorici. Namestniki: Anton *Pogačnik*, župan v Podnartu, Jos. *Ambrožič*, pos. in gostil. v Ljubnem, Fr. *Šolar*, pos. in ravn. žebelj. zadr. v Kropi. Odbornika: Ant. *Bajželj*, v Kamni gorici, in Jos. *Plesničar*, nadučitelj v Kropi. Pokr. 5, ust. 4, let. 26, skupaj 35.
33. **Krško:** Moška. Ustan. dne 6. III. 1887, z odl. dež. vlade dne 24. III., št. 3013. — 1. Fran *Antolič*, not. uradnik; — 2. Anton *Preželj*, pisar. pom.; 3. Flor. *Rosman*, učit. Namestniki: Josip *Perovšek*, evid. geometer; Anton *Coklin*, trg.; Ivan *Radanovič*, trg. — Pokr. + 2, ust. 7, let. 39, podp. 8, skupaj 56.
34. * **Krško in okolica:** Ženska. Ustan. z odl. dežel. vlade dne 27. VII. 1894, št. 13.985. — 1. Marija *Pfeiferjeva*; 2. Pavla *Zirerjeva*; 3. Amalija *Jugovičeva*. Namestnici: Ana dr. *Romihova*, Ana *Rendlova*. Odbornice: Marica *Humekova*, Fina *Žermanova*, Anda *Rezačeva*. — Pokr. + 1, ust. 4, let. 28, podp. 43, skupaj 76.
35. ** **Ledine in okolica:** Ust. z odl. dež. preds. v Ljubljani z dne 10./IV. 1910, št. 1145/Pol. — 1. Matej *Novak*, pos.; 2. Iv. *Eržen*, rudar; 3. Marjanica *Žakljeva*, pos. hči. Namestnice: Kat. *Erženova*, Marjanica *Bogatajeva*. Odborniki: Fran *Čadež*, pos.; Antonija *Bogatajeva*, F. *Novakova*, učit. Namestniki: Ivan *Bogataj*, Fran *Jereb*, Marija *Seljakova*. Let. 43, podp. 67, skupaj 110.
36. **Litija:** Ustan. dne 1. XI. 1886, št. 10.929. — 1. Emil *Lajovic*, trg.; 2. Luka *Svetec*, notar; 3. I. *Watzak*, poštar. Namestniki: Fran *Slanc*, župan, velepos.; dr. Ivan *Premrov*, zdrav., Ivan *Hočvar*, davč. asistent. — Pokr. 37 + 5, ust. 10, let. 37, podp. 90, skupaj 179.
37. **Ljubljana:** I. ljubljanska. Ustan. dne 14./X. 1885, z odl. dež. vlade št. 10.133. — 1. R. *Perušek*, prof.; 2. Fr. *Novak*, prof.; 3. M. *Karlin*, prof. Namestniki: A. *Bartel*, šol. svetnik; J. *Wester*, prof.; Iv. *Podgornik*, pošt. viš. ofic. Odborniki: Em. *Josin*, dež. blag.; Al. *Tavčar*, prof.; dr. Jak. *Žmavec*, prof. — Pokr. 83 + 49, ust. 42, let. 158, skupaj 332.
38. **Ljubljana:** Šenklavško-frančiškanska ženska. Ust. 25. VII. 1892. — 1. Franja dr. *Tavčarjeva*; 2. Mar. *Klobučarjeva*; 3. Franja dr. *Gregoričeva*. Namestnice: Minka *Kochova*, Terezina *Knezova*, Julija dr. *Ferjančičeva*. Odbornice: Lina dr. *Hudnikova*, Marija *Sičeva*, Jelka dr. *Bretlova*, Marija *Pintarjeva*, Marija dr. *Zupančeva*, Pavla *Senekovičeva*. — Pokr. 23, ust. 16, let. 53, skupaj 92.
39. **Ljubljana:** Šentjakobsko-trnovska moška. Ust. z min. odl. dne 29./III. 1886, št. 3164. — 1. Štefan *Lapajne*, okr. glavar v p.; 2. Stanko *Žesenko*, bančni blag.; 3. Fr. *Trtnik*, hran. uradnik. Namestniki: Anton *Šeme*, pos.; Jak. *Smole*, pos.; Matija *Rodè*, hran. uradnik in Rud. *Zorc*, trg. poslov.

- Odborniki: Fran *Andlovec*, Anton *Bučar*, dr. Pavel *Kozina*, Anton *Pogačnik*, Fran *Kovač*, Valentin *Vončina*. Pregl. rač.: Valentin *Āopitar*, Matko *Röthl*. — Pokr. 8 + 3, ust. 20, let. 159, skupaj 190.
40. **Ljubljana:** Šentjacobsko-trnovska ženska. Ust. z odl. dež. vlade dne 4. VIII. 1892, št. 92 8. — 1. Ivana *Supančičeva*; 2. Brigita *Souvanova*; 3. Jela *Lozarjeva* in Josipina *Vidmajerjeva*. Namestnica: Mar. *Petrovčičeva*. Odbornice: Franja dr. *Tavčarjeva*, Milica *Hribarjeva*, Jelka dr. *Bretlova*, Uršula *Souvanova*, Antonija *Kadičeva*, Marica *Maroltova*, Ivana *Begova*. — Pokr. 21, ustan. 32, letn. 95, podp. 50, skupaj 198.
41. **Ljubljana:** Šentpeterska moška. Ustan. z min. odl. z dne 14. IV. 1886, št. 5771. — 1. Fr. *Mally*, tovarnar in obč. svet.; 2. Fr. *Podkrajšek*, ofic. juž. žel. v p.; 3. Fr. *Maselj*, rač. stotnik v pokoju. Namestniki: Viktor *Rohrman*, tovarnar, Fr. *Žan*, mesarski mojster, Drago *Vučnik*, pristav juž. žel., Iv. *Bonač*, tovarnar. Odborniki: A. *Lenček*, klep. mojster in obč. svetnik, Tomo *Mencinger*, trg., Fr. *Potočnik*, rev. juž. žel. — Pokr. 16 + 6, ustav. 30, let. 195, skupaj 247.
42. **Ljubljana:** Šentpeterska prva ženska. Ust. dne 12. IV. 1891. — Ana *Podkrajšekova*, posest.; 2. Helena *Bavdekova*, posest.; 3. Nilka *Potočnikova*, sopr. žel. revid. Namestnice: Helena *Šetkova*, urad. sopr., Katinka *Žanova*, mesarica, Ana *Vičičeva*, trg. sotrudnica. Odbornice: Gabrijela *Šimenčeva*, učiteljica, Veronika *Kendova*, trgovka, Milka *Kendova*. — Pokr. 6 + 1, ust. 32, let. 111, skupaj 150.
43. **Logatec.** Moška. Ust. dne 6. I. 1887. 1. Jos. *Prevec*, c. kr. sodn. 2. Iv. *Riher*, pos.; 3. Dominik *Dereani*, davč. asist. Namestniki: Val. *Žun*, c. kr. fin. kom.; Jos. *Tollazzi*, trg.; Rud. *Pupis*, trg. — Pokr. 1+1, 46 let., skupaj 48.
44. **Logatec:** Ženska. Ust. dne 21. VIII. 1892, št. 9854. — 1. Josipina *Mazičeva*, hotelirka; 2. Ema *Tavčarjeva*, sopr. gozdn. kom.; 3. Leopoldina *Mulejeva*. Namestnice in odbornice: Marija *Legatova*, nadučiteljica sopr.; Štefanija *Kokaljeva*, učiteljica; Antonija *Marušigova*, posestnica; Karolina *Bajčeva* in Josipina *Korenčanova*. — Pokr. 6 + 1; ust. 4, let. 50, skupaj 61.
45. * **Loški potok, Draga in Trava:** Ustan. z min. odl. 28. IV. 1886, št. 6133. — 1. Ferdo *Wigele*, naduč.; 2. Miro *Majcen*, posoj. tajnik. 3. Mar. *Zagorjanova*. Namestniki: Matilda *Koyova*, poštarica, Mar. *Einspielerjeva*, učiteljica, Hubert *Mihič*, pos. in gost. Odborniki: Iv. in Jos. *Levstik*, pos. Namestnika: Iv. *Bambič*, pos., Mar. *Šušteršičeva*, učiteljica. Pregl. rač.: Fr. *Rus*, gost., Jos. *Polanc*, učitelj. — Ust. 7, let. 50, podp. 4, skupaj 61.
46. ** **Matenja vas in okolica:** Ust. z odl. okr. glav. v Postojni z dne 13. III. 1910, št. 5669. — 1. Jak. *Kristan*, pos. in gost.; 2. Kristijan *Kanalc*, obč. taj. in gost.; 3. Alojzij *Durjava*,

- trg. in gost. Odborniki: Iv. *Vadnjal*, Edvard *Del-Linz*, Josip *Žitko*, Fr. *Curk*, Ant. *Križaj*, Milan *Žnidaršič*, Fr. *Možina*, Leopold *Slavc*, Anton *Samsa*, Anton *Srebotnjak*, Fr. *Kenič*, Jos. *Šabec*. — Let. 78, podp. 3, skupaj 81.
47. ** **Mengeš in okolica**: Ust. z odl. dež. vlade v Ljubljani z dne 17. IX. 1909, št. 18.240. — 1. Lovro *Letnar*; 2. Rajko *Božič*; 3. Rozika *Urataričeva*. Namestniki: Mar. *Siherleva*, Anica *Petrovčeva*, Milan *Jenčič*. Odborniki: Karol *Vidali*, Fr. *Mencinger*, Iv. *Vrhovnik*. Namestnice: Mar. *Riharjeva*, Anica *Pečnikova*, Franja *Trojanšekova*. — Ust. 4, let. 62, podp. 20, skupaj 86.
48. **Metlika**: Ustan. z odl. dež. vlade dne 16. IV. 1886, št. 4886. — 1. Katina *Guštinova*; 2. Amalija *Podgornikova*; 4. Agata *Makarjeva*. Namestniki: Dako *Makar*, Leopold *Grabrijan*, Iv. *Trampuš*. Odbornice: Julija *Kopinčičeva*, Tilka *Trampuševa*, Ana *Zalokerjeva*, Namestnice: Regina *Banova*, Julija *Gregoračeva*, M. *Kamenšek*. — Pokr. + 4, let. 107, skupaj 111.
49. **Mokronog**: Ust. z min. odl. 1886, št. 1. — 1. Jos. *Tekavčič*, okr. sodn.; 2. Ant. *Cvet*, sod. pis. pomož. uradnik; 3. Ivan *Smrekar*, pos. Namestniki: Josipina *Rozmanova*, davkarjeva sopr., Iv. *Hutter*, sod., † Konrad *Rozman*, davkar. Odborniki: Franja *Zwitterjeva*, sodn. sopr., Jos. *Tratar*, učit., Vekoslav *Mazgon*, dav. asist. — Pokr. 2, ustan. 2, let. 54, skupaj 58.
50. ** **Moravče**: Ust. z odl. okr. glav. v Kamniku z dne 13. IX. 1909, št. 17.861. — 1. Janko *Toman*, naduč.; 2. Fr. *Orehek*, pos. uradn.; 3. Jos. *Šlibar*, pos. in krojač. Namestniki: Ema *Ledererjeva*, poštar., Fran *Učakar*, pos. in gost., Ivan *Lavrač*, pos. — Letn. 42.
51. **Moste: Občina in okolica**: Ustan. z odl. okr. glav. v Ljubljani 27. VIII. 1909, št. 22.997. — A. Moški odbor: 1. Fr. *Suppan*; 2. Iv. *Vorstner*; 3. Andr. *Svetek*. Namestnika: Fr. *Remžgar*; Matija *Dolničar*. Odborniki: Matej *Tomšič*, Karol *Jevnikar*, Mih. *Bokavšek*, Fr. *Hamberger*. B. Ženski odbor: 1. Helena *Zakotnikova*. Namestnici: Ana *Slapničarjeva* in Franja *Marenčičeva*. Odbornice: Ivana *Ieklajeva*, Ana *Potokarjeva*, Marija *Snojjeva*, Antonija *Erbežnikova*, Karolina *Smoljanova*. — Ust. 6, let. 150, podp. 25, skupaj 181.
52. **Novo mesto**: Moška. Ust. z odl. dež. vlade dne 3. III. 1886, št. 3318. — 1. Iv. *Škerlj*, viš. dež. sod. svet. v p.; 2. Edm. *Kastelic*, trg.; 3. Iv. *Maselj*, prof. Namestniki: Ivan *Krajec*, pis. ravnatelj mest. hran.; Fran *Perdan*, mestni blag.; Jos. *Ogoreutz*, župan. — Pokr. 3 + 7, ust. 19, let. 44, podp. 8, skupaj 81.
53. **Novo mesto**: Ženska. Ust. z dop. okr. glav. v Novem mestu z dne 15. XII. 1901. — 1. Marica *Kozinova*; 2. Regina *Preatonijeva*; 3. Ana *Škerljeva*. Namestnice: Matilda *Rohrmanova*, Josipina dr. *Hrašovčeva*, Pavla *Mogoličeva*. Odbornice: Ana *Kunčeva*, Pavla *Hočvarjeva*, Mar. *Majcnova*, Olga *Skalicka*. — Pokr. + 1, ust. 12, let. 137, podp. 35, skupaj 185.

54. **Pivka** s sedežem v **Št. Petru**: Ustan. z odl. dež. vlade 3./X. 1886, št. 9917. — 1. Ferdo *Špilar*, trg. in pos.; 2. Marica *Douganova*, učit.; 3. Kar. *Mehora*, pošt. urad. Namestniki: Alojzij *Domicelj* ml., pos. in trg.; Kar. *Česnik*, naduč. in pos.; Fran *Verbič*, naduč. Odbornik: Karol *Ambrožič*, pos. — Pokr. 3 + 1, ust. 22, let. 55, podp. 18, skupaj 99.
55. * **Poljanska dolina**: Ust. dne 17./IX. 1886. — Odbor: Lovro *Perko*, nadučitelj; Vinko *Jamar*, Jakob *Žezerssek*, Václav *Paleček*, trgovci; Ivan *Debeljak*, pos. na Visokem. — Pokr. 1 + 1, let. 35, skupaj 37.
56. **Posavska pri Ljubljani**: Ust. z odl. okr. glav. dne 17./XI. 1908, št. 28.456. — 1. Lud. *Cunder*, gostil. v Mali vasi; 2. Anton *Žibert*, naduč. v p. in pos.; 3. Ant. *Vilfan*, gost. Namestniki: Mih. *Kermavner*, vodnjakarski mojster v Mali vasi; Matija *Dolničar*, velepos. v Šmartnem; Mih. *Štembov*, pos. v Tomačevem. Odborniki: Frid. *Brajer*, klep. pomočnik na Ježici; Blaž *Semrajc*, pos. v Tomačevem; Iv. *Žirovnik*, višji strojnik v Klečah; Ivan *Cerar*, šol. vodja v Črnučah, Josip *Dobravc*, župan v Črnučah. Rač. preglednika: Val. *Strah* na Ježici in Iv. *Avbelj* v Tomačevem. Let. 64.
57. **Postojna**: Moška. Ust. z odl. dež. vlade dne 13./IX. 1886, št. 8053. — 1. Gregor *Pikel*, župan, pos. in trg.; 2. Andrej *Baraga*, pos. uradnik; 3. Jakob *Droll*, davčni upravitelj. Namestniki: Josip *Rusjan*, Fr. *Kutin*, Makso *Šeber*. Pokr. 4 + 4, ust. 5, let. 62, skupaj 75.
58. **Postojna**: Ženska. Ust. dne 28./VII. 1892, potrjena z odl. dež. vl. 17./IV. 1893, št. 2161. — 1. Marija *Piklova*, županja; 2. Julija *Kogejeva*, sopr. notarja; 3. Marija *Mistejeva*, pos. hči. Namestnice: Pavla *Drollova*, Nina *Milavčeva*, Marija *Lavrenčičeva*. — Pokr. 3, ust. 8, let. 72, skupaj 83.
59. **Radeče in okolica**: Ust. z odl. dež. vlade v Ljublj. dne 31./III. 1909, št. 648. — 1. A. *Poljanec*; 2. A. *Lamut*; 3. Robert *Lindtner*. Namestniki in odborniki: Al. *Dermelj*, Boštanj, Zinka *Podlesnikova*, Fr. *Langer*, Jurij *Kos*, Filip *Marinec*, Josip *Mohorko*, Al. *Ktofutar*, Fran *Uli*, Milka *Hmeljeva*. Ust. 2, let. 90, skupaj 92.
60. **Radovljica**: Moška. Ust. dne 27./IX. 1892. — 1. Dr. J. *Vilfan*, župan in deželni poslanec; 2. Ivan *Šega*, učitelj; 3. Leopold *Primožič*, kancelist. Namestnik: Fr. *Sajovec*, kancelist. Odbornika: Fran *Jaklič*, učitelj in dr. Mirko *Triller*, odv. kand. — Pokr. 1 + 4, ust. 4, let. 53, skupaj 62.
61. **Radovljica in okolica**: Ženska. Ust. dne 8./VIII. 1900, št. 3502. — 1. Jela dr. *Vilfanova*; 2. Minka *Pretnarjeva*; 3. Leopoldina *Čebuljeva*. Namestnice: Mih. *Huthova*, Mina *Medičeva*, Josipina *Resmanova*. — Pokr. 3, ust. 2, let. 34, podp. 12, skupaj 51.
62. ** **Raka**: Ust. 1. 1910. 1. Al. *Humek*; 2. Tit *Grčar*; 3. Fran *Drnovšek*. Namestniki in odborniki: Janko *Maurer*, Emilija *Vovkova*, Antonija *Hrastnikova*, Vinko *Bon*, Fran *Jeke*,

- Fr. *Šiško*, Fr. *Janc*, Fr. *Bajc*, Anton *Radi*, Fr. *Pirc*, Anton *Pirc*. Let. 28.
63. **Ribnica**: Ust. z min. odl. dne 5./II. 1886, št. 1571. — 1. Dr. Anton *Schiffner*; 2. Božidar *Betriani*; 3. Štefan *Tomšič*. Namestniki: Iv. *Arko*, Filip *Peterlin* in Iv. *Klun*. — Pokr. 5, ust. 18, let. 35, skupaj 58.
64. **Ribnica in okolica**: *Ženska*. Ust. dne 1./IX. 1898, št. 18.964. — 1. Franja *Picekova*; 2. Julija *Tomšičeva*; 3. Anka *Podbojeva*. Namestnice: Ana *Podbojeva*, Vida *Picekova*, Ana *Lovšinova*. Odbornice: Karolina *Gödererjeva*, Iv. *Klunova*, Klementina *Pauserjeva*, Angela *Križmanova*, Franja *Pakiževa*, Amalija *Fajdigova*, Franja *Razingerjeva*. — Pokr. 10, ust. 13, let. 55, skupaj 78.
65. ** **Št. Rupert**: Ust. z odl. dež. predsed. v Ljublj. 11./I. 1910, št. 73. — 1. Aleks. *Lunaček*; 2. Matija *Brezovar*; 3. Marija *Freljhovala*. Namestniki: Iv. *Papež*, Andr. *Prah*, Mar. *Podkrajšekova*. Odborniki: Svitbert *Brcar*, Viktor *Sotensek*, Al. *Gregorič*. Namestniki: Jos. *Brcar*, Leopold *Vidmar*, Jernej *Škarje*. — Ust. 2, let. 43, podp. 23, skupaj 68.
66. **Sava-Javornik-Koroška Bela**: Ust. z odl. okr. glav. Radovljica dne 4./X. 1907, št. 5554. — 1. Fr. *Poženelj*; 2. Fr. *Trojar*. 3. Andrej *Soklič*. Odborniki: Miha *Oblak*, Peter *Prevc*, Ant. *Medja*, Rudolf *Lavtižar*, Anton *Vilman*, Anton *Markelj*. — Pokr. 4, let. 66, skupaj 70.
67. * **Senožeče in okolica**: Ustan. z odl. dež. vlade dne 23./IV. 1886, št. 4033. — 1. Hinko *Suša*, pos.; 2. Viktor *Volk*, učit.; 3. Josipina *Zadnekova*. Namestniki: Julij *Čenčič*, nadučitelj, Jos. *Sturm*, trg. poin., Filip *Kavčič*. Odbornik: Ant. *Novak*, sodni oficijal. — Pokr. +1, let. 64, podp. 9, skupaj 74.
68. ** **Sodražica in okolica**: Ustan. z odl. dež. vlade v Ljubljani 29. VIII. 1909, št. 2425. — 1. J. *Oberstar*, tovarnar; 2. Matko *Žitko*, učitelj; 3. Ivan *Pogorelec*, pis. pristav. Namestniki: Amalija *Fajdigova*, Mar. *Grudnova*, Mar. *Mikoličeva*. Odborniki: Matej *Gruden*, Jakob *Gregorič*, Pavla *Verbičeva*, Cec. *Perdanova*. Namestniki: Blaž *Petrič*, Mar. *Grudnova*, Franja *Ivančeva*. Pokr. 1, let. 68, podp. 10, skupaj 79.
69. **Stari trg pri Ložu**: Moška. Ust. z odl. dež. vl. dne 19./I. 1893, št. 15.820 de 1892. — 1. Jakob *Kogej*, notar; 2. Viljem *Mazi*; 3. Edvard *Zakrajšek*. Namestniki: Janja *Bendinova*, Justina *Modičeva*, Milan *Lah*. Odborniki: Mar. *Kosamernikova*, Franj. *Valenčičeva*, Franj. *Žagarjeva*. — Pokr. 4+2, let. 87, skupaj 93.
70. ** **Šenčur in okolica**: Ust. z odl. dež. vlade l. 1910.
71. **Šiška**: Ust. dne 17./II. 1886 z odl. min. št. 1269. 1. Dragotin *Mohar*; 2. Ivan *Režek*; 3. Ivan *Fenc*. Namestniki in odborniki: Fr. *Kralj*, Jos. *Seidl*, Milan *Cimerman*, Iv. *Škarjovec*, Ivan *Rojina*, Ivan *Kovič*, Ivan *Sirnik*. — Pokr. 7, ust. 13, let. 103, skupaj 123.

72. **Šiška: Ženska.** Ust. z odl. dež. vlade z dne 13./II. 1909, št. 34. — 1. Marija *Seidlova*; 2. Ivanka *Jančigajeva*; 3. Antonija *Štruktjeva*. Namestnice in odbornice: Ivanka *Pirkovičeva*, Ivanka *Novakova*, Marija *Rojinova*, Ivanka *Sirnikova*, Katarina *Koželjeva*, Marija *Čolnikova*, Katarina *Volkarjeva*. Pokr. 2, let. 106, skupaj 108.
73. † **Gor. Šiška:** Ust. z odl. dež. vlade dne 16. V. 1910, št. 1575.
74. ** **Škocjan in okolica:** Ust. z odl. dež. vlade v Ljubljani 27./I. 1910 št. 301. — 1. Peter *Durjava*, trg. in pos.; 2. Ivan *Benedičič*, nadučit.; 3. Franja *Čerova*, učit. Namestniki: Marija *Zagarjeva*, sopr. orož. postajevodje, Mar. *Andrejčičeva*, pos., Jos. *Komljanc*, pos. in trg. Odborniki: Pavel *Zupet*, pos. in gostilničar, Ivan *Komljanc*, pos., Marija *Zalokarjeva*, Anton *Činkole*, pos. in župan, Iv. *Demšar*, nadučit., Al. *Zupetova*. — Let. 79, podp. 4, skupaj 83.
75. **Škofja Loka in okolica:** Moška. Ust. z min. odl. dne 23./III. 1886, št. 4772. — Ženska. Ust. z odl. dež. vlade dne 16. II. 1894, št. 3084. — 1. Slavko *Flis*, učitelj in pos.; 2. Ivanka *Flisova*, pos.; 3. Rafael *Thaler*, trg. in pos. Namestniki: Dr. K. *Zakrajšek*, okrožni zdravnik, Otilija *Logarjeva*, poštna oficijantinja, Leon *Laurič*, trg. in pos., Pregl. računov: Josip *Deisinger*, trg. in pos., Anton *Kašman*, trgovec in pos. — Pokr. 3 + 1, ust. 18, let. 30, podp. 2, skupaj 54.
76. **Škofljica in okolica:** Ust. z odl. dež. predsedn. z dne 17./IV. 1909, št. 820. — 1. Vinko *Ogorelec*, pos. in gost.; 2. Ivan *Petrič*, učitelj; 3. Vinko *Ogorelec*, sin pos. Namestnika: Jak. *Jesih*, gost. in mesar, Ema *Ogorelčeva*, poštna upraviteljica. Odbornika: Fr. Ks. *Trošt*, nadučitelj, Fr. *Martincev*, tesarski mojster. Namestnika: Jernej *Doleneč*, Fr. *Skubic*. Pregl. rač.: Karol *Lenče*, Alojzij *Ankon*. Namestnika: Ant. *Skubic*, Fran *Majcen*. — Pokr. 1 + 1, ust. 16, let. 63, podp. 20, skupaj 101.
77. **Toplice:** Ust. z odl. dež. preds. v Ljublj. z dne 4./VII. 1909, št. 1716 pol. — 1. Mart. *Matko*, nadučit.; 2. Drag. *Gregorc*, učitelj; Iv. *Sitar*, pos. in župan. Namestniki: Gizela *Ženova*, sopr. učit., Karolina *Klančičeva*, učiteljica, Karolina *Matkova*, nadučit. sopr. Odborniki: Josipina *Vrcetova*, učit., Ivan *Žen*, nadučitelj, Ivan *Rakoše*, tovarnar, Rudolf *Zupanc*, krojaški mojster, Ivan *Šobar*, kovač. — Ustan. 2, let. 42, podp. 30, skupaj 74.
78. **Trebnje in okolica:** Ust. dne 4./VIII. 1908, z odl. dež. vlade št. 3714 p. — 1. Štefan *Pražnik*, davčni oficijal; 2. Ferdinand *Kogej*, sodni poduradnik; 3. Janko *Ruprecht*, lekarnar. Namestniki: Josipina *Tepljeva*, Marija *Goršakova*, Miško *Plevnik*, Ivan *Malenšek*, Olga *Vozljeva*, Franja *Štajpahova*. — Pokr. 4 + 1, let. 65, skupaj 70.
79. **Trojane in okolica:** Ustan. dne 17./VIII. 1909. z odl. deželne vlade št. 15.605. 1. Fr. *Konšek*, velepos. in poštar; 2. Viljem *Rožič*, učitelj; 3. Franja *Konšekova*. Namestniki: Marica *Cukjati*, županova soproga; Micika *Konšekova*, Val.

- Kolenec*, gostil. in pos. v Čemšeniku. Odborniki: Jos. *Novak*, strojar; Jos. *Cukjati*, župan; Marija *Cerarjeva*, pos. soproga v Blagovici in Alojzija *Novakova*, soproga strojarja. Pregledovalca rač.: Jak. *Grohar* in Fr. *Cukjati*. — Ust. 6, let. 65, podp. 34, skupaj 105.
80. **Tržič in okolica**: Ustan. dne 29. VIII. 1899, z odl. dež. vlade št. 4547. — 1. Matija *Marinček*, notar; 2. Fran *Deu*, pos. in strojar; 3. Rih. *Mally*, tovarnar. Namestniki: Rajko *Pollak*, sodnik v pok., Fr. *Engelsberger*, trg., Lud. *Grasmajar*, pos. — Pokr. 3, ust. 7, let. 50, skupaj 60.
81. **Turjak**: Ustan. dne 26. III. 1886. — 1. Jos. *Kožar*; 2. Joško *Bergant*; 3. Katinka *Bergantova*. Namestnice: Helena *Kožarjeva*, Minka *Podlogarjeva*, Helena *Kožarjeva* ml. Pregl. rač.: Marija *Prijatljeva*, Josip *Blatnik*. — Pokr. 3, ust. 3, let. 29, podp. 11, skupaj 46.
82. **Unec in okolica**: Ust. z odl. deželne vlade dne 13. V. 1904, št. 8581. — 1. Avgust *Belle*, tovarnar in pos.; 2. Peter *Repič*, nadučitelj; Matilda *Šebenikarjeva*, pos. Namestniki: Anton *Kozlevčar*, nač. žel. post., V. *Repičeva*, učiteljica, Antonija *Gnezda*, pos. — Pokr. + 4, let. 25, skupaj 29.
83. **Velike Lašče**: Ženska. Ustan. z odl. okr. glav. v Kočevju, dne 2./I. 1896, št. 12.271. — 1. Ana *Hočvarjeva*, županja; 2. Ana *Somrakova*, učiteljica; 3. Marija *Somrakova*, hči pos. Namestnice: Ema *Pucleva*, sopr. pos., Nežika *Somrakova*, hči pos.; Ljudmila *Hočvarjeva*, hči pos. Odbornice: Leopoldina *Štefančičeva*, Ana *Finkova*, Mar. *Hočvarjeva*, Marija *Zadnikova*, Roza *Hudovernikova*, Ana *Hočvarjeva*. Pregl. rač.: Leopoldina *Garbajsova*, učiteljica, Marija *Jenčičeva*, poštarica. Pokr. 8, ust. 5, let. 82, skupaj 95.
84. **Vič**: Ust. 6./X. 1908 z odl. okr. glav. v Ljubljani, št. 24.861. — 1. Fran *Oblak*, župan; 2. Andrej *Knez*, posestnik; 3. Ivan *Kondan*, pos. Namestniki: Matija *Oblak*, Slavko *Novak*, Ant. *Malavašič*. Odborniki: Josip *Gregorin*, Fran *Sojer*, Anton *Prebil*. — Pokr. 2, ust. 2, let. 84, skupaj 88.
85. **** Vinica in okolica**: Ust. z odl. okr. glav. v Črnomlju, dne 28. VIII. 1909, št. 15.254. — 1. Fran *Lovšin*, naduč.; 2. Rud. *Mikulič*, mizar; 3. Leopoldina *Bavdekova*, učiteljica. Namestniki: Fran *Juvanc*, učit., Fr. *Koščeva*, učit., Peter *Malič*, gost. Odborniki: F. *Culiberkova*, šivilja, M. *Šimunovičeva*, zasebnica, Miško *Kosec*, nadučitelj. — Let. 41, podp. 51, skupaj 92.
86. **Vipava**: Ustan. z odl. dež. preds. v Ljubljani z dne 16./VIII. 1908, št. 3920 pr. — 1. Juraj *Hus*, lekarnar; 2. Rado *Grum*, učitelj; 3. Dr. Pavel *Kanc*, okr. zdravnik. Namestniki: Karla dr. *Kančeva*, Leopolda *Vadnjalova*, učiteljica, in Ljudmila *Borštnarjeva*. — Pokr. 2 + 1, ust. 1, let. 90, skupaj 94.
87. in 88. ***Vrhnika**: Moška. Ustan. dne 19./III. 1887, potrjena z odl. dež. vlade dne 19./IV. 1887, št. 4123. — Ženska, Ust. dne 10./X. 1892 z odl. dež. vlade št. 12.368. — Pokr. 9 + 2, ust. 26, let. 80, skupaj 117.

89. **Zagorje ob Savi:** Ust. z odl. okr. glav. v Litiji dne 27./XI. 1892, št. 3152. — 1. Janko *Levstik*, nadučitelj; 2. Miloš *Lazar*, računovodja; 3. Berta *Müllerjeva*, hči trg. Namestniki: Mar. *Levstikova*, učiteljica, Vera *Weinbergerjeva*, hči pos., Ferdo *Polšak*, rudniški uradnik. Pregl. rač.: Mar. *Weinbergerjeva*, posest., Janko *Stepišnik*, učitelj. — Pokr. 8, ust. 3, let. 95, skupaj 106.
90. **Zatičina - Višnja gora - Št. Vid:** Ust. z odl. dež. vlade dne 3. IX. 1886, št. 8967. — 1. Fr. *Kovač*, nadučit.; 2. Jan *Skerbinec*, nadučit.; 3. Alojzija *Kristanova*, poštarica. Namestniki: Ana *Repičeva*, sopr. okrož. zdravnika, Ivana *Dolarjeva*, učiteljica, Mirko *Sadar*, učit. Oborniki: 1. *Fortuna*, Žarko *Boltauzer*, Ferdinand *Vesel*. Odbornice: Mar. *Pezdurjeva*, Ema *Keršičeva*, Ema *Zajčeva*. Preglednika: Fran *Sbrizaj*, Karol *Wilfan*. — Pokr. 3 + 1, ust. 20, let. 19, podp. 1, skupaj 44.
91. **Železniki na Gorenjskem:** Ustan. dne 17. VI. 1886, št. 5. — 1. Anton *Hafner*, pos.; 2. Melhijor *Dolenc*; 4. Gabr. *Thaller*. — Pokr. 1 + 1, let. 17, podp. 15, skupaj 34.
92. **Žiri in okolica:** Ust. z popisom okr. glav. v Logatcu z dne 29. XII. 1909, št. 22 986. — 1. Luka *Jesenko*; 2. Leopold *Spreitzer*; 3. Franja *Kopačeva*. Namestniki: Ivana *Dolenčeva*, Veronika *Demšarjeva*, M. *Žakelj*. Odborniki: Iv. *Kržišnik*, Iv. *Žakelj*, Julka *Gantarjeva*. Namestniki: Val. *Poljanšek*, Fr. *Kristan*, Micika *Demšarjeva*. — Let. 42, podpornih 27, skupaj 69.
93. **Žužemberk in okolica:** Ustan. z odl. dež. vlade dne 2. VII. 1887, št. 6490. — 1. Fr. *Küssel*, sodnik; 2. Ludovik *Koželj*, učitelj; 3. Stanko *Ribnikar*, davčni asis. — Pokr. + 1, ust. 5, let. 23, skupaj 29.

II. Štajerska.

1. † **Bočna pri Gornjem gradu.** Ust. 1. 1910. — Let. 75.
2. **Braslovče:** Ustan. dne 3. III. 1886, z odl. min. št. 6521. — Pokr. + 1, ust. 3, let. 60, podp. 10, skupaj 74.
3. † **Breg pri Celju.** Ust. 1. VIII. 1. 1910 z odl. nam. št. 8-2220/1.
4. **Brežiški okraj v Brežicah:** Ustan. z odl. nam. v Gradcu 27./VII. 1890, št. 15.332. — 1. Andr. *Levak*, velepos.; 2. Jos. *Boecio*, trg.; 3. Jos. *Uršič*, trg. Namestniki: Jos. *Mešiček*, mest. župn., dr. Ljud. *Stiker*, odv., Drag. *Gabron* in Marko *Merčun*, dav. asist. — Pokr. + 1, ust. 8, let. 35, skupaj 44.
5. **Brežice:** Ženska. Ustan. dne 26./IV. 1908. — 1. Anka *Čepinova*; 2. Kat. *Boeciova*; 3. Anka *Poljanškova*. Namestnice: Franja *Ferenčakova*, Lojzika *Mastnakova*, Mar. *Požarjeva*. — Ust. 2, let. 70, skupaj 72.
6. **Celje:** Moška. Ust. z min. odl. dne 14./XII. 1885, št. 3563. — 1. Dr. Ant. *Dolar*, prof.; 2. Miloš *Stibler*, zadržni uradnik; 3. dr. Šandor *Hrašovec*, odv. kand. Namestniki: Dr. Karol

- Koderman*, odv. kand., Kar. *Vargazon*, zadr. uradn., dr. Jos. *Zdolšek*, odv. kand. Odborniki: R. *Stermecki*, trgov., dr. Fr. *Lipold*, odv. kand. Preglednika: A. *Prica*, trg., dr. Ernest *Kalan*, odv. kand. — Pokr. 14 + 11, ust. 5, let. 120, skup. 150.
7. **Celje**: Ženska. Ustan. z odl. namest. dne 19./XI. 1893, št. 29.547. — 1. Ela dr. *Kalanova*; 2. Melanija *Sernečeva*; 3. Minka *Detičkova*. Namestnice: Hana *Diehlova*, Jožica *Gregorinova*, Marta *Hrašovčeva*, Marica *Kopačeva*. Odbornica: Hilda *Dolinarjeva*. Pregl. računov: Anica dr. *Kukovčeva* in Mira dr. *Karlovškova*. — Pokr. 7, ust. 5, let. 70, skupaj 82.
8. **Dramlje**: Ustan. z odl. namestništva v Gradcu 6./II. 1909, št. 8-462 1 09. — 1. Miloš *Jarnovič*, trg.; 2. Neža *Jarnovič*, trg. sopr.; 3. Jul. *Sevnik*, učitelj. Namestnik: Ant. *Mastnak*, župan, Marica *Rajhova*. Odborniki: Tomaž *Mastnak*, pos.; Fran *Zidanšek*, pos. Knjižničarka: Ter. *Cvar*, učiteljica. — Ust. 3, let. 45, podp. 12, skupaj 60.
9. † **Fala nad Mariborom**. Ust. I. 1910.
10. ** **Fram in okolica**: Ustan. z odl. nam. v Gradcu 2. I. 1910, št. 8-3521-1 1909. — 1. Karol *Černej*, pos.; 2. Mar. *Pirkmaierjeva*, učiteljica; 3. Mar. *Lauterjeva*, učiteljica. Namestniki: Fr. *Štern*, pos., Iv. *Kodrič*, trg., Ant. *Bezjak*, sin pos. in mlinarja. Odborniki: Štefan *Lešnik*, Val. *Predan*, Ignacij *Škrbinšek*. Pregled. rač.: dr. P. *Turner*, dr. Fr. *Rosina*. — Letn. 52.
11. **Gaberje poleg Celja**: Ust. z odl. nam. v Gradcu dne 4. VII. 1909, št. 8-2259 1 1909. — 1. Ad. *Rode*; 2. Cir. *Kržanova*; 3. Mar. *Šribarjeva*. Namestniki: Iv. *Martinčič*, *Kostanjšek*, M. *Slokanova*. Odborniki: *Perc*, *Gumzej*, *Vihar*, B. *Vltavska*. Pregl. rač.: Anton *Jager*, Anton *Kunej*. — Ust. 1, let. 51, podp. 9, skupaj 61.
12. **Gornja Radgona**: Ustan. 1901. — Pokr. + 1, ust. 4, let. 37, podp. 40, skupaj 82.
13. **Gornji grad**: Moška. Ustan. z odl. nam. dne 27. II. 1886, št. 2593. — 1. Jos. *Krajnc*, velepos.; 2. Fr. *Prešečnik*, not. kand.; 3. Avgust *Drukar*, c. kr. notar. Namestniki: Fran *Koebek*, nadučit., dr. Maks *Konečnik*, okrož. zdrav., Mat. *Matjaž*, zasebnik v Štangrobu. — Pokr. 2 + 2, ust. 23, let. 38, podp. 12, skup. 77.
14. **Gornji grad**: Ženska. Ustan. z odl. namest. dne 5. I. 1909, št. 8-3525 I. — Pokr. 1, let. 54, podp. 30, skupaj 85.
15. **Gradec**: Akademiška. Ustan. z minist. odl. dne 31./I. 1886, št. 2144. — 1. Fr. *Zupančič*, cand. ing.; 2. Vladimir *Frankovič*, stud. chem.; 3. Ernest *Krulej*, geod. Namestniki: Mirko V *Brezovnik*, stud. med., Frid. *Schmiedinger*, stud. iur., Ant. *Potočnik*, cand. iur. Preglednika: Mart. *Ogorevc*, cand. med., Rad. *Schober*, cand. med. Pokr. 1, let. 85, skupaj 86.
16. **Gradec**: Izvenakademiška. Ustan. z min. odl. dne 15. V. 1886, št. 7231. — 1. Mih. *Novak*, sodn. svetn.; 2. Fr. *Vršič*, zavar. uradnik; 3. Fr. *Hauptman*, šol. svetnik. Namestniki:

- Fr. *Pavlič*, poštni nadkontrolor, Ant. *Batič*, poštni nadofic., Mirko *Bernard*, poštni asistent. — Pokr. 8 + 7, ust. 26, let. 101, podp. 23, skupaj 165.
17. **Gradec:** Ženska. Ustan. z odl. namešt. v Gradcu dne 12. VI. 1907, št. 8, 1844 I. — 1. Jela dr. *Murkova*, soproga vseučil. prof.; 2. Julija *Archova*; 3. Bogomila *Miheličeva*. Namestnice: *Košanova*, Roza *Primožičeva*, Aleksandra *Zabredova*. — Ust. 2, let. 80, skupaj 82.
18. **Hrastnik-Dol:** Ustan. z odl. okr. glavarstva v Celju dne 26./II. 1908, št. 8, 867/1. — 1. Dominik *Majcen*, rudar; 2. Mara *Pogljajenova*, vrt.; 3. Ign. *Jan*, rud. paznik. — Namestniki: Alojzija *Roševa*, hči velepos., Fr. *Šentjerc*, rud. paznik, Miloš *Babič*, rud. paznik. Odborniki: Ant. *Gnus*, Antonija *Kustrova*, Urš. *Gotzeva*, Josipina *Kravšekova*, Milka *Šentjurčeva*, Rezika *Dolinšekova*, Antonija *Erženova*, Iv. *Bevc*, Jos. *Ajdovnik*, Fr. *Plaznik*, Ivan *Sovre*, Iv. *Urbajs*, Ant. *Draksler*. — Pokr. 2 + 2, ust. 1, let. 55, podp. 10, skupaj 70.
19. **Št. Juri ob južni železnici:** Moška. Ustan. z odl. namešt. dne 8./V. 1886, št. 895. — Let. 20, podp. 25, skupaj 45.
20. **Št. Juri ob južni železnici:** Ženska. Ustan. z odl. namešt. dne 9./II. 1891, št. 19.609. — Let. 20, podp. 15, skupaj 35.
21. **Konjice:** Ustan. z odl. min. z dne 26. III. 1886, št. 4252. — 1. Pav. *Ogorevc*, trg.; 2. Avg. *Kolšek*, abs. jurist; 3. Fr. *Košar*, posoj. tajnik. Blagajničarka: Sabina *Serajnikova*, učiteljica. Namestnika: B. *Pospišilova*, Vaclav *Prorazil*, lekarnar. — Pokr. 2 + 3, ust. 1, let. 34, podp. 32, skupaj 72.
22. **Kozje in kozjanski okraj:** Ustan. z odl. nameštništvu v Gradcu dne 18. II. 1904, št. 6044. — 1. Iv. *Krajnik*, nadučit.; 2. Ljud. *Ulčar*, učit.; 3. Rud. *Kramer*, not. kand. Namestniki: dr. Ferdo *Kunej*, zdravnik v Št. Petru, Ljudmila *Moričeva* v Št. Petru. — Pokr. + 1, let. 38, skupaj 39.
23. **Laški trg in okolica:** Ustan. z odl. namešt. v Gradcu z dne 18. IX. 1891, št. 21.236. — 1. Iv. *Četina*, nadučitelj; 2. Riko *Pestevšek*, učitelj; 3. Ivan *Elsbacher*. Namestnik: Konrad *Elsbacher*, veletrg. Odbornika: Aneta *Elsbacherjeva*, Milan *Pleskovič*. Namestnika: Milka *Pleskovičeva*, Juro *Kieslinger*. Pregl. rač.: Blaž *Zupanc*, Jos. *Vrečko*. — Pokr. + 1, ust. 9, let. 30, skupaj 40.
24. **Lehen pri Ribnici:** Ustan. z odl. nam. dne 27./III. 1887. — 1. Iv. *Urbanec*, velepos.; 2. Ivan *Pahernik*, velepos.; 3. Micika *Urbančeva*, hči velepos. Namestniki in odborniki: Lev *Brunčko*, A. *Podlesnik*, Rud. *Dergan*, Iv. *Šlebnik*. — Ust. 3, let. 25, podp. 6, skupaj 34.
25. **Lembah in okolica:** Ustan. z odl. namešt. v Gradcu 2./X. 1907, št. 8, 2731 I. — 1. Anton *Godec*, učit. in pos.; 2. Rudolf *Kranjc*, org. in obč. tajnik; 3. Juri *Kaloh*, pos. Namestnica: Marica *Godčeva*, učiteljica. Odborniki: S. *Vodenik*, nadučit. Jos. *Ajd*, žel. usluž., Ant. *Črnko*, pos. — Let. 18, podp. 7, skupaj 25.

26. **Sv. Lenart v Slov. Goricah:** Ust. z odl. nam. dne 13./X. 1888, št. 21.440. — Let. 40.
27. **Ljutomer z okolico:** Ustan. z odl. namest. v Gradcu dne 10./X. 1892, št. 23.714. — 1. Janko *Karba*, učitelj; 2. Srečko *Vršič*, trg.; 3. Fr. *Zacherl*, učit. Namestniki: Fedor *Kukovec*, pek in pos.; Franc *Stanjko*, ml. oskrbnik; Viljem *Schneider*, trg. — Pokr. + 1, let. 52, podp. 58, skupaj 111.
28. **** Ljutomer:** Ženska. Ust. z odl. namest. dne 7./VIII. 1909 št. 8 2483-1 — 1. Matilda dr. *Grossmannova*, sopr. odvet.; 2. Matilda *Mihaličeva*, učit.; 3. Marija *Kocuvanova*, učit. Namestnice in odbornice: Marija *Seršenova*, Henrijeta *Škrlečeva*, Angela *Karbova*, Olga *Cvahtejeva*, in Mimica *Smodiševa*. Let. 45, podp. 5, skupaj 50.
29. **Sv. Lovrenc nad Mariborom:** Ženska. Ustan. dne 1./VII. 1901, z odl. namestništva v Gradcu št. 22.669. — 1. Marija *Brezočnikova*; 2. Mina *Pernatova*; 3. Milica *Lamprehtova*. Namestnice: Julija *Skerbinjekova*, Martina *Lamprehtova*, Katina *Brezočnikova*. Odbornice: Marija *Švajgerjeva*, Gita *Šikerjeva*. — Pokr. + 1, ust. 4, let. 38, skupaj 43.
30. **Maribor:** Ustan. z min. odl. 10. I. 1888, št. 353. — 1. Dr. Ant. *Medved*, c. kr. gimn. prof.; 2. Fr. *Majer*, trgov. sodnik; 3. Janko *Voglar*, poštni asistent. Namestnika: dr. Fr. *Rosina*, odvetnik; Feljko *Berlič*, trg. sodnik. — Pokr. 13 + 10, let. 170, podp. 15, skupaj 208.
31. **Maribor in okolica:** Ženska. Ustan. dne 14./V. 1898, št. 12.381. — 1. Mar. *Poljančeva*; 2. Mara *Koprivnikova*, sopr. c. kr. prof.; 3. Adela *Omahnova*, sopr. nadr. juž. žel., in Ana *Lenartova*. Namestnica: Pavla dr. *Voušekova*, sopr. sod. nadsvetnika. — Pokr. + 1, letn. 115, skupaj 116.
32. **Mozirje:** Gornjesavska ženska. Ustan. dne 23./XII. 1907, št. 3362. — Pokr. + 2, ust. 16, let. 80, skupaj 98.
33. **Ormoški okraj:** Moška. Ustan. z odl. dež. vlade dne 17./X. 1887, št. 21.104. — 1. Dr. Ant. *Žizek*, zdravnik; 2. Milko *Ferše*, učitelj; 3. Ciril *Geršak*, inženir. Namestniki: Ant. *Porekar*, nadučitelj; A. *Rosina*, učitelj; dr. Gvidon *Sernec*. — Pokr. 2, ust. 14, let. 29, skupaj 45.
34. **Ormoški okraj:** Ženska. Ustan. z odl. namestništva v Gradcu dne 21. I. 1892, št. 721. — 1. Ana *Rozinova*, učit. soproga; 2. Uršika *Kuharičeva*, pos. hči; 3. Mar. *Podkrajšekova*, vrtnarica. Namestnice: Ivanka dr. *Žizekova*, Jelica *Forbelskova*, Marija *Gomzijeva*. — Ust. 10, let. 31, podp. 5, skupaj 46.
35. **Št. Pavel pri Preboldu:** Ustan. z odl. dež. vlade v Gradcu dne 5 VII. 1909, št. 8 2184-1. — 1. Jos. *Vidic*, naduč. v p.; 2. —; 3. Olga *Zanijerova*. Namestniki: Anton *Cvenkl*, velet.; Jos. *Fischer*, naduč.; Ernest *Marsinc*, obč. tajnik. — Ust. 6, let. 34, podp. 18, skupaj 58.
36. **** Sv. Peter pod Sv. goro:** Ust. z odl. namestništva v Gradcu dne 7. VI. 1910 št. 8 1658-1. — 1. Dr. Ferdo *Kunej*, zdravnik; 2. Fr. *Levstik*, učit.; 3. Hanza *Gerbazova*, učit. Namestniki in

- odborniki: Janez *Kromar*, Micika *Hudincova*, Makso *Moric*, Fr. *Tanšek*, Ivan *Planinc*, Fr. *Ecžtčik*. Pregled. rač.: Anton *Kralj*, Fr. *Kraner*. — Let. 35, podp. 50, skupaj 85.
37. **Petrovče**: Ustan. z odl. namest. v Gradcu dne 1. VII. 1909, št. 8 2116-1. — 1. Fr. *Lešer*, pos.; 2. Ciril *Pregelj*; 3. Marica *Ježovnikova*. Namestniki in odborniki: Roza *Razboršekova*, Ter. *Holobarjeva*, Franja *Ocvirkova*, Franja *Delakordova*, Vinko *Kopriva*, Mart. *Ocvirk*, Jern. *Razboršek*, Martin *Flis*, Fr. *Košec*, Jak. *Roter*. Članov 92.
38. ** **Podsreda in okolica**: Ust. z odl. namest. v Gradcu dne 7. VI. 1910, št. 8 1659-1.
39. ** **Polskava-Pragersko**: Ustan. z odl. c. kr. namestn. v Gradcu 22./IX. 1909, št. 8/2661-1 1909. — 1. Jos. *Sabati*, nadučitelj; 2. Jos. *Rainer*, učitelj; 3. I. *Orthaber*, poštni uradnik. Namestniki: I. *Kitekova*, sopr. žel. urad., Ana *Westrova*, učit.; Jul. *Korbun*, krojač. Odborniki: Iv. *Hrastnik*, pos., Ferdo *Schlosser*, pos. — Letn. 30.
40. **Polzela**: Ustan. z odl. namestništva v Gradcu dne 8. III. 1887, št. 4219. — 1. Julij *Žigan*, trg. 2. Tilda *Farčnikova*; 3. Jos. *Cizel*, trg. — Namestniki: Peter *Loparnik*, učit.; Radivoj *Tušak*, učit.; Ant. *Farčnik*, jurist. — Odborniki: Jos. *Repič*, Janko *Cizej*, Ant. *Močnik*. — Pokr. 1 + 1, ust. 1, let. 20, podp. 18, skupaj 41.
41. ** **Ponikva**: Ustan. z odl. namest. dne 13. IV. 1910 št. 1129/1. — Ant. *Podgoršek*, velepos.; 2. Franja *Vošnjakova*; 3. Jernej *Zdolšek*. Namestniki in odborniki: Marija *Zdolškova*, Anica *Mlokarjeva*, Marija *Podgoršekova*, Marija *Kregarjeva*, Fran *Pilih*, Micika *Ratejeva*, Vitomir *Žličar* in Fr. *Ratej*. — Let. 9, podp. 21, skupaj 30.
42. **Ptuj**: Ustan. z odl. namestništva v Gradcu dne 27. XII. 1885, št. 25.288. — 1. Dr. Fr. *Jurtéla*, odvetnik; 2. Ferdo *Skuhala*, posoj. uradnik; 3. dr. Jos. *Komljanec*, gimn. prof. Namestnika: dr. Ivan *Fermevc*, odvetnik; dr. Ferdo *Lasič*, odv. konc. — Pokr. + 8, let. 45, podp. 20, skupaj 73.
43. **Ptuj**: *Ženska*. Ustan. dne 10. VIII. 1908, št. 1, 6795 08, odl. namest. v Gradcu. — 1. Valentina *Kauklerjeva*, učiteljica; 2. Mar. *Luknarjeva*, učit.; 3. Ida *Toplakova*, hči davkarja. Namestnica: Mar. *Senčarjeva*, soproga trg. Odbornici: Olga *Potočnikova*, Ema *Mahoričeva*. — Pokr. + 1, ustan. 6, let. 64, podp. 4, skupaj 75.
44. **Rajhenburg-Videm in okolica**: Ustan. z odl. nam. dne 11. IX. 1907, št. 1302. — 1. Dr. *Schmirmaut*; 2. Lavoslav pl. *Rainhofen*; 3. Josipina *Kosarjeva*. Namestniki in odborniki: Srečko *Rainer*, Mela *Rismal*, Janko *Knapič*, Karolina *Podjedova*, Jos. *Pohle*. — Let. 55, podp. 8, skupaj 63.
45. **Rečica v Savinjski dolini**: Ustan. z ministr. odl. dne 15. IV. 1886, št. 5233. — Pokr. + 3, ust. 2, let. 68, podp. 70, skupaj 143.
46. **Ribnica na Pohorju**: Ustan. z odl. namestništva v Gradcu dne 6./V. 1909, št. 8-1676 1 09. — 1. Dr. Miroslav *Škof*, dist.

- zdravnik; 2. Janko *Zabovnik*, pos.; 3. Ulrik *Hauptman*, učit. Namestniki: Ant. *Podlesnik*, velepos., Ant. *Skočir*, velepos. Rudolf *Dergan*, trg. Pregl. rač.: Edvard *Pivec* ml. in Fran *Jenčič*, inženir. — Pokr. +1, let. 31, podp. 8, skupaj 40.
47. **Rogaški okraj**: Us. z odl. namest. v Gradcu dne 22./V. 1910, št. 8 1544 1.
48. † **Ruše in okolica**: *Ženska*. Ustan. dne 26./XII. 1898. — 1. Ema dr. *Gorišekova*; 2. Gizela *Lasbacherjeva*; 3. Linka *Ozimova*. Namestnica: Julčka *Sernečeva*. Odbornice: Mar. *Sernečeva*, Alojzija *Glaserjeva*, Ela *Lichtenwallnerjeva*, Micika *Novakova*. — Let. 50.
49. **Sevnica**: Ustan. z odl. minist. dne 27. V. 1886, št. 8017. — 1. Jos. *Mešiček*, nadučit.; 2. Fr. *Drnovšek*, učitelj; 3. Helena *Arkova*, učiteljica. Odborniki: Mihajl *Korber*, c. kr. notar; Mijo *Starkl*, župan; Berta *Smoletova*, sopr. trg.; Karolina *Stumbergerjeva*, sopr. davk. — Pokr. +1, let. 52, podp. 3, skupaj 56.
50. **Slovenji Gradec in okolica**: Ust. z odl. namest. dne 3./III. 1887, št. 3926. — Pokr. 1, ust. 19, let. 40, skupaj 60.
51. **Slovenska Bistrica**: Ust. z odl. namestništva dne 13./IX. 1892, št. 20.790. — Pokr. +1, ust. 9, let. 35, podp. 50, skupaj 95.
52. ** **Središče in okolica**: Ust. z odl. namest. v Gradcu z dne 6./IX. 1909, št. 8 2609 1. — 1. Jakob *Zadravec*; 2. Fran *Serajnik*; 3. Franja *Robičeva*. Namestnica: Marija *Kosijeva*. Odborniki: Julijana *Plapelečeva*, Ema *Canjkova*, Martin *Rakuša*, Matija *Ivanuša*, Stanislav *Dogša*. Pregledovalca računov: Makso *Robič*, Andraž *Kelemina*. — Pokr. 1, ust. 2, let. 65, podp. 15, skupaj 83.
53. **Škofja vas pri Celju**: Ustan. z odl. namest. dne 3./X. 1890, št. 35.890. — Let. 20, podp. 25, skupaj 45.
54. † **Šmarje pri Jelšah**: *Ženska*. — Pokr. +1.
55. **Trbovlje in okolica**: Ustan. kot podružnica za „Zidani most in okolico“ z odl. namest. v Gradcu dne 7. XII. 1886, št. 24.545. Dne 25. X. 1891 se je preselila in ima sedež v Trbovljah, kar je na znanje sprejelo namestništvo dne 30. III. 1892, št. 6047. — 1. Oskar *Moll*, učitelj; 2. Gust. *Vodušek*, učit.; 3. N. *Pinterič*, krojač. Namestniki: Rudolf *Kallan*, učitelj, Štefan *Močnik*, rudar, Miloš *Rozin*, obrtnik. Odborniki: Jos. *Letnik*, uradnik, F. *Feštajn*, uradnik, Valent. *Rozin*, obrtnik, Fr. *Dežman*, trg. Pokr. 3, ust. 24, let. 73, podp. 10, skupaj 110.
56. **Trbovlje in okolica**: *Ženska*. Ustan. dne 13./II. 1901 z odl. namest. v Gradcu dne 19. II. 1901, št. 5466. — 1. Ana *Dimnikova*, pos.; 2. Ruska *Frankovičeva*, modistinja; 3. Zlata *Kuharjeva*, učit. sopr. Namestnice: Jos. *Sentjurčeva*, sopr. paznika; Anton *Kuhar*, učit.; Rezika *Pustova*, prodajalka. Odbornice: Micika *Arzenšekova*, Štefika *Cimperšekova*, Lora *Vodušekova*, Marija *Windischerjeva*, Ana *Wessnerjeva*, Silva *Počivavšekova*, Roza *Lesova*, Mar. *Bajdova*, Pavla *Volkarjeva*. — Pokr. 3, ust. 1, let. 89, podp. 20, skupaj 113.

57. **Velenje**: Ustan. z odl. glav. v Slovenjem Gradcu dne 19./IX. 1894, št. 2879. — 1. Dr. *Podlesnik*, okr. zdravnik; 2. Jos. *Armič*, učitelj; 3. Cirila *Ježovnikova*. — Let. 40.
58. **Vransko**: Ust. dne 22./VII. 1888, št. 15.216. — 1. Rudolf *Vrabl*, učitelj; 2. Bebica *Kolšekova*, učiteljica; 3. Ivan *Jakše*, učitelj. Namestniki: Josip *Rotner*, dež. sod. svetnik, Anica dr. *Karbova*, Karol *Košena*. — Pokr. 2+2, ust. 4, let. 65, skupaj 73.
59. **Vuhred-marenberški okraj**: Ustan. z odl. nam. dne 10./II. 1886, št. 2958. — Pokr. +3, ust. 4, let. 35, podp. 10, skupaj 52.
60. **Vuzenica, Muta in okolica**: Ustan. dne 29./XII. 1907. — 1. Jak. *Verdnik*, poses.; 2. Ivan *Urek*, učitelj; 3. Alojzij *Grubelnik*, pos. Namestniki: Dr. Makso *Pregl*, zdravnik, Anton *Hren*, nadučitelj, Emerik *Mravljak*, trg. Rač. pregl.: Simon *Ježnik*, Ivan *Kričej*, Miha *Ladinek*. — Pokr. +1, let. 30, podp. 42, skupaj 73.
61. **Žalec poleg Celja**: Moška. Ustan. z odl. namest. v Gradcu dne 28./II. 1886, št. 2621. — 1. Anton *Petriček*; 2. Rajko *Vrečer*; 3. Fran *Pristovšek*. Namestniki: Beno *Kunej*, Fran *Pikl*, Vinko *hveder*. Odbornika: Iv. *Naraks*, Leop. *Tratnik*, Fran *Brinar*, And. *Antloga*, Jožef *Korent*, Martin *Skok*. — Pokr. 5+4, ust. 12, let. 25, podp. 4, skupaj 50.
62. **Žalec poleg Celja**: Ženska. Ustan. z odl. namest. v Gradcu dne 5./XII. 1905, št. 45.051. — 1. Mar. *Roblekova*; 2. Vikt. *Pristovšekova*; 3. Dora *Bergmanova*. Namestnice: Tereza *Kordischeva*, Mar. *Černejeva*, Drag. *Lipoldova*. — Pokr. +3, ust. 1, let. 32, podp. 6, skupaj 42.

III. Koroška.

1. **Beljak in okolica**: Ustan. z odl. dež. vlade v Celovcu dne 21./X. 1886, št. 1954. — 1. Matija *Wutti*; 2. Fran *Lamprecht*; 3. Rado *Borko*. — Namestniki in odborniki: Gašpar *Trupe*, Fr. *Miklavič*, Mila *Vilčeva*, *Šervicelj*, Gajlar vlg. *Ilč*, Janko *Tavčar*, Zdravko *Falle*, *Hribernik*, Mica *Mašnikova*, *Erat*, Karol *Mikl*. — Pokr. 2+1, ust. 6, let. 26, podp. 7, skupaj 42.
2. **Blače-Loče in okolica**: Ustan. z odl. okr. glav. v Beljaku dne 14./VIII. 1909, št. 23.620. — 1. Vinko *Zimčič*; 2. Ant. *Gastl*; 3. Fr. *Lah*. Namestniki: Ivan *Sgiaravello*, Marija *Uršičeva*, Aloj. *Aichholzerjeva*. Odbornika: Ivan *Ožgan*, Ivan *Kandut*. Let. 30, podp. 35, skupaj 65.
3. **Borovlje**: Ustan. leta 1908.
4. **** Celovec in okolica**: Ustan. I. 1909. — 1. Z. *Bernot*; 2. dr. M. *Stajnko*; 3. Ladislav *Bavdek*. Namestnik: dr. A. *Gosak*. Preglednika: dr. Št. *Rajh*, Jos. *Stuhec*. — Pokr. 7+1, ust. 8, let. 30, podp. 1, skupaj 47.

5. **Glinje in okolica:** Moška. Ustan. z odl. dež. vlade v Celovcu 8. VI. 1909, št. 2498. — 1. Jak. *Žug*, pos.; 2. Jos. *Goričnik*, puškar; 3. Janko *Ravnik*, puškar. Namestniki: Boštjan *Zablačan*, pos.; Flor. *Goričnik*, pos.; Val. *Paher*, hišni oprav. Odbornika: Šimen *Fric* in Val. *Wieser*. Rač. pregl.: Valentin *Goričnik* in Jos. *Esterl*. — Ust. 6, let. 14, podp. 17, skup. 37.
6. **Kotmara vas in okolica:** Ustan. 11./III. 1888, z odl. dež. vlade v Celovcu št. 298. — 1. Matija *Prosekar*, pos. in lesotržec; 2. Rupert *Rotter*, župnik; 3. Ivan *Štih*, posest. Namestniki: Andrej *Kobau*, Doniž *Struger*, Rupert *Krušič*, Jernej *Modrič*, Jakob *Hedenik*. Ust. 1, let. 15, podp. 126, skupaj 142.
7. **Pliberk in okolica s sedežem v Šmihelju:** Ust. 2. IV. 1888. — Pokr. 1, ust. 7, skupaj 8.
8. **** Prevalje in okolica:** Ustan. z odl. dež. vlade v Celovcu z dne 10./III. 1910, št. 967/prez. — 1. Andrej *Hrast*, posest.; 2. Val. *Wesiak*, posest.; 3. Angela *Hrastova*. Namestnik: Štefan *Kralj*. Odborniki: Jožef *Riffel*, Ferdo *Godec*, Čebulj. — Ust. 10, let. 15, podp. 2, skupaj 27.
9. **Šmarjeta v Rožu:** Ustan. z odl. dež. vlade v Celovcu dne 30./XII. 1908, št. 4408. — Ust. 3.
10. **Št. Štefan (Šteben) in okolica na Zilji:** Ustan. z odl. dež. vlade dne 22./II. 1890, št. 249. — 1. Vinko *Žank*. Blagajnik: Iv. *Moritsch*. — Let. 4, podp. 8, skupaj 12.
11. **Tolsti vrh in okolica:** Ustan. z odl. dež. vlade dne 6./VI. 1888, št. 677. — Ust. 1.
12. **Velikovec in okolica:** Ustan. z odl. dež. preds. v Celovcu z dne 6. X. 1893, št. 1616. — 1. Jos. *Pušl*; 2. M. *Škofic*; 3. Ant. *Kasl*. Namestnik: Fr. *Treiber*, župnik. — Let. 21, podp. 26, skupaj 47.
13. **† Velikovec in okolica:** Ženska: Ust. z odl. deželne vlade v Celovcu dne 3. VI. 1910, št. 2077.

IV. Primorska.

a) Goriška.

1. **Ajdovščina in okolica:** Moška. Ustan. z odl. okr. glav. v Gorici dne 9./IX. 1896, št. 11.979. — 1. Artur *Lokar*, notar; 2. Štipko *Štekar*, 3. Mih. *Malik*. Namestniki in odborniki: Fr. *Vidmar*, Peter *Valič*, Ant. *Rustja*. — Pokr. 3 + 7, let. 41, podp. 39, skupaj 90.
2. **Ajdovščina in okolica:** Ženska. Ustan. z odl. namest. v Trstu dne 11./XI. 1892, št. 19.261. — 1. Justina *Lokarjeva*; 2. Marica *Mahorčičeva*; 3. Ženka *Godinova*. Namestnice: Rudolfa *Vidmarjeva*, Erna *Bratinova*, Zinka *Marčeva*. — Pokr. 3+1, let. 45, podp. 3, skupaj 52.
3. **Št. Andrež:** Ustan. z odl. namest. v Trstu dne 23./IV. 1909, št. 815. — 1. Leop. *Furlani*; 2. Vin. *Bandelj*; 3. Vilj. *Molar*.

Namestniki: J. *Budal* Iz. *Namut*, Mar. *Plesničarjeva*. — Letn. 25.

4. ** **Breginj in okolica**: Ust. z odl. nam. v Trstu 2. maja 1910. št. Pr. 578—10. — 1. Iv. *Šimac*, pos.; 2. Fran *Filipič*, obč. tajnik; 3. Draga *Pavšičeva*, učiteljica. Namestniki: Alojzija *Klemenčeva*, Marija *Kramarjeva*, Andrej *Bensa*. Let. 24.
5. **Bovec**: Ustan. 20./XII. 1886, z odl. namest. v Trstu, št. 19.586. — Ust. 6.
6. **Briška podružnica s sedežem v Biljani**: Ustan. 29./XI. 1888, z odl. namest. v Trstu št. 18.671. — 1. Fr. *Obljubek*, velepos., Krasno; 2. Izidor *Kožlin*, obč. taj., Biljana; 3. Rihard *Orel*, šolski vodja, Višnjevik. Odborniki: Ludvik *Kumar*, župnik, Biljana, Miroslav *Lenardič*, vikar, Vedrijan, Ant. *Zuchiatti*, velepos. in župn., Medana, Fr. *Zaletel*, oskrbnik, Hruševlje, Milan *Vrezec*, učit., Škrljevo. — Ust. 10, let. 62, skupaj 72.
7. **Brje pri Rihemberku**: Ženska. Ust. z odl. namest. dne 30./I. 1908, št. 114. — 1. Josipina *Možinova*, sopr. naduč.; 2. Jelena *Čebrova*; 3. Pavla *Furlanova*. Podpredsednica: Kristina *Besednjakova*, učit. Odbornice: Rožica *Pečenkova*, Avgusta *Furlanova*, Josipina *Colja*, Mar. *Mrevljeta*, Slavica *Čebrova*, Franjica *Benkova* in Károlina *Furlanova*. — Let. 30, podp. 30, skupaj 60.
8. ** **Cerkno in okolica**: Ženska. Ust. z odl. nam. z dne 7./IV. 1. 1910, št. 1088. — 1. Matilda *Štruktjeva*; 2. Micika *Tušarjeva*; 3. Katinka *Gerželjeva*. Namestniki: Peter *Breljih*, Leop. *Gorjup*, Stanko *Trdan*. Let. 25.
9. **Cerovo-Št. Ferjan-Vipolže**: Ustan. 1. 1909. — 1. Josip *Klanjšček*, župan; 2. Josip *Prinčič*; 3. Olga *Prinčičeva*. — Let. in podp. 30.
10. **Čepovan**: Ustan. z odl. namestništva v Trstu dne 12. XI. 1908, št. 1942. — 1. Jos. *Berce*, učitelj; 2. Mar. *Podgornikova*; 3. Leopold *Reja*, učitelj. Namestniki: Leopold *Kofol*, poštar, Jos. *Trušnovec*, krojač, Justin *Podgornik*. Let. 40.
11. ** **Divča**: Ust. z odl. namest. v Trstu 2./V. 1910, št. P. 681—10. 1. Viktor *Magajna*; 2. Pepina *Mahorčičeva*; 3. Micika *Zurlinjeva*. Namestniki in odborniki: Angela *Obersnelova*, Iv. *Jančar*, Fr. *Doggan*, Tinka *Zafredova*, Antonija *Perhavčeva*, Pavla *Rešarjeva*, Fr. *Mlakar*, Al. *Vadnal*, Jos. *Menk*. — Let. 72, podp. 23, skupaj 95.
12. **Dornberg**: Ustan. z odl. nam. dne 14./VII. 1892, št. 13.893. — 1. Viktorija *Mrevljeta*; 2. Gozdana *Budinova*; 3. Josipina *Bizjakova*. Odborniki: Katica *Goljeva*, Tereza *Baša*, Franja *Vodopivčeva*, Jožefa *Poljšakova*, Fran *Žorž*, Fr. *Mozetič*, Fr. *Golja*. — Let. 40, podp. 20, skupaj 60.
13. **Gorica**: Moška. Ustan. 29./III. 1886, št. 4773, z odl. min. — 1. Dr. Ernest *Dereani* zdravnik; 2. Martin *Mastnak*, prof.; 3. dr. Jos. *Faganelj*. Namestniki: Ant. *Klun*, Vinko *Čuk*, Jos. *Fabčič*, Jos. *Medved*, Fr. *Strnad*. — Pokr. 7 + 17, ust. 15, let. 110, skupaj 149.

14. **Gorica:** Ženska. Ustan. z odl. namest. v Trstu, dne 9./V. 1889, št. 7300/1. — 1. Amalija *Drufovka*; 2. Josipina *Komačeva*; 3. Milena dr. *Faganelova*. Namestnice: Mar. *Kopačeva*, Lavoslava *Korsičeva*, Rožica *Bisailova*. Odbornice: Ivanka *Deklevova*, Ivanka *Gabrščekova*, Gizela *Musičeva*, Olga *Zajčeva*. — Pokr. + 3, ust. 47, let. 151, skupaj 201.
15. **Kanal:** Ustan. z odl. namestništva v Trstu dne 23./II. 1888. — 1. Alojzij *Verč*, naduč.; 2. Valerija *Garlattijeva*, trg. hčerka; 3. Jos. *Plahuta*, davčni kontrolor. Namestniki: Jos. *Vales*, prožni mojster, Franja *Kofolova*, posest hči, Osvald *Cotič*, davč. eksek. — Pokr. + 1, ust. 4, let. 45, podp. 28, skupaj 78.
16. **Kobarid:** Moška. Ustan. z odl. namest. v Trstu dne 11./XII. 1886, št. 18.847 I. — 1. Fran *Bogataj*; 2. Frančiška *Stresova*; 3. Olga *Frاندoličeva*. — Pokr. 1 + 3, let. 32, podp. 1, skupaj 37.
17. **Komen:** Ustan. dne 5./VII. 1891. — 1. Dr. Izo *Reja*, zdravnik; 2. Jos. *Kovačič*, gostiln.; 3. Jos. *Mahorčič*, učit. Namestniki in odborniki: Jos. *Štrekelj*, Iv. *Brišček*, Iv. *Adamič*, Ant. *Macarol*, Jos. *Abram*, Iv. *Pipan*, Frid. *Godnič*. — Pokr. + 2, let. 35, skupaj 37.
18. **Lokavec pri Ajdovščini:** Ustan. z odl. nam. v Trstu 11./XI. 1908, št. 1804. — 1. Alojzija *Tomažičeva*, sopr. naduč.; 2. Ernest *Bevk*, trg.; 3. Marica *Komparetova*, trg. hči. Namestniki: Jos. *Spacapan*, Katarina *Hmelakova*, Marica *Žigonova*. Odborniki: Franica *Slokarjeva*, Kristina *Komparetova*, Mar. *Kovačeva*. — Let. 23, podp. 8, skupaj 31.
19. ** **Lokev in okolica:** Ust. z odl. c. kr. namestn. v Trstu 14./VII. 1909, št. 1172. — 1. Iv. *Frankovič*, orožnik v p.; 2. Leopold *Arko*, nadučitelj; 3. Mimi *Muha*. Namestniki: Milena *Žagarjeva*, Mar. *Petelinova*, Slavoj *Praprotnik*. — Pokr. + 3, ustan. 6, letn. 28, skupaj 37.
20. ** **Sv. Lucija in Baška dolina:** Ustan. z odl. c. kr. namestn. v Trstu 17./VII. 1909, št. 1272. — 1. Jos. *Rakovšček*; 2. Karol *Avser*; 3. Lucijan *Kovačič*. Namestniki: Alma *Kovačič*, Olga *Kovačič*, Micika *Vuga*. Odborniki: Ign. *Fratnik*, Božidar *Božič*, Ana Mikuš, Ljudmila *Gerželj*, Rafaela *Gomilšček*, Iv. *Matelič*, Ana *Perin*, Tomo *Seljak*, Fr. *Čosmač*. — Pokr. + 1, ustan. 4, let. 64, podp. 33, skupaj 101.
21. ** **Miren in okolica:** Ust. z odl. c. kr. namest. v Trstu z dne 2. V. 1910, št. Pr. 464 1-10. — 1. Josipina *Pavletičeva*; 2. Slavica *Vilharjeva*; 3. Verica *Marmoljeva*. Namestnice: Božena *Jakilova*, Helena *Faganelijeva*, Marta *Faganelijeva*. Poverjeniki so za Miren: Pavel *Faganeli*, Leopold *Vuk*; za Bilje: Saunigova; za Sovodnje: Milka *Uršičeva*; za Gabrije: Anica *Pavletičeva*; za Opatjeselo: Vinko *Gregorič*; za Orehovlje: Rudolf *Uršič*. — Pokr. + 2, let. 35, skupaj 37.
22. ** **Nabrežina in okolica:** Ustan. z odl. okr. glav. v Sežani 31./XII. 1909, št. 16.134. — 1. Fran *Nemec*; 2. Pavla *Tancetova*; 3. Zofija *Caharijeva*. Namestnice: Bogomila *Caharijeva*, Rado *Medič*, Rosip *Macarol*. Odborniki: Avg. *Tance*, Ivan

- Caharija*, Ivan *Deisinger*, Ant. *Radovič*, Ivan *Caharija*, Leop. *Kampjut*, Leop. *Pertot*. — Pokr. + 1, ust. 1, let. 93, podp. 1, skupaj 96.
23. ** **Pevma**: *Ženska*. Ustan. z odl. okr. glav. v Gorici z dne 14./XI. 1909, št. 18.962. — 1. Amalija *Pintarjeva*; 2. Roza *Maražova*; 3. Kat. *Krajnikova*. Namestnice: Jozefa *Pavlinova*, Mar. *Gravnerjeva*, Mar. *Luznikova*. Odbornice: Gabr. *Komjančeva*, Ant. *Fieglova*, Roza *Gerbčeva*. — Pokr. + 1, ust. 1, let. 39, podp. 9, skupaj 50.
24. **Prvačina**: *Moška*. Ustan. 19. I. 1894, z odl. nam. št. 1264. — 1. Anton *Kozem*; 2. Fr. *Gregorič*; 3. Albert *Šušmelj*. Namestniki in odbojniki: Fr. *Furlani*, Vinc. *Zoren*, Adr. *Vodopivec*, Jos. *Černe*. — Pokr. 2, let. 23, podp. 12, skupaj 37.
25. **Prvačina**: *Ženska*. Ustan. 19./I. 1894, z odl. namest. v Trstu št. 1264. — 1. Avgusta *Orlova*, naduč. sopr.; 2. Jospina *Črnetova*, pos.; 3. Tereza *Pahorjeva*, pos. Namestnice: Lucija *Gregoričeva*, Alojzija *Kornova*, Kristina *Gregoričeva*. Odbornice: Terezija *Saksidova*, Jožefa *Gregoričeva*, Marija *Lebanova*, Jožefa *Janžičeva*. — Pokr. 2, let. 30, podp. 30, skupaj 62.
26. **Rihenberk**: Ustan. z odlok. namest. v Trstu z dne 6. IV. 1909, št. 318/I. — 1. Jos. *Čebtron*; 2. J. *Kocum*; 3. Ulrik *Pavlica*. Namestniki: Dora *Ličenova*, Alojzij *Vidmar*, Avgust *Gerzej*. Odborniki: Alojzij *Ličen*, Mar. *Birsova*, Ant. *Ġvardjančič*, Alojzij *Hmelak*, Fr. *Hebat*, Rozalija *Mrevljetova*, Antonija *Miheljeva*, Dora *Birsova*, Fr. *Birsa*, Alojzija *Vidmarjeva*, Lovro *Vidmar*. — Let. 77.
27. * **Sežana in okolica**: *Moška* podružnica. Ustan. dne 10./VIII. 1894 z odl. c. kr. namestu. v Trstu št. 14.126. — 1. Dr. Makso *Abram*, notar. kand.; 2. Jos. *Pahor*, učitelj; 3. Val. *Štolfa*, davčni asist. Namestniki: Ant. *Berginec*, ravn., Alb. *Furlan*, učit., Al. *Štrekelj*, davčni prakt. Odborniki: Ign. *Guštin*, kamnoseški mojster, Ciril *Pirjevec*, kavarnar. — Pokr. 4, ust. 2, let. in podp. 90, skupaj 96.
28. **Sežana in okolica**: *Ženska*. Ustan. z odl. tržaškega namest. dne 6./X. 1892, št. 16.977.I. — 1. Ana *Bajčeva*; 2. Hermina *Turšičeva*; 3. Milena *Pirječeva*. Namestnice: Zvezdoslava *Delakova*, Marija *Štolfova*, Milka *Štrekljeva*. Odbornice: Vekoslava *Rebekova*, Franja *Guličeva*, Marija *Mahorčičeva*, Rozina *Kantetova*, Justina *Rožičeva*, Adela *Bandljeva*. Pregl. rač.: Jožica *Štolfova*, Mici *Amfova*. — Pokr. 11, ust. 7, let. 76, skupaj 94.
29. ** **Solkan**: Ustan. z odl. namest. v Trstu, z dne 17./IV. 1910, št. 717. — 1. Fran *Bajt*, naduč.; 2. Lucijan *Gomišček*, učit. kand.; 3. Danijel *Vuga*, rezbarski mojst. Namestnice: Karolina *Makarovičeva*, gost., Marija *Korsičeva*, vrtnar., Marija *Gerbičeva*, zasebnica. Odborniki: Jadviga *Kalinova*, Justina *Gomiščekova*, Marija *Križničeva*, Marija *Gerbičeva*, I. *Boškin*, Fran *Komel*, Ant. *Gerbič*, Andr. *Ličar*, Fr. *Scherzer*, Valent. *Vuga*. — Pokr. 1 + 1, let. 120, skupaj 122.

30. **Šempas**: Ustan. z odl. tržaškega namestništva dne 15. VII. 1886, št. 9830/I. — 1. Josip *Hvala*, trg.; 2. Fr. *Križman*, naduč.; 3. Cecilija *Fajgeljeva*, učit. Namestniki: Peter *Batič*, velepos., Ciril *Komel*, Ciril *Rijavec*. Odbornika: Fr. *Špacapan*, Matej *Komel*. — Ust. 2, let. 22, podp. 6, skupaj 30.
31. **Šmarje**: Ustan. z odl. nam. v Trstu dne 6. VIII. 1909, št. 1388. — 1. Vekoslav *Benko* učitelj; 2. Tilka *Strelova*, učit.; 3. Filip *Stubelj*, trg. Namestniki: Peter *Jejčič*, krojač; Dora *Poljšakova*, pošt. uprav.; Anton *Skrbec*, pos. Odborniki: Velemir *Peček*, učitelj; Vekoslav *Gorup*, učitelj; Anton *Vovk*, Andrej *Benko*, Albin *Gruntar*, Rafael *Poljšak*, Rozina *Samčeva*, Marija *Stubljeva*, Alojzija *Ozbičeva*. — Letn. 42, podpor. 78, skupaj 120.
32. **Tolmin**: Moška. Ustan. 2./V. 1909. — 1. Andr. *Vrtovec*, trg.; 2. Ant. *Kalan*, učitelj; 3. Fr. *Gatej*, urar. Namestnik: Matko *Primožič*, sod. svetnik. — Pokr. + 1, ust. 5, skupaj 6.
33. **Tolmin**: Ženska. Ustan. dne 24. X. 1892. — 1. Leopoldina *Gaberščekova*, županja; 2. Berta *Pavličkova*, učiteljica; 3. Albina *Kavčičeva*. Namestnice: Amalija *Puppisova*, Ana *Sedejeva*, Marija *Gabrščekova*. — Let. 32, podp. 56, skupaj 88.
34. **** Tomaj-Dutovlje in okolica**: Ust. z odl. nam. dne 19. VI. 1910, št. 1074. 1. Jos. *Uran*, župan; 2. Anton *Kosovel*, nadučit. v Matilda Tomaju; 3. Leopold *Širca*, trg. v Dutovljah. Namestniki: *Ravbarjeva*, v Dutovljah, Al. *Brundula* v Kreppljah, Marička *Lahova* v Dutovljah. Odborniki: Matilda *Škrlova* in Jos. *Škrl* v Tomaju, Antonija *Dujčeva* v Šepuljah, Jos. *Berek*, in Ant. *Filipčič* v Križu, J. *Grbec* v Utovljah, Henrik *Žvab*, trg. v Skopem, Rezika *Živčeva* in Ant. *Stoka* v Kranji vasi, Al. *Turk* in Fr. *Fabjan* v Avberju, Antonija *Orlova* v Ponikvah, Iv. *Kjuder*, Bernard *Novak* in Štefan *Zabrc* v Kazljah, Ant. *Podreka* in Ivanka *Zegova* v Koprivi. — Let. 85.
35. **Vrtojba in okolica**: Ustan. z odl. namestništva v Trstu dne 27. I. 1909, št. 317. — 1. Avg. *Cejan*, 2. Iv. *Zorn*, naduč., 3. Ernesta *Černetova*. Namestnica: Genoveva *Faganeljeva*.

b) Trst.

1. **** Barkovlje pri Trstu**: Ust. dne 28. VIII. 1910. — 1. Janko *Fogorelec*; 2. Janko *Samec*; 3. Rafaela *Martelančeva*. Namestniki: Vinko *Martelanč*, Marica *Pertot*, Edv. *Scheimer*. Odbornika: Antonija *Martelančeva* in Mihael *Gak*. Pregl. računov: Ferdo *Starec* in Venčeslav *Martelanč*. — Let. 103.
2. **** Bazovica in okolica**: Ustan. z odl. nam. v Trstu dne 2./V. 1910, št. Pr. 547—10. — 1. L. *Grgič*; 2. Genka *Gorkičeva*; 3. Fran *Fonda*. Namestniki: Marica *Čokova*, Andrej *Grgič*, Lovro *Brce*. — Let. 64, podp. 19, skupaj 83.
3. **Greta poleg Trsta**: Ustan. dne 2. II. 1889, z odl. tržaškega namestništva št. 2377/I. — 1. Matija *Lavrenčič*; 2. Mihael

- Vončina*, 3. Julij *Mikota*. Namestniki: Emanuel *Schrey*, Ant. *Mavrič*, Ant. *Bremic*. Pregl. rač.: Fr. *Mikolič*, Jos. *Katalan*, Pet. *Jelusič*. — Pokr. 5, ust. 8, let. 51, skupaj 64.
4. **Sv. Ivan v Verdeli poleg Trsta**: Ustan. dne 24./VIII. 1887. — 1. Miloš *Kamušič*, pos.; 2. Anton *Germek*, učitelj; 3. Ivan *Valič*, pos. in obrtnik. Namestniki: Josipina *Furlanijeva*, trg. uradnica, Iva *Sabadinova*, učiteljica, Vinko *Trobec*, učitelj. Odborniki: Fr. *Černigoj*, pos., Josipina *Nagodetova*, zasebn., Josipina *Sosičeva*, zaseb., Edvard *Vatovec*, pos. — Pokr. 5, ust. 10, let. 110, skupaj 125.
5. ** **Sv. Križ pri Trstu**: Ust. l. 1910. — 1. V. *Bizin*; 2. Leon. *Ferlan*; 3. Janko *Košuta*. Namestniki: Anton *Tence*, Petrina *Košutova*, Cecilija *Magajnova*. Odborniki: Lovro *Sedmak*, Josip *Košuta*, Josip *Tence*, Anton *Košuta*, Zofija *Košuta*, Martin *Magajna*. — Let. in podp. 75.
6. ** **Lonjer**: Ust. 1910. — Preds. Josip *Čok-Palek*. Odborniki: Andrej *Batič*, Amalija *Čokova*, Marija *Čokova*, Ivan Marija *Čok*, Jos. *Pečar*.
7. ** **Općine in okolica**: Ustan. z odl. nam. v Trstu z dne 2./V. 1910, št. Pr. 548/10. — 1. Josip *Sorč*, učitelj; 2. Kristijan *Malalan*, uradnik; 3. Karol *Malalan*, posestnik. Namestnice: Olga *Sosičeva*, Zora *Draščekova*, Pepka *Logarjeva*. Odborniki: Andrej *Sosič*, jurist, Anton *Vrč*, Franc *Sosič*. Namestniki: Ivan *Sosič*, Katarina *Sosičeva*, Josipina *Škerlavajeva*. — Ust. 3, let. 35, podp. 22, skupaj 60.
8. ** **Trehče in okolica**: 1. Fran *Bratovš*; 2. Anton *Možina*; 3. Luka *Kralj*. Namestniki: Antonija *Pakiževa*, Bernard *Kralj*, Lovro *Kralj*. Pregl. računov: Fr. *Cirk*, Ivan *Kralj*. — Let. 43.
9. ** **Vrdelca**: Ustan. z odl. namestništva. v Trstu dne 2./V. 1910, št. Pr. 493/1-10. — 1. Štefan *Godina*; 2. Avgust *Rebek*; 3. Ivan *Mikeluc*. Namestnice: Antonija *Čargova*, Amelija *Mirkova*, Antonija *Godinova*. Odborniki: Ivan *Mijot*, Stanko *Godina*, Josip *Furlani*, Albert *Godina*, Draga *Godinova*, Marija *Cuckova*, Josipina *Majcnova*, Marija *Mijotova*, Ana *Sosičeva*, Franica *Tominčeva*, Ant. *Rebekova*. — Let. 56.
10. **Trst**: Moška. Ustan. z min. odl. dne 27./II. 1886, št. 3267. — 1. Dr. Josip *Abram*, odvetnik; 2. Vinko *Engelman*, drž. učitelj; 3. Iv. *Vrščaj*, drž. učitelj. Namestnika: Miro *Pretnar*, drž. učitelj-voditelj, Justin *Arhar*, drž. učitelj. Odbornik: I. *Levičar*, trgovec. Pokr. 29+21, ust. 46, let. 150, skupaj 246.
11. **Trst**: Ženska. Ustan. z odl. namestništva v Trstu, dne 12./II. 1887, št. 1800/I. — 1. Karla *Ponikvarjeva*; 2. Olga *Deklevova*; 3. Irma *Štrekljeva*. Namestnice: Maša *Gromova*, Mira *Engelmanova*, Mery *Guličeva*. Odbornice: Milka *Mankočeva*, Marica *Bartolova*, Ema *Bartlova*, Franja *Ferjančičeva*, Hilda *Luksova*, Marija *Lenasijeva*. — Pokr. 8+5, ust. 32, let. 150, skupaj 195.

12. **Trst. Sv. Jakob:** Ustan. z odl. namestništva v Trstu z dne 3./V. 1907, št. 534/1. — 1. Ciril *Petrovec*; 2. Andrej *Širok*; 3. Rudolf *Može*. Namestniki: Iv. *Hvastja*, Anton *Šeme*, Marija *Bežekova*. Odborniki: Fran *Jančar*, Ivan *Vouk*, Ivanka *Skočajeva*, I. *Babičeva*. — Ustan. 4, let. 72, skupaj 76.
13. **** Trst. Sv. Marija Magdalena Zgornja:** Ustan. z odl. namestn. v Trstu dne 28./II. 1910, št. 819—1/1. — 1. Adalb. *Štubel*; 2. Josip *Moženič*; 3. Fran *Trošt*. Namestniki: Ivan *Štekar*, Josipina *Štekarjeva*, Benedikt *Godina*. Odborniki: Ant. *Kraševič*, Drag. *Gregorič*, Ant. *Miklavec*. Nadzornika: Gregor *Zidar*, Anton *Škrjanec*. — Ust. 12, let. 103, skupaj 155.
14. **Trst. Rocol in Kjadin:** Ustanov. z odl. namestn. v Trstu z dne 7./III. 1909, št. Pr. 405. — 1. Rado *Lah*, inž. agr.; 2. Vekoslav *Sahar*, rač. vežb.; 3. Matija *Sever*, pos. Namestnice: Kristina *Gerđolova*, učit., Malvina *Plaperjeva*, vrtn., Justina *Lahova*, zasebn. Odborniki: Štefan *Volk*, Franc *Straus*, Franc *Kobal*, Lucija *Volkova*, Marija *Kobalova*, Josipina *Lahova*. Pregled računov: Mihael *Grmek* in Ivan *Počkaj*. — Let. 54.
15. **Trst-Škedenj:** Ustan. z odl. namest. v Trstu z dne 30./VII. 1908, št. Pr. 811/1. — 1. Ant. *Sancin*, dež. poslanec; 2. Marica *Gregoričeva*, učiteljica; 3. Ivanka *Sancinova*, učiteljica. Namestniki: Drag. *Gregoričeva*, Ant. *Laurenčič*, Ante *Flego*. Pregl. rač.: M. *Pahor*, I. *Godina*, Stan. *Sancin*. — Pokr. +2, ust. 3, let. 185, skupaj 190.

c) Istra.

1. **** Klanec-Ocizla-Materija:** Ust. z odl. nam. v Trstu z dne 19./VI. 1910, št. 1083. — 1. Rud. *Božič*, obč. taj. (Klanec); 2. Anton *Berce*, nadučit. (Črnotič); 3. Antonija *Grahlijeva*, (Klanec). Namestniki in odborniki: Ana *Kosova*, (Herpelje), Albina *Grahlijeva*, (Klanec), Erna *Thallerjeva*, učit. (Herpelje), Edv. *Bubnič*, (Slivje), Anton *Marčelja*, nadučit. (Materija), Andrej *Baša*, učit. (Golac), Ivan *Mihalič*, (Ocizla), Mijo *Žagar*, nadučit. (Klanec), Josip *Pečar*, (Prešnica), Antonija *Baša*, (Herpelje), Gregor *Leonardis*, nadučitelj (Krvavi potok), Micika *Debenjakova*, (Materija). — Let. 50.
2. **** Kozina in okolica:** Ustan. z odl. nam. v Trstu I, 1910. — 1. Iv. *Dekleva*, trg.; 2. Krist. *Dobrilova*; 3. Fr. *Šturmov*. Namestniki in odborniki: Milena *Stegnovova*, Mila *Šiškovičeva*, Antonija *Čebokinova*, Anton *Marčelja*, Fran *Šturm*, A. *Sosič*, Dora *Rapotčeva*, Antonija *Deklevova*. — Let. 58, podp. 33, skupaj 91.
3. **Podgrad:** Ust. 2./VIII. 1886.

Podružnice sv. Cirila in Metoda v Ameriki,

ustanovljene leta 1909. in 1910.

Podružnica št. 1, New York, N. Y., Dol. 279·94. — P. št. 2, Dunlo, Penn., Dol. 11·80. — P. št. 3, Bridgeport, Ohio, Dol. 15·92. — P. št. 4, Pueblo, Colo., Dol. 63·29. — P. št. 5, Cumberland, Wyo., Dol. 19·50. — P. št. 6, Eveleth, Minn., Dol. 57·90. — Podr. št. 8, Lakewood, O., Dol. 5·25. — P. št. 9, Winter Quarters, Utah, Dol. 34·00. — P. št. 10, Chisholm, Minn., Dol. 13·85. — P. št. 11, Aurora, Minn., Dol. 14·85. — P. št. 12, Salida, Colo., Dol. 24·00. — P. št. 13, McKinley, Minn., Dol. 8·10. — P. št. 14, Frontenac, Kan., Dol. 9·25. — P. št. 15, Hibbing, Minn., Dol. 12·75. — P. št. 16, Black Diamond, Wash., Dol. 10·00. — P. št. 17, Jenny Lind, Ark., Dol. 18·25. — P. št. 18, Johnstown, Pa, Dol. 10·00. — P. št. 20, Kansas City, Kans., Dol. 12·50. — Podr. št. 22, Primero, Colo., Dol. 11·10. — P. št. 23, Delagua, Colo., Dol. 15·25. — P. št. 24, Cleveland, O., Dol. 14·75. — P. št. 25, Superior, Wyo., Dol. 14·75. — P. št. 26, Rock Springs, Wyo., Dol. 31·60. — P. št. 28, Sublet, Wyo., Dol. 14·00. — P. št. 29, Somerset, Colo., Dol. 13·50. — P. št. 30, Frontier, Wyo., Dol. 9·50. — P. št. 31, Tacoma, Wash., Dol. 21·00. Skupaj Dol. 774·06.

Vseh članov štejejo ameriške podružnice 1159. Njihova ustrojba je popolnoma samostalna in neodvisna od družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Pripomnja. Z zvezdico * zaznamovane podružnice so v zadnjem času oživele. Z dvema zvezdicama ** označene so novoustanovljene. S križcem † zaznamovane se snujejo, oziroma so že oblastveno odobrene, a še niso imele ustanovnega občnega zbora.

Pokrovitelji, ki so vplačali do 1. kimavca 1910 200 K za obrambni sklad, so izkazani pri pristojnih podružnicah za +.

Zaspala ni nobena podružnica, pač pa jih je več oživele, tako: Loški potok in Senožče na Kranjskem, Celovec na Koroškem, Cerkno in Sežana moš. na Primorskem.

Družbe sv. Cirila in Metoda

število podružnic in članov po XXV. veliki skupščini.

	Podružnic			Vkup	Članov					Vkup
	me- šanih	mo- ških	žen- skih		častnih	pokro- vi- teljev	usta- nov- nikov	let- nikov	pod- porni- kov	
za Kranjsko	63	14	16	93	5	349+153	569	5474	700	7250
„ Štajersko	40	6	14	60	1	68+74	231	2947	716	4037
„ Koroško	9	1	—	10	1	10+2	38	151	322	524
„ Goriško	21	6	7	34	—	34+36	106	1684	377	2237
„ Trst	11	1	1	13	—	47+28	118	1251	41	1485
„ Ístro	3	—	—	3	—	—	—	108	66	174
	147	28	38	213	7	508+293	1062	11615	2222	15707

Opomnja. Druženih članov je gotovo nad 17.000, ako prištejemo člane samostojne ameriške C. M. organizacije in ker mnogo, posebno novih podružnic še ni naznanilo števila članov.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

častni člani:

1. † **Mons. Andrej Einspieler**, profesor; izvoljen na II. vel. skupščini dne 19. mal. srpana 1887; umrl dne 16. pros. 1888.
2. **Luka Svetec**, vitez Fran-Josipovega reda, namestni prvemestnik in pokrovitelj družbi sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar, posestnik v Litiji i. dr.; izvoljen na XVIII. veliki skupščini dne 6. vel. srpana 1903.
3. **Mons. Tomo Zupan**, tajni komornik Nj. Svetosti papeža Pija X., vitez Fran-Josipovega reda, bivši prvemestnik in pokrovitelj družbi sv. Cirila in Metoda, konzistorijski svetnik, gimnazijski profesor v. p., odbornik „Društva za krščansko umetnost“, vlastelin i. dr. na Okroglem; izvoljen na XXII. vel. skupščini dne 6. velik. srpana 1907.
4. **Ivan Hribar**, bivši župan ljubljanski, državni posl. itd. v Ljubljani; izvoljen na XXV. vel. skupščini dne 3. mal. srpana 1910.
5. **Ivan Murnik**, ces. svetnik, tajnik trg. in obrt. zbornice v. p. itd. v Ljubljani; izvoljen prav takrat.
- † 6. **Dr. Josip Vošnjak**, dež. bolnice primarij v. p., posestnik v Visolah pri Slov. Bistrici; izvoljen prav takrat. + 21. 10. 1911.
7. **Ivan Vrhovnik**, župnik v Ljubljani; izvoljen prav takrat.
na Visolah pri Sl. Bistrici

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

pokrovitelji:

A.

ki so po § 4 a) družbenih pravil vplačali vsaj po 200 kron.

1. **Abiturijenti idrijske realke**, zast. Fr. Lapajne; 2. **Abiturijenti slovenski** 1896. leta v Ljubljani, zast. dr. Leon Stare; 3. **Abiturijenti slovenski** in hrvatski 1891. leta; 4. **Abiturijenti** II. drž. gimnazije v Ljubljani 1904. leta, zast. Ivan Kcelj, sedaj medicinec na Dunaju; 5. **Abiturijenti** v Celju leta 1909., zast. Rado Brenčič; 6. **Ga. Accettova** Ivana, posestnica v Ljubljani; 7. „**Adrija**“, pevsko društvo v Bar-kovljah pri Trstu; 8. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, I. v Ljubljani, zast. vsakokratni predsednik; 9. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, II. v Ljubljani, zast. vsakokratni podpredsednik; 10. **Akad. ferijalno društvo „Prosveta“**, III. v Ljubljani, zast. vsakokratni tajnik; 11. **Akad. društvo slov. kat. „Danica“** na Dunaju; 12. **Akademija** slovenskih bogoslovcev v Celovcu, šolskega leta 1905 6., zast. Štefan Singer, župnik v Škofičah; 13. **Alijančič Andrej** †, prelat in stolni

kanonik v Celovcu; 14. Ga. **Alijančičeva M.** na Dobravi pri Kropi; 15. **Aljaž Jakob**, župnik na Dovjem; 16. Gdč. **Arcetova Josipina**, posestnica v Ljubljani

17. **Benedik Iv.**, župnik v p. v Gradcu; 18. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1891. leta; 19. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1892. leta; 20. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1893. leta; 21. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1894. leta; 22. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1895. leta; 23. **Bogoslovci ljubljanski** 1892. leta; 24. **Bogoslovci ljubljanski** 1897. leta, zast. Ivan Baloh, kaplan; 25. **Bogoslovci ljubljanski** 1906. leta, zast. Ivan Pogačar, kaplan; 26. **Bogoslovci mariborski** 1892. leta; 27. **Bogoslovci mariborski šolskega leta** 1895/6; 28. **Bogoslovci mariborski** 1899. leta; 29. **Bogoslovci mariborski** 1902. leta; 30. **Bogoslovci mariborski** 1903. leta; 31. **Bogoslovci mariborski** 1904. leta, zast. Josip Friedauer; 32. **Bogoslovci mariborski šol.** leta 1904/5.; 33. **Bogoslovci mariborski šol.** leta 1905/6., zast. Ivan Širec; 34. Ga. **Brataničeva Marija** †, veleposestnica v Celju; 35. **Bralno društvo pri Sv. Ivanu na Verdeli**; 36. **Brezničani mašniki**, zast. najmlajši župnik-rojak, sedaj Fr. S. Finžgar; 37. **Bukovec Fr.**, župnik v Trvižu v Istri; 38. **Bukvarna kat.** v Ljubljani, zast. vsakokratni poslovodja, sedaj Ivan Mesar; 39. **Bulovec Ivan** †, kupec in posestnik v Radovljici.

40. Dr. **Celestin Fr.** †, vseučiliški prof v Zagrebu.

41. **Čitalnica narodna** v Kranju; 42. **Čitalnica** v Postojni; 43. **Čitalnica** v Planini pri Rakeku; 44. **Čitalnica** v Spodnji Šiški; 45. **Čitalnica Slovanska** v Trstu; 46. **Čitalnica** v Vipavi.

47. Ga. dr. **Dečkova Adela**, odvetnika vdova, graščakinja v Celju; 48. **Dekanija Šmartin pri Litiji**, zast. vsakokratni dekan, sedaj Matej Rihar; 49. **Dijaki slov. l. drž. gimn.** v Ljubljani, zast. Janko Vranjek; 50. Dr. **Dolencec Josip**, konz. svetnik in prof. bogoslovja v Ljubljani; 51. **Dolencec Oroslav**, posestnik v Ljubljani; 52. **Dom Gorjanski** v Gorjah, zast. njegov prvomestnik. Darovalec ameriški misijonar Josip Zalokar; 53. **Dom Katoliški na Vrhniki**; 54. **Domoljub**, neimenovan v Idriji; 55. **Drčar Martin** †, župnik v Preski; 56. Gdč. **Druškovičeva Ana**, trgovčeva hči v Ljubljani; 57. Ga. **Druškovičeva Valentina**, omožena Goljaževa v Pulju; 58. **„Društvo bralno“** pri Sv. Ivanu poleg Trsta; 59. **„Društvo bralno“** Litija; 60. **„Društvo bralno“** Trebnje; 61. **„Društvo bralno“** slovensko, Tržič; 62. **„Društvo delavsko podporno“** v Trstu; 63. **Društvo gasilno** v Trbovljah; 64. **„Društvo hranilno in posojilno“** v Ptujtu št. I.; 65. **„Društvo hranilno in posojilno“** v Ptujtu št. II.; 66. **„Društvo Kamnik“** v Kamniku; 67. **„Društvo Kamnik“** v Kamniku, zast. ga. Alojzija Žargijeva; 68. **Društvo kat. delavsko** na Jesenicah; 69. **Društvo kat. izobraževalno sv. Josipa** v Tržiču; 70. **Društvo kat. tiskovno** v Ljubljani, zast. Andrej Kalan, prelat; 71. **„Društvo konsumno“** pri Sv. Ivanu v Verdeli; 72. **„Društvo pevsko Kolo“** v Trstu; 73. **Društvo pevsko „Zvon“** v Šmartinu pri Litiji; 74. **Društvo slov. katoliško politično za radovljiški okraj** v Radovljici; 75. **„Društvo slovensko učiteljsko“** v Ljubljani; 76. **Društvo svobodomiselnih slov. akademikov Sava** na Dunaju, zast. Ferdinand Kranjec, tehnik; 77. **„Društvo učiteljev in šolskih prijateljev“** za okraj Kamnik; 78. **„Društvo učiteljsko za kranjski šolski okraj“**; 79. **Društvo**

vzajemno in podporno v Ljubljani, zast. A. Kalan, prelat; 80. **Društvo „Zvezda“** na Dunaju; 81. **Družba sv. Mohorja** v Celovcu; 82. **Družba Vincencijeva** v Trziču; 83. **Družba zabavna** na Dolu, Štajersko, zast. nadučitelj Anton Gnus; 84. **Duhovščina ljubljanskega mesta** štev. I., zast. mestni župnik Martin Malenšek †; 85. Ista št. II., zast. stolni kanonik dr. Fr. Lampe †.

86. **Einspieler Andrej** †, mnsgr., profesor v Celovcu.

87. **Ferk Feliks**, zdravnik in veleposest. v Mariboru; 88. **Fon Jak.**, župnik v Kredi.

89. **Gerdol Iv.**, posestnik v Škorklji pri Trstu; 90. **Dr. Glančnik Jern.**, odvetnik v Mariboru; 91. **Govedič Ivan**, župnik v Šoštanju; 92. **Gregorčič Sim.** †, duhovnik, slovenski pesnik v Gorici; 93. **Dr. Gregorič Vinko**, dež. primarij v Ljubljani; 94. **Gričar Ivan**, trgovec v Ljubljani; 95. **Gruden Jak.** †, župnik.

96. **Hajšek Ant.** †, č. kanonik, dekan v Slov. Bistrici; 97. **Ga. Hočevar** Josipina, veleposest. v Krškem; 98. **Hrašovec Fr.** †, sodnik v pokoju, Gradec; 99. **Gdč. Hrenova Ana** †, posestnica v Ljubljani, Krakovo; 100. **Hren Jak.**, c. kr. dež. sod. svetnik v pok. v Ljubljani; 101. **Hrovatin Ant.** †, mnsgr., častni kanonik v Trstu.

102. **Jan Juri** †, č. kanonik in dekan v Dolini v Istri, 103. **Dr. Jeglič Anton** Bonaventura, knezoškof ljubljanski i. dr.; 104. **Jenko Davorin**, dvorni skladatelj, Belgrad; 105. **Jerman Ivan**, rač. revident v Ljubljani; 106. **Jurca And.**, veletržec v Ptuj; 107. **Jurca Fran.**, trgovec v Postojni.

108. **Gdč. Kadivčeva Ant.**, posestnica v Ljubljani; 109. **Kalan Andrej**, prelat v Ljubljani; 110. **Kalister** Frančišek †, veletrgovec v Trstu; 111. **Ga. Kalistrova** Ivana, soproga veletrgovčeva v Trstu; 112. **Kavčič Hinko** †, posestnik in deželni poslanec v Razdrtem. V hvaležni spomin njegovega delovanja zbrali in darovali prijatelji po njegovi smrti 1893. l.; 113. **Klub slovenski** v Celovcu; 114. **Klub slovenskih napr. akademikov** v Celju, zast. vsakokratni predsednik; 115. **Koblar Anton**, dekan v Kranju; 116. **Ga. Koblarjeva** Marija †, posestnica v Litiji; 117. **Ga. Koblarjeva** Vekoslava, omož. Slančeva v Litiji; 118. **Kogej Jak.**, notar v Postojni; 119. **Kollmann Fran** †, veletržec v Ljubljani; 120. **Dr. Košmelj Fran.**, c. in kr. višji štabni zdravnik v Ljubljani; 121. **Košmerlj** Frančišek, župnik v Ameriki; 122. **Kotnik Fran** †, veleposestnik na Vrhniki; 123. **Kranjc Viktor**, c. in kr. generalni major v. p. v Gradcu; 124. **Dr. Krek Gregor** †, dvorni svetnik, vseučiliški profesor v p. v Ljubljani, št. I.; 125. Ista, št. II.; 126. **Dr. Krisper** Valentin, odvetnik v Ljubljani; 127. **Gospa Kroftova** Minka, sopr. banč. uradnika v Ljubljani; 128. **Krožek magistratnih uradnikov** v Ljubljani; 129. **Krožek magistratnih uradnikov** v Ljubljani, št. II.; 130. **Kržič Anton**, učiteljski profesor, častni kanonik, kot zast. „Katol. društva detoljubov“; 131. **Ga. Kukovčeva** Ana, sopr. odvet. v Celju.

132. **Lavrenčič** Josip, Postojna; 133. **Dr. Lesar** Josip, častni kanonik, ravnatelj sem. v Ljubljani; 134. **Ljudska pesmarica**, zast. dr. Pečjak Gregorij, gimn. prof.; 135. **Luckmann** Karel †, ravn. na Jesenicah; 136. **Luxa** Marino, posestnik in gostilničar na Proseku.

137. Dr. **Majaron** Danilo, odvetnik; 138. Ga. **Majdičeva** Ana, veletovarnarjeva sopr. v Hudinju pri Celju; 139. **Majdič** Peter, veletovarnar v Hudinju pri Celju; 140. **Majdič** Vinko, veletovarnar v Kranju; 141. Ga. **Mallyjeva** Antonija, tovarnarjeva sopr. v Ljubljani; 142. **Mally** Fr., tovarnar v Ljubljani; 143. Dr. **Marinko** Josip, gimn. prof. v p. v Preski; 144. Dr. **Marolt** Janko, okrožni zdravnik na Vrhniki; 145. **Martelanec** Drag. †, hranilnični uradnik na Greti pri Trstu; 146. **Maselj** Fran, c. in kr. računski stotnik v p.; 147. **Matjan** Jakob, veleposestnik v Zgornji Šiški; 148. **Mejač** Ivan, trgovec v Ljubljani; 149. **Mejač** Ivan, trgovec v Ljubljani, zast. inž. Viktor Skaberneta; 150. **Mencinger** Tomo, trgovec v Ljubljani; 151. **Mestna občina Idrija**; 152. **Mestna občina Ljubljana**; 153. **Miklavčič** Karol †, župnik v p.; 154. **Mladina** litijska, zast. vsakokratni nadučitelj, sedaj Bernard Andoljšek; 155. Dr. **Munda** Fran, odvetnik in posestnik v Ljubljani; 156. **Murnik** Ivan, ces. svetnik v Ljubljani; 157. **Gospa Murnikova** Marija †, sopr. ces. svetnika.

158. **Nabergoj** Ivan †, posestnik na Proseku; 159. **Naselbina** slovenska v Pulju, zast. mornarski kapelan Iv. Ambrož; 160. **Notar** Anton, eksposit v Štorjah, p. Sežana; 161. **Novakova** Antonija, prof. sopr. v Ljubljani, zast. njen sin Stanko Novak.

162. **Občina Draga**; 163. **Občina Selce** na Gorenjskem; 164. **Občina Sežana** na Krasu; 165. **Občinski svetniki ljubljanski št. I.**, zast. dr. Fran Novak, dež. poslanec; 166. Isti št. II., zast. dr. Josip Pipenbacher, gimn. profesor; 167. Isti št. III., zast. dr. A. Švigelj, odvetnik; 168. **„Obitelj Truden-Bogdanovič“** v Barkovijah pri Trstu v spomin † ge. Natalije Trudnove; 169. **Oblak** Ivan, župnik na Bledu; 170. **Omizje** Ciril-Metodovo pri Rošu v Hrastniku, zast. Miloš Roš, učitelj v Hrastniku; 171. **Omizje** „Za plotom“, I. zast. Vojt. Vidmajer v Ljubljani; 172. Isto, II. zast. dr. K. Triller v Ljubljani; 173. Isto, III. zast. dr. Fran Kandare v Ljubljani; 174. Isto, IV. zast. dr. Fran Režek v Ljubljani; 175. Isto, V. zast. prof. Fran Kralj v Ljubljani; 176. **Omizje** stalno pri „Roži“, I. zast. Ub. pl. Trnkozec v Ljubljani; 177. Isto, II. zast. V. Rohrmann v Ljubljani; 178. Isto, III. zast. Iv. Mejač v Ljubljani; 179. Isto, IV. zast. Mat. Zamida v Ljubljani; 180. Isto, V. zast. Al. Hudovernik v Ljubljani; 181. **Omizje stalno pri Auru**, zast. dr. Ivan Oražen, dež. posl.; 182. **Omizje stalno Zupančičeve gostilne** na Martinovi cesti v Ljubljani, zast. M. Verovšek, mag. rač. asistent; 183. **Omizje** Bohinjski kot pri „Zlati kaplji“ št. I., zast. prof. Jos. Verbič; 184. **Omizje** samcev pri „Zlati kaplji“ št. I., zast. Ivan Škarja; 185. **Omizje slovensko v Beljaku**, zast. vsakokratni starosta; 186. **Omizje slovensko v Gradcu** št. I.; 187. **Omizje slovensko v Celovcu**, zast. Beno Gruden; 188. **Omizje** pri „Bel. volku“, I. zast. pošt. ofic. Al. Vernik; 189. Isto, II. zast. Ivan Bonač; 190. Isto, III. zast. Vinko Borštner gimn. prof. v p.; 191. Isto, IV. zast. Iv. Bele, učitelj v Ljubljani; 192. **Omizje** v gostilni pri Bergantu v Trnovem; 193. **Omizje Mrakovo** pri „Novem svetu“ v Ljubljani, zast. Fr. Barle, mag. pis. pristav.

194. **Perdan** Ivan †, veletrgovec v Ljubljani; 195. Dr. **Perne** Fr., gim. prof., v Kranju; 196. Dr. **Pertot** Sim. †, zdravnik v Trstu,

197. Petričič Vaso, veletržec v Ljubljani; 198. Plantan Ivan, notar v Ljubljani; 199. Pleteršnik Makso, gimn. prof. v p. v Ljubljani; 200. Podružnica m. v Ajdovščini št. I.; 201. Podružnica m. v Ajdovščini št. II.; 202. Podružnica akademiška v Gradcu; 203. Podružnica Bled v proslavo 50let. vladanja cesarja Frana Josipa I. 204. Podružnica Brdo; 205. Podružnica Brežice; 206. Podružnica Dobrunje; 207. Podružnica m. v Gorici; 208. Podružnica Gornji Grad, zast. Fr. Kocbek, nadučitelj; 209. Podružnica Grosuplje št. I., zast. Fr. Kos; 210. Podružnica Grosuplje št. II., zast. Micika Rusova; 211. Podružnica Sv. Ivan pri Trstu; 212. Podružnica Kanal, Goriško; 213. Podružnica Kropa-Kamna Gorica-Dobrava št. I.; 214. Ista št. II.; 215. Ista št. III.; 216. Podružnica v Litiji št. I., zast. vsakokratni prvomestnik, sedaj nadučitelj Bernard Andoljšek; 217. Podružnica Litija št. II., zast. ga. Terezija Svetčeva; 218. Podružnica v Loškem potoku; 219. Podružnica v Mokronogu; 220. „Podružnica pivška“ v Št. Petru na Krasu št. I.; 221. Ista št. II.; 222. Podružnica Šiška m. št. I.; 223. Ista št. II., zast. trgovec Ant. Pogačnik; 224. Ista št. III.; 225. Podružnica na Viču; 226. Podružnica na Viču št. II.; 227. Podružnica v Železnikih; 228. Podružnica m. v Celju št. I.; 229. Podružnica m. Celje št. II., zast. vsakokratni predsednik, blagajnik in tajnik, ozir. teh namestniki; 230. Podružnica m. Celje št. III., zast. vsakokratni predsednik, blagajnik in tajnik, oz. teh namestniki; 231. Podružnica m. Celje št. IV., zast. vsakokratni predsednik, blagajnik in tajnik, oz. njih namestniki; 232. Podružnica m. v Kamniku št. I.; 233. Ista št. II., zastop. višji okrajni živinozdravnik Josip Nik. Sadnikar; 234. Ista št. III., zast. lekarničar Jos. Močnik; 235. Podružnica m. v Kranju št. I.; 236. Ista št. II.; 237. Podružnica m. v Postojni; 238. Podružnica m. v Ribnici št. I.; 239. Ista št. II., zast. višji dež. sod. svetnik Fr. Višnikar; 240. Ista št. III., zast. sodni kancelist Anton Spendè; 241. Ista št. IV., zast. dr. Anton Schiffrer, 242. Ista št. V., zast. notar Ig. Gruden; 243. Podružnica m. šentpeterska v Ljubljani, zast. trgovski poslovodja Fran Mulaček št. I.; 244. Podružnica m. šentpeterska v Ljubljani št. II., zast. notar Luka Svetec; 245. Podružnica m. šentpeterska št. III.; 246. Podružnica m. v Sežani št. I., 247. Ista št. II.; 248. Podružnica v Solkanu; 249. Podružnica v Slovenjem Gradcu; 250. Podružnica Sodražica; 251. Podružnica m. v Starem trgu št. I., zast. vsakokratni prvomestnik; 252. Ista št. II., zastop. nadučitelj Jakob Žebre; 253. Podružnica v Škofljici; 254. Podružnica m. v Trbovljah št. I., zast. voli vsako leto občni zbor; 255. Ista št. II., zast. voli vsako leto občni zbor; 256. Ista št. III.; 257. Podružnica v Trebnjem št. I.; 258. Ista št. II.; 259. Ista št. III.; 260. Ista št. IV.; 261. Podružnica m. v Trstu št. I.; 262. Ista št. II.; 263. Ista št. III.; 264. Ista št. IV.; 265. Ista št. V.; 266. Ista št. VI.; 267. Ista št. VII.; 268. Ista št. VIII.; 269. Ista št. IX.; 270. Ista št. X.; 271. Ista št. XI.; 272. Ista št. XII.; 273. Ista št. XIII.; 274. Ista št. XIV.; 275. Ista št. XV.; 276. Podružnica na Turjaku št. I.; 277. Ista št. II.; 278. Podružnica v Vipavi; 279. Podružnica m. na Vrhniki št. I.; 280. Ista št. II.; 281. Podružnica v Zagorju ob Savi; 282. Podružnica m. v Žalcu; 283. Podružnica ž. v Ajdovščini št. I.; 284. Ista št. II.; 285. Ista št. III.; 286.

Podružnica ž. v Celju št. I., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 287. Ista št. II., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 288. Ista št. III., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namestnice; 289. Ista št. IV., zast. vsakokratna predsednica, tajnica in blagajničarka, oz. teh namest.; 290. **Podružnica ž. v Cerknici**; 291. **Podružnica ž. v Dornbergu**; 292. **Podružnica ž. Gornjigrad**; 293. **Podružnica ž. v Idriji št. I.**; 294. **Podružnica ž. v Idriji št. II.**; 295. **Podružnica ž. v Idriji št. III.**; 296. **Podružnica ž. v Št. Jurju ob južni železnici**; 297. **Podružnica ž. v Kamniku št. I.**; 298. Ista št. II.; 299. Ista št. III., zast. ga. Marija Fischerjeva; 300. Ista št. IV., zast. odvetnikova ter županova sopr. Ana dr. Krautova; 301. Ista št. V., zast. gdč. Terezija Karolnikova; 302. Ista št. VI., zast. ga. Mar. Vremšakova; 303. Ista št. VII., zast. ga. Ter. Kemperletova; 304. Ista št. VIII., zast. gdč. Ivanka Trpinčeva; 305. **Podružnica ž. v Kranju št. I.**; 306. Ista št. II.; 307. **Podružnica ž. v Krškem**; 308. **Podružnica ž. v Laščah št. I.**, zast. ga. Šušlajeva; 309. Ista št. II., zast. ga. Kristina Grebenčeva; 310. Ista št. III., zastop. ga. Ana Hočevarjeva; 311. Ista št. IV., zast. ga. Ema Pucljeva; 312. Ista št. V., zast. gdč. Francika Hočevarjeva; 313. Ista št. VI., zast. gdč. Marija Somrakova; 314. Ista št. VII.; 315. Ista št. VIII.; 316. **Podružnica ž. šenklavško-frančiškanska v Ljubljani št. I.**, zast. ga. Marija pl. dr. Bleiweis-Trsteniška; 217. Ista št. II., zast. dvorn. svet. gospa Jul. dr. Ferjančičeva; 318. Ista št. III., zast. ga. Ana Lahova †; 319. Ista št. IV., zast. ga. vlad. svet. Marija dr. Zupančeva; 320. Ista št. V., zast. „Glasbena Matica“ po vsakokratnem svojem prvomestniku, sedaj po odv. dr. Vladimirju Ravniharju; 321. Ista št. VI., zast. gdč. nadzorovalna dama mestne višje dekliške šole Marija Wessnerjeva; 322. Ista št. VII., zastop. ga. odvet. sopr. Lina dr. Hudnikova; 323. Ista št. VIII., zast. ga. ravnateljjeva sopr. Marija pl. Grassellijeva; 324. Ista št. IX., zast. vsakokratni prvomestnik akad. kluba „Mladost“ v Zagrebu; 325. Ista št. X., zastop. častni član družbe sy. C. in M. notar Luka Svetec; 326. Ista št. XI., zast. ga. Vera dr. Šlajmerjeva; 327. Ista št. XII., zast. voli vsako leto občni zbor; 328. **Podružnica ž. šentjakobska-trnovska v Ljubljani št. I.**, zast. ga. ravnateljjeva Jadviga Šubičeva; 329. Ista št. II., zast. ga. Ivanka Gutnikova †; 330. Ista št. III., zast. gdč. mestna učiteljica-voditeljica Minka Maroltova; 331. Ista št. IV., zastop. ga. mestna učiteljica v p. Ivanka Beg-Praprotnikova; 332. Ista št. V., zastop. magistratni pis. pristav Anton Gutnik; 333. Ista št. VI., zast. ga. svet. Marija Petrovičeva; 334. Ista št. VII., zast. ga. prvomestnica Ivanka Zupančičeva; 335. Ista št. VIII., zastop. ga. Marija prof. Perušekova; 336. Ista št. IX., zast. ga. Marija dr. Kušarjeva; 337. Ista št. X., zast. gdč. trg. Jelica Lozarjeva; 338. Ista št. XI., zast. gdč. veletrg. hči Brigita Souvanova; 339. Ista št. XII., zast. ga. Josipina Vidmajerjeva; 340. Ista št. XIII., zast. ga. županja Milica Hribarjeva; 341. Ista št. XIV., zast. konc. vodja „Glasbene Matice“ Matej Hubad, 342. Ista št. XV., zast. ga. Jelka dr. Bretlova; 343. Ista št. XVI., zast. veletrg. hči gdč. Vera Souvanova; 344. Ista št.

XVII., zastop. not. sopr. ga. Lea Demšarjeva; 345. Ista št. XVIII., zastop. ga. Antonija Gogolova; 346. Ista št. XIX., zastop. voli vsako leto občni zbor; 347. **Podružnica I. ž. šentpeterska v Ljubljani št. I.**, 348. Ista št. II.; 349. Ista št. III., v spomin † prvomestniku Martinu Malenščku; 350. Ista št. IV., zast. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 351. Ista št. V., v spomin † prvomestnici g. Mariji Trčkovi; 352. **Podružnica ž. v Logatcu št. I.**; 353. Ista št. II.; 354. Ista št. III., zast. ga. Ivana Šegova; 355. Ista št. IV., zast. gdč. Marija Tollazzijeva; 356. Ista št. V., zast. gdč. učiteljica Evgenija Pehanijeva; 357. Ista št. VI., zast. gdč. Marija Puppisova; 358. Ista št. VII., zastop. ga. Josipina Mazijeva; 359. **Podružnica ž. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom**; 360. **Podružnica ž. v Novem mestu**; 361. **Podružnica ž. v Postojni**; 362. **Podružnica ž. v Prvačini št. I.**; 363. Ista št. II.; 364. **Podružnica ž. v Radovljici št. I.**; 365. Ista št. II.; 366. Ista št. III.; 367. **Podružnica ž. v Ribnici št. I.**, zast. ga. notarjeva sopr. Marija Gruntarjeva; 368. Ista št. II., zast. ga. Albina Višnikarjeva, sopr. viš. dež. sodn. svetnika; 369. Ista št. III., zast. ga. Ana Podboj-Cenetova, posestnica; 370. Ista št. IV., zast. ga. notarjeva sopr. Marija Gruntarjeva; 371. Ista št. V., zast. ga. Amalija Fajdiga, sopr. veleposestnika v Sodražici; 372. Ista št. VI., zast. ga. Ana Tomšičeva, naduč. sopr. 373. Ista št. VII., zast. ga. Franja Picckova; 374. **Podružnica ž. v Sežani št. I.**, zast. ga. Marija dr. Treova v Gorici; 375. Ista št. II., zast. ga. Zinka dr. Rybačeva v Trstu; 376. Ista št. III., zast. ga. Franja Guličeva; 377. Ista št. IV., zast. gdč. Iv. Lozejeva, učiteljica v Tomaju; 378. Ista št. V., zast. ga. Maša Gromova v Trstu; 379. Ista št. VI., zast. gdč. Ant. Drufovkva; 380. Ista št. VII., zast. gdč. Zvezdoslava Delakova, učiteljica v Štorjah; 381. Ista št. VIII., zast. ga. Janja Stolfova; 382. Ista št. IX.; 383. Ista št. X., zast. ga. Ant. Grahlijeva v Klancu, Istra; 384. **Podružnica ž. v Šiški št. I.**; 385. Ista št. II.; 386. **Podružnica ž. v Škofji Loki št. I.**, zast. gdč. Jerica Dolencčeva; 387. Ista št. II.; 388. **Podružnica ž. v Trbovljah št. I.**, zast. voli vsako leto občni zbor; 389. Ista št. II., zast. voli vsako leto občni zbor; 390. Ista št. III.; 391. **Podružnica ž. v Trstu št. I.**, zast. † ga. Natalija Trudnova; 392. Ista št. II., zast. gdč. Milica Mankočeva; 393. Ista št. III., zast. ga. Franja dr. Pertotova; 394. Ista št. IV., zastop. ga. učit. Marica Nadlišek-Bartolova; 395. Ista št. V., zastop. ga. Karla Ponikvarjeva; 396. **Podružnica ž. v Št. Vidu nad Ljubljano**; 397. **Podružnica ž. na Vrhniki št. I.**; 398. Ista št. II.; 399. Ista št. III.; 400. Ista št. IV.; 401. **Pogačar Simon**, c. in kr. vojni oskrbnik v p. in posestnik v Ljubljani; 402. **Pollak Karol**, tovarnar v Ljubljani; 403. **Posojilnica** v Celju št. I.; 404. Ista št. II.; 405. Ista št. III.; 406. Ista za ilirsko-bistriški okraj v Trnovem; 407. Ista kmetska za ljubljansko okolico; 408. Ista v Logatcu; 409. Ista v Mariboru št. I.; 410. Ista št. II.; 411. Ista št. III.; 412. Ista št. IV.; 413. Ista notranjska v Postojni; 414. Ista v Ormožu; 415. Ista v Radovljici; 416. Ista v Ribnici; 417. Ista Savinjska v Žalcu; 418. **Posojilnica in hranilnica** v Trstu; 419. **Posojilnica** v Vitanju; 420. Ista v Zagorju ob Savi; 421. **Potočnik Tomo** †, župnik

na Breznici; 422. **Predovič** Elija, veletrg. v Ljubljani; 423. **Prezlik** Jaromil, mag. pharm. v Litiji; 424. **Profesorji** slovenski ljubljanske l. drž. gimn., zast. vpok. prof. Makso Pleteršnik.

425. **Ramoveš** Andr., veležupnik v Dobropoljah; 426. **Ramoveš** Jernej, župnik v Poljanah nad Škofjo Loko; 427. Ga. **Ravniharjeva** Franja, vdova dež. knjigovodje v Ljubljani; 428. **Resman** Iv. Nep. †, vpok. nač. žel. postaje; 429. **Roblek** Fran, drž. poslanec v Žalcu; 430. **Rodbina** Lovro Verbičeva. V spomin očetove smrti 11. vel. srp. 1897. Zast. Jos. Verbič, posest. v Borovnici; 431. **Rodè** Jos. †, posestnik v Kamniku; 432. **Rodoljub**, neimenovan v Celovcu; 433. „**Rodoljubi** **tokovski**“, zast. ga. Marija Muhova; 434. **Rohrman** Vikt., posestnik in tovarnar v Ljubljani; 435. **Rozina** Julij †, trgovec v Pudobu pri Ložu.

436. „**Samci** **šentpeterski**“; 437. „**Samci** **šentpeterski**“ na Krasu; 438. **Schrey** Alojzij, višji poštar in posest. na Jesenicah; 439. Dr. **Sedej** Fr., knez in nadškof v Gorici, i. dr.; 440. Dr. **Srnc** Janko, zdravnik v Celju; 441. **Skaberne** A. & E., trgovina v Ljubljani; 442. **Skočir** Avgust, župnik dež. bolnice v Gradcu; 443. **Skrinjar** Sim., uradnik v Trstu; 444. **Skupina** poštних uradnikov v Ljubljani, zast. oficijal Iv. Hafner; 445. **Slavija**, banka v Ljubljani št. I.; 446. Ista št. II.; 447. Ista št. III.; 448. „**Slovenke** **litijske**“ št. I., zast. ga. Jos. Koblarjeva; 449. Iste št. II., zast. ga. Hel. Bevkova; 450. Iste št. III., zast. ga. Milivoja Vončinova, Ljubljana, Karlovska c.; 451. Iste št. IV., zast. ga. Ljudmila Roblekova, pos. v Litiji; 452. Iste št. V., zastop. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 453. Iste št. VI., zast. ga. Minka Vrančičeva, vdova železniškega uradnika v Ljubljani; 454. Iste št. VII., zast. ga. Krist. Gregorčičeva; 455. Iste št. VIII., zast. ga. notarjeva Ter. Svetčeva; 456. Iste št. IX., zast. ga. Hel. Bevkova; 457. Iste št. X., zast. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 458. Iste št. XI., zast. ga. Ana Kozlevčarjeva, soproga postajenačelnika na Rakeku; 459. „**Slovenke** **litijske** **in** **šmartinske**“ št. I., zast. ga. Ter. Svetčeva; 460. Iste št. II., zast. gdč. Ljudmila Roblekova; 461. Iste št. III., zast. ga. Marija Zoretova; 462. Iste št. IV., zast. ga. Iv. Knafličeva; 463. Iste št. V., zast. učiteljica gdč. Kristina Demšarjeva; 464. Iste št. VI., zast. ga. Marija Jeretin, sopr. okr. tajnika; 465. Iste št. VII., zast. gdč. Amalija Jenkova; 466. Iste št. VIII., zastop. ga. Jos. Bartlova, nadučiteljjeva soproga v Ljubljani; 467. Iste št. IX., zast. ga. Franja pl. Wurzbach v Gradcu pri Litiji; 468. Iste št. X., zast. častni član družbe sv. C. in M. notar Luka Svetec; 469. Iste št. XI., zast. gdč. Ana Moosova, učiteljica v Šiški; 470. Iste št. XII., zast. ga. Marija Lebingerjeva, posestnica in trgovka v Litiji; 471. Iste št. XIII., zast. ga. Ljudmila Roblekova; 472. **Slovensko** **omizje** v Pliberku, zast. dr. Ivan Hornböck; 473. **Slovenski** **rimski** **romarji**, zast. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič; 474. **Smolnikova** **rodbina** pri Sv. Križu nad Mariborom, zast. Fran Hauptman, prof. v Gradcu; 475. **Smrekar** Ivan, katehet v Ljubljani; 476. „**Sokol** **Dolenjski**“ v Novem mestu; 477. „**Sokol** **ljubljski**“; 478. **Souvan** Fr. Ks. †, veletrgovec v Ljubljani; 479. Ga. **Souvanova** Uršula,

vdova veletrgovčeva v Ljubljani; 480. Dr. **Srnc** Jos., odvetnik v Celju; 481. Dr. **Stare** Josip, fin. prok. adjunkt v p. v Ljubljani; 482. Ga. dr. **Storova** Ana, sopr. odv. v Teharjih na Štajerskem; 483. Dr. **Stor** Fr., graščak v Teharjih na Štajerskem št. I.; 484. Isti št. II.; 485. **Stor** Stanko, pravnik v Teharjih; 486. **Svete**c Emilija, okr. kom. sopr. v Litiji; 487. **Svetčeva** Terezija, soproga notarja v Litiji; 488. **Svete**c Luka, častni član družbe sv. Č. in M., notar, posestnik i. dr. v Litiji; 489. Dr. **Svetina** Iv., častni kanonik, gimn. prof. v Ljubljani.

490. **Šabec** Iv. †, veletrgovec v Trstu; 491. **Škrjanec** Ivan, župnik v Vremah; 492. Ga. dr. **Škofic-Trtnikova** Iv. †, sopr. prof.; 493. **Štepančič** Fr. †, veleposestnik v Temnici.

494. **Tarokisti** celjski v „Narodnem domu“, zastop. Milan Deteček, not. kand.; 495. Ga. dr. **Tavčarjeva** Franja, sopr. odvetnika in dež. odbornika v Ljubljani; 496. **Tiskarna Blasnikova** v Ljubljani, zast. gdč. † Albina Blasnikova; 497. „**Tiskarna Narodna**“ v Ljubljani št. I.; 498. Ista št. II.; 499. Ista št. III.; 500. Ista št. IV.; 501. **Tomažič** Iv. F. †, mestni župnik v Škofji Loki; 502. **Treven** Anton, posestnik in trgovec ob Savi na Jesenicah; 503. **Trg Litija**; 504. **Trg Vrhnika**, zast. vsakokratni župan, sedaj dr. Marolt Janko; 505. **Trgovina Kollmannova** v Ljubljani, zast. gdč. Josipina Blumauerjeva; 506. **Trpin** Iv., župnik v Mošnjah; 507. Dr. **Turner** Pavel, velepos. v Mariboru; 508. **Tušak** Radivoj, učitelj na Polzeli.

509. Dr. **Ušeničnik** Aleksij, prof. bogosl. v Ljubljani.

510. **Valencič** Ivan, trgovec v Trnovem pri Ilirski Bistrici; 511. **Vas Podholm** pri Blejskem jezeru, zast. duh. predst. gorjanske župnije. Darovalec misijonar Josip Zalokar; 512. **Vas Šmartin** pri Litiji; 513. **Vas Št. Vid** pri Zatičini; 514. **Vatovec** Ivan Marija †, dež. poslanec v Trstu; 515. **Vavru** Ivan †, vpok. c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; 516. Ga. **Velkovrhova** Franja, tovarnarjeva soproga v Ljubljani, 1898. leta, v spomin 50-let. vladanja ces. Frana Josipa I.; 517. **Velkovrh** Ivan, tovarnar v Ljubljani; 518. **Verbič** Josip tovarnar v Bistrici; 519. Dr. **Vicco** Anton †, graščak v Podgradu v Istri; 520. Dr. **Vidrič** Lovro †, odvetnik v Zagrebu; 521. **Vilhar** Ivan †, hišni posestnik in meščan v Ljubljani; 522. **Visokošolci slovenski** na Dunaju l. 1892.; 523. **Volk** Ivan †, župni upravitelj pri Sv. Lenartu; 524. Dr. **Vošnjak** Jos., zdravniški svetovalec, posestnik v Visolah pri Slov. Bistrici; 525. **Vošnjak** Mih., pos. v Gorici; 526. **Vrhovnik** Ivan, trnovski župnik v Ljubljani; 527. **Vršec** Makso †, bankir v Ljubljani; 528. **Vuti Matijeva družina** na Ločilu pri Beljaku.

529. Ga. **Wiesel** Ana v Divači.

530. **Zadravec** J., velepos. v Središču; 531. **Zalokar** J., duh. pastir v Red Jacketu, Michigan, U. St. of N. America; 532. **Zamejic** Andrej †, stolni dekan v Ljubljani i. dr.; 533. **Zarnik** Ant. †, pos. in trg. v Krtini; 534. „**Zaveza zagorskih Slovenk**“ št. I. zast. ga. M. Weinbergerjeva; 535. Ista št. II. zast. gdč. Amalija Čerinova; 536. Ista št. III., zast. gdč. Lavoslava Eibensteinerjeva; 537. Ista št. IV., zast. ga. Uršula Jerinova; 538. Ista št. V., zast. ga. Ivana Poljšakova; 539. **Zbor slovenskih uradnikov** v Gornjem gradu; 540. **Zelenik** Josip †, posestnik

pri Sv. Vrbanu poleg Ptuja; 541. Msgr. **Zupan** Tomo, tajni komornik Nj. Svetosti papeža Pija X., vitez Fran-Josipovega reda, konzistorijski svetnik, gimn. profesor, vlastelin i. dr.; 542. **Zupančič** Iv., gost. in posest. na Martinovi cesti v Ljubljani; 543. Dr. **Zupanec** Jernej †, notarske komore prvomestnik.

544. **Žizek** Fran, zdravnik v Gradcu; 545. **Žlogar** Anton, kanonik v Novem mestu; 546. **Župnija Breznica**, zast. vsakokratni župnik brezniški ali pa njegov namestnik, sedaj župnik J. Lavrič; 547. **Župnija Cerklje** na Gorenjskem; 548. **Župnija Sv. Ivan** pri Trstu; 549. **Župnija Kranjska gora**, zast. vsakokratni župnik v Kranjski gori ali njegov namestnik, sedaj Ljud. Škufca; 550. **Župnija Št. Lambert** pri Zagorju ob Savi, zast. župnik Anton Berce; 551. **Župnija trnovska v Ljubljani**, zast. župnik Iv. Vrhovnik; 552. **Župnija Rojan** pri Trstu; 553. **Župnija Višnja gora**; 554. **Župnija Zagorje ob Savi**, zast. starosta zagorskega „Sokola.“

Pokrovitelji:

B.

ki so vplačali do 1. kimavca 1910 za Ciril-Metodov obrambni sklad 200 K.

1. **Akad. fer. društvo Balkan** v Trstu št. I., zast. m. podr. v Trstu; 2. Isto št. II., zast. podpredsednik in arhivar; 3. Isto št. III., zast. Čitalnica, Narodni dom; 4. **Arce** Rajko v Ljubljani; 5. **Arkova** Josipina v Zagrebu.

6. **Berce** Ant., župnik v p. in pis. tajnik C. M. D.; 7. **Belokranjska rodoljubka**; 8. **Bergmanova** Franja v Žalcu; 9. **Biščanec** Karol, dvorni svetnik v Gradcu; 10. **Bole** Josip, veletržec na Reki št. I.; 11. Isti št. II.; 12. Isti št. III.; 13. **Bralno društvo** na Ložnici pri Žalcu; 14. **Brenčič** Mihael, velepos. v Rogoznici pri Ptuju.

15. **Ciril-Metodar** v Ajdovščini.

16. **Češki akademiki**, zast. V. M. Zalar; 17. **Čitalnica narodna** v Kranju; 18. **Člani učit. zbora** II. drž. gimn. v Ljubljani.

19. Dr. **Defranceschi** P., zdravnik v Novem mestu; 20. Dr. **Dereani** Ernest, zdravnik v Gorici; 21. Dr. **Detiček** Milan, not. kand. v Celju; 22. **Dijaki slov.** I. drž. gimn. v Ljubljani; 23. **Dobertova** Elizabeta v Zagrebu; 24. **Društvo učiteljev za Trst in okolico**, zast. Štefan Ferluga, dež. posl., nadučit. na Opčinah; 25. **Društvo učiteljev za goriški okraj** št. I., zast. Pavel Plesničar, nadučit. v Ajdovščini; 26. Isto št. II., zast. Ig. Križman, nadučit. v Dornbergu; 27. **Društvo učiteljsko** v Ljutomeru, zast. Iv. Kryl; 28. Isto za Tolminski okraj; 29. **Družba vesela** pri Rošu v Hrastniku, zast. gospodična Miroslava Gnušova.

30. **F. T.** v Kostanjevici; 31. **Fürsager** Leopold, trgovec v Radovljici.

32. **Glavna slov. posojilnica** v Ljubljani; 33. „**Glista**“, omizje v Barkovljah; 34. **Godina** Ivan v Škednju št. 330; 35. **Grdešič** Josip.

v Novem mestu; 36. Dr. **Gregorič** Vinko, zdravnik v Senožečah; 37. Dr. **Gregorin** Gustav, odvet. itd. v Trstu.

38. **Holz** Vatroslav, pisatelj v Ljubljani; 39. Dr. **Horvat** Tomaž, odvetnik v Ptujju in sopr. Vida; 40. **Hranilno in posojilno društvo** v Ptujju; 41. **Hranilnica in posojilnica** v Šmarju pri Jelšah; 42. Dr. **Hrašovec** Juro, odvetnik v Celju; 43. **Hribar** Dragotin, tovarnar v Ljubljani; 44. Dr. **Hrovat** Fran, notar v Brežicah; 45. **Hudovernik** Aleks., notar v Ljubljani.

46. **Jakil** Andr., tovar. v Mirnu pri Gorici; 47. **Jurtela** Andr., prof. v Moskvi; 48. Dr. **Jurtela** Fr., odvetnik v Ptujju; 49. **Južnoštajerska hranilnica** v Celju št. I., 50. Ista št. II.; 51. Ista št. III.

52. Dr. **Kac** V., zdravnik v Mariboru; 53. **Kalister** Anton, veletržec v Trstu; 54. **Kavčič** Iv., posestnik v Gorici; 55. **Kegljaško društvo „Edinost“** v Ljubljani, zast. Vinko Strgar; 56. **Kegljaški klub „Ruši“** v Ljubljani; 57. **Klančičeva** Milka, učit. v Podgori; 58. **Klun** Anton, uradnik v. p. v Gorici; 59. **Klub „Narodni pipec“** v Mariboru, zast. Iv. Tomšič; 60. **Knaus** Janko, trgovec v Trstu; 61. **Knez** Ivan, veletržec v Ljubljani; 62. **Kogej** Jakob, c. kr. notar v Postojni in sopr. Julija; 63. Dr. **Kolšek** Josip, odvetnik v Laškem trgu; 64. **Kollmann** Robert, veletržec v Ljubljani št. I.; 65. Ista št. II.; 66. **Komparetova** Antonija v Trstu; 67. **Koroški slov. učitelji**; 68. Dr. **Kos** Fran, profesor v Gorici; 69. Dr. **Krajec** Otmar, mestni fizik v Ljubljani; 70. Dr. **Krisper** Valentin, odvet. v Ljubljani; 71. **Kumše** Anton v Ljubljani; 72. Dr. **Kušar** Val., prof. v Ljubljani.

73. **Lapajnetova** Lucija v Grižah; 74. Dr. **Lapajne** Stanko, dvor. odvet. na Dunaju; 75. **Lavrenčič** Josip, tovarnar v Ljubljani; 76. Dr. **Lavrenčič** Josip ml., avskultant v Ljubljani; 77. Dr. **Lemež** Urban, odvetnik v Slov. Bistrici; 78. Dr. **Lisjak** Andrej, zdravnik v Ljubljani; 79. **Litijsko šmartinske Slovenke** št. I.; 80. Iste št. II.; 81. Iste št. III.; 82. **Lokar** Artur, notar v Ajdovščini; 83. **Lokar** Vekoslav, veleposestnik v Ajdovščini; 84. **Luznar** Fran, nadučitelj na Primskovem

85. **Majdič** Vinko, veletržec v Kranju; 86. Dr. **Malerič** Josip, zdravnik v Črnomlju; 87. **Mankoč** Ivan, trgovec v Trstu; 88. **Mankočeva** Ljudmila v Trstu; 89. **Mankoč** Radoslav, trgovec v Trstu; 90. **Maselj** Fran, stotnik v p. v Ljubljani; 91. **Matejčič** Fran, deželni šolski nadzornik v Trstu; 92. **Medica** Fran v Mori (Tirolsko); 93. **Mejač** Ivan, trgovec v Ljubljani; 94. **Mikuž** Ivanka, gostilničarka v Ljubljani; 95. **Modić** Janko ml., trgovec na Blokah; 96. **Muha** Ant., veleposestnik v Lokvi; 97. Dr. **Munda** Fran, v Ljubljani.

98. **Narodna čitalnica** v Vipavi; 99. **Narodni duhovnik** št. I.; 100. **Narodna tiskarna** v Ljubljani; 101. **Narodno ženstvo** pri Sv. Lovrencu v Puščavi; 102. **Neimenovan** v Ljubljani št. I.; 103. **Neimenovan** v Ljubljani št. II.; 104. **Neimenovan** v Ljubljani št. III.; 105. **Neimenovan** v Ljubljani št. IV.; 106. **Neimenovan** v Črnomlju; 107. **Neimenovan** v Litiji; 108. **Neimenovan** Notranjec; 109. **Neimenovan** v Radovljici; 110. **Neimenovan** na Bledu.

111. **Občina** Dekani; 112. **Občina** Ilirska Bistrica; 113. **Občina „Sej je vse glih“** v Radovljici; 114. **Občina** Podgora pri Gorici; 115.

Občina mestna v Kamniku; 116. Občina mestna v Metliki; 117. Občina mestna v Ljubljani; 118. Obitelj S. v B.; 119. Odborniki slov. bral. in podporn. društva v Gorici; 120. Odposlanci koroških Slovencev; 121. Okrajna posojilnica v Kobaridu; 122. Omizje „Grad“ v Črnomlju; 123. Omizje slovensko v Gradcu št. I.; 124. Isto št. II.; 125. Omizje pri „Roži“ št. I.; 126. Isto št. II.; 127. Dr. Oražen Iv., dež. posl. itd. v Ljubljani št. I.; 128. Isti št. II.

129. Pahernik Fran, velepos. v Vuhredu; 130. Pahernikova Marija, veleposest. v Vuhredu; 131. Pedagoško društvo v Krškem; 132. Perdan Ivan, veletržec v Ljubljani; 133. Perušek Rajko, prof. v p. v Ljubljani; 134. Pevec Rudolf, trgovec v Mozirju; 135. Pikel Ivanka v Gorici; 136. Dr. Pipuš Rad., odvet. v Mariboru; 137. Pisarna notarska v Črnomlju; 138. Plantan Ivan, notar v Ljubljani; 139. Pleteršnik Makso, prof. v p. v Ljubljani; 140. Dr. Ploj Miroslav, dvorni svetnik na Dunaju; 141. Podružnica na Bledu; 142. Ista v Braslovcah; 143. Ista na Brdu; 144. Ista Cerklje-Čatež; 145. Ista v Cerknici št. I.; 146. Ista št. II.; 147. Ista št. III.; 148. Ista št. IV.; 149. Ista št. V.; 150. Ista št. VI.; 151. Ista št. VII.; 152. Ista m. v Črnomlju št. I.; 153. Ista št. II.; 154. Ista ž. št. I.; 155. Ista št. II.; 156. Ista v Dobrunjah; 157. Ista m. v Gornjem gradu; 158. Ista gornjesavinska ž. v Mozirju št. I.; 159. Ista št. II.; 160. Ista m. v Gorici; 161. Ista Grosuplje; 162. Ista Hrastnik-Dol; 163. Ista m. v Idriji; 164. Ista ž. v Idriji; 165. Ista v Komnu; 166. Ista v Konjicah; 167. Ista v Kozjem; 168. Ista ž. v Kranju; 169. Ista m. v Krškem; 170. Ista ž. v Krškem; 171. Ista m. v Logatcu; 172. Ista ž. v Logatcu; 173. Ista v Lokvi; 174. Ista ž. v Mariboru; 175. Ista ž. v Metliki; 176. Ista v Nabrežini; 177. Ista v Petrovcah; 178. Ista ž. na Pevmi; 179. Ista v Poljanah nad Škofjo Loko; 180. Ista na Polzeli; 181. Ista ž. v Ptujju; 182. Ista v Ribnici na Pohorju; 183. Ista na Rocolu; 184. Ista v Senožečah; 185. Ista v Sevnici; 186. Ista v Starem trgu pri Ložu št. I.; 187. Ista št. II.; 188. Ista m. in ž. v Šiški; 189. Ista v Škofljici; 190. Ista ž. v Trstu; 191. Ista na Uncu št. I.; 192. Ista št. II.; 193. Ista št. III.; 194. Ista na Vrhniki; 195. Ista v Vuhredu; 196. Pogačnik Edvard v Cerknici; 197. Poljanec Leopold, prof. v Mariboru; 198. Pollak Fran, predsednik Čitalnice v Ptujju; 199. Poniž Benedikt učit. v p. v Gorici; 200. Posojilnica v Ajdovščini; 201. „Posavčev“ na Dunaju št. I.; 202. Isti št. II.; 203. Isti št. III.; 204. Posojilnica v Celju; 205. Ista v Črnomlju; 206. Ista v Gornji Radgoni; 207. Ista v Konjicah; 208. Ista ljudska v Gorici; 209. Ista v Mariboru št. I.; 210. Ista št. II.; 211. Ista št. III.; 212. Ista l. dol. v Metliki; 213. Ista notranjska v Postojni; 214. Ista v Radovljici; 215. Ista v Trebnjem; 216. Ista na Vranskem; 217. Ista kmečka na Vrhniki; 218. Ista v Žužemberku; 219. Praprotnik Avgust star., posestnik v Lokvi; 220. „Preferancarji“ v Škofji Loki; 221. Dr. Pregl Makso, zdravnik v Vuzenici; 222. Preschern vit. Henrik, zaseb. v Gradcu; 223. Prva češka deln. zavarovalnica na življenje v Trstu; 224. Prvi slov. zdravniški shod v Ljubljani.

225. „Rdeča marela“ v Pulju št. I.; 226. Ista št. II.; 227. Dr. Reja Izo, zdravnik v Komnu; 228. Dr. R. R. v Št. Vidu pri Zati-

čini; 229. **Repič** Fr., trg. v Ajdovščini; 230. Ga. **Repičeva** Avgusta, trg. sopr. v Ajdovščini; 231. **Roblek** Fr., drž. posl. v Žalcu; 232. Ga. **Roblekova** Marija, sopr. drž. posl. v Žalcu; 233. **Rodoljub** neimenovan iz Selške doline; 234. **Rodoljubi** vipavski; 236. **Rodoljubno osebje** pisarne dr. Krisperja in dr. Tominška v Ljubljani; 237. **Rohrman** Viktor, industrijec itd. v Ljubljani; 238. Dr. **Rosina** Fr., odv. v Mariboru; 239. **Rudež** Jos., graščak v Št. Jerneju; 240. Dr. **Rybář** Otokar, drž. poslanec v Trstu.

241. **Samec** Iv., trg. v Ljubljani; 242. **Seidl** Ferd., prof. v Gorici; 243. **Seidlova** Mimica v Novem mestu; 244. **Seidlova** Pavlina, sopr. prof. v Gorici; 245. **Senekovič** Andrej, vladni svetnik, prvomestnik družbe sv. C. in M. v Ljubljani; 246. Dr. **Sernec** Janko, zdravnik v Celju št. I.; 247. Isti št. II.; 248. Dr. **Sernec** Jos., odv. itd. v Celju; 249. **Skale** Otmar, višji živinozdravnik v Novem mestu; 250. **Slanc** Fr., velepos. v Litiji; 251. Dr. **Slanc** K., odv. v Novem mestu; 252. „**Sloga**“ godbeni orkester v Kranju; 253. **Slovenski abiturijenti** v Novem mestu, zast. Jos. Rus; 254. **Slovenske narodne abiturijentke** v Gorici; 255. **Slovenski gimnazijci** v Celju; 256. **Skupina rodoljubov** v Kobaridu; 257. **Skupina rodoljubov** v Škledju, zast. Iv. Godina; 258. **Sveteč** Luka, notar v Litiji; 259. **Svetolucijski Cirilmetodarji**; 260. **Sturm** K., dež. agronom v Ljubljani; 261. Dr. **St. A.** v Ljubljani.

262. **Šantel** Ant., šol. svetnik v Gorici; 263. **Šarabon** A., trg. v Ljubljani; 264. Dr. **Segula** I., odv. v Novem mestu; 265. **Šentakova** Ema na Vranskem; 266. **Šepic** Iv., pos. v Konjicah; 267. **Širca** Jos., župan v Žalcu; 268. **Schrey** Al., višji poštar na Jesenicah; 269. **Štekar** Štipko, trgovec v Ajdovščini; 270. **Štiftar** St. B. profesor v Kalugi (Rusija).

271. Dr. **Tičar** Jos., zdravnik v Kranjski gori; 272. **Trgovska in obrtna zadruga** v Gorici; 273. **Trnkoczy** pl. Ub., lekarnar v Ljubljani; 274. **Trnovec** Vladko, trg. v Trstu; 275. **Truden** Ant. veletržec v Trstu; 276. Dr. **Turner** Pavel, velepos. v Mariboru; 277. **Turnšek** Ant., trg. v Nazarjih; 278. **Turnšek** Ant. ml. trg. v Rečici; 279. **Turnšek** Viktor, strojni inž. v Mariboru.

280. **V. J.** v Ljubljani; 281. **V. I.** v Višnji gori; 282. **Vavken** Janko, ravnatelj Južnoštaj. hranil. v Celju; 283. **Vojska** Vladimir v Gradcu; 284. Dr. **Vošnjak** Bogumil v Gorici; 285. Dr. **Vrečer** Karol v Gradcu.

286. **Združena slovanska mladina** v Trstu, zast. Čok Drejček, drž. učitelj; 287. **Zurc** Anton, trg. v Črnomlju.

288. Dr. **Žerjav** Gregor, ravnatelj „Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani“; 289. **Žiberna** Anton v Trstu; 290. **Žigon** Jos., velepos. v Žalcu; 291. Dr. **Žizek** Fr., zdravnik v Gradcu; 292. **Železniški uradniki** juž. kolodvora v Ljubljani, zast. revid. Fr. Potočnik; 293. **Županstvo** mestno v Kranju; 294. **Županstvo** Miren pri Gorici; 295. **Županstvo** Solkan v Gorici.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo

po volitvi na XXV. veliki skupščini v Ljubljani, dne 3. masega srpana 1910.

1. Prvomestnik: Andrej **Senekovič**, vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1910.
2. Fran **Črnagoj**, nadučitelj na Barju pri Ljubljani, 1908. l.
3. Dr. Ernest **Dereani**, zdravnik v Gorici, 1908. l.
4. Gregor **Einspieler**, prošt v Tinjah ob Velikovcu na Koroškem, konzist. svetnik, 1908. l.
5. Blagajnik: Aleksander **Hudovernik**, notar, posestnik i. dr., 1909. l.
6. Dr. Ivan **Mrhar**, gimnazijski profesor v Trstu, 1910. l.
7. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu, 1910. l.
8. Namestni prvomestnik: Častni član „družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ Luka **Sveteč**, vitez Fran-Josipovega reda, notar v Litiji, posestnik i. dr., 1908. l.
9. Dr. Janko **Šlebinger**, realčni profesor, 1910. l.
10. Dr. Ivan **Tavčar**, odvetnik, dež. odbornik itd., 1910. l.
11. Ivan **Vrhovnik**, trnovski župnik v Ljubljani, 1909. l.
12. Tajnik: Dr. Gregor **Žerjav**, odvetniški kandidat, 1910. l.

Ožji odbor: Načelnik Senekovič, Sveteč, Hudovernik, dr. Šlebinger, dr. Tavčar, Vrhovnik, dr. Žerjav.

B. Nadzorništvo.

1. Dr. Fran **Ilešič**, profesor v Ljubljani.
2. Dr. Ferdo **Müller**, odvetnik v Celovcu.
3. Matija **Prosekar**, posestnik v Kotmari vasi.
4. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
5. Miloš **Stibler**, pot. učitelj „Zadružne zveze“ v Celju.

C. Razosodništvo.

1. Dr. Vinko **Hudelist**, zdravnik v Velikovcu.
2. Jakob **Kogej**, notar v Postojni.
3. Karol **Šavnik**, mestni župan v Kranju.
4. Dr. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Karol **Triller**, odvetnik v Ljubljani.

Č. Svetovalci.

1. Oroslav **Dolenec**, hišni posestnik v Ljubljani.
2. Dr. Fran **Munda**, hišni posestnik v Ljubljani.
3. Ivan **Murnik**, cesarski svetnik v Ljubljani.
4. Makso **Pleteršnik**, gimn. prof. v p. v Ljubljani.
5. Henrik **Schreiner**, učit. ravnatelj v Mariboru.

D. Pisarna

v „Narodnem domu“ v Ljubljani v 1. nadstropju; uradne ure
ob delavnikih od 3.—6. pop.

Vodja: Andrej **Senekovič**.

Uradniki: Pisarniški tajnik: Anton **Berce**, župnik v p.

Knjigovodja: Emanuel **Josin**.

Registrator: Fran **Skulj**.

Pisarica: Franja **Benedikova**.

E. Potovalna učitelja.

Ante **Beg**, Ljubljana, Večna pot 5.

Ivan **Prekoršek**, Celje, Ring 4/II.

Družbeni zavodi.

I.

Število otrok

v družbenih zavodih v šolskem letu 1909/10.

Tek. št.	V r t e c i	Skupno število		Po spolu konec leta	
		v zač. leta	konec leta	dečkov	deklic
A. Družbeni:					
1.	v Celju	17	20	9	11
2.	„ Gaberju pri Celju . .	50	78	35	43
3.	„ Hrastniku I.	46	78	35	43
4.	„ „ II.	58	67	37	30
5.	na Jesenicah	47	50	25	25
6.	v Krminu	24	30	11	19
7.	„ Mariboru	55	58	25	33
8.	„ Ormožu	34	21	14	7
9.	„ Pevmi pri Gorici . . .	48	40	16	24
10.	„ Rocolu pri Trstu . . .	30	56	22	34
11.	„ Rojanu „ „	96	99	51	48
12.	na Savi pri Jesenicah I. .	54	50	24	26
13.	„ „ „ „ II.	50	48	20	28
14.	pri Sv. Ivanu poleg Trsta .	47	98	41	57
15.	v Škednju „ „	121	183	89	94
16.	„ Tržiču	55	55	26	29
17.	na Verdeli	75	74	35	39
B. Podpirani:					
18.	v Devinu	22	22	10	12
19.	„ Podgori poleg Gorice I.	53	68	28	40
20.	„ „ „ „ II.	38	39	22	17
Vkup		1020	1234	575	659

Tek št.	Š o l e	Skupno število		Po spolu konec leta	
		v zač. leta	konec leta	dečki	deklice
1.	Mešana dvorazrednica v Krminu	66	67	39	28
2.	Slovenski II. razred ljudske šole šolskih sester v Mariboru	56	54	—	54
3.	Mešana dvorazrednica na Muti	66	59	36	23
4.	Petrazredna deška šola pri Sv. Jakobu v Trstu . .	519	510	510	—
5.	Šestrazredna dekliška šola pri Sv. Jakobu v Trstu .	444	437	—	437
6.	Trirazredna dekliška šola Acquadotto, Trst . . .	151	152	—	152
7.	Mešana štirirazrednica v Št. Rupertu poleg Velikovca	214	178	55	123
	Vkup	1516	1457	640	817

Konec šolskega leta 1909./10. je bilo torej v družbenih zavodih 2691 otrok.

II.

Učno osebje

v začetku šolskega leta 1910./11.

1. Otroški vrtec v Celju.

Otvorjen dne 20. grudnia 1886.

Voditeljica: Bivša prednica šol. sestra, s. Mr. Angelina **Križaničeva**.

Vrtnarica: Sestra Damijana **Zikulnigova**, umrla 7. sušca 1910.

Naslednica: Sestra Kazimira **Severjeva**.

Pomočnica: Olga **Kostanajeva**.

2. Otroški vrtec v Gaberju pri Celju.

Otvorjen dne 16. kimavca 1907.

Voditelj: Armin **Gradišnik**, nadučitelj v Celju.

Vrtnarica: Cirila **Kržanova**.

3. Otroški vrtec v Hrastniku I.

Otvorjen dne 2. prosinca 1907.

Voditelj: Ivan **Sorčan**, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Alojzija **Kustrova**.

4. Otroški vrtec v Hrastniku II.

Otvorjen dne 5. vinotoka 1907.

Voditelj: Ivan **Sorčan**, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Angela **Rekarjeva**.

5. Otroški vrtec na Jesenicah.

Otvorjen dne 15. kimavca 1903.

Voditeljica: Agneza **Staralova**, vrtnarica na Savi.

Vrtnarica: Marija **Pogljajenova**.

6. Otroški vrtec v Krminu.

Otvorjen dne 20. kimavca 1909.

Voditelj: Janko **Garvas**, šol. voditelj.

Vrtnarica: Marija **Resova**.

7. Otroški vrtec v Mariboru.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1894.

Voditeljica: S. Mr. Stanislava **Vohova**.

Vrtnarica: S. Gracijana **Peršakova**.

Pomočnica: S. Albina **Svetlova**.

8. Otroški vrtec v Ormožu.

Otvorjen dne 1. rožnika 1909.

Voditelj: Josip **Rajšp**, nadučitelj okoliške ljudske šole v Ormožu.

Vrtnarica: Margareta **Podkrajšekova**.

9. Otroški vrtec v Pevmi pri Gorici.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1888.

Vrtnarica: Roza **Maraževa**.

10. Otroški vrtec v Rocolu.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1900.

Voditelj: Andrej Širok, vodja družbene deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Malvina Plaperjeva.

11. Otroški vrtec v Rojanu.

Otvorjen dne 19. kimavca 1889.

Voditelj: Anton Germek, mest. učitelj pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

Vrtnarica: Marica Črnigojeva.

12. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah I.

Otvorjen dne 15. vinotoka 1903.

Voditeljica in vrtnarica: Agneza Staralova.

13. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah II.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1905.

Voditeljica: Agneza Staralova, vrtnarica.

Vrtnarica: Angela Kernova.

14. Otroški vrtec pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

Otvorjen dne 1. malega srpana 1898.

Voditeljica in vrtnarica: Antonija Grmekova.

15. Otroški vrtec v Škednju pri Trstu.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1899.

Voditelj: Ferdo pl. Kleinmayer, mestni učitelj v Škednju.

Vrtnarica: Dragica Gregoričeva.

16. Otroški vrtec v Tržiču.

Otvorjen dne 22. prosinca 1900.

Voditelj: Ferdo Kalinger, nadučitelj v Tržiču.

Vrtnarica: Ivanka Kastelčeva.

17. Otroški vrtec na Vrdeli poleg Trsta.

Otvorjen dne 15. kimavca 1909.

Voditeljica in vrtnarica: Antonija Čargova, omož. Ipaviceva.

18. Mešana dvorazrednica v Krminu.

Otvorjena dne 29. kimavca 1908.

Voditelj-učitelj: Janko Garvas.

Učiteljica: Ljudmila Erjavčeva.

Katehet: — verouk poučuje učitelj pod nadzorstvom dekana Josipa Peteanija.

19. Slovenski drugi razred dekliške ljudske šole s pravico javnosti na zavodu šol. sester v Mariboru.

Otvorjen dne 15. kimavca 1905.

Voditeljica: S. Mar. Stanislava Vohova.

Učiteljica: Marijana Stepišnikova.

Katehet: Anton Tkavc, stolni vikar v Mariboru.

20. Dvorazredna mešana ljudska šola na Muti.

Otvorjena kot enorazredna dekliška šola dne 23. malega travna 1900,
kot dvorazredna mešana šola dne 9. malega travna 1908.

Učitelj-voditelj: Anton Hren.

Učiteljica: Ana Hrenova rod. Enohova.

Katehet: Ivan Hauptman, kapelan na Muti.

21. Petrazredna deška ljudska šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu

s 4 vzporednicami.

Otvorjena dne 15. vinotoka 1888.

Voditelj: Andrej Širok.

a) Od družbe nastavljeni učitelji in učiteljice:

Emil Adamič.

Fran Kos.

Avgust Vašte.

Josipina Delkinova.

b) Od družbe nastavljeni katehet:

Matija Skabar.

c) Službovanju prideleni državni učitelji:

Vinko Engelman, stalni državni vadniški učitelj.

Andrej Čok, " " " "

Anton Šeme, " " " "

Karol Mahkota, " " " "

Ciril Petrovec, provizor. " " " "

22. Šestrazredna deklinška šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu

z 2 vzporednicama.

Otvorjena dne 30. kimavca 1895.

Voditeljica: S. Mr. Rafaela Kovačičeva.

Učiteljica: Matilda Stanetičeva, (I. a r.).

Učiteljica: Ana Gantarjeva, (I. b r.).

Učiteljica: Regina Okornova, (II. a r.).

Učiteljica: S. Valerija Jerajeva, (II. b r.).

Učiteljica: Elza Lukančeva pl. Savenburška, (III. r.).

Učiteljica: Franja Pogačarjeva, (IV. r.).

Učiteljica: Marija Pušenjakova, (V. r.).

Učiteljica: Marija Drobničeva, (VI. r.).

Katehet: Matija Skabar.

Učiteljica roč. del: S. Fidelija Berlanova.

23. Štirirazredna deklinška ljudska šola v ulici Acquedotto št. 22 v Trstu.

Otvorjena dne 16. kimavca 1909.

Voditeljica: Mira Engelmanova rod. Kovačeva, (III. r.).

Učiteljica: Ema Zamejčeva, (IV. r.).

Učiteljica: Rozalija Golijeva, (II. r.).

Učiteljica: Pavla Hočevanjeva (I. r.).

Katehet: Ivan Tul.

24. Štirirazredna ljudska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu.

4. razred je razdeljen v deški in deklinški oddelek.

Otvorjena dne 25. vinotoka 1896.

Voditelj in katehet: Fran Treiber, župnik.

Učitelj: Anton Pesek.

Učiteljica: Sestra prednica Mr. Cirila Šijančeva.

Učiteljica: S. Alfonza Ribežlova.

Učiteljica: S. Kornelija Zegova.

Učiteljica: S. M. Fališana Neuwirtova.

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Klotilda Strnadova.

Od družbe podpirani zavodi:

25. Otroški vrtec v Devinu na Goriškem.

Ustanovljen leta 1898., v podporo sprejet dne 1. kimavca 1900.

26. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici I.

Otvorjen dne 1. kimavca 1887.

27. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici II.

Otvorjen dne 26. listopada 1896.

Slovinci!

Družba sv. Cirila in Metoda stoji na pragu 2. četrstoletja. Kakšno bode? Kakor kažejo znamenja, ki se zlonosno pojavljajo drugo za drugim, utegnejo biti bližnja desetletja usodna za naš narod. Sila naših narodnih nasprotnikov narašča. V majhnem slovenskem narodu, ki bi združen komaj mogel kljubovati tolikemu navalu, se je vkoreninil iz višjih ozirov razpor. Strankarski boji odvrtaajo mnoge naše moči od borbe s tistimi, ki so nam prisegli pogubo. Čezdalje bolj ginejo še tiste mrvice pravic, ki so nam jih priborili s težkim trudom prednamci. Ali naj ob neveselem pogledu na sedanost in ob trpki slutnji negotove bodočnosti položimo orožje, ali naj se vdamo brezdelju, češ, saj so vsi naši napori zaman?

Ne! **Vztrajati moramo na narodnem braniku**, katerega **najvažnejša točka je družba sv. Cirila in Metoda** — ustrojba, ki se izza svoje pravkar dovršene prve dobe ponaša z najlepšimi uspehi. V družbi je osredotočena vsa moč slovenstva. Kar niso dosegle nobene prošnje pri dunajski vladi, to je izvela družba sv. Cirila in Metoda v Trstu — dala mu je slovenske šole in po dobrem desetletju se je jel vršiti prepoved in velikemu obmorskemu mestu se je jela trgati laška krinka z obraza in prikazale so se v divnih obrisih slovenske črte. Takih uspehov si želimo v 2. četrstoletju tudi na severu, kjer delujejo že naše trdnjave, med njimi Velikovec in Muta. V kratkem se jim pridružijo še druge.

Kvišku glave! Odprimo srca! Za naš obstoj gre! Kar sedaj zamudimo, to bo zamujeno za vselej. Na razvalinah slovenske narodnosti bodo rajali naši sovragi, naši potomci pa bodo preklinjali našo mlačnost, našo neslogo in brezbriznost. Vest, da nam gre sedaj za kožo, mora prodreti v vse naše sloje, v poslednjo slovensko kočo. Vzeti nam hočejo mladino in z njo našo bodočnost, to bodi plameneča točka nagovorov običajnih na podružničnih zborovanjih in veselicah.

Boj so nam vsilili naši nasprotniki; sprejeti ga moramo in častno izbojevati. Za vojno treba prvič denarja, drugič denarja in tretjič denarja. Tudi **za naš narodni boj treba denarnih sredstev**. Živo jih potrebuje družba sv. C. in M. Brez denarja ne more ustanovljati šol in vrtcev in jih vzdrževati. Naloga naša bodi, da dovajamo naši šolski družbi zadostna sredstva, da more vzdrževati svoje postojanke in svoje prosvetne naprave. Dotekati jej morajo še obilneje kakor doslej razni viri: **volila, pokroviteljina (200 K), letnina (2 K), podpornina, darila, doneski veselic, narodnega blaga** (navedeno je na str. 175.), **nabiralnikov, računskih listkov, kolkov, razglednic . . .** Rodoljubno srce najde vedno kak povod, da „mal položi dar domu na altar“. V žalosti in v veselju naj se okoristi naša skrbna narodna mati, družba sv. C. in M.

Nihče, ki se čuti Slovenca, naj ne gleda brezbrizno na veliki boj naš in naj ne odteguje svojega sodelovanja in svoje pomoči. Nihče naj se ne izgovarja, češ, saj sem že dal, naj dajo drugi.

Nekatere naših **podružnic** (naštete so spredaj tik za koledarskim oddelkom te knjižice) bodo praznovale leta 1911. svojo **25 letnico**; naj bi to storile, kolikor mogoče, slovesno. Vse podružnice, zlasti jubilejke, prosimo, da bi napravile leta 1911. kako **veselico**, združeno z narodnoobrambnim govorom v prid družbi sv. C. in M.

Slavna **načelnštva podružnic** prosimo, da pazijo na nabiralnike v svojem področju; vplivajo naj na trgovce, da imajo v zalogi družbeno blago, na gostil-

ničarje, kavarnarje in prodajalce, da jim rabijo računski listki. Prosimo jih, da vedno obveščajo družbeno vodstvo o pretečih narodnih nevarnostih, da oskrbe obmejnimi slovenskim šolam in vrtcem, ako je le mogoče, božičnice in da točno pošiljajo družbeni pisarni letne izkaze.

Imovitejšim rodoljubom, narodnim društvom, zlasti slovenskim denarnim zavodom priporočamo **obrambni sklad** družbe sv. C. in M., ki je narasel do sedaj na 820 kamenov. Naj naraste v najkrajšem času tako, da lahko porečemo: Dopolnjen je, podpisanih je 1000 kamenov!

V najnovejšem času se mnogi rodoljubi zavarujejo v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Izvrstna misel! **Zavarovati moramo ves slovenski narod, da ga ne uniči nobena moč.** Zoper vse sovražne nakane ga zavarujemo, ako izdatno in vztrajno podpiramo družbo sv. C. in M. Živela narodna požrtvovalnost v novem letu 1911.!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Knjige

izšle v založbi družbe sv. Cirila in Metoda ali podarjene jej v razprodajo.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda:

II. zvezek: „**Rudolf Habsburški**“, str. 77, stane 30 v.

VI. zvezek: „**Pesmi Valentina Vodnika**“, str. 64, stane 60 v.

VII. zvezek: „**Junaki**“, II. snopič, str. 102, stane nevezan 60 v, vezan 70 v, 100 izvodov vkup nevezanih 50 K, vezanih 60 K.

XI. zvezek: „**Naš cesar Fran Josip I. 1848—1908**“. III. natis. Str. 70 v, stane nevezan 40 v. Spisal, založil in družbi podaril msgr. Tomo Zupan.

XII. zvezek: „**Franc Jožef I.**“, cesar avstrijski. III. natis. Str. 70, stane nevezan 30 v. Spisal Francišek Hubad, c. kr. dež. šolski nadzornik v spomin 60 letnice cesarjeve vlade.

XIII. zvezek: „**Andrej baron Čehovin**“, slavni junak slovenski. Str. 39, stane nevezan 20 v.

Zvezki: I., III., IV., V., VIII., IX., X. in XIV. so razprodani.

Poleg omenjenih zvezkov se nahajajo v družbeni zalogi še:

„**Materine sanje**“. Slika v enem dejanju, str. 20, stane 30 v. Spisal Engelbert Gangl, mestni učitelj v Ljubljani.

Psalmi. Preložil Ivan Vesel. Cena 1 K.

„**Mučenci**“. Starokrščanska povest Milutina Mayerja. Cena 90 v.

„**Koledar** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, za l. 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909 — po znižani ceni 60 v vsak letnik; koledar za l. 1910 je razprodan.

Dr. Jos. Vošnjaka Zbrani dramatični in pripovedni spisi. II. zvezek. Vsebina: Životopis dr. Jos. Vošnjaka, spisal dr. P. Turner — in Lepa Vida, drama v 5. dejanjih. Po znižani ceni 60 v.

III. zvezek. Vsebina: Doktor Dragan, drama v 5. dejanjih. Po znižani ceni 60 v.

Josip Lavtižar, Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj, 312 str. Po znižani ceni 1 K.

Iz zapuščine pokojnega dekana **Ivana Vesela** ima družba sv. Cirila in Metoda na prodaj še **mного knjig** razne vsebine. Kdor želi kaj kupiti, naj se obrne na družbo po „Imenik knjig“, ki se mu takoj pošlje brezplačno.

* * *

Družbe sv. Cirila in Metoda prav toplo priporoča za nakup knjižici, ki sta izšli ob njeni 25 letnici:

Pogled na prvo četrstoletje družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani — s 16 slikami in zemljevidom, str. 102. Cena 1 K — in

Kralj Rastislav in sv. Ciril. Zložil Vojteh Kurnik. Izdal, založil in daroval družbi sv. Cirila in Metoda povodom 25 letnice njenega obstanka Fortunat Kurnik, str. 16. Cena 30 v.

Na zahtevo pošilja družba sv. Cirila in Metoda svojim prijateljem **zastonj** knjižico:

Družba sv. Cirila in Metoda. Vseslovenska obrambna organizacija. V pouk slov. ljudstvu. Str. 15.

* * *

V zalogi „Slov. Branika“ (Ljubljana, Tržaška cesta št. 33) so izšle:

Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Žirovnik. IV. zvezek. Cena 1 K — in knjižica:

Vse za šolo! Spisal Lev Brunčko. Cena 20 v

Založništvo blaga,

ki se prodaja v prid **družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**, imajo sledeče tvrdke:

Jernej **Bahovec** v Ljubljani: Peresa družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Ivan **Bonač** v Ljubljani: Svinčniki družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Andrej **Gabršček** v Gorici: pralno milo v korist družbi sv. C. in M.

Golob in Volk, tvornica kemičnih izdelkov v Ljubljani: Čistilo za kovine in tla ter vazelina za črevlje v korist družbe sv. C. in M.

Adolf **Jacobi** na Dunaju VIII.: Svalčični papirčki in svalčični ovitki v korist družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Ivan **Keber** v Ljubljani (Stari trg 9): Krema (čistilo) za usnje in črevlje v korist družbi sv. C. in M. v Ljubljani.

Kolinska tovarna za kavne primesi v Ljubljani na korist družbi sv. C. in M.

Tvrdka Fr. **Kollmann** v Ljubljani: Cilindri za svetilke v korist družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Fran **Kovač** in Ignac **Novak** v Ljubljani: Prva slov. zaloga čaja in ruma na debelo v Ljubljani v korist družbi sv. C. in M.

P. **Magdič** v Ljubljani (nasproti glavni pošti): Zagumbnice in igle za gospode, gumbi za zapestnice, priveski k verižicam, broške za dame — vse z ličnimi znaki D. C. M.

Ivan **Perdan** v Ljubljani: Vžigalice družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

J. **Pilnaček**, tovarnar v Kraljevem Gradcu na Češkem: toaletno milo, stearinske in glicerinske sveče.

Makso **Salokar** v Ljubljani (Kladezna ulica št. 19);
drože v korist družbi sv. C. in M. v Ljubljani.
A. E. **Škaberne** v Ljubljani: Ciril-Metodovo platno.
Vilko **Weixl** v Mariboru (Gosposka ulica 33): Tekoči
klej in črnilo v korist družbi sv. C. in M.;
glavno zalogo družbenega kleja in črnila za Ljub-
ljano ima I. Bonač.
V Ameriki prodaja s m o d k e v korist družbi sv. C. in M.
Alojzij **Ausenik** 82, Cuortland St. New York.

Pravkar našteto blago najtopleje priporočamo vsem
rojakom, katerim je mar prospel družbe sv. Cirila in
Metoda. Kakor so se domalega povsod po Slovenskem
vdomačile družbene vžigalice, tako naj se prikupi in
vseповsod razširi med nami tudi ostalo blago, ki se
prodaja na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Dolžnost
vsakega slovenskega narodnjaka bodi, da sam kupuje
družbeno blago in da ga priporoča svojim znancem.

Naznanjamo, da so na razpolago **razglednice**,
ki jih je založila družba sv. Cirila in Metoda: Vodnik-
Bleiweisove, Polakove, Gorenjska hiša,
tabor v Žalcu in jubilejne po jako znižanih
cenah.

Družbenega **narodnega kolka** je pet vrst:
Narod sebi! Ptuj, Mutska šola, Št. Ilj in
jubilejni kolek. Iskreno ga priporočamo, kakor
tudi družbene **računske listke**.

Razglednice, kolek, sprejemnice in računski listki
se naročajo v družbeni pisarni pod naslovom: Družba
sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (Narodni dom).

Vodstvo.

Vsebina.

Koledar.

Petindvajsetletnica Ciril Metodovih podružnic.

Poštna določbe.

Lestvice.

Narodnemu delu.

Karol Kotnik (s podobo)	25
Karolu Kotniku (pesem)	34
Slovenska trobojnica	35
Slovensko šolstvo ob jezikovni meji na Goriškem	40
Resen opomin v resnem letu	54
Voznik Brodnar	59
Pokrajinske zveze Ciril Metodove družbe	65
Vestnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani XXV.	
Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXV. velika skupščina dne 3. malega srpana 1910 v Ljubljani	71

NAZNANILA

v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v družbenem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitev o uspehu inseriranja.

Slovinci in Slovenke! kupujte pri narodnih slovenskih trgovcih, zlasti pri tistih, ki so člani družbe sv. Cirila in Metoda.

Prijateljem družbe sv. Cirila in Metoda
::: priporočamo list :::

SLOVENSKI ▲▲ BRANIK ▲▲

ki izhaja kakor mesečnik 1. dne
== vsakega meseca. ==

Poleg zanimivih aktualnih člankov prinaša vesti z našega narodnega bojišča, zasleduje pogubno delovanje naših nasprotnikov in opozarja na požrtvovalno samoobrambo bratov :: Slovanov; zlasti mu je pri srcu naša ::

„Družba sv. Cirila in Metoda“.

Kdor hoče biti natančno obveščen o njej, naj si naroči „SLOVENSKI BRANIK“. — Naj bi ne bilo slovenske narodne rodbine, kjer :: bi ne bil doma „SLOVENSKI BRANIK“. ::

Vsi, kar nas je rodila slovenska mati, moramo stati na braniku domovine v ljutem boju, ki nam je napovedan in ki odloči obstanek ali pogubo našega naroda. **Boj za Slovenstvo!** je geslo „Slovenskemu Braniku“. Rojaki, podpirajte ga!

Cena listu 3 K. Za dijake K 1·80.

Naročajo naj ga skupno!

Naročnina naj se pošilja upravništvu „Slovenskega
:: Branika“ v Ljubljani, Tržaška cesta štev. 33. ::

Konzorcij „Slov. Branika“.

Poleg družbe sv. Cirila in Metoda deluje
za ohranitev in utrjevanje slovanstva letos
::j ustanovljeno društvo :::

BRANIBOR

Družba sv. Cirila in Metoda deluje na
šolskem polju, Braniboru pa pripada gospo-
darska stroka. :::

Braniboru je namen:

na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in
Primorskem **v gospodarskem oziru
podpirati Slovence**, ki stanujejo v
jezikovno obmejnih ali jezikovno mešanih
:: krajih ali pa se hočejo ondi naseliti. ::

Branibor hoče delovati zoper Šidmarko.

Brez denarnih sredstev ne more Branibor
izvrševati svoje plemenite naloge, zato va-
bimo vse rodoljubne Slovence, da naj pod-
pirajo z darovi to prepotrebno narodno-
obrambno društvo in da se mu pridružijo
::: kakor člani. :::

Člani Branibora so:

Ustanovniki, ki plačajo 100 K naenkrat
ali v štirih obrokih;
Letniki, ki plačujejo po 2 K na leto;
Podporniki, ki žrtvujejo najmanj po 20 vin.
na leto.

Vsak zavedni Slovenec bodi član Branibora!

Rodoljubi, osnujte po večjih krajih
podružnice Branibora!

Zglasila sprejema in daje pojasnila

Predsedstvo Branibora v Ljubljani.

Popravila in preobleke
točno in ceno.

Popravila in preobleke
točno in ceno.

Najcenejše
solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

J. Vidmar

v Ljubljani

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernove ulice 4.

OROSLAV DOLENEC

svečar in lectar, trgovina z medom in voskom

v Ljubljani, Wolfova ulica števil. 10

priporoča velečastiti duhovščini in sl. občinstvu

čebelno - voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

gg. trgovcem voščene zvitke in med za prodajo
v škafih po 15, 20 in 40 kg težkih prav cenó.

Zaloga in prodaja brinja in brinjevca.

Za obila naročila se toplo priporočam in zagotavljam pošteno postrežbo.

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

po **zdravniških strokovnjakih** priznana najboljša planinska kislá voda, je

izbornó zdraviló

za **katare** v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izbornó zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri

oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško,

kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte **povsod le Tolstovrško slatino!** Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisló vodo.

Opozarjamo še posebej, da je na Tolstem vrhu

letovišče in zdravilišče,

da se dobe po zmernih cenah tudi **sobe za tujce** in sicer po zimi in po letu.

v Ljubljani **J. SOZAR** Mestni trg 7

priporoča vse vrste volnenega perila, belih srajc, barvastih srajc za hribolazce, ovratnikov, zavratnic, zapestnic, nogavic, žepnih robcev, kopitcev, dokolenic, zagrinjal na valcih, volne bombaža itd.

Zaloga potrebščin za sokolska in kolesarska društva.

Nizke cene!

Nizke cene!

J. FRISCH

Ljubljana, Marijin trg št 3.

Trgovina potovalnih predmetov in potovalnih potrebščin ter usnje-
nega galanterijskega blaga.
Priporoča svojo veliko zalogo in izbiro **kovčegov, torbic, denarnic, listnic, portfejev, necesarjev, nahrbtnikov za turiste, izprehajalnih in gorskih palic vseh vrst** ter zagotavlja naj-
boljšo postrežbo ob blagu primernih zmernih cenah.

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina

**za dame, gospode, dečke in
-- deklice --**

se najtopleje priporoča.

Kamenar

Alojzij Vodnik

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 32.

Delavnica in kamenolomi za
kamenarska cerkvena umetna
dela. Pohištvene plošče, spo-
meniki in stavbni proizvodi.

Občeznana manufakturna trgovina

JANKO ČEŠNIK

v Ljubljani, Lingarjeve ulice

priporoča sl. občinstvu pri nakupovanju
različnega oblačilnega blaga

svojo bogato zalogo.

Nizke cene.

Točna postrežba.

Specialiteta! Najnovejše fazone finih **Specialiteta!**
modercev po nizkih cenah.

Dalje rokavice, nogavice, perilo za dame, gospode in otroke. Svileno blago, baržun
in vse druge potrebščine za šivilje priporoča

▲▲ **MARIJA VEHOVC** ▲▲

Ljubljana, Kongresni trg št. 6.

FRANČ KS. STARÈ

slikar, pleskar in pozlatar

Ljubljana, Sodnijska ulica 12

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v to stroko
spadajoča dela v mestu kakor zunaj mesta ob
▽ dobri, solidni izvršitvi in primernih cenah. ▽

Ljubljana **F. P. ZAJEC** Stari trg 26

Priporočam svojo veliko zalogo švicarskih ur, zlat-
nine in srebrnine po nizkih cenah.

Priporočam dobro urejeni optični zavod, kakor raz-
lične vrste naočnikov, ščipalcev, toplomere, zra-
komere, daljnogleda itd. — Popravila ščipalcev,
očal itd. opravljam dobro in ceno.

Zahtevajte novi cenovnik, ki ga pošljem brezplačno.

Založnik
c. kr.
avstrijskih
državnih
uradnikov.

: - Klobuke, cilindre in čepice : -

v najnovejših fazonah in velikih izbirah priporoča

Ljubljana

Iv. Soklič Pod Trančo

Postaja električne cestne železnice.

 Najcenejši, najugodnejši
pogoji na kontinentu.

Prva češka splošna deln. družba za zavarovanje na življenje v Pragi.

Generalno zastopstvo
za vse slovenske dežele v Trstu.

- EDINA** slovanska delniška družba za za-
varovanje na življenje, - - - -
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine
z narodnim kolekom, - - - -
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z
narodnim kolekom, - - - -
EDINA, katera sprejema zavarovanja v
prid družbe „**Sv. Cirila in
Metoda**“ in izplačuje njej do-
tične zavarovane svote ob njih
dospelosti ter jej tako vstanavlja

milijensko obrambno glavnico.

Vabimo vljudno vse zavedne Slovenke in Slo-
vence, naj se pridno oglašajo za ta zavarovanja!

Zavaruje najceneje, najugodneje na vse načine.

*Pojasnila dajejo vedno brezplačno okrajna zastopstva
v vseh večjih slovenskih krajih.*

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

~ J. KRIVIC ~

V Ljubljani,

Dunajska cesta števil. 4.

**Trgovina s špecerijskim, koloni-
jalnim in materijalnim blagom.**

Anton Leben, nožar

Stari trg števil. 15

priporoča svojo zalogo jeklenega
blaga. Brusarnica in popravljavnica.

Električni obrat.

LJUBLJANSKA PLINARNA.

Slav. občinstvu v Ljubljani in v okolici pripo-
ročamo svoj

angleški plinov koks □

kot kurivo, ki je prosto dima, saj in smradu ter pri-
pravno za kurjavo v stanovanjih, kakor tudi za indu-
strijske namene in prav posebno za kovaške namene.

Cenjeno občinstvo tudi vabimo, da si v našem
skladišču ogleda naše

plinove peči in aparate za kuhanje s plinom.

Ljubljanska plinarna

- GRIČAR & MEJAČ -

Največja zaloga izgotovljene obleke
za gospode, gospe in dečke.

LJUBLJANA

Prešernove ulice.

Domača tvrdka! Najnižje cene!

Velika izbira po poljubnem kroju

izvršene obleke

iz najrazličnejšega blaga za vsak letni čas.

Najcenejši nakup dobro in trpežno izgotovljenih oblek
za lovce, turiste in potovalce, različno prikritih
vrhnih in zimskih sukenj itd. za gospode: za gospe
plaščev in plaščkov tudi s krznino obloženih in ob-
robljenih.

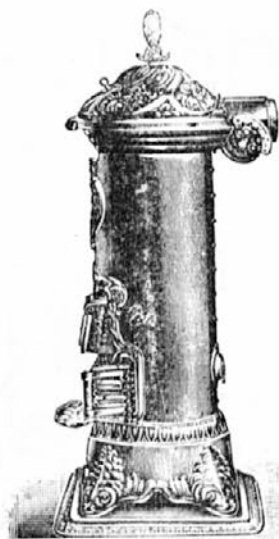
Točna postrežba!

Točna postrežba!

V zalogi imava tudi najrazličnejše blago
ter sprejemava naročila na

izvršitev oblek po izbranem blagu.

Nujna naročila v najkrajšem času.

Vsakovrstne
peči in štedilniki
železne blagajne, motorji
ter razni poljedelski stroji
so vedno v zalogi pri
prvi slovenski veletrgo-
vini z železnino

Fr. Stupica v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 1.

Istotam se dobivajo **vse stavbne**
potrebščine, portland in
roman cement ter orodje za
kovače, ključavničarje, kle-
parje, mizarje, strugarje itd.

A. Šinkovic dediči

v Ljubljani, na Mestnem trgu

↳ priporočajo ◀

svojo moderno trgovino za dame in gospode.

Bogata izbira najmodernejših bluz,
steznikov po najnovejšem kroju in
po najnižjih cenah.

Vse potrebščine za šivilje in krojače.

Modna trgovina JOSIPINA PODKRAJŠEK

Ljubljana, Čevlarska ulica št. 2.

Priporoča svojo bogato zalogo bluz, čepic, spodnjega perila za dame in gospode. Velika izbira volnenega blaga. Najnovejši nakit za obleke. Najmodernejši stezniki. Bogata izbira zavratnic in ovratnikov,

Zunanja naročila se izvršujejo točno ter po najnižji ceni.

Nova modna
trgovina

PETER ŠTERK

Ljubljana
Stari trg 18

se priporoča sl. občinstvu kot zelo solidna za nakup raznega modnega blaga.

Velika zaloga moškega, ženskega in otročjega perila za leto in zimo, najmod. bluz, spod. kril, modercev, predpasnikov, rokavic, nogavic, zavratnic, šerp, pajčolanov, žep. robecev, namiz. prtov in serviet, otroških oblek, letne in zimske svile za bluze in nakite, svilnih trakov, posamentrije, borte, čipke, šlinge, baržuni, pliši, čipkasti ovratniki in vse potrebščine za šivilje.

Velika zaloga najboljših moških klobukov ter v sezoni velika izbira najmoderneje pristne kožuhovine.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 2.

Delniška glavnica K 5.000.000, rezervni zaklad K 500.000.

Posreduje najkulantneje **nakup in prodajo** vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev;

prevzema: **zavarovanja proti kurznim izgubam pri izžrebanju** (glej premijski tarif za leto 1910.);

denarne in hranilne vloge na tekoči račun ali na vložno knjižico. Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Od vlog na knjižice plačuje banka 2°/_o rentnino.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone.

Prodaja in kupuje **devize in valute**. Daje **predjume na vrednostno listino** pod kulantnimi pogoji. **Eskomptuje in vnovčuje menice**.

Preskrbuje **vinkulacijo in devinkulacijo**, zlasti vojaških ženitninskih kavcij ter raznih ustanov. Vsa potrebna pojasnila, kateri papirji so za to najbolj uместni, kako se doseže čim višje obrestovanje, kdaj je izmenjava posameznih papirjev koristna, daje drage volje in izvede vse tozadevne transakcije najtočneje.

Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno.

Nakaznice in čeki na inozemska mesta. **Promese** k vsem žrebanjem.

Podružnice v Splicetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Ustanovljeno 1. 1835.

FRANC KS. SOÚVAN

manufakturna trgovina
na debelo, na drobno

Najstarejše in največje
domače podjetje te
— stroke. —

Ustanovljeno 1. 1835.

Priznано solidna, domača modna trgovina

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4

priporoča vse v manufakturno stroko spadajoče blago, vedno založeno s prvimi novostmi po najsolidnejših cenah, dalje izvrstne kakovosti moško perilo, kravate, pasove ter moške in ženske dežnike.

Cene solidne, postrežba točna.

Vzorci na zahtevo poštnine prosto.

Telefon št. 240.

JOS. SCHUMI

tovarna kanditov in slaščic

LJUBLJANA, GRADISČE ŠT. 9.

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih v svojo stroko spadajočih izdelkov, kot: mnogovrstnih slaščic (bonbonov) od navadnih do najfinejših vrst.

Razno navadno pecivo, piškote, vafelne itd.

Edina zaloga za Ljubljano čokoladne tvornice Josip Mannerja na Dunaju; čokoladne in druge predmete na drobno in na debelo.

Kakovost mojih izdelkov brez konkurence.

Točna postrežba.

Zmerne cene.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, GRADIŠČE 4.

Poštnohr. rač. št. 76.307. Telefon št. 118.

„Učiteljska tiskarna“ je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi so tudi vse šolske in druge tiskovine.

Cene zmerne.

○○○

Cene zmerne.

○○○

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

:-: Litografija. :-:

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je „Učit. tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

Delo točno, solidno in elegantno.

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 13 (poleg „Figovca“).

Velika zaloga stekla, porcelana, svetiljk, okvirov, zrcal ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. Prevzema vsa steklarska dela ter umetno napravljene steklarije. — Proračuni zastonj.

ŽENSKA ROČNA DELA IN

PRIPADAJOČI MATERIAL

TELOVADSKE OBLEKE TER

RAZNOVRSTNO DRUGO BLAGO.

V Ljubljani **M. DRENIK** Kongresni trg 7.

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg št. 10

priporoča svojo veliko zalogo mnogovrstnega letnega in zimskega sukna, krnovskih (jägerndorfskih) in brnskih štofov, lodna ter hlačevine v vedno najnovejših vzorcih, kakor tudi vsakovrstnega oblačilnega blaga in vso k oblekam pripadajočo opravo; opozarja tudi na svojo veliko zalogo platnenega blaga lastne manipulacije, posebno na nje najizbornejše, izključno edino

Ciril-Methodovo platno

kakor tudi takih jako finih žepnih robcev.

Cena vsemu blagu najnižja.

Prodaja na debelo in na drobno.

Zaloga stekla, porcelana in svetilk

priporoča bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

Osobito priporoča slav. občinstvu v nakup
valčke za svetilke
v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

— Cenovniki so na razpolago. —

FR. ŠEVČIK

— puškar —

v Ljubljani, Židovska ulica šte. 7

priporoča svojo **veliko zalogo**

raznovrstnih pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogopreizkušentih pušk, za katere jamči za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik.

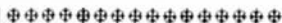
— Priporočam tudi veliko zalogo vseh lovskih potrebščin po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Električna veleprazžarna za kavo T. MENCINGER

LJUBLJANA. v Telefon št. 192.

Zaloga vedno svežega špecerijskega in kolonijalnega blaga.

Vinarna. Šampanjec. Konjak. Delikatese. Južno sadje.

Glavna trgovina: vogal sv. Petra in Resljeve ceste. Podružnice: Sv. Petra cesta šte. 42 in Martinova cesta šte. 18.

Avstr. poštne hran. rač. št. 828.406.
Ogr. poštne hran. rač. št. 19.864.

Telefon šte. 185.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neom. zavezo

v Ljubljani

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti šte. 18.
podvržena škontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani
je imela konec l. 1909 denar. prometa **K 83,116.121-11**
upravnega premoženja **K 20,775.510-59**

Obrestuje hranilne vloge po

4¹/₂ ‰

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **K 20.000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ ‰ z 1¹/₂ ‰ na amorti-
zacijo ali pa po 5¹/₄ ‰ brez amortizacije. Na menice
po 6 ‰. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt
glede amortizacije dolga.

VERONIKA KENDA

V LJUBLJANI

Dunajska cesta št. 20
priporoča

svojo bogato zalogo papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin.

Zaloga raznovrstnih igrač in
∴ galanterijskega blaga. ∴

ANT. BAJEC

umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 34,

cvetlični salon pod Trančo,

izdeluje šopke, vence, trakove. Velika zaloga
suhih vencev.

Zmerne cene, točna postrežba. Zunanja naročila z obratno pošto.

Dosledno narodna trdka.

Velika zaloga suhih vencev.

Mestna branilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3.

Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. dec. 1909 nad **518 milijonov** kron.
Obstojećih vlog nad 38 milijonov K. Rezervni zaklad nad 1 milijon K.

Za varnost vloženega denarja jamčita rezervni zaklad in mestna občina ljubljanska.

Vloge se sprejemajo izvzemši nedelje in praznike vsak dan in se obrestujejo po

4¹/₄ %

brezodbitka. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Za varčevanje ima vpeljane lične

===== domače branilnike, =====

v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

**Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.**

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg šte. 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

**Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.**

Zmerne cene.

Trpežno blago.

BR. HLAVKA

izdelovalca kirurških
instrum. in bandažista

LJUBLJANA
Prešernova ulica št. 5

priporočata svojo veliko zalogo kirurških inštrumentov, gumi-bлага in ortopedijskih aparatov, obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, kilnih pasov, nogavic za krofice (krčne žile), sedalnih blazinic, vrečic za led, prašilnikov za karbol, aparatov za inhalacije (s paro in mrzlo.) Vskovrstne brizgalke in aparati za samoklistiranje. Vse bandaže se izdelujejo po odredbah p. n. zdravnikov. Starejši instrumenti se razkužujejo.

Popravila se izvršujejo kar najbolje in najceneje.

Tovarna strojev in livarna železa in kovine

K. & R. JEŽEK, Blansko

————— Moravska —————

se priporoča v dobavo

vseh vrst kmetijskih strojev in sesalk.

Izdeluje motorje na bencin in sesalni plin.

—————
Popolne opreme

opekarn, šamotnih in tovarn za cement.

Mlini, žage, dvigala, prenašala.

Najnovejše sestave
transmisij.

Odlikovana z najvišjimi pri-
znanji na vseh razstavah.

—————
Dopisuje slovensko.

—————
Ceniki zastoj.

